

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 733. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése július elsején lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Indemnitás vagy felirat

Írta: Mezei Ernő.

A Ház elnöke által egybehívott konferencián az ellenzék egy része, a Justh-párti és néppárti kiküldöttek nem járultak hozzá a javaslatához, hogy a költségvetési indemnítást, általában az *exlex* megszüntetését célzó javaslatokat még a felirati javaslat előtt tüzzék napirendre. Fentartják pártjaiknak az akciószabadságát: ez volt hozzávaló műszavuk. Azt tegyük-e fel ennek folytán, hogy a Justh-párt — hisz a mai néppárt szó szerint sem jön igen számba — meg szeretné nyújtani azt a függő állapotot, amelybe az „*exlex*” szorított hurka emeli a törvényes közigazgatást? Kinek akarna használni, kinek ártani vele? Még a közönséges gyakorlatiság mértéke szerint is ezt igen nagy hibának kellene tartani, olyannak, mely több a bűnnél. Mert önmaga ellen való vétség.

A nagyközönség érdekeinek szempontjából talán legkevésbé sürgős az

exlex megszüntetése. Nemsoká hogy az inséges adóalany az adóvégrehajtók zaklatásaitól meg van kímélve, de az államháztartás is a takarékoság szűkebb keretei közé kénytelen szorulni. Az alkotmányosság kétségtelen sérelme az *exlex*, de első sorban éppen a parlament specifikus létérének megtámadása, a parlamentarizmus minden fogalmának és értékének riktó kigunyolása éppen akkor, ha az ellenzék idézi elő. A parlamenti ellenőrzést mi tünetheti fel inkább fölösleges formaságnak, meddő pepecselésnek, mintha a kormány a parlament jelenlétében minden törvényhozási felhatalmazás nélkül kezelheti az állam jövedelmeit, láthatja el az állam szükségait s teheti ezt olyankor, amikor a parlament mellette együtt van, anélkül, hogy ebből valami parlamenti következés folynék. A baj akkor legnagyobb, amikor a közönség már kis bajnak tartja, mert a többszörös ismétlés folytán már megszokta, szinte rendes állapotnak nézi. Amikor itt tartunk, a parlament csakugyan ötödik kerékké válik, melynek mentől nagyobb a zaja, annál kevesebb a lendítő ereje. Az „*exlex*” ilyes rendszeresítését még a képviselők személyes önzéseiből, tulhajtott fontoskodásaiból sem lehetne megérteni. Talán meg akarják állítani a forgó gépezetet? Hisz nem áll meg. Micsoda igazán Galilei volna az, ki azt

hirdetné, hogy áll, amikor „mégis mozog”?

Pedig nem teszszük fel a Justh-párttól, hogy azokat a magasabb tekinteteket ne méltányolná, amelyek az „*exlex*”-el jelzett parlamenti elfajulásnak és ellenzéki elvadulásnak teljes kiküszöbölését teszik kívánatossá. Akármilyen gyűlöletes legyen a kormányzati rendszer, akármilyen jogtalan a többségi hatalom, a költségvetési *exlex*nek, mint kisebbségi fegyvernek se értelme, se erkölcsse. Ahogy nálunk alkalmazzák, semmiesetre sem. Ahogy Bécsben felfogják és kezelik a mi alkotmányosságunkat, majdnem hogy csak mellőzhetlen formaságnak, szükséges külső fedezetnek hagyják fenn. Ez a meghagyott formáság, ez a hacsak látszatos elismerés még mindig az életcsira és a visszaszerző erő tartalékát jelentheti. De vajmi keveset remélhetnénk, ha a ránk nehezedő hatalmak megtanulnák, hogy éppen az ellenzék kezdése folytán és mondhatni ellenzéki „*passiva assistentia*” mellett a formai kötelezettségeket is lazán vagy éppen sehogy sem lehet venniük. Vagy azt gondolnák a Justh-párton, hogy ilyen formai és látszatos alkotmányosságnál helyesebb volna a nyílt abszolutizmust kikényszerítenünk? Hát önmagában ez is érthető álláspont, ha valakiben nem hiányzik a végsőig koczkázatos lélek. De a Justh-párt egész

Fleurs de Nessari.

Írta: Hevesi József.

(Utánnomlás tílos.)

I.

Hajnali három órakor egy nyári mulató szeparéjában egyszerre csak elérzékenyedett az egész társaság.

Az egész társaság pediglen három tagból állott vala. Bükköny Alfrédéből, Buzás Andorból és Finom Emiliából, mely utóbbi nagysága egyébiránt csak annyiban tartozott a társasághoz, hogy ő volt szives az asztalra varázsolni az aranykupakos butéliákat.

Hát valamelyes melanchólia szállotta meg ezt a virrasztó kompániát hajnalhasadásakor.

Legesleginkább pedig Bükköny titkár urat, aki már egy óra óta fizetni akart és távozni, de Finom ő nagysága egyre az aranykupakos butéliákra mutatott; hogy hát:

— Hiszen még ki se itátok!

És a bibliai esoda megisméltődött a Jardin de Luxembourg szeparéjában. A pezsgős korszából nem fogyott ki a nemes nedű. Akármennyit ittak vala.

Buzás Andornak már nagyon nehezek voltak a pillái, de azért folyvást keezintani akart.

És hogy klasszikus műveltségének kifejezést adjon, mindig e szavakkal emelte poharát:

— Ad manes!

Az ősökre! mint ahogy a régi rómaiak a halottak emlékére időgálmai szoktak.

Aztán nagyot csuklott és ivott kortyonként kéjjel szücsölgetve az édeskés italt.

Mikor pedig a bajnal hasadozni kezdett, reájuk borult a melanchólia. Bükköny Alfréd eltolta magától a pezsgős palaczkot is, meg a leányt is, aki a poharába töltött:

— Jaj, de unom már itt, ezt a pocsek világot! Ma este felé, hogy kinéztem az ablakomon, az utcán szinte végesvégig podgyászokkal megrakott bérkocsikat láttam, amint vágattak a vasúthoz. Vitték a sok, sok boldog embert a messze idegenbe, el ebből a zürös városból, valahová a hegyek közé, a havasok felé, a tenger mellé, csendes falvak idilli magányába. Milyen boldogan hagyta itt mindenki ezt a forró katlant, ezt a folyvást nyüzsgő, zibongó várost, a maga büzhedt levegőjével, éktelem lármájával, tivornyás éjszakáival és szomorú hajnalaival.

— Thüh, teringettét, de el vagy érzékenyülve, Fredi! — szólott Buzás. — Koezcints velem hamar egyet! — Ad manes!

De Bükköny félretolta a pezsgős poharat és kellellenül szót:

— Eh, nem iszom!

Most a leány kezdett vele évdni:

— Elmégy, ugy-e, te is nemsokára?...

De mit szól majd hozzá a te kis Ninád? Vagy már azt is meguntad?

Bükköny egészen el volt keseredve:

— Legfőképp őt unom már. Az ő nyávogó enyelgését, tolakodó bizalmaskodását meg aztán azt az édeskét illatszert, amelyet

használ, a fleurs de Nessarit, melyet ki nem állhatok. Ha érzem, szinte émelygek tőle.

— No vigyázz, elárullak nála!

— Nem bánom. Hiszen alapjában véve szép és kedves leány a Nina. De... de... hogy is mondjam csak...

— Meguntad!

— Azt sem! Ő szép és gyönyörűség. De... de... én, tudja az isten, most a falura vágyom. Valami csendes, zajtalan helyre, Erdélynek egy kis zugába, ahol nincs pezsgő és nincs ecsette, nincsenek attrakciók és nincsenek szeparék... Nincsenek ismerősök, nincsen civilizáció és nincsen kártya...

— A Bukolikont olvastad, mostanában, mondd őszintén, Fredi?

— És ahol egészséges, szép, üde, friss parasztleányok dancolnak a mezőn, mikor a szénát gyűjtik és esodálkozó nagy szemekkel tekintenek az idegenre, aki őket megszólitja, ha az erdőben epret szednek...

— Don Juan falura vágyik...

Bükköny ezt a gunyos közbevetést sem hallotta. Egészen elmélázott a lelke ábrándjában.

— Ahol a sok cifra, lenge rongy nélkül, egyszerű ruhában járnak az asszonyok, a pruszlik odafeszül a keblükhöz és ringó lépésük alatt ingerlő ráncokat vet színes szoknyájuk. A nevetésük a szívből fakad, a pirulástukat lelkiük szemérmes érzése festi az arcukra és a közelségükben szénaillat árad, de nem ez a lélekbeható, émelygős parfüme, a Fleurs de Nessari...

magatartása nem vall ilyen irányzatra, sem nagyban, sem kicsiben, sem a választások előtt, sem utána. Nyilvánvalóan nem törnek ott az új, már születésében annyira megbélyegzett parlament léte ellen sem. Hiszen meghatározott munkára és alkotásokra akarnak rákényszeríteni. Nem készülnek levegőbe röpitni az alkotmányosság parlamenti várát, amelybe maguk is belekerültek (persze a kibukottak ásnak az aknát a föld gyomráig), a levegőben legfőleg az archimedesi pontot keresnek, amelyből az egész magyar glóbuszt eddigi pályájából kifordíthatják, de ehhez is szilárd támaszték végett parlamenti állásukba kell belegyökerezniük.

Ilyen feltevések mellett mit jelent az „exlex” kikényszerítése, vagy szándékos megrögzítése? Semmi mást, mint a legfontosabb alkotmánybiztosítékok ezínikus megvetését. Nem tudjuk, készül-e valami obstrukciós hadjáratra a Justh-párt, mint ahogy folyton rebesgetik. Obstrukciónak is megjöhet a kellő idejök és jogos alkalmuk. De hogy a legjogosultabb obstrukciónak sem szabad exlexes robbantásokba átmennie, annál kevésbbé ezekkel kezdődnie, egy elsőrangú tekintély bizonyására hivatkozhatunk. Tudniillik magára *Justh Gyulára*, ki 1903-ban határozott helytelenítéssel fordult az ellen, hogy a Széll Kálmán javaslatai ellen indított obstrukció később a költségvetési exlex terére vetemedett. Tempora mutantur et nos mutamur in illis, de a nagy alkotmányos elvek az idők fordultával nem változhatnak. Az obstrukció jogosságának mindig az az alapfeltevése, hogy az ellenzék valamely kérdést új választások révén a nemzet ítéltele alá akar terjeszteni. Az „exlex” pedig sohasem volt más, mint ennek tagadása.

Hát tiszteletben tartva Justh-pártnak, néppártnak, minden pártnak

külső és belső „akciószabadságát”, de minden érvet és mozzanatot mérlegelve is, azt kell mondanunk, hogy a pillanatnyi helyzetnek elvitathatlanul sürgős követelménye az „exlex”-nek megszüntetése. Hozzátehetjük, hogy a közönséges parlamenti taktika szempontjából is felette elvett eljárásnak tűnnek fel, ha az annyira megfogyatkozott nemzeti pártok olyan téren keresnek a döntő ütközetet, ahol a kormánypártot nemcsak a nagy tulerő, hanem a dologbeli igazság is segítené. Csakhogy félre ne értessünk, mikor ezt az álláspontot foglaljuk el. Világért sém gondolkozunk úgy, mintha a felirati vita az indemniti mellett nem birna fontossággal. Ellenkezőleg, talán 1867 óta sohasem birt oly fontossággal, mint most, amikor az oly ominozus jelek és oly furcsa kilátások között megszületett képviselőháznak bemutatkozását kell jelentenie. Csak mutassa be magát mentől hamarabb! Éppen azért kell kívánnunk az alkotmányosság formái és vitán kívüli álló követelményeinek gyors és egyszerű elintézését, hogy teljesebb képekben, erősebb evolúciókkal, szélesebb méretekben bontakozzék ki előttünk a pártok mérkőzésének nagy arenája: a felirati vita. Ide kell összpontosítani az ellenzék harcosoknak az ő „akciószabadságukat”. Itt semmi külső látzatnak, semmi jótékony eltakarásnak, semmi taktikus vakságnak nincsen helye. Itt kell teljesen megismernünk a kormány gyászos szfinxarcát, itt leleplezve látnunk a bécsi hatalom rejtelmeit, itt kell behatolnunk a pártok vajdásaiba, vedléseibe, hirtelen átalakulásaiba. Tul az „exlex” árkan kezdődik a nagy bírálat fiztje.

Budapest, július 2.

Az indemnitás a pénzügyi bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága július 4-én. d. u.

Elhallgatott és a lelke mintha messze barangolt volna valamely erdélyi kis faluban, ahol az egészségtől duzzad minden.

— Gyönyörű volt, Fredi — pajkoskodott a barátja — de erre már csakugyan iszunk egyet. Ad maues!

Bükköny azonban hozzá sem nyult a pohárhoz. A számlát kérte.

— Ne menjetek még — tartóztatta a leány is.

De Bükkönyt nem tudták visszatartani. A leány megint évődni kezdett vele:

— Hát mikor utazol?

— Talán holnap, talán holnapután? Nem bírom itt tovább.

— És Ninát is magaddal viszed? . . .

Bükköny Alfréd erre már nem válaszolt. Lesajnáló, szinte megvető tekintetet vetett a leányra.

Aztán fizetett és távozott.

II.

Bükköny Alfrédet valóban elmentáris erővel fogta el a vágy, hogy elernyedti idegeit valamely magányos falu csendes idylljében megpihentesse.

Emlékezett rá, hogy diák korában, mikor gyalogszerrel bandukolt végig Erdély kies helyein, tömredék sokszor télt meg a lelke gyönyörűséggel a szelbnél-szebb idylli falvak láttára. Magas sziklahegyek tetejéről esodálkozva nézte a völgyben elszórt takaros kis falvakat, melyeknek lakói távol a civilizációtól csendes idyllben éltek a világokat.

Akkor mint fiatal ember, akit vonzott az élet nagy talánya, aki áhított a küzdelmek

és a titáni harcok után, nem tudta megérteni, hogy temetkezhetik el az ember egy völgybe, ahova nem esapnak el az élet hullámai és ahol jelentéktelen semmitmondó sündörködéssel peregnék alá a lét órájának homokszemei?

Most, mikor már kivette részét az élet tomboló viharából, mikor már rájött a prédikátor, Salamon nagyon keserű igazságára hogy „felette nagy hiábavalóság minden és a léleknek gyötrelme”, elernyedve, kifáradva, a csalódástól megtépve, az élvezeteket meguntva, belátta, hogy még sem olyan szánandók ezek a völgykatalomban nyüzsgő kis hangya-emberek, mert hát „minden folyóvízek sietnek a tengerbe: mindazonáltal a tenger mégis meg nem telik.”

És mikor most ott akarta hagyni a főváros nagy méhkasát és kiragadni magát a szírének karjai közül, észbe jutottak ezek a kis boldog faluskák, ahonnan talán sohasem két szárnyra a vágyakozás ismeretlen nagy küzdelmek után és ahol boldog békességben zajlanak le a napok munka és szerelem között.

Milyen boldog volt, mikor egy nyári reggelen a vonata dübörögve indult ki a nagy füstös pályaudvarból és száguldva rohant a nagy alföldi rónaságon végig.

Maga sem tudta még bizonyozan, hogy hol fog megpihenni. De lerázva magáról az izgalmak fascináló bilineseit, a fiatal korát varázsolta vissza a lelkében és diákos kalandvágygyal indult neki az ismeretlen idyll-eknek.

Gyalogszerrel akart barangolni, úgy mint egykoron, zöld sátru erdőkben hallgatni a lombok zugását, bársonyos réteken tépni a

5 órakor a képviselőházban, a delegáció termében ülést tart. Tárgy: Az indemnity-javaslat (5. sz.) tárgyalása.

1172.

Budapest, július 2.

Egyszerű mosolylyal vagy rosszindulatu megbotránkozással kár volna sietvést elhaladni a t. Ház elnökének mai jelentése mellett, hogy a mult országgyűlés összesen ezerszázhetvenkét kérvényt és feliratot hagyott elintézetlenül.

A malicia vagy a rosszindulat ebből az odavetett és hiányos statisztikai adatból furesa és igaztalan következtetéseket vonhatna le. Viszont a felületesség figyelmen kívül hagyna olyan tanulságokat, melyeket megjegyezni és megszívlelni nemzeti kötelesség. Ha például valaki az ezerszázhetvenkét elintézetlen kérvényből azt következtetné, hogy a nemzeti kormány ugyan keveset törődött a nemzet köréből felirati uton hozzáérkezett panaszokkal és óhajtasokkal, az mindenesetre maliciózusabb volna, mint igazságos. Mert igazsággal meg kell nézni az érem másik oldalát is: azt ugyanis, hogy amikor a mult országgyűlés ezerszázhetvenkét kérvényt hagyott elintézetlenül, hány kérvény volt az, amit elintézt? S akkor kiderülne, hogy az az országgyűlés sok ezer kérvényt intézett el s ha ezen felül maradt még elintézetlen, az nem a mult országgyűlés lustaságát, hanem az aprólékos nemzeti kívánságok sokaságát bizonyítja csak. Azt a tanulságot pedig, hogy a nemzeti kormányval beköszöntött korszakban a nemzet legszélesebb rétegeiből fordultak kérvényekkel az országgyűléshez: két szempontból is érdemes megjegyezni. Először azért, mert a kérvényeknek ez a felszaporodása a szabadelvűpárt harminezves uralma alatt felszaporodott panaszok sokaságát bizonyítja. És másodsor azért, mert ez a kérvényostrom azt a várakozást és bizalmat is igazolja, melylyel a nemzet leg-

mezei virágot, buzogó patak vizével oltani a szomjúságát és falusi leánykák piros ajakáról letépni a gyönyör esőkjait.

Vasuti állomások mellett, melyeknek még nevét sem hallotta soha, robbogott el a vonata, míg végre eljutott olyan helyre, ahol be volt deszkázva a világ. Nem ment tovább a vonat.

Vége volt a lélekölő civilizációknak.

Podgyászát elhelyezte egy koresmában és aztán neki indult vándorlegényes gondtalansággal a megálmódott, vágyva vágyott barangolásnak.

A lelke megtelt gyönyörűséggel a természet bübájától. Az égbenyuló havasoktól. Az erdők rejtelmétől. A madarak dalától. Patak esobogásától.

És olyan fiatalnak érezte magát. És olyan szépnek találta ismét az életet. Mintha egy rossz álomból ébredt volna föl, mely tele volt rut, önző, gonosz szenvedélyekkel, hamis mosolyokkal, undort keltő pezsgővel és émeletitő parfümökkel, pestises csókkal és szívetrontó érzésekkel.

Milyen tiszta, milyen romlatlan, milyen őszinte itt minden: az ég derüje, a virágok mosolya, a patak tükre, az emberek beszéde és az asszonyok mélységes tekintete.

Napokig, hetekig járt így gondtalanul ebben a derüs idyllben és érezte, hogy gyógyul a lelke és elfelejtette, hogy vannak idegei.

III.

Egyszer egy kis faluban, melyet szorosan fogtak körül az erdős havasok, ütötte fel a sátorfáját.

szélesebb rétegei a nemzeti kormány s a nemzeti országgyűlés iránt viseltettek.

Már most mit jelent az, hogy ezerszázhetvenkét kérvény mégis elintézetlen maradt? Jelenti azt, hogy a koalíció négyesztendő kormányzása nem volt elégséges arra, hogy csak félig-meddig is elintézhesse a felgyülemlett panaszokat. Jelenti azt, hogy a nemzeti kormány idejében — akár mennyit beszélnek is a képviselői kijárásokról — a nép körében megerősödött a hit, hogy közvetlenül is bizalommal lehet az országgyűléshez fordulni. Jelenti azt, hogy a nemzeti kormánynak ezer országos gondja és munkája mellett pareziális panaszok elintézésével is rengeteg dolga volt s mint nagy dolgokban, kicsinyekben is megakadályozta az az intrika, gyűlölködés és aknamunka, melyet ellene az osztrákok, a nemzetiségiek és tetejébe még a felülkerekedett belső ellenségek folytattak. Ha nem volna egyébként is megállapítható, ez az ezerszázhetvenkét elintézetlen kérvény is igazolná, hogy a nemzeti kormány egy panaszokkal és bajokkal telített ország dolgait volt kénytelen intézni s intézte azokat úgy, hogy felülről a negyvennyolcz iránt való gyanakodás korlátozta, alulról pedig egy bajokba merült nemzet sietette. Ha két ilyen baj közepette keserves helyzete volt és sok mindent nem tudott megcsinálni, amit megcsinálni kedve és kötelességtudása szerint akart volna, azon nem lehet csodálkozni. S valóban, a nemzeti kormány több lelki megnyugvással nézne vissza a maga négy esztendei kormányzására, mint ahogyan néz, ha egyéb restancia nem maradt volna utána, csak ez az ezerszázhetvenkét kérvény és fölírat.

Meg kellett ezt mondani, mikor a kissé pikánsan és malicziózan beállított kérvénystatisztika alkalmas lehet arra, hogy a letűnt nemzeti kormány sirjára — annyi kö mellett — még egy követ dobjanak. Az az ezerszázhetvenkét elintézetlen kérvény igazság szerint csak annyit bizonyíthat, hogy legalább is ugyanennyi elintézetlen baj van

még a nemzet testén. Ha a mostani kormány ezeket inkább fogja meggyógyítani s ha ő utána ilyen szomorú statisztika nem fog maradni: akkor majd arról is beszélhetünk, hogy a kérvény-restanciák csakugyan bizonyíthatják-e az elmúlt országgyűlés meddőségét. Az igazságot egy malicziózus statisztikával eltakarni se lehet, nehogy agyonütni. Az igazság áttör az ilyen statisztikán.

Az ellenzék és a kormány.

— Meghíusult a pártközi megegyezés. —

Első a fölíratí javaslat tárgyalása.

Budapest, július 2.

A képviselőház elnöke a kormány beleegyezésével tudvalevően mára egy pártközi konferenciát hívott össze, hogy az ellenzéki pártokat rávegye az államszükségleteknek első sorban való elintézésére. A kisebbségi pártok azonban ezt az elsőbbséget a maguk jószántából megadni hajlandók nem voltak, s így a Ház első érdemleges tárgyalása mégis a választófóliat körül fog forogni. A többség, miután a kabinet nem akarja — legalább egyelőre — a maga hatalmából a sorrendet megváltoztatni, azzal vigasztalja magát, hogy a fölíratí vita legfőljebb két hélig fog tartani, s hogy legkésőbb augusztus közepére mégis kész lesz a parlament nyári munkanyagával.

Most már kétségtelen, hogy a munkapárt fölíratával szemben mind a három ellenzéki párt külön fölíratí javaslatot fog beterjeszteni. Nemesak a két függetlenségi párt, hanem a kis néppárt is benyújt egy önálló dolgozatot, amelyben a programjának pontjait fogja leszögezni. Csupán a szavazati jog kérdését kell még tisztázni a néppártiak, mert itt divergensnek a nézetek, de remélik, hogy a legközelebbi értekezleten a választóreformra nézve is meg fognak egységesen állapodni. Majd megválnak.

Pártközi értekezlet.

A tegnap összehívott pártközi értekezletet ma a Ház ülése után egy órakor tartották meg az elnöki fogadó-teremben. A megbeszélésen Berzeviczy Albert, Návay Lajos és Kabos Ferencz, az elnökség tagjai, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök s Perczel Dezső, a nemzeti munkapárt, Kossuth Ferencz a függetlenségi Kossuthpárt, Jusch Gyula és gróf Batthyány Tivadar a függetlenségi párt, Szerecsányi György a néppárt, gróf Pejacsevics Tivadar és Lorkovics Iván, a horvát klub tagjai vettek részt. Tisza István, gróf Apponyi Albert, valamint a néppárt elnökei távolmaradtak.

Berzeviczy házelnök, mint az értekezlet összehívója, megnyitójában kijelenti, hogy ez a megbeszélés nem formális konferencia, ennek csupán az a célja, hogy a pártok bizalmiférfiai kölcsönösen információkat szerezzenek afelől, mi volna a Ház legközelebbi munkarendjének leghelyesebb s az ország érdekeinek legmegfelelőbb beosztása. Formális propeziózt nem tesz, hanem kéri a megjelenteket, hogy véleményüket adják elő.

Gróf Khuen-Héderváry sem tesz formális javaslatot, hanem csupán arra akarja a pártok vezetőinek figyelmét ráirányítani, hogy a hosszas törvényen kívüli állapot mielőbb megszüntetésére az országnak égető szüksége van s ezért helyén való lenne, ha a fölíratí vitát nem mellőznék, hanem az államszükségletek tárgyalása után tüznék napirendre. Ez semmiféle sérelemmel nem járna, precedens is van rá s egyben a közérdekek is hasznos szolgálatot tennének ezzel az egyszerű sorrendi cserével.

Kossuth Ferencz kifejti, hogy az országnak nagy érdeke, hogy a pénz- és veradó megszavazása mielőbb kijusson a törvényen kívüli állapotból. Ez elé sem ő, sem pártja akadályt gördíteni annál kevésbé szándékozik, mert meggyőződésük szerint, veszélyes, ha az ország a törvényen kívüli állapothoz hozzászokik. A kormány iránt bizalommal nem lévén, sem az indennitást, sem a rendes ujonczfőljánlást nem fogják megszavazni. Arra nézve, hogy e javaslatok tárgyalassanak előbb vagy pedig a választófóliat, nem nyilatkozik, mert a Ház tanácskozásainak a vezetése a többség vezérének a kötelessége és joga s őt terheli erre vonatkozóan a felelősség is.

Justh Gyula a többség elhatározásaiha nem akar beleszólni, nem tartozik rá, hogy mit tesz, ő és pártja föltétlenül föntartják maguknak az akciószabadságot.

Szerecsányi György, a meghívott Rakovszky István és Molnár János helyett s megbízásából kijelenti, hogy a tárgyalási sorrend megállapítása a többség dolga, ebbe nem avatkozik, de akciószabadságát a néppárt is föntartja.

És mikor erre a bizalmas közlésre Alfréd a derekához nyult, nem ugrott el többé olyan ügyesen, hogy azt a pétervári nagy opera prima ballerínája megirigyelte volna...

Alfrédnek meg volt tiltva, hogy a leányt kövesse... tehát utána ment nagy titokzatosan.

Ugy vigyázott, hogy lépéseinek neszét a leány meg ne hallja.

És kileste, hogy hová ment a leány. A szemeki vizimalomba.

Most már tehát tudta, hogy a molnár leányával flirtolt.

IV.

Az egyszerű molnárleányt végre mégis csak elkápráztatta a nagyvilági férfiú, aki a hódítás minden furfangját ismerte.

Valami csillogó ékszerrel kábitotta el a szép leányt.

Egyszer aztán elárulta neki nagy lelki küzdelmek között, hogy holnap estére egyedül lesz a malomban. Az apjának a havason lesz dolga az éjjel.

Ugy sugta ezt, hogy Alfréd egy pillanatra meg volt döbbenve. Ezt a szerelemtől remegő suttogást, mintha már hallotta volna valaha!

Megint csak Nina jutott eszébe önkénytelenül.

De, amint körültekintett, a leány már nem volt mellette.

Ugy ellillant, mint a szöcske.

Bükköny Alfréd még talán sohasem várta olyan türelmetlenül, hogy a nap lealdozzék, mint másnap.

Nagyon megtetszett neki ez a gyönyörű hely és elhatározta, hogy itt megpihen egy pár napig.

Megerősítette ebben a szándékában az a nagy Érzés, mely — hiszen daliás szép fiatal ember volt — idáig is elkísérte.

Egy asszonyt pillantott meg ebben a faluban, a falu végén, az erdő-szélen, estalkonyatkor.

Egy nagy csupor számózával jött eléje és megkínálta.

Bibliai egyszerűségével, madonna-szépségével egészen megbűvölte Alfrédöt.

A szemében az ártatlanság szent tisztasága, a mosolya bizsergő lángokat gyújtott az erekben.

Csüdának nézte a fiatal ember. Mert első pillanatra egy más nőre emlékeztette. Arra a nőre, aki elől tulajdonképen megszökött a fővárosból. Megesküdött volna rá, hogy Nina áll előtte. Vagy legalább is a Nina ikertestvére.

De ez a parasztszépség mégis egészen más volt. Olyan öntudatlan. Olyan ingerlő. A kebléhez piros pruszlik feszült és színes szoknyája ingerlő ránezokat vetett ringó járásától.

A fejét ártatlan kacérsággal fogta kezébe egy kék kendő, mely alul villanó tekintetet vetett felé egy fekete szempár.

Beszédibe elegyedett vele.

A falusi szépség nem volt rátartó. De azért minden szavára elpirult.

Pedig csak a patakról beszélt vele, meg a számózájáról. Mikor azonban a derekához

akart nyulni, olyan ügyesen siklott el mellőle, hogy a pétervári opera prima ballerínája is megirigyelhette volna.

És elszökött mellőle és tovaillant az erdő sűrűjében.

Bükköny Alfréd most már aztán fogoly-nak érezte magát.

A kis falu foglyának. Egy szép parasztleány foglyának.

Dehogy távozott volna el innen! Még a szemeki vizimalomért sem, mely itt kelepelt egész nap a patak partján!

Nap-nap mellett leste ennek a kis falunak a Juliáját, akinek ő Romeója szeretett volna lenni.

A leány minden nap megjelent estalkonyatkor az ő számózájával. Alfréd megvette tőle minden nap és elenyelgett vele.

Milyen más leány ez, mint azok a cifra hölgyek, akiknek hamis mosolyába veszett bele az ő ifjuságának szende ártatlansága!

Mennyi őszinteség, mennyi ártatlanság, mennyi naiv tudatlanság, melyben azonban egy királykisasszony bája tündökölt.

Mennyire más ez a nő, mint Nina... az ő émelegős parfümjével, a fleurs de Nessarival!

A leány is szívesen elbeszélgetett vele és napról-napra több bizalmat mutatott iránta, ámbár sohasem engedte, hogy a fejről leoldja a kacér kendőt, mely az arcát beárnyalta.

De azért megtiltotta neki, hogy az erdőbe kövesse. Mert, ha az apja meglátná, hát akkor... akkor nem engdné őt többé az idegen ural beszélni.

A horvátok részéről nem történt felszólalás. *Benzeiczzy* elnök megköszönte a nyert fölvilágosításokat s ezzel a megbeszélés negyedkettő után véget ért.

Az értekezlet után *Peretel* Dezső, a nemzeti munkapárt elnöke így nyilatkozott:

— A konferenciának a kívánt eredménye nem volt meg, noha az ellenzéki pártok képviselői érdemleges kifogást nem tettek a fölrati vita eltolása ellen, sőt elismerték, hogy az exek megszűnése az ország érdekében volna. Miután azonban megállapodás nem történt, a kormány s a többség, alkalmasint nem fog változtatni a régi uzuson s a Ház elsősorban a választásfeliratot fogja tárgyalni. Szóval a Ház formális ülést tart, amelyen a bizottságok beterjesztik jelentéseiket, *pénteken pedig megkezdik a fölrati vitát.*

Félhivatalosan a következőket jelentik: A pártközi konferencián csak eszmecsere folyt, megállapodás nem történt. Az ellenzéki pártvezérek ugyanis a kormányra bízták a parlament munkarendjének megállapítását és végleges megállapodás tekintetében azért nem jött létre, mert még nem tudják, hogy az egyes bizottságok az eléjük terjesztett törvényjavaslatokat milyen sorrendben fogják letárgyalni.

A nemzeti munkapárt tagjai ma este is megnyugvással fogadták a pártközi konferencia kimenetelét. A megnyugvást az a megfontolás erősíti meg, hogy a függetlenségi és 48-as párt az esetben, ha az indenítés és az ujonczjavaslatok tüzetek volna ki először képviselőházi tárgyalásra, az ezeknél lefolytatandó vitában azokat megismételte volna, amiket a fölrati javaslat tárgyalása keretében szándékozik előadni. Hogy ebben miféle megnyugtató momentum rejtezik, azt csak ők tudják.

Minisztertanács.

Ma délután öt órakor a miniszterelnöki palotában gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen dr. *Lukács* László pénzügyminiszter és gróf *Zichy* János közoktatásiügyi miniszter kivételével a kabinet valamennyi tagja részt vett. A jegyzőkönyvet báró *Sherlecz* Iván miniszteri tanácsos vezette. A minisztertanács este hét óráig tartott és folyó ügyekkel foglalkozott, ezenkívül referált a miniszterelnök a pártközi konferencián történetekről. A kabinet megállapodott abban, hogy, miután a meg egyezés a pártokkal nem sikerült, a Házal elsősorban a fölrati javaslatot fogják tárgyalni.

A szépséges molnárléányra gondolt egyre. A tüzes tekintetere. A pruszklikra, mely telve volt édes ígéretekkel. És annak a leánynak a ringó járására.

Ezüstös félhomály váltotta föl az alkonyatot, mikor a malomhoz ért.

Csönd volt köröskörül. Csak a patak csobogását lehetett hallani, amint a víz a malom kerekeiről alácsurgott.

És egyszerre csak megnyílt a malom ajtaja.

Bükköny Alfréd dobogó szívvvel surrant be rajta.

És aztán, amint körültekintett, még egy ajtó pillantott meg, mely félig nyitva volt.

A molnárléány kamarája.

Halkan, nesztelenül lépett be.

A leány ott várt már rá. Az arcát a két kezébe temette.

De Bükköny Alfrédet az ajtóban szörnyű érzés fogta el.

A kis kamarában egy édeskés, émelygős, lélekbe ható illat fogadta...

Annak a parfümnek az illata, mely elől megszökött.

Flours de Nessari.

És egyszerre megvillant az agyában a nagy család, melynek áldozatul esett.

— Nina!... — kiáltott föl. — Te vagy?

A molnárléány most levette arcáról a két kezét és tárt karokkal rohant Alfréd felé.

— Utánad jöttem. Mert hallottam, hogy falusi idvillre kíváncskoltál.

Lukács még tegnap este családjával együtt a Tátrába utazott, de hétfőn a pénzügyi bizottság ülésére már ismét itt lesz.

A minisztertanács után gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Hieronymy* Károly, *Székelly* Ferencz és gróf *Serényi* Béla miniszterek föllátogattak a nemzeti munkapárt körébe.

A véderőbizottság ülése.

A véderőbizottság ma délelőtt 11 órakor a képviselőház II. számú bizottsági termében *Tallian* Béla elnöklésével ülést tartott, melyen *Hazay* Samu honvédelmi miniszter beterjesztette az ujonczlétszámnak 1910. évre való megállapításáról és az 1910. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot s az ezzel kapcsolatos jelentéseket: nevezetesen az egyévi önkéntes tiszti vizsgálatának eredményéről, továbbá a közös hadseregben szolgáló magyar honos tisztek létszámáról, végül a közös hadseregben, valamint a honvédségnél az 1909. évben előfordult öngyilkosságokról és öngyilkossági kísérletekről.

Gróf *Batthyány* Pál, a Justh-párt tagja, kifogásolja, hogy a Ház tanácskozásával egyidőben tart ülést a bizottság. Ennek a sietségnek semmi jogosultsága. Nem is vesz részt a tárgyaláson, annál is inkább, mert a bizottság amugyis határozatképes. *(Elhagyja a termet.)*

Báró *Selymossy* Ödön előadó ismertette a törvényjavaslatokat és hangoztatta a sürgős elintézésnek szükségét, hivatkozva arra, hogy csakis a rendes ujonczlétszám megállapításáról és megajánlásáról van szó.

Bakonyi Samu a Justh-párt részéről kijelentette, hogy mivel azok a viszonyok, melyek eddig pártját a rendes ujonczjavaslat megszavazására készítették, immár megváltoztak, az ő álláspontjuk is megváltozott és így annak a hadseregnek, melyben a függetlenségi pártnak fel nem adott követelése kielégítést nem nyernék, semmiféle ujonczot nem szavaz meg.

Okolicsányi László a Kossuth-párt nevében, elveinek fentartása mellett, tekintettel arra, hogy a közhangulat a közállapotoknak a rendes mederbe való terelését óhajtja, továbbá tekintettel arra, hogy a javaslatok csak a normális szükséglettel szólnak, nem látja indokoltak, hogy a javaslat megszavazását megtagadja. Elveinek megvalósítására való törekvést fentartja a Kossuth-párt arra az időre, amikor az új véderőjavaslatok kerülnek a Ház asztalára.

Daniel Gábor hozzászólása után *Hazay* Samu honvédelmi miniszter a felvetett kérdésekre minden irányban kimerítő felvilágosítást nyújtott. Miután a bizottság a törvényjavaslatokat úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta és a jelentéseket tudomásul vette, az ülés véget ért.

Okolicsányi László a bizottsági ülésről ezeket közölte:

— *Bakonyi* Samu, a Justh-párt tagja, azt hangoztatta, hogy a paktum, amely a katonai kérdéseket kikapcsolta s kötelezte a koalíciót az államszükségletek megszavazására, megszűnt s így ő, amíg a párt nemzeti követelése meg nem valósulnak, nem ad meg semmit. Én a magam részéről azon a nézetem voltam, miután az ujonczjavaslatok a normális keretekben mozognak, azt elutasítani nem kell. De különben is az ország, sok ezer család érdeke, hogy mielőbb megtörténjen az ujonczozás és a rendes állapotok visszatérjenek. A harmadik évüket szolgáló legénység, a póttartalékosok ügye, a házasságok miatt a javaslatok megszavazása teljesen megokolt, annál is inkább, mert azok teljesen egyeznek az előző évekkel. A megszavazást csak akkor lehetne megtagadni, ha a kormány és többsége fokozott bizalmatlanságra adna okot, de most, hogy a többség első lépéseit teszi, multja nincs, erre a végső lépésre most nincs alap, ami persze nem jelenti, hogy idővel nem lesz-e. A nemzeti követelések érvényesítésére, amelyekhez egyébként a Kossuth-párt is változtatlanul ragaszkodik, a rendes ujonczjavaslatok tárgyalását nem tartom alkalmas időpontnak. Erre majd a véderőtörvényről kerül a sor, amelyet annak idején aszerint fogunk elbírálni, vajjon megfelelő-e kívánalmainknak. A részletes tárgyalás során *Bakonyi* kifogásolta, hogy a czimben nem foglaltatik benn, hogy „magyar sorhadi csapatok.” A czim tényleg közjogi szempontból nem megfelelő, de az 1889-iki véderőtörvény óta — tehát törvényesen — használták s használják a mostani czimet, amelyet ki kell majd javítani. Erre vonatkozólag elfogadta a bizottság amaz indítványomat, hogy a jelentésbe foglaltassék be, hogy el-

várjuk, miszerint az új véderőtörvény közjogi helyzetünknek megfelelő kifejezéseket használjon.

Kossuth Okolicsányiról.

A Kossuth-párt körében ma este igen kevesen jártak. A képviselők nagyobb része a több napi szünetre való tekintettel elutazott a fővárosból. A Klubban megjelent *Kossuth* Ferencz pártelnök, aki előtt szóvá tették *Okolicsányi* Lászlónak a véderő bizottságban tanúsított szereplését. *Kossuth* a bizottság üléséről a következőképen foglalta össze vélekedését:

— Nagyon furesa és szokatlan, hogy a munkapárt s a kormány nem vette tekintetbe azt, hogy bizottsági ülést a Ház tanácskozása idejére kitiúzni nem volna szabad. Diffikultálandó az is, hogy az ülés megtartását előzőleg nem hozzák a pártok tudomására s így azok bizottsági tagjait nem instruálhatják, illetve azok a párt határozata alapján a párt álláspontját ott ki sem fejtetik. Ebből is tisztán látható, hogy *Okolicsányi* nem a párt, hanem a maga nevében beszélt a véderő bizottságban, a maga szakálára járt el. A párt álláspontját ma én körvonalaztam a pártközi konferencián, de a párt magatartását, amely kétségtelenül egyezni fog az én fölfogással, véglegesen majd csak a legközelebbi értekezletünk fogja meghatározni.

A párt egyébként a következő kommunikét adta ki az ügyre vonatkozóan:

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt elnöksége konstataálni kívánja, hogy a Kossuth-párt elnökségét nem értesítették arról, hogy a véderőbizottság a képviselőház mai ülése alatt tanácskozást tart, — ami a bevett szokásokkal ellentétes. Ezért a párt az ujonczmegajánlásra vonatkozólag nem is tartott értekezletet és így *Okolicsányi* László országgyűlési képviselő egyéni véleményét nyilvánította és nem a párt elhatározásának adott kifejezést. A függetlenségi Kossuth-párt mint határozott ellenzék értekezletén bizonyára azt fogja határozni, hogy az ujonczmegajánlást nem szavazza meg.

A Kossuth-párt szerdára hirdetett értekezletét, amelyen a kormány javaslataival kíván foglalkozni, tekintettel arra, hogy a képviselőház érdemleges ülései csak pénteken kezdődnek, csütörtök este 7 órára halasztotta. Az a hír, mintha *Okolicsányi* kilépné a Kossuth-pártból, téves. *Okolicsányi*, nem lévén még párthatározat, ez ellen nem is véthetett s így a kilépésre semmi ok sem forog fön.

Justh Gyula nyilatkozata.

A képviselőházban ma a kérdések egész sorával ostromolták *Justh* Gyulát. Mindenki kíváncsi volt a tegnapi párthatározat előzményeire és a függetlenségi párt taktikájára. *Justh* a többi között ezeket mondotta:

— A függetlenségi és 48-as párt tegnapi tanácskozása oly nivós és tartalmas volt, amilyenre a multban alig emlékszem. Tizenötön szólaltak föl velem együtt, sorban kifejtették véleményüket a választójog és a párttaktika kérdésében. *Nem igaz, hogy összeszóvalalkozás történt.* A vita mindvégig szépen, simán, emelkedetten folyt, semmi disszonancia nem zavarta meg. Csak két párttag *aggodalmaskodott a szavazás titkossága miatt:* báró *Manndorf* Géza és *Hock* János, de végül őket is meggyőztük, hogy a pártnak kötelessége a reform teljesen demokratikus megvalósítása mellett állást foglalni. *Manndorf* és *Hock*, akik különben eredetileg is hívei voltak az általános, egyenlő választójognak, meg is nyugodtak a szavazás titkosságát követelő párthatározatban. Csak a párt egyetlen tagja (*Preszly* Elemér) nem ért egyet a demokratikus választójogi reformmal és ez, úgy tudom, ki is fog lépni.

Mások megkérdezték *Justh*ot, mi fog történni a Házban.

— A legerősebb harc lesz a kormány ellen, — felelte.

— Összszel? — firtatták tovább.

— *Nem összszel!* — folytatta *Justh*. — Vannak dolgok, amikkel nem lehet őszig várni. Ilyen a választási atrocitások kérdése. De különben is oly jó hívős van a Házban, hogy egész nyáron kellemesen el lehet tölteni itt az időt.

Justh nyilatkozatát még kiegészíthetjük azzal, hogy nemcsak Preszlynek, hanem Valentsik Ferencnek is voltak aggodalmái, különösen Erdélyre való tekintettel, az általános, egyenlő és titkos választói jog ellen. De őt sikerült kapacitálni, hogy ez a reform — megfelelő kerületi beosztással — nem árthat a magyar nemzet szupremáciájának. Gróf Batthyány Tivadar különösen a Tisza-féle tervet támadta, míg Földes Géza a mostani választási rend etikáját bírálta élesen s türethetlenné mondotta, hogy az állam, a kormány beleavatkozzék minden ember dolgába. Holló Lajos, Kelemen Samu szintén a leghatározottabban a radikális reform mellett érveltek s az emellett való állásfoglalást — egyesek ingadozásai ellenében — a párt köröknek tüntették föl.

Justh Gyula vasárnap Tornyára utazik, ahonnan szerdán, a párt értekezletére tér vissza a fővárosba.

A föllirati bizottság a Lloyd-klubban.

A Nemzeti Társaskörben állítólag valamely régi szokásjog alapján ülésre hívták össze a felirati bizottság kormánypárti tagjait. Igen különös uzus ez, amely egyáltalán nem egyeztethető össze a parlamentáris elvvel. Ha százszor is többségben vannak, az ellenzék kizárása még formális értekezleten sem engedhető meg. Hiába választották meg elnökül Perczel Dezsőt s előadónak Láng Lajost, — az ilyen „in sich“ határozatás érvénytelenség nem bírhat.

A föllirati bizottság tehát első ülését voltaképpen csak kedden délelőtt tíz órakor tartja meg. Nagy sietséggel már ez alkalomra kitűzték a választási felirat megszövegezését. Ha Láng Lajos munkájával keddre csakugyan elkészül és a javaslatról való jelentés a Ház szerdai ülésén beterjeszhető lesz, akkor a képviselőház a felirat tárgyalásába a házszabályszerű három nap közbevetésével pénteki ülésében fog belekezdeni. Amennyiben azonban a jelentés szerdán még nem volna beterjeszhető, úgy a felirati javaslat tárgyalásának megkezdése a jövő hétfőre, azaz a július 11-iki ülésre tüntetés ki.

Itt említjük meg, hogy Perczel holnap rövid tartózkodásra bonyhádi birtokára utazik.

Bácskai virtus.

A Bácska tizenhat munkapárti képviselője, élükön Vojnits István báróval, ma este a Hungáriában vacsorát adott, amelyen megjelentek a kormányban a fővárosban időző tagjai, továbbá a képviselőház elnöke és két alelnöke, az országgyűlési nemzeti munkapárt elnökségének tagjai, végül Bács-Bodrogmegye és Zombor város, továbbá Szabadka, Baja és Újvidék városok főispánjai.

A pártonkívüli 67-esek akciója.

A Ház tegnapi ülésén, amint megirtuk, gróf Eszterházy Mórész pártonkívüli 67-es képviselő kifogásolta, hogy a miniszterek által beadott törvényjavaslatokat az osztályok mellőzéseivel egyenest a bizottságokhoz utalta az elnök előzetes tárgyalás céljából. Ez a felszólalás egy igen érdekes, pikáns és figyelemreméltó akció kiinduló pontja. A pártonkívüli 67-esek tekintélyes csoportját, — amely husz tagot, köztük politikai és közéletünk nem egy kiválóságát, mondhat a magáénak, — tudvalevően a bizottságokba való jelöléstől azonnal ültette el a kormány, hogy nincsen pártja szervezve. Miután azonban a házszabályok szerint a törvényjavaslatok előzetes tárgyalására az osztályok is jogosultak, sőt ettől a jogtól esetlenül csak Ház-határozattal foszthatók meg, a pártonkívüliek minden adandó alkalommal kérik fogják a javaslatoknak az osztályok elé való utalását is. És ha a többségben él egy csöpp méltányosság, akkor e kívánulag elöl jóhiszeműen nem is térhet ki, tekintettel arra, hogy a pártonkívüli 67-esek, de a pártonkívüli 48-asok is csak a kisorsolt osztályokban foglalnak helyet.

A nemzetiségi párt értekezlete.

A nemzetiségi párt ma délben a képviselőház ülése után értekezletet tartott, amelyen a kormány által beterjesztett törvényjavaslatokkal foglalkoztak. A tanácskozáson Mihályi Tivadar elnökölt. Elhatározták, hogy az indennitás feletti vitában

Mihályi és Damján Vazul fogják a párt ellenzéki álláspontját kifejteni. Az unjoneczjutaléknál Pop Cs. István, a felirati vitában pedig Vajda Sándor fog a párt nevében felszólalni. Ugyancsak őt bízták meg azzal is, hogy a legközelebbi interpellációs napon a választási visszaélések dolgában intézzen interpellációt a kormányhoz. Az értekezlet foglalkozott még a romániai kereskedelmi szerződéssel, amelyről Sierbán Miklós fogja a párt álláspontját kifejteni.

Megalakult bizottságok.

A bizottságok és az osztályok kevés kivétellel már megalakultak és pedig a következőképpen: A földmivelésügyi bizottság elnöke Tallián Béla, jegyzője Pirkner János; a gazdasági bizottság elnöke; a házszabályok szerint a Ház elnöke, jegyzője Bujanovics Gyula; az igazságügyi bizottság elnöke id. Erdélyi Sándor, jegyzője Kenedi Géza; a kérvényi bizottság elnöke Sándor János, jegyzője Rakovszky Iván; a kivándorlási bizottság elnöke Dániel Gábor, jegyzője báró Lévy Lajos; a közgazdasági bizottság elnöke Beöthy László, jegyzője Moosáry Sándor; a közigazgatási bizottság elnöke Perczel Dezső, jegyzője Haydán Imre; a közoktatásügyi bizottság elnöke Zsilinszky Mihály, jegyzője Szüllő Géza; a mentelmi bizottság elnöke Plósz Sándor, jegyzője Darvay Fülöp; a munkásügyi bizottság elnöke Borbély Lajos, jegyzője Hegedűs Kálmán; a naplóbíró bizottság elnöke gróf Bethlen Sándor, jegyzője Tagányi Sándor; az összeférhetlenségi állandó bizottság elnökét és alelnökét a Ház választotta meg, jegyzője még nem volt megválasztható; a pénzügyi bizottság elnöke Láng Lajos, jegyzője Hegedűs Lóránt; a véderő bizottság elnöke Tallián Béla, alelnöke báró Solymossy Ödön; a zárszámadásvizsgáló bizottság elnöke gróf Wickenburg Márk, jegyzője Nagy Sándor. Eszerint még nem alakult meg a könyvtári, közlekedésügyi, az összeférhetlenségi állandó, a számvizsgáló- és a vízügyi bizottság.

Az osztályok így alakultak meg: I. osztály. Elnök Perczel Dezső, jegyző Szabó Dénes. II. osztály. Elnök Sándor János, jegyző gróf Teleki József. IV. osztály. Elnök Láng Lajos, jegyző Scitovszky Béla V. osztály. Elnök Márkus József, jegyző b. Lévy József. VI. osztály. Elnök id. Erdélyi Sándor, jegyző Mihályi Péter. VII. osztály. Elnök Bornemissza Lajos, jegyző Almássy László. VIII. osztály. Elnök gróf Tisza István, jegyző Vermes Zoltán. IX. osztály. Elnök Zsilinszky Mihály, jegyző Várdai Zsigmond. A III. osztály még nem alakult meg.

A petíciók.

A megpeticionált választások száma egyre nagyobb lesz. Ma már ez a szám meghaladta az ötvenet. Ennyi megtámadott mandátum még egy választás után sem volt. Az 1901-es választási kampányt sem kivéve, amikor pedig harmincznál több petíció érkezett be a Kuriához. Ellenzéki körökben bizonyos elégtétellel nézik a petíciók számának megnövekedését, mert ebben mintegy kétszázalékos bizonyítékát látják annak, hogy a kormány meg nem engedett eszközökkel szerezte meg imponáló parlamenti többségét.

Az újabb megtámadott mandátumok a következők:

Ince Domokos; Csikszentmárton. Fuss Nándor; Alsólendva. Szojka Kálmán; Nagylak. Szalkay Sándor; Mátészalka.

A petíciók anyagát a következőkben ismer-tjük:

A csikszentmártoni választókerületben június másodikán megtartott képviselőválasztáson Ince Domokos római katolikus plébános pártonkívüli programmal székelt szavazattöbbséggel győzte le dr. Nagy György Justh-párti jelöltet, az addigi képviselőt. A kisebbségben maradt párt nevében ma Gyarmathy Károly és társai petíciót nyújtottak be, mely háromszáz relatív okot sorol föl annak bizonyításul, hogy a megválasztott képviselő etetés, itatás, megvesztegetés és hivatalos presszió-nak köszönhető mandátumát. Kéri tehát a fertőzött szavazatok leszámitása után a választást érvénytelenné nyilvánítani.

Az alsólendvai kerületben Fuss Nándor munkapárti győzött Nyáry Béla néppárti ellen. A néppárt petícióval támadta meg a mandátumot, panaszt téve egyszersmind Balázs Béla választási elnök ellen.

A nagylaki kerületben Nagy Sándor Justh-párti és Szojka Kálmán munkapárti állottak egymással szemben, akik közül az utóbbi nyerte el a mandátumot. Nagy Sándor pártja most etetés-itatás és megvesztegetés miatt petícióval támadta meg a választást, kérve annak megsemmisítését.

A mátészalkai kerületben Szalkay Sándor Kossuth-párti jelölt győzött Szunyogh Mihály Justh-pártival szemben. Szunyogh pártja ma petícióval támadta meg Szalkay mandátumát. A petíció, amely Farnék László választási elnök és Gáspár Pál küldöttségi elnök ellen irányul, az 1899:XV. t.-cz. 3. szakasza alapján kéri a választás megsemmisítését. Négyszáz megvesztegetési esetet sorol fel és megemlíti azt is, hogy a szavazókra igen nagy mérvű hivatalos és egyéb pressziót is gyakoroltak. A csendőrök állítólag azzal fenyegették meg a Szunyogh-párti szavazókat, hogy abban az esetben, ha este az utcán mutatkoznának, le fogják őket csukni. De nagyszabású etetés és itatás is folyt, amihez még hozzájárult az, hogy a választási elnök igen sok szavazatot jogtalanul visszautasított. A petíció végül azt állítja, hogy a választási jegyzőkönyvet meghamisították.

A Balkán-szerződések.

Az alsóausztriai iparegyesület elnökségének vezetésével tegnap Ausztria összes iparegyesületeinek küldöttsége jelent meg Bécsben gróf Aehrenthal külügyminiszternél, hogy különösen a délvidéki szomszéd államokkal való kereskedelmi szerződés mielőbbi megkötését kérje.

A külügyminiszter kijelentette, hogy hivatalbalépése óta a legfontosabb kereskedelempolitikai kérdésnek tartotta, hogy a délkeleti szomszédos államokkal szerződések kötéssenek, amelyek az összes érdekelt kereskedelmi és forgalmi viszonyaira egyformán kedvező hatással lehetnének. Az a cél, amelyre a monarchia törekszik, t. i. a gazdasági téren való barátságos együttműködés, egyuttal a kölcsönös bizalom erősödését és a kölcsönös viszony szorosabbra fűzését eredményezi. Igaz, hogy minden oldalról a kölcsönösen kielégítő meg egyezés érdekében áldozatokat kell hoznunk; az általános érdekek nagy komplexumában egészen jól figyelembe lehet venni saját gazdasági életünk különleges viszonyait is. Így pl. szem előtt kell tartanunk, hogy viszonyaink élő állatnak a monarchiába való behozatalát belátható időre kizárta teszik. Örömmel értesíti a küldöttséget, hogy legutóbb a Szerbiával való tárgyalások ismét megindultak, a szükséges instrukciók megállapítása után most folytattnak és a Montenegróval való tárgyalások legközelebb megkezdődnek. Egyes ipari csoportoknak exportviszonyaira vonatkozólag hangoztatott óhajokra és javaslatokra a miniszter azt válaszolta, hogy reszortjának közegei azokat a legnyomatékosabban támogatni fogják.

Belgrádi jelentés szerint az Ausztria-Magyarország és Szerbia között köteendő kereskedelmi szerződés tárgyalására Szerbia felől kiküldött bizottsági tagok a napokban több tanácskozást tartottak. A „Politica“ hangoztatja, hogy a szerződés megkötése nagyobb érdeke Ausztria-Magyarországnak, mint Szerbiának, amely gazdaságilag már teljesen függetlenítette magát a monarchiától.

Budapest, július 2.

A bosnyák tartománygyűlés. Szerajevéből jelentik: A tartománygyűlés ma délelőtt Firduzi Ali bég elnök elhunytá alkalmából ülést tartott részvétlen kifejezésére. Sola alelnök mélyen érzett nekrológot mondott, melyben méltatta az elhunytak a nép érdeke körül szerzett érdemeit. Politikai ideálja, amely egyuttal politikai végrendelete is az elhunytak, a muzulmánok, horvátok és szerbek egyetértése volt. Ezt a végrendeletet testvéri egyetértő munkával akarjuk végrehajtani hazánk javára. Az alelnök ezután felolvasta a király részvéttáviratát, amelyet élénk szívió! kiáltásokkal fogadtak. Nagyszámu részvétiratot olvastak fel ezután, köztük báró Burián közös pénzügyminiszterét, az országos kormányt, a krajnai és dalmáciai országos bizottságokot, valamint Ploj udvari tanácsosát. Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés hétfőn.

Megyegyűlés. Torontál vármegye törvényhatósága Nagybeckereken dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amely a krassó-szörény vármegyei árvizkárosultak javára 1000 koronát szavazott meg. Elhatározta a közgyűlés, hogy feliratban fogja kérni, hogy a siketnéma gyermekek 12 éves korukig kötelező és ingyenes tanításban és ellátásban részesüljenek. Tudomásul vették Udvarhely vármegyének az állami tisztviselők vasárnapi munkaszünete érdekében hozott határozatát. Több más ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Vihar egy interpelláció körül.

• A néppárt választási sérelmei. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 2.

Csendesen, vontatottan indult a mai ülés. Az elnöki jelentések végtelen sora, majd pedig ismét névszerinti szavazás — még pedig titkosan, a Justh-párt örömeire. A választásokból talán soha többé nem fog ki az új Ház. Ma a kivándorlási tanács négy tagját s a fölliratiszottságot választották meg. Az ülés végén hangzottak el az első interpellációk, amelyek közül a néppárt interpellációja a közigazgatási hatóságok választási visszaéléseiről a nyugodtnak tetsző atmoszférát hirtelenében ellenzéki villámokból telítette meg. De nagyobb baj nem támadt a rövid nyári zivatar nyomán. Ez talán csak előhírnöke volt a jövő tisztító zérgetegeinek, pusztító viharainak...

A szavazások unalmát a képviselők a folyosón politizálással igyekeztek elűzni. A Kossuth-pártiak nagy méltánnyal beszéltek a Károlyi grófok legújabb akciójáról. Gróf Károlyi Mihály és József szövetkező *Putnoki Mór* és *Köber Kornél* pártokivüli 48-asokkal, levelet irtak a két függetlenségi párt elnökeihez, s ebben azt hangzatták, hogy a testvérpártok együttműködése a bekövetkezendő küzdelmekre szükséges és kívánatos lévén, minden szordán jöjjenek össze társasvárosára a két párt tagjai, mert így a baráti érintkezés révén a jó viszonyt föntartják és erősítik. A városrák színhelyül a Deli-féle dunaparti vendéglőt jelölték ki.

Fehér asztalnál szívesen politizálnak a magyar emberek, jó bor mellett hamarosan meg is találják az együttérzést, a hiba csak ott van, hogy a zöld asztalnál mindig elrontják, amit szépen kezdtek! — jegyezte meg egy honatya, aki alapos ismerője a magyar karakternek.

Es van is ebben valami. Alighogy a Károlyi-féle terv fölmerült, már nyomon követte ezt a Justh-párt tegnapi határozata az általános, egyenlő s titkos választójogért indítandó kiméletlen harcra. A Kossuth-pártiak közül többen ezért szemrehányással is illették a Justh-pártiakat, akik azonban vállalt vontak.

— Nekünk erkölcsi kötelességünk volt — mondotta *Mádi-Kovács János* — meghozni ezt a határozatot s ha magunkra is maradunk, nyomban hadat izenünk a kormánynak, amennyiben az eddigi frázisok helyett nem kapunk kielégítő fölvilágosítást a választó-reform alapelveiről, s arról, hogy sürgősen, záros határidőn belül benyújtani hajlandó. Ha az indemnitást tárgyalja előbb a Ház, akkor határozati javaslatban, ha pedig a választó-fölliratot, úgy akkor ellenfölliratunkban még bővebben fogjuk kifejteni radikális álláspontunkat!

A Justh-párt határozatának egyébként már ma meg volt az első hatása: a párt egyik tagja, *Preszly Elemér*, a vácsi követ kitért a pártokivüli marad, miután ő nem hiva az ilyen radikális reformnak, bár egyébként híven vallja a függetlenségi programot. A Justh-párt most negyven tagra olvadt le, de nem esapant harcokésszaggal, — ami nagy ez, ilyenkor, a nagy nyári hőségek idején.

Délajt tért át a Ház az interpellációkra. *Bernáth Béla* a tokaji hegyvidék rettenetes, gyászos katasztrófáját esetelte megrendítő színekkel s kérte a kormány hathatós segítségét. Gróf *Serényi Béla* földmivvelésügyi mi-

niszter nyomban felelt, felsorolván eddigi intézkedéseit s megígérte, hogy a pénzügyminiszterrel karöltve minden lehető meg fog tenni az erősen sújtott országrész érdekében. A fölvilágosítást tudomásul vették, épp így *Hieronym Károly* kereskedelmi miniszter választát is, akit *Giesswein Sándor* interpellált meg a gyufagyártásnál használatos ártó fehér foszfor dolgában. A miniszter maga is elítélőleg nyilatkozott ennek a veszedelmes anyagnak alkalmazása miatt s kijelentette, hogy az őszszel a februárban már kiadott rendeletét törvénynyel kívánja pótolni, amely a fehér foszfor ipari célokra való fölhasználását végleg meg fogja tiltani. Ez a humánus álláspont az egész Házban meglepedést keltett.

Idáig minden rendben ment. Következett azonban *Szmrecsányi György* interpellációja, aki nagy élénkséggel és társai fölhabrodása között adta elő a néppárt választási sérelmeit. Gróf *Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnök előzetes válaszában megígérte a vizsgálat megindítását. Az elnöklő *Návay Lajos* erre azt akarta enuncziálni, hogy a Ház ezt megnyugvással veszi tudomásul.

— Előzetes választ nem lehet tudomásul venni! — harogta *Justh Gyula*.

— Legkevésbé megnyugvással! — füzte hozzá gróf *Baththyány Tivadar*.

— Semmit sem veszünk tudomásul! — fortyant föl újra *Justh*.

A jobboldalon erre nagy láрма támadt, s a házszabályokhoz szóló *Baththyányt* meg sem akarták hallgatni. Erre a szélsőbalon is zajogni kezdtek s *Návay* csak hosszabb magyarázattal tudta magát kivágni, hogy nem akart határozatot provokálni, csupán konstatálni kívánta, hogy a Ház — immár a megnyugvást nem emlegette — tudomásul veszi, miszerint a miniszterelnök máskor fog vélelges választ adni s a megriadt alelnök még sajnálkozását is kifejezte, hogy szava ilyen vitára adott okot, holott neki egyetlen vágya a házszabályok pontos kezelése. Erre azután lecsillapodtak a szenvedélyek.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnöki bejelentések.

Berzeviczy Albert elnök negyvedtizenegy óra kor megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után közli, hogy *Miksey Kálmán* bejelentette, hogy nála összeférhetlenség esete forog fenn, míg ifj. *Molnár Viktor* azt jelentette, hogy összeférhetlenségét megszüntette.

Az elmúlt országgyűlésről 1172 kérvény és felirat maradt elintézetlenül. Azt javasolta tehát az elnök, hogy ezek közül 1148 adassék ki a kérvényi bizottságnak és 48 kérvény a különlőző illetékes bizottságnak. Az előterjesztéshez a Ház hozzájárult.

Ezután körülbelül száz újabban érkezett kérvényt s feliratot mutatott be az elnök. Ezek között volt *Bars, Berz, Esztergom, Nyitra, Sáros, Zólyom vármegyéknek, Pancsova, Békabánya és Székeshelyvár városok felirata az egyenlő, általános és titkos választói jog ellen.*

Jelentést tesz a megalakult bizottságokról és osztályokról.

Rudnyánszky György jegyző felolvassa az interpellációs listát.

Elnök: Felvilágosítja az összeférhetlenségi bizottság jelenlévő tagjait, hogy tegyék le az esküt. Megtartódnak.

A felirati bizottság.

Következik a felirati és a kivándorlási bizottság tagjainak választása.

Szavazás közben az elnöklést *Návay* alelnök veszi át.

Szünet után az elnök kihirdeti, hogy megválasztatták: a választási bizottságba *Beöthy László, Csicán János, Dániel Ernő báró, Dániel Gábor, Darvai Fülöp, il. Erdély Sándor, Ghyllányi Imre báró, Heinecz Hugó, Issékutz Győző, Láng Lajos, Lukács György, Melezer Vilmos, Perczel Dezső, Plosz Sándor, Rosenbergy Gyula, Sándor János, Tallián Béla, Tisza István gróf, Thuróczy Vilmos, Vojnits István báró, Zeilinszky Mi-*

hály; az 1909. II. törvényzikk értelmében megalakítandó kivándorlási tanács tagjaivá: *Bornemissza Lajos, Dániel Gábor, Giesswein Sándor, Léway Lajos báró.*

Elnök: Ezzel a Ház a megalakulást befejezte; javasolja, hogy a Ház üléseit addig, amíg a bizottságok munkáikkal elkészülnek, napolja el és hatalmazza fel az elnökséget, hogy a képviselőházat belátása szerinti időben egybehívassa. (Helyeslés.) Következnek az interpellációk.

Hegyalja pusztulása.

Bernáth Béla interpellációt intéz a földmivvelésügyi miniszterhez a tokaj-hegyaljai elpusztult szőlők felegyítése tárgyában. Vázolta Tokaj-Hegyalja szomorú helyzetét. Elpusztult a termés s az országban a sor, hogy segítsen, ha azt akarja, hogy Tokaj-Hegyalja megmaradjon s hogy a tokaji bor továbbra a borok királya legyen a világpiacdon. A következő sürgős interpellációt terjeszti a földmivvelésügyi miniszterhez:

„1. Szándékozik-e a földmivvelési miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg az agrár-kölcson törvény reviziójára vonatkozó törvényjavaslatot, amely törvényjavaslat az agrár-kölcsonök részleteinek hosszabb időre való kamatmentes visszafizetését biztosítja, sürgősen a t. Házhoz benyújtani?”

„2. Szándékozik-e a Tokaj-Hegyalja károsult szőlőbirtokosainak minden katasztrális holdat kitevő szőlőterületük után legalább 400 korona segélyt, esetleg kamatmentes kölcsön sürgős folyósítása céljából az erre vonatkozó felhatalmazási törvényjavaslatot a t. Házhoz sürgősen beterjeszteni?”

„3. Szándékozik-e a károsult szőlőbirtokosoknak szőlőbirtokuk utáni adóelírások foganatosítása, a végrehajtások beszüntetése, nemkülönben ezeknek sürgős segélyezése tárgyában addig is, míg a felhatalmazási törvényjavaslat törvényerőre emelkedik, a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni?”

Gróf *Serényi Béla* földmivvelésügyi miniszter nyomban válaszol. A beérkezett jelentések szerint a 8700 katasztrális hold területű szőlőkultúrából a jégverés körülbelül 2000 holdat teljesen tönkretett; kisebb a kár mintegy 1500 holdon és érintetlen 3000—3500 hold. Ezen az érintetlen területen olyan bő termés ígérkezik, hogy ez majdnem megadja az egész terület átlagos évi termését. A segélyezés tekintetében csak elvi nyilatkozatot tehet, mert a pénzügyminiszterrel még nem tárgyalta meg a kérdést, de tudja, hogy a pénzügyminiszter hajlandónak nyilatkozott az agrár-kölcsonök visszafizetési határidejének meghosszabbítására. Szándéka az is, hogy a károsultaknak kamatmentes kölcsönök becsásson rendelkezésükre. A környékeli vinczellériskolák tanítóit kirendelte a sújtott vidékre, hogy a jégverte szőlők ápolására kiiktassák a népet.

Bernáth Béla: A földmivvelésügyi miniszter ur választát tudomásul veszem.

A képviselőház szintén tudomásul veszi a miniszter választát.

A fehér foszfor.

Giesswein Sándor interpellációt intéz a kereskedelemügyi miniszterhez a gyufagyárakban és különösen a nagybittsei gyufagyárban előforduló foszformérgezesek tárgyában.

Hieronym Károly kereskedelemügyi miniszter: A t. Ház engedelmével óhajtanék a hozzám intézett interpellációra azonnal válaszolni. A t. interpelláló ur három kérdést intézett hozzám. Az első kérdés így szól: Van-e tudomásom arról, hogy a nagybittsei gyufagyárakban a foszforkeverés esetei megdöbbentő mértékben mutatkoznak; második kérdése pedig az, hogy kívánok-e intézkedéseket tenni arra nézve, hogy a fehér foszfor általános következményei lehetőleg elkerültessenek. Erre a két kérdésre együttesen adom meg választomat. Igenis van tudomásom arról, hogy a nagybittsei gyufagyárban a foszforkeverés tünetei nagymértékben mutatkoznak. Ezért és mert ezek a jelenségek másutt is előfordultak, folyó évi február 28-án körendeletet intéztem valamennyi kír. ipar-felügyelőhöz, amely körendelettel meghagyttam nekik, hogy azokat a gyárakat, amelyek sárga foszfort használnak, az első fokú közegészségügyi hatóság szakközözeinek közreműködésével gyakrabban és behatólag vizsgálják meg és a szükséges intézkedéseket tegyék meg. (Helyeslés jobbfelől.) Ezek az intézkedések legfőbbképpen abban állanak, hogy először meghagyttatik, hogy mosdókészülékek legyenek, másodsor, hogy a padló felsurofossák, harmadsor, hogy a falak kíméseltessenek és a gyári helyiségek lehetőleg szellőztessenek. Remélem, hogy ezeknek az intézkedéseknek, amelyeknek szigorú végrehajtását ellenőrizni fogom, lesz némi enyhítő hatásuk. De ezekkel az intézkedésekkel, amint az interpelláló ur maga mondja, a bajt gyökeresen kiirtani nem, csak enyhíteni lehet. Azt kérdezi tehát tölem a harmadik kérdésben, vajjon a fehérfoszfor ipari alkalmazásának eltiltása dol-

gában micsoda intézkedéseket szándékozom tenni. E tekintetben méltóztatnék megengedni, hogy ennek a kérdésnek előzményeiről pár szóval megemlékezzem. Berlinben 1905-ben gyűlt össze egy kongresszus, amelynek czélja az volt, hogy a fehér-foszfor ipari alkalmazását internacionális módon azok az államok, amelyek a konvenczióhoz hozzájárultak, tiltásuk meg.

A konvenczió tanácskozásai 1906. szeptember havában jutottak végeredményre és ahhoz, amint az interpelláló ur maga is mondja, az európai államok nagyrésze hozzájárult. Nem járult akkor hozzá sem Anglia, sem Ausztria, sem mi, sem Spanyolország s egy pár más állam. A konvenczió azonban megengedi azt, hogy azok az államok, amelyek első alkalommal nem is járultak hozzá, később a konvenczióba beléphessenek. Így aztán belépett később Anglia és Ausztria. A kereskedelmi minisztériumban található iratok szerint 1908. évi október havában tartott egy értekezlet, még pedig a gyufagyárosok bevonásával, ahol az a vélemény jutott érvényre, hogy a fehér foszfor iránti törvényes tilalmat a gyufamonopolium behozatalával kapcsolatban kell érvényre juttatni. Minthogy pedig a gyufamonopolium ügye elintézését nem nyert, emellett a fehér foszfor iránti intézkedések sem hejtettek végre. Én azonban mindjárt hivatalba lépésem után rövid idővel, akkor, mikor az ipar-felügyelőknél kiadtam az említett rendeletet, az érdekeltektől társminisztériumokkal érintkezésbe léptem és most van a minisztériumban folyamatban azoknak az intézkedéseknek tervezése, amelyek a fehér foszfor alkalmazásának törvényes eltiltását fogják elérni. (Helyeslés.) Ezek az intézkedések, ismétlem, most vannak folyamatban. Remélem, hogy ez intézkedésekre vonatkozólag már ez év őszén a képviselőháznak javaslatot fogok tenni. (Helyeslés a jobboldalon.) Határozott ígéretet azért nem tehetek, mert az egész kérdés nem egyedül az én társam körébe tartozik. Azonban mindenesetre azon leszek, hogy ezt a törvényes tilalmat minél előbb életbe léptethessük. Ezekben kívántam a t. interpelláló képviselő ur kérdéseire válaszolni. (Élénk helyeslés.)

Giesswein Sándor: A választ tudomásul veszi. A Ház is.

Návay és az ellenzék.

Szencsényi György amint interpellál, hogy a katolikus népszövetségnek a választási mozgalmak idején Nyitrafőre egybehívott gyűlését a nagytapolcsányi főszolgabíró nem vette tudomásul, illetőleg a gyűlés megtartását nem engedte meg. A főszolgabíró a gyűlést egybehívó papot végzésben felszólította, hogy mutassa ki, van-e lakása és miből él, mert különben el fogja toloncoltatni. (Nagy zaj a néppártok.) Kérdj a miniszterelnököt, hogy azonosítja-e magát a nagytapolcsányi főszolgabíró eljárásával?

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök kijelenti, hogy az esetről nem volt tudomása; mindenesetre foglalkozni fog az esettel, amelyet azonban általánosítani nem enged. (Helyeslés a jobboldalon.) Tudja hogy sokan túlléptek a hatáskörükön, de a miniszter intézkedése előtt a jogorvoslatnak más eszközeit kell alkalmazni. Igéri, hogy az interpelláció anyagát vizsgálat tárgyává teszi és ennek eredménye szerint fogja az érdemleges választ megadni. (Helyeslés.)

Elnök: A Ház megnyugvással veszi tudomásul... (Nagy zaj a baloldalon.)

Justh Gyula: Tiltakozom ez ellen! Előzetes választ nem lehet tudomásul venni!

Elnök: Én csak annyit mondtam, hogy a Ház tudomásul veszi azt, hogy a miniszterelnök ur a vizsgálatot megindítja és később fog válaszolni. (Zaj.)

Justh Gyula: Ez házszabályellenes eljárás, mert a tudomásvételről csak a miniszterelnök végleges válasza után lehet határozni.

Elnök: Azt, hogy a miniszterelnök később fog nyilatkozni s hogy vizsgálatot fog indítani, tudomásul kell venni. Lehet, hogy ez nem tetszik, de ennek így kell lenni. (Nagy zaj.)

Gróf Batthyány Tivadar: Ez ellen tiltakozunk, ily precedenst nem engedünk meg! (Folytonos zaj.) Így nem lehet békés tárgyalást biztosítani. A tudomásvételről majd a Ház fog határozni, ha álljon az ideje, de nem az elnök, — még kevésbé van joga az elnöknek kijelenteni, hogy valamit megnyugvással veszi tudomásul a Ház. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Nem volt semminemű kérdés föltéve, határozatról szó se volt és így sérelem nem történt: semmi szándéka nem volt bármilyen sérelmet elkövetni a házszabályok ellen és a Ház bölcsességére bízva eljárásának megítélését. (Élénk és társ a jobboldalon.)

Az ülés ezzel egy órákor véget ért.

Budapest, július 2.

Fiumei határozatok. A reprezentanza legutóbb tartott ülésén a kivándorlási visszaélések megakadályozására elhatározta, hogy a városi rend-

őség hatáskörén belül kivándorlási osztályt állít fel s egy tisztből, négy ellenőrből és hat idősebb, olaszul, magyarul és horvátul tudó rendőrből álló különítménnyel ellenőrizteti az osztrák határt, a kikötőt, a kivándorlási hajókat és a pályaudvart. Ugyancsak erre az ülésre kaptak értesítést arról a felelősről is, amelyben Francetich József a közigazgatási bírósághoz megfellebbezte három alközségi képviselőtestületi tag megválasztását, kérve a választás megsemmisítését és új választás elrendelését. A ma érkezett ítélet szerint a közigazgatási bíróság a fellebbezést elutasította és a választást helybenhagyta.

Obstrukció Ausztriában.

— A szlovének kompromisszumot kötöttek.

Budapest, július 2.

Ausztriában ismét felfordult a politikai helyzet. Most nem lévén semmiféle „magyar-ügy” a birodalmi gyűlés napirendjén, a pártok egymással kaptak hajba, s a nemzetiségi gyűlölködés megint a köztársasági orgiákat ül. Ezúttal nem a csehek és németek azok, akik harcra szálltak egymással, hanem a szlovének azok, akik obstruálnak. Minthogy azonban számuk csekély, s a birodalmi gyűlésben nem igen érhetnének el eredményt, az osztrák képviselőház munkáját a költségvetési bizottságban akadályozzák meg, s a költségvetési bizottságban obstruálnak a kormány s a költségvetési javaslat ellen.

Az olaszok már évtizedek óta követelik, hogy Triesztben olasz egyetemet állítsanak fel. Ez ellen az ausztriai németység tiltakozik. Tiltakozik nem az olasz fakultás ellen, hanem Trieszt ellen, mert azt hiszi, hogy ha Trieszt olasz egyetemet kap, akkor ezzel az irredentizmus segítetik elő. De az ellen nincs kifogása, hogy az olasz fakultás Bécsben állítsanak fel, mert akkor a kormány jobban szemmel tudja tartani az olasz tanuló ifjúságot.

Nem szabad elfeledni, hogy az innsbrucki egyetemen successive már ugys felállítottak olasz tanszékek, s hogy a grázi egyetemen is 1858, illetőleg 1861 óta bizonyos különleges jogokban részesülnek az olasz anyanyelvű egyetemi hallgatók. Az osztrák kormány nem mondja most sem, hogy elvileg ellenzi a trieszti olasz fakultást, mindössze csak a nehézségekre mutat rá s azért, mint expedienst választotta a bécsi egyetemet, hogy ott olasz tanszékek állítsanak fel, de ezt az intézkedést maga is csak ideiglenesnek mondja addig, míg az olasz nyelvű egyetem végleges elhelyezésére még pedig valamely olasz nyelvű osztrák városban a kormány és a pártok közt megegyezést létesíteni nem sikerül.

De a délszlávok is most egyetemet akarnak és azt követelik, hogy ha a kormány az olaszokkal szemben ilyen engedékeny, akkor legyen engedékeny a délszlávokkal szemben is, és terjeszsen be már most törvényjavaslatot arról, hogy legfeljebb tíz éven belül valamely délszláv városban egy délszláv egyetemet állít fel. De követelik, hogy az alatt a tíz év alatt is, Ausztria ismerje el teljes érvényűeknek a zágrábi egyetemen megszerzett diplomákat, s hogy a prágai cseh egyetemen vagy a krakói lengyel egyetemen minden hiányzó jog- és államtudományi tanszéket állítsa fel, nehogy a délszlávok német nyelvű egyetemekre legyenek kénytelenek beiratkozni.

Az osztrák kormány még ezt sem tagadta meg elvileg, hanem csak azt mondta, hogy most ez a kérdés nem aktuális, főleg nem a budgetbizottságban. Most a költségvetési bizottság tárgyalja le a budgetjavaslatot, s ha ez megtörtént, majd akkor lehet beszélni arról, hogy a kormány a délszlávokkal ebben a kérdésben egyezkedjék.

A délszlávok a válaszzal nem elégedtek meg, hanem a költségvetés megobstruálásához fogtak, s már három hete tart ez az áldatlan harc. Hogy maguk a szlovének sem gondolják komolyan azt, mintha eljárásukkal a délszláv egyetem kérdésében a kormánytól valami eredményt tudnának kiesikarni, az ki-

tűnik abból, hogy ma már nem is igen érvelnek a követelésük mellett, hanem észnélküli, és értelem nélküli obstrukciós beszédeket mondanak, és majdnem összefüggéstelen szavak tömegéből áll mindaz a beszéd, amit három hét óta ledarálnak. A délszlávok ugyan kevesen vannak, de titokban az egész szláv unió támogatja őket, sőt még a lengyelek is nagyon kétszínű játékokat játszanak. És miért? Nem az olasz egyetemért, nem a szlovén egyetemért, csakis azért, hogy a kormányt, mely már ötnegyedéve él, megbuktassák, s olyan kormány jöjjön, amelyben külön délszláv miniszter is ül.

Három hete folyik már a harc a budgetbizottságban, míg végre tegnap a többségi pártok eltökélték, hogy permanenciájában tartják a bizottságot, annak ülését nem is szakítják addig félbe, míg a délszláv obstrukciót megtörni nem sikerül. Mert a hosszú, értelmetlen szlovén szónoklatok csak addig veszedelmesek, míg az ülések tartalma rövidre van szabva. Mielőtt azonban a bizottsági ülés permanens, a hosszú obstrukciós beszédek is elvesztik veszedelmes jellegüket. A permanens ülés csakis az obstruálókat fárasztja ki, mert nekik a testi fáradalmakon kívül még a szellemi megerőltetés is jut osztályrészül, a többségi pártoknak azonban csakis a hallgatásban kell rikordot elérniök. Ez pedig hasonlíthatatlanul könnyebb.

Nem vagyunk elvi ellenségei az obstrukciónak s végső esetekben azt magunk is jogosnak tartjuk. De akkor az obstrukciónak morális alapon kell állania. S ha ehhez az erkölcsi alaphoz még a taktikai szervezettség is járul, akkor az obstrukció felett nem lehet győzedelmeskedni. De a délszlávok mostani obstrukciója sem erkölcsileg nem indokolt, sem taktikai szempontból nincs szervezve s ez nem diadalmaskodhatik.

Bienert miniszterelnök tegnap a többségi pártok vezetőivel tárgyalt, hogy a délszlávok obstrukcióját hogyan lehetne legyűrni s a bécsi egyetemen felállítandó olasz fakultást még a nyári szünet előtt törvénybe iktatni. Valóságos haditervet dolgoztak ki az obstrukció ellen s kimondták, hogy a ma reggel kezdődött ülés megszakítás nélkül fog folyni, vasárnap is, hétfőn is, mindaddig, míg az obstruálók ereje meg nem törik s amíg az egyetemi kérdésben úgy az általános, mint a részletes vita véget nem ér. Hogy pedig a többségi pártok ki ne merüljenek, a parlamenti étterem is éjjel-nappal nyitva lesz a budgetbizottság tagjai számára s az egyik bizottsági teremben ágyakat állítottak fel s csengetyüt vezettek be oda, hogy minden szavazásra a nyugvásra tért bizottsági tagok a terembe legyenek hívhatók.

A budgetbizottságban 52 tag van. Ebből 13 obstruál, 39 pedig nem. De hogy a bizottság határozatképes legyen, legalább 27 tag jelentése szükséges. Tehát a többségi pártokból állandóan legalább 14-nek kell a teremben lennie. De nehéz a helyzet azért, mert erre a lengyelek nem akarták magukat kötelezni, főleg az éjjeli ülésekben. A lengyeleknek ez a maguktatása nagyon megnehezíti a kormány helyzetét s arra a konfliktusra vezetendő vissza, amely a kormány és a lengyelek közt a csatornakérdésben a múlt héten kitört. Mivel pedig a budgetbizottságnak 7 tagja van, a kormány csakis 32 olyan képviselőre számíthat, aki ellene van az obstrukciónak. De ez a szám sem egészen megbízható, mert a mai lapunkban már megirt lemebergi zavargások miatt a ruthének bejelentették, hogy az obstruáló délszlávokhoz csatlakoznak. Ez is 4 szavazat. A kormány ellen tehát 21 szavazat van, a kormány mellett 31. Ez nagyon megnehezíti a kormány helyzetét s ilyen körülmények közt csakis akkor remélheti a kormány az obstrukció legyőzhetőségét, ha ez a 31 szavazat még a permanens ülés fáradalmi daczava is híven kitart az obstrukció ellen.

A kormány bizakodik ebben s már ma reggel azt hirdette, hogy az obstruálók nem sokára nagyon erős egyezségről lesznek hajlandók.

A kormány bizakodása ma estére teljesült is, amennyiben a szlovének kompromisszumot ajánlottak fel, amire alapos kényszerítő okaik voltak.

A budgetbizottság üléséről különben a következő jelentés érkezett:

Tizenkétórás beszéd.

A költségvetési bizottságban javában folyik az obstrukció, izgalmas jelenetekkel, botránnyal és végnéki beszédekkel. A szláv képviselők későbbig menő harcot indítottak a *Bienorth*-kormány ellen és nem akarják addig letárgyalni a kormányt a bécsi olasz jogi fakultásra vonatkozó javaslatát, amíg a kormány meg nem ígéri egy szlovén egyetem felállítását. *Bienorth* báró erről hallani sem akar és felszólítja a kormánytámogató pártokat, hogy segítsenek neki a szláv obstrukció letörésében. Az obstrukció nem a képviselőház ülésén, hanem a költségvetési bizottságban kezdődött meg a szlávok *Gottinear* képviselő tizenkétórás beszédét tartott és közben egész köteteket, újságokat olvasott fel. Társai ezalatt mindenféle idegizgató- és frissítő-szereket szereztek be, hogy szónokuk tovább bírja a harcot.

Ejjei szállás a Reichsrathban.

A dolgozni akaró pártok a kormány felhívására ma reggel érdekes intézkedéseket léptettek életbe. A pártok kimondták, hogy a költségvetési bizottság üléseit mindaddig nem rekeszti be, míg a szlávok teljesen bele nem fúródnak az obstrukcióba. Az ülés szünet nélkül éjjel-nappal fog tartani és a kormányt támogató pártok csoportonként felváltva fognak az üléssteremben maradni. A *Reichsrath* egyik bizottsági termét hálóteremmé alakították át, vaságyakat állítottak be és hét képviselőnek ma éjjelre szállást készítettek. Az éjtelmet is egész nap és éjjel nyitva tartják. A kormány reméli, hogy a szlávok hamar belefáradnak a harczba.

Félbeszakított gyűlés.

A költségvetési bizottság ma délelőtt tíz óra körül folytatta tanácskozásait. A mai ülést, ha csak lehet, addig folytatják, amíg az olasz fakultásra vonatkozó törvényjavaslatot a bizottságban el nem intézik. A lengyelek az ülésen nem vettek részt.

Az ülés kezdetén *Ploy* azt kérte, hogy a bizottság jegyzőkönyvét a házszabályok értelmében vezetik-e és a legutolsó ülés jegyzőkönyvének felolvasását kéri. Ennek a kívánságnak eleget tesznek.

Korošec (szlovén) azt indítványozza, hogy felkérjék arra, hogy a bizottság több tagját újonnan választották meg, vitassák meg újból a bizottságnak a vita bezárására vonatkozó indítványát, hogy az új tagoknak alkalmat adjanak arra, hogy a vitában résztvehessenek. Névszerinti szavazást kér.

Demar képviselő szlovén nyelven beszél a jegyzőkönyvhöz.

Ezután folytatják a vitát az olasz jogi fakultásra vonatkozó javaslat felett. Eközben *Hrasky* képviselőnek a beszéde alatt lármás jelenetek támadnak. *Prochaska* képviselő, aki jegyzői tisztet tölt be, rövid időre elhagyja a termet és amikor visszatér, nem találja azt a czédulát, amelyen a jegyzőkönyvre vonatkozó feljegyzéseit készítette. *Prochaska* erre hangosan kiáltja:

-- Hová lett a jegyzőkönyv?

Stanek, aki *Prochaska* mellett ül, azt hiszi, hogy ezek a szavak őredá vonatkoznak és dühösen odakiáltja a jegyzőnek:

-- Ez rágalom! Ezt nem tudom! Nem engedhetem meg, hogy lopással gyanúsítsanak!

Malik is azt hiszi, hogy *Prochaska* őt gyanúsítja és odakiáltja *Prochaska*knak:

-- Ilyen jezsuita-fogással Ön nem fog nekünk imponálni. Ne rágalmazzon! Ön már egyizben rólam is hazugságot beszélt!

Mint hogy a lárna egyre növekszik, az elnök az ülést tizenkét óra felé félbeszakítja.

Az ülést azért szakítják félbe, mert *Stanek* képviselő *Prochaska*tól nyilatkozatot kért és ezt nem bírta *Korošec*nek a beszéde alatt megtenni.

Eltűntek a lengyelek.

Félegykor az ülést újból megnyitják és *Prochaska* kijelenti, hogy se *Stanicket*, sem pedig az ellenzék más tagját nem akarta megsérteni. Csak konstatálni akarta, hogy a papirlap, amelyen jegyzeteit készítette, már nincs az asztalon.

Stanick kijelenti, hogy ő nem használt egyáltalán szavakat *Prochaska* ellen, de azt hitte, hogy *Prochaska* őt vádolja.

Hraska erre folytatja tegnap félbeszakított beszédét, amelyet fél két órakor fejez be. Erre *Chiari* elnök félórára az ülést megszakítja.

A végnéki ülésre időközben megtettek minden előkészületeket. Egy termet hálóteremmé rendeztek be és villamosvezeték segítségével összekötötték a költségvetési bizottság ülésstermével. A gyorsírók csoportokban, felváltva fognak dolgozni. Szóval elő volt készítve minden az obstrukció letörésére szolgáló végnéki ülésre, csak éppen a többség nincs meg. Már a lengyel klub tegnapi ülése után kétségnek látszott, hogy a klubnak a költségvetési bizottsághoz tartozó tagjai részt akarnak-e venni az obstrukció elleni harczban. Már tegnap este felünt, hogy a bizottság ülésén egyetlen lengyel se volt jelen, de akkor a dolognak nem tulajdonítottak jelentőséget. Ámde a lengyelek a mai ülés kezdetén se mutatkoztak. A lengyelek klubja a költségvetési bizottságban hét taggal van képviselve, akik közül egyelőre csak *Stabinski* és *Koslovski* jelentek meg a házban, de ezek is csak azért foglalták el helyeiket a költségvetési bizottságban, hogy ott orszolgálatot teljesítsenek. *Glombinski* tanár a lemergi egyetemen előfordult véres események miatt *Lembergbe* utazott. A lengyelek klubjának összesen három tagja maradt Bécsben, mert a többiek is mind elutaztak.

Két órakor az ülést ismét folytatják. *Gostincár* szlovén képviselő javasolja az ülés berekesztését, ezt formális vita követi. *Gostincár* ezután visszavonja javaslatát. Erre fél három órakor *Korošec* emelkedik szólásra.

A kompromisszum.

A tervezett szakadatlan hosszú ülés a költségvetési bizottságban váratlanul rövid lett és kompromisszummal végződött. A többségi pártok szívesen fogadták a szlovének által felkínált kompromisszumot, mert a lengyelek támogatására nem számíthattak és mert félték, hogy már a mai éjszakai ülésen, de holnap is nem sikerül együtt tartani a bizottság tagjait határozatképes számban. A kompromisszum arra irányul, hogy ma bezárják az ülést, viszont a szlovének kötelezik magukat, hogy hétfőn nem fogják ellenezni a vita bezárására irányuló indítványt, amelyet a többség részéről fognak benyújtani.

KÜLFÖLD.

A bajor trónfosztás. Müncheni jelentés szerint, az a berlini hír, hogy *Ottót*, az örült királyt detronizálni és *Luitpold* régensherceget királyllyá akarják koronázni, komoly alappal bír. A centrum azon fáradozik, hogy elhárítsa a terv elé gördülő akadályokat és reménylik, hogy ez a régens jubileumáig sikerülni is fog.

Ez a hír eleve kételkedésre talált és éjjelre már meg is érkezett a czáfolat. A *Correspondenz Hoffman* légből kapottnak jelenti az egész hírt.

Montenegró — királyság. *Nikita* fejedelem forma szerint kérdést tett a nagyhatalmaknál, hogy miképen viselkednének Montenegrónak királyságáig való proklamálása esetén. A nagyhatalmak egyikének sincs kifogása s így majdnem bizonyos, hogy *Nikita* fejedelem augusztus 13-án, uralkodásának félszázados jubileumán Montenegrót királysággá fogja nyilvánítani. Illetékes helyen kijelentik, hogy Franciaország Montenegrónak királysággá való proklamálása ellen nem tenne ellenvetést. Erre nézve eddig még nem történt ugyan semmiféle lépés. A *Cettinjéből* erre vonatkozólag világra röpitet híreket Párisban puhatóldzásnak tekintik és valószínűnek tartják, hogy a proklamálás augusztus 13-án meg fog történni.

Uj katonai javaslat Németországban. Berlini híradás szerint *Bethmann-Hollweg* birodalmi kan-

cellár új katonai javaslattal fog a birodalmi gyűlés elé lépni, amely tetemesen szaporítja a katonai terheket. Uj közvetett adókat is tervez a kormány, mert a legutóbbi birodalmi pénzügyi reform nem felelt meg a hozzáfűzött várakozásoknak. Ezzel egyidejűleg a kormány új választójogi reformjavaslatot fog benyújtani a birodalmi gyűlésen, amely javaslat a konzervatívek szájaizének meg fog felelni.

A spanyol kulturharc. A madridi szenátusban *Canalejas* miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány a vallási kérdést nem vetette volna föl, ha nem hitte volna, hogy megoldható. A kormány akciója nem vallásos érzelmek, hanem egyesegyedül a klerikalizmus ellen irányul. A miniszterelnök sajnálattal látja a spanyol epizkopátus beavatkozását oly időben, amidőn Rómával tárgyalás van folyamatban, éppugy spanyol hölgyek akcióját, akiknek felfogása a katolikus hítről igen hamis tanításokon alapszik. A miniszterelnök szükségesnek látja, hogy mindenki, különösen az epizkopátus, tartózkodást tanusítson.

A királyi üzenetre adandó válasz tervezetét hétfőn terjeszti a kamara elé. A válasz hangsúlyozni fogja a kamara reményét, hogy a kormány fentartja a pápával való szerencsés ententeot, mely az egyháznak prerogatíváját, polgári hatalmát és jogi helyzetét is fentartja Spanyolországban. A tervezet rámutat a vallási rendek kérdése szabályozásának szükségességére a spirituális szabadság korlátozása nélkül és óhajtja, hogy a nem okvetlenül szükséges kongregációk megszüntetése ügyében a pápával folytatott tárgyalások mielőbb célhoz vezessenek. A tervezet üdvözli a kormányt, amiért a hit szabadságát és a kultusz gyakorlásának szabadságát hirdeti.

Perez Galdos, a híres író felhívást bocsátott ki Spanyolország összes lakosságához, amelyikben arra kéri a lakosságot, hogy holnap, vasárnap rendezzen grandiozus tüntetést a klerikalizmus ellen. Ezzel, ugymond, a király előtt is megerősítik a kormány állását.

A holnapi tüntetésekre az egész helyőrség készenlétben lesz. A vasutak valamennyi alkalmazottja részt fog venni az antiklerikális demonstrációban s mivel a klerikális tábor is erősen készülődik, félték, hogy vérontásra kerül a dolog. *Centi* községben az istentisztelet után, amelyen a pap prédikációt mondott *Canalejas* ellen, összerúgóztak keletkezett klerikálisok és antiklerikálisok között. Egy ember meghalt. Részletek hiányzanak.

A kormány ma küldte el válaszáat a szentesleg legutóbbi jegyzékére, amelyet a külügyminiszter fogalmazott és amelyben a kormány ragaszkodik elhatározásaihoz, azokat újból indokolja és czéljukat fejtegeti. *Canalejas* miniszterelnök ez ügyben folytatott interjuban kijelentette, hogy reméli, miszerint sikerül a Vatikán meggyőzni. Ellenkező esetben nagyon sajnálja a kormány, de más nem tehet.

Port-Artur nemzetközi kikötő. *Pétervári* jelentés szerint a japán kormány megnyitotta a port-arturi kikötőt az összes nemzetek kereskedelmi és hadihajói számára. Csak a rendkívül nagy hajók szorulnak pilótákra.

A török-görög konfliktus. A legújabb athéni hírek megegyeznek az azt a jelentést, hogy *Kréta* helyzetében javulás állott be. A képviselők legnagyobb része a nép törökellenes fölfogására való tekintettel még mindig ellene van annak, hogy a mozlim képviselőket a nemzeti gyűlésbe bebecsássák. Az ellenzék semmi áron sem akar engedni. Kijelenti, hogy nem törődik makacsságának következményeivel és csak arra akarja a nagyhatalmakat kényszeríteni, hogy a szigetnek határozott államformát adjanak; azt sem bánja, ha újra behozzák a föbiztosi intézményt, mert a mostani állapotokat sem *Kréta*, sem *Görögország* nem tudja tovább elviselni. *Venizelosz* hasztalanul fáradozik azon, hogy az ellenzék álláspontjának megváltoztatására bírja. A Szude-öbölben ez idő szerint kilencz idegen hadihajó van s ezenkívül *Kánaa* előtt is vesztegel egy orosz hadihajó.

A török hatóságok állítólag *Kherim Aghat*, a görögellenes bojokt vezérét még letartóztatása napján szabadon bocsátották és megelégedtek azon ígéréssel, hogy honfitársait nem fogja további agresszív magatartásra izgatni.

A török belügyminiszter a szalonikii vilajeti hatóságokhoz intézett körrendeletben utal arra, hogy a krétai kérdés ügyében kedvező fordulat állott be és így üdvös volna a görögellenes bojokt-mozgalom megszüntetése. E tekintetben azonban mindeddig változás nem állott be. A görögellenes bojokt a kormányrendelet dacára sem szűnt meg. A görög követ a mozgalom számos kihágása miatt panaszt tett a török kormányt.

Kanada kormányzója. Londonból jelentik: *Earl of Grey* canadai fő kormányzó a jövő nyárig megmarad állásában, hogy utódjának, a *connaughti*

hercegnő ideje legyen jelen lenni a király koronázás ünnepélyén és a délafrikai parlament megnyitására.

VASÁRNAP.

Egy antik hős.

Az élet nem mindig a paradoxonoknak ad igazat. Igen gyakran minden argumentumával a közmondások mellé áll és ha tetszik, ha nem, lezáfolyja azokat, akik a naiv és primitív igazság-antiquitásokat mindenáron számítani szeretnék a mai élet új igazságai közül. Van heroizmus és van kötelességtudás és van hideg vér, bármennyire megvetjük is ezeket a gyűjtő fogalmakat. Halott hősről egyre-másra lehamozzuk ezeket a jelzőszókat és íme jönnek új hősök, lelkükben egy elporladt világ erkölceinek lángja lobog, s a testükön patinás pompájában ragyog a régi, divatját mult ruha. Napról napra fellépnek ezek az eleven anakronizmusok és mi bizalmatlanul, idegenül nézünk feljük, kételkedve bennük és kételkedve magunkban. Vajjon ők tévesztették-e a kort, vagy mi őket? Vagy a kor más, amely ilyen embereket termel?

Mindegy. Mi okoskodunk. Analizáljuk a kor lelkét és összeeskábálunk egy másikat. Közben pedig tagadva a logikát, pszichológiát, ügyet se vetve ugynevezett és sokszor hangoztatott differenciálódottságunkra eljönnek azok a régi-régi emberek, mintha a történelmi múzeumok csendes szegletéből lépnének a porondra, a szemükben visszareng a mult legendás fénye, s amikor ismeretlen, vagy elfelejtett ősi energiájukkal közibénk esőrtetnek, nem tudjuk rajtuk lelkesedjünk-e, vagy magunkon szomorkodjunk? Valahogyan így vagyunk azzal a hajóskapitánnyal is, aki olyan egyszerűen és becsületesen volt hős, hogy szeretnénk nem hinni neki és amikor csodálkozásra nyílik a szemünk, szeretnénk nem hinni magunknak.

A „Graetian“ gözhajó fehér teste gögösen ringatózott a tenger hullámain. Amikor Filadelfiából utjának indult Boston felé öntudatos volt, mint a kurtizán, aki a szépségébe, s az eleganciájába vetett rendíthetetlen hitet veti magát a párisi utca forró, bűnös, remegő élethullámzásába. Körülötte megvonaglanak a férfitestek, sóvárgó, érzékiségtől vibráló tekintetek csapdossák a testét, de ő megy nyugodtan, ezeltudatosan. A szíve hideg és kötelességtudó, mely egyetlen kalóriát se pazarol el fölöslegesen a melegéből. Pontosan be van állítva, hogy mennyi erőt kell kifejtenie kiszabott utján. Aztán egy ismeretlen szikra villanása, s a belső tűz fellángolása egy egész élet világrendét bolygatja meg. A vérsejtek forró esókokkal esnek egymásnak, a festék alól kivirít az élet forrósága, a láz, a mámor kipattanó mályvája, s a bűnös, forró éjszakák szép és elegáns hajója megmög, hideg teste megvonaglik, elveszíti a célját. És kívülről még a kablott remegése is a belső felindulásról beszél.

A „Graetian“ a nyílt tengeren rőtta az utat. Körülötte megvonaglott a tenger és remegő, haragos hullámokkal esókolta körül büszke, fehér testét. S a „Graetian“ ment nyugodtan, ezeltudatosan Boston felé. Készen-szive egyenletesen kattogott és feszít

melegéből egyetlen kalóriát se pazarolt el fölöslegesen. Aztán egy ismeretlen szikra villanása, s a belső tűz fellángolása azt az egész kis elkülönített világot bolygathatná meg. Mindez oly természetes lenne, de nem így történt. A fehér, elegáns hajótest megmög, de életöszönét egyetlen pillanatra se veszítette el. Belülről pusztította, marta a tűz, de kívülről elöntötte a mosolygás, és dalolva, tánczolva kacagott vissza a berugott tengerre.

A halálos veszedelmet senkisémet érezte, tudta jobban, mint a kapitány. És ő kacagott, ő mulatott a legjobban. A szíve talán megremegett, de a pusztító lángok felett is oda ült a zongorához és táncba vitte az embereket, akik alatt tűzkarját nyújtogatta a halál. S az éjszakában porladó bensejével is dalolva, tánczolva siklott a tengeren a büszke, a fehér, a szép hajó. S amikor az éjszaka leolvadt az ég pereméről, s a hajnal lágy öleléssel borult a tengerre a „Graetian“ kiégett testtel, félig halottan uszott be Filadelfia kikötőjébe. Ott azután elhalt a dal, elállt a tánc, s a zongorától gémberegett ujjakkal, halálos fáradtsággal állott fel a megsebzett hajó éjszakai zongoristája. A „Graetian“ nem adta meg magát fellobbant szívének. A lelkét belelehelte a borzalmas éjszakába, de árbócczáslója büszke lobogással üdvözölte a hajnalt.

Vajjon honnan került az a kapitány arra a hajóra? Melyik világból maradt itt nekünk ez az antik hős?...

R. P.

A lebergi vérnap.

— A ruthén vádoltak. —

Budapest, július 2.

A tegnapi kégyetlen diákharez után ma csend van Lemberg utcáin. Az izgalom és a rémület azonban még benne vibrál a levegőben és mindenki attól retteget, hogy az áldatlan politikai viszonyok mihamar újra felidézik a véres szellemet. A mai nap tulajdonképpen a vizsgálaté, mely eddigi eredményében a ruthénre hárítja a kezdés súlyos ódiúját. A letartóztatottak legnagyobb része ruthén, ezek között azonban aránytalanul kevés az egyetemi hallgató. A legtöbb középiskolai diák, részint pedig olyanok, akiknek semmi közük az egyetemhez. Természetesen sok a sebesült is, sőt mára már egy halottja is van a véres harcoknak: Kocskov Ádám papnövénydék, aki ma reggelre belehalt sebébe. A szerencsétlen fiatalembert holnap csendben, dugva temetik el, nehogy újabb tüntetésre adjon alkalmat.

A tegnapi harez ismeretlen részletéről, s a mai nap eseményeiről a következő tudósítást kaptuk:

Már a bizonyosnak tetszik, hogy a ruthén már régóta előkészítették a tüntetést. Segítő csapatokat kerestek a tegnapi napra és az előző éjjel háromszáz táviratot küldtek vidéken levő ruthén diákoknak, hogy jöjjenek azonnal Lembergbe. A rendőrség elkobozta ezeket a táviratokat. A tüntetésnek nagyon sok oka van; a főök mindenesetre az, hogy a kormány a ruthén és az olasz egyetemi javaslat között nem akar junktimot helyreállítani.

A véres összeütközés részleteiből ma még megtudtuk, hogy a rendőrség miután megtisztította a törvényszéki épület környékét a lengyel tüntetőktől, ezek nagy tüntető körmenetet rendeztek. Egyszerre felhangzott a jelszó, hogy a helytartósághoz kell vonulni. Itt azonban a rendőrség már megtette a szükséges intézkedéseket és a tüntetők nem tudtak az elzárt tere bejutni. A tömeg innen egy orosz diákegyesület házához vonult s itt viharos abozgókáltásba tört ki és néhány ablakot betört, aztán elment a ruthén nemzeti házhoz s itt azt ki-

áltotta: Pfu! Abczug! Gyilkosok! Itt is betörték néhány ablakot. Lembergben egyébként egész éjjel katonai és rendőri őrzékek czirkáltak az utcáin.

Az eddigi hivatalos vizsgálat során kiderítették, hogy a tegnapi egyetemi tüntetésnél a lengyel diákok nem lövöldöztek és hogy a lövések csakis a ruthének részéről eredtek. A helyszínen tartott vizsgálat megállapította, hogy vérnyomokat csakis ott láttak, ahol az összeütközéskor a lengyelek állottak. A verekedés időpontjában a folyosón negyven lengyel és mintegy háromszáz ruthén diák tartózkodott, akik vastag botokkal és bunkókkal jöttek az egyetemre. A tantermekben, ahova a ruthéneket elzárták, távozásuk után 34 boxert, egy vadászkest, tizenkét revolvert, kilenc Browning-pisztolyt és igen sok botot találtak. *Összesen százhuszonhét ruthén nemzetiségi személyt tartóztatnak le, kik közül nyolcz theologiai, nyolcz jog- és bölcsészettani hallgató, a többi pedig részint középiskolai tanuló, részint olyanok, akiknek semmi közük az egyetemhez. Mindannyit előzetes letartóztatásba helyeztek és bünvádi eljárást indítottak ellenük.*

A városban és az egyetem előtt, ahol ma csak vizsgálatok voltak, teljes nyugalom van. Az egyetem előtt nincsen sem rendőrség, sem katonaság. Ma délelőtt megjelent az egyetemi épületben egy törvényszéki bizottság, amely helyszíni szemlét tartott.

A tegnapi súlyosan megsebesült Kocskov Ádám ruthén teológus ma reggel 5 órakor belehalt súlyos sebébe. Tegnapi óta egy pillanatra sem nyerte vissza eszméletét. Anyja folyton mellette volt és kétségbeesésében átkozta a lengyeleket. Ma fogják felboncolni a holttestet. A rendőrség úgy intézkedett, hogy a megölt teológust a legnagyobb csendben, ugyszólván titokban temessék el, mert félt, hogy a ruthének tüntetni fognak.

Kocskov Ádám halála alkalmából a gyász jelül a ruthének egyesületi házát bíborpiros szövetel vonták be és a homlokzatról vörös zászlók lengenek. A ruthén nép felháborodása határtalan. Az az öreg asszony, aki tegnapi nap a hatóságban meghalt, a 78 éves Kuharska Mária napszámcsnő, *Százharmincz ruthén diákok tartóztatnak le. Valamennyien megtagadták a feleleteket a vizsgálat alkalmával. A foglyok között sokan vannak nem egyetemi hallgatók.*

A lengyel diákság ma gyűlést tartott s elhatározta, hogy követelni fogja Nrusseuski és Dmistranski egyetemi tanárok eltávolítását, akik értelmi szerzői voltak a zavargásoknak. A lengyelek azzal fenyegetőznek, hogy addig nem lesz nyugalom az egyetemen, míg a két tanárt el nem csapják.

A tegnapi tüntetés idején a ruthén diákok *agyba-főbe vertek egy munkást, aki segített a lengyeleknek a ruthén czejtáblákat leszaggatni. Ezt a munkást súlyos sebeivel kórházba vitték. Letartóztatottak és vizsgálati fogságba vetettek 32 középiskolai diákok és hét olyan tüntetőt, akik már rég túl vannak a diákkoron. A foglyok közül a bujtatókat külön zárkába, a többit hármásával-négyesével 32 ezellába internálták. Három fogoly az éjszaka úgy tombolt, hogy sötét zárkába vitték őket. A helyszíni szemle és a tanuvallomások kétségtelenné teszik, hogy csak ruthének lövöldöztek. Egy egyetemi szolga állítólag látta, hogy Koczkó teológust egy ruthén diák golyója terítette le.*

EGYHÁZAK.

— (Egyházkerületi közgyűlés.) A tiszai evangélikus egyházkerület idei közgyűlését Zelenka Pál püspök és Szentiványi Árpád egyházkerületi felügyelő elnöklété alatt Poprádon augusztus 25-én kezdi. Augusztus 23-án és 24-én az egyes bizottságok és az egyházkerületi gyámintézet tanácskoznak. Augusztus hó 27-én az egyházkerületi közgyűlés tagjai a reggeli vonattal Zsolnára utaznak, hogy ott a zsolnai ev. zsinat háromszázadik é. fordulójának ünnepélyén résztvegyenek. Az ünnepélyre a gyűlés képviselőket küld ki, akikkel azonban a gyűlés tagjainak legnagyobb része szintén együtt tart. Az elszállásolást, az ellátást, valamint a gyűléssel kapcsolatos kirándulásokat a vendéglátó poprádi egyház intézi. A jelentkezés határideje augusztus 10. napja.

Görgey Arthur beteg.

— A látása van veszedelemben. —

Budapest, 1910. július 2.

A szabadságharc nagy alakjai lassankint már mind elköltöztek közülünk az örökkévalóság és halhatatlanság birodalmába. Csak két 63 nagy alakja van még a szabadságharcnak: a király és Görgey Artur.

A király, aki különben a forradalom idejében mindössze tizenhétéves volt, ma még kemény legény és állapota az egészség tekintetében nem hagy hátra semmi kívánni valót. Görgey Artur azonban, aki csak nemrég töltötte be kilencvenegyedik életévét, erősen bajlottkor ember már, akia vasfűlkéje daczára is erőt vesznek az aggkor gyöngeségei.

Az ősz tábornok, aki hosszú évek óta csüdes visszavonultságban tölti el napjait vis-grádi magányában, legutóbb meghült és jelenleg is ágyban fekvő beteg. Környezete a betegséget nem tartja a tábornokra nézve veszedelmesnek, mert hisz a tábornok szervezete és erős akarata már veszedelmesebb bajokkal is megbirkózott. De nagyon aggasztók azok az aggkor tünetek, amelyek a betegséggel egyidejűleg léptek fel és amelyek már sohasem fognak elmúlni a tábornoktól.

Görgey Arturnak a látása van megtámadva. A történelmivé lett szigorú, erős tekintet szintelen, öreges nézéssé változott át és az is annak a veszedelemnek van kitéve, hogy rövid időn belül ráberül az örökös homály. Környezete már is számolt azzal a körülménnyel, hogy a tábornok el fogja veszíteni látását és leszámolt vele maga a tábornok is. Előkeresgeti és utoljára meg-megnézegeti azokat az apróságokat, amelyeknek látása az utolsó időkben örömet szerzett neki s elrakosgatja őket olyan helyekre, ahol később is megtalálhatja azokat. A tábornok tehát a bekövetkező katasztrófát maga is sejtí és komolyan készül a vakságra és mindent rendben akar találni, ha majd ez bekövetkezik.

E testi fogyatéka azonban a tábornok lelkét nem érinti. Az változatlanul továbbra is erős maradt. Épp oly erős, mint pár évvel ezelőtt, amikor még gyakran lehetett őt látni Visegrád utcaiban.

Talán tíz éve sincs még annak, hogy a tábornok unokáival: a két Latinovits fiúval állandó vendége volt a visegrádi nyári uszodának és maga is megfürdött a nem éppen magas hőmérsékletű Duna-vízben. És ezt a sportot oly fiatalos kedvvel üzte, mintha nem nyolcvanöt éves aggastyán, de husz éves fiatal ember volna. A fejes-ugrásban valóssággal versenyre kelt unokáival és — Görgey Artur ebben is erős ellenfél — nem hagyta magát legyőzetni.

Pár évvel utóbb azonban e kedvtelését abba kellett hagynia. Eltiltották tőle és ez volt az öregkor első jelentőse a tábornoknál. Innentől kezdve be kellett érnie azzal, hogy apróbb kert munkákat végzett el otthon az ő kedves és saját maga által telepített gyümölcsösében és szőlőjében. Ezenkívül hosszabb sétákat is tett. Postájáért és más apró, személyes dolgaiért csaknem naponta maga ment be a faluba a községtől csaknem egy órányira fekvő bulgáriai nyaralójából. És oly könnyűséggel tette meg oda-vissza a majd két óráig tartó utat, hogy aki csak látta, az mind elcsodálkozott a tábornok szervezetének erején.

E sorok írójának még másfél évvel ezelőtt különös alkalmá volt megfigyelni a tábornok testi és szellemi erejének frissességét. Egy kavonai nevelőintézet tanári kara tartózkodott Visegrádon, akik közül az egyik, egy daltás főhadnagy, akinek nagypapja a szabadságharc honvédőrnagy és Görgey katonája volt, tiszteletét akarta tenni a tábornoknál. A véletlen úgy hozta magával, hogy e sorok írója kalauzolta és mutatta be a tábornoknak a főhadnagyot.

Görgey — anélkül, hogy a vizitőről előzetes tudomása lett volna — mindjárt a név említése-

kor visszaemlékezett egykori őrnagyára és be sem várva a kérdézősködést, elsorolta azokat az ütközeteket, amelyekben a főhadnagy nagyapja részt vett, sőt helyenként még azt a hadrendi beosztást is elmondotta, amelyben az egykori honvédőrnagy az egyes ütközeteket végigharcolta. És mindez pontosan megegyezett azzal, amit a honvédőrnagy a legendás harcokról unokájának elmondott.

Közel két órán át hallgattuk a legőszintőbb csodálkozással Görgey érdekesítő visszaemlékezéseit s azután bucsut akartunk venni tőle.

— Lekísérem az urakat, — volt a tábornok válasza bucsuzkodásunkra.

Mielőtt az elbeszélést folytatnám, meg kell itt jegyeznem, hogy a tábornok nyaralója egy hegy tetején épült, amelyhez az országról egy meredek kapaszkodó visz fel. Ezt tudva, tulzottnak találtuk a tábornok udvariasságát, mert fiatal ember létünkre nem kívánhattuk egy kilencvenéves öreg urtól, hogy a mi tisztelőtünkre egy ilyen kirándulásra vállalkozzék.

— Ugyan, csak nem fog a tábornok ur a kedvünkért a hegyről lefáradni? — tértünk ki az ajánlat elől szerénykedve.

— Uraim, én nem fáradok, én megyek! . . . Volt rá az apellátát nem tűrő válasz. Az a *megyek* szó oly erős hangsúlyval volt mondva, hogy inkább hangzott vezényszónak, mint egyszerű válasznak.

És így történt azután, hogy a kilencvenéves tullevő tábornok a forró augusztusi déli napon, bot nélkül, fedetlen fővel lekísért minket a meredek hegyi uton egész a kocsinkig. Csak itt bucsuzott el.

Messze jártunk már, amikor a tábornok megindult visszafelé a hegyi uton. Fürgén ment, megállás nélkül . . .

Megkerült a Trieste.

— Bombayba érkezett az elveszettnek hitt tengeri hajó. —

Budapest, július 2.

Nagy az öröm Triestben. Megkerült az elveszettnek hitt *Trieste* Lloyd-gőzös, amely a múlt hónap tizedikén indult el a *triesti kikötőből*. Mint megírtuk, *Bombayba* igyekezett a gőzös és június 21-én kellett volna odaérkeznie. A *Trieste* azonban nem érkezett meg és általános volt az aggodalom, hogy a gőzöst az *Indiai-óceánon dühöngő vihar elpusztította*. Harmeczhárom utassal, hatvanegy matrózzal és hét tiszttel indult utnak a *Trieste*. Az utassal között volt gróf *Thurn-Valsasina* Egon bombayi osztrák-magyar alkonzul és felesége és több előkelő angol férfi és nő. A hajó kapitánya *Nitsche* Ede volt.

Június 24—25-ig még nem okozott aggodalmat a *Trieste* elmaradása. Az *Indiai-Óceánon* mostanában olyan erős a monszum, a köd és az eső, hogy néhány napi késedelem gyakran fordul elő a Lloyd gőzöseivel. De mikor június utolsó hetében sem érkezett semmi hír a hajóról, alaposnak látszott az a gyanu, hogy a hajóval valami *szerencsétlenség történt*. Triestből hétféle irányban hajókat küldtek a gőzös felkutatására, de a hajóról érkezett dróttalan távirójelek szerint semmi nyomát sem találták a *Trieste*-nek. Tengerészeti körökben erős támadások hangzottak el a Lloyd-társaság ellen, főképp azért, mert még ma sem alkalmaz hajóin Marconi-féle dróttalan távirókészüléket. Végre ma reggel az egész városban elterjedt a remegve várt szenzációs hír, hogy a *Trieste* előkerült és *szerencsésen Bombayba érkezett*. Leírhatatlan öröm fogta el az embereket. Az utolsó napokban éjjel-nappal igen sokan gyülekeztek a Lloyd-társulat igazgatóságának épülete körül s lesték, mikor jön már valami jó hír, különösen a hajó személyzetének a hozzátartozói ostromolták az igazgatóságot kétségbeesetten. Az utasok rokonai pedig, különösen Angliából táviratokban kérték megnyugtatót. A hajót már szinte elvesztettnek hitték itt a városban, a veszedelmes monszum miatt, amely az utjából eltérítette s Afrika

és India közt most makacsul uralkodott. Kévéssel azután, hogy a jó hírt megtudta, Hohenlohe herceg, helytartó az osztrák Lloyd-társaság vezérigazgatójának *telefonon személyesen küldte nagy örömet* az örvendetes esemény felett.

Az osztrák Lloyd-társaság *Bombayból* a következő táviratot kapta:

— Marconi távirat szerint a *bombayi világítótoronyon meglátták a Trieste gőzöst*. A hajó ekkor tíz tengeri mértföldnyire volt a parttól s egyenesen a kikötő felé tartott.

Egy másik távirat, amely ma délelőtt Adenből érkezett Triestbe, ezt jelenti:

— *A Trieste szerencsésen befutott a bombayi kikötőbe*. A hajón lévő emberek *valamennyien épek és egészségesek*.

A hajó megkerüléséről még ezt jelentik Triestből: A Lloyd-társaság vezérigazgatóságához ma délelőtt a társaság bombayi ügynokségétől rövid, de föltétlenül megbízható távirat érkezett, amely azt az örvendetes hírt hozta, hogy a *Trieste gőzös saját erejével tart a bombayi kikötő felé*. Alig egy negyed órával később Adenből is érkezett távirat, amely ezt a hírt *megegerősítette*, sőt már azt is jelenti, hogy a *Trieste gőzös szerencsésen megérkezett a bombayi kikötőbe*. A két távirat tartalma gyorsan terjedt el az egész városban. Míhelyt a hírt megerősítették, az *egész város lobogódszt öltött* s alig volt ház, alig volt üzlet, amelyen *zsezlő* ne lett volna. A Lloyd igazgatósága ma délelőtt táviratot kapott a Trieste parancsnokától, *Nitsche* kapitánytól is, aki azt jelentette, hogy a *hajón minden rendben van*. Az igazgatóság részletes jelentést küldt a kapitánytól.

A gőzösen negyven-negyvenöt utas lehet, de arról, hogy ők, valamint a hajó milyen viszonytársaságokon estek keresztül, s hogyan állották ki a kilenc napos veszedelmeket, arról a Lloyd igazgatósága semmiféle felvilágosítást sem tudott adni.

A *Trieste* reggel 9 órakor haladt el a bombayi világító torony mellett. Egy órával később *Bombayban* volt. Ezt a jelentést egy adeni távirat megerősítte, amely azt mondja, hogy a gőzös tényleg *Bombayba* érkezett és pedig saját gépjével. Miután azonban a *gőzös kormányja megromlott*, egy vontatóment eléje, hogy a kikötőben való mozdulatait megkönnyítse. A *Trieste* hajó fedélzetén minden rendben van.

A *Triestet* hét napon át a *Lowther cardiffi gőzös* vonszolta. Amidőn a *China* nevű gőzös megkísérelte a felváltást, a vontató kétél elszakadt, ami az operációt nagyon megnehezítette.

A triestti podeszt a *Trieste* parancsnokához Bombayba a következő táviratot intézte:

A triestti lakosság a *Trieste* Lloyd gőzös megmenekülésének híré a legnagyobb örömmel fogadja és a legszívélyesebb üdvözlését küldi önknek.

Az örömhír alkalmából a triestti kikötőben lévő összes hajók és páncélosok zászlódszt öltöttek. A Lloydarsenal munkásainak egy része délelőtt az öröm jeléül beszüntette a munkát.

A király kabinetirodájától dr. *Derschatta* vezérigazgatóhoz a következő távirat érkezett: *Ő császár és kir. apostoli felsége Excelezenciádnak jelentését a Trieste gőzös szerencsés megérkezéséről örömmel fogadni kegyeskedett*.

Ferencz Ferdinánd trónörökös a Lloyd-társulathoz táviratot intézett, amelyben szerencsét kíván a *Trieste* gőzös megmenekülése alkalmából.

TÁVIRATOK.

A török flotta.

Konstantinápoly, július 2. (Saját tudósítónktól.) A tengerészeti bizottság törvényjavaslatot tárgyal a török kereskedelmi flotta létesítéséről. Egyelőre csak az a terv, hogy az állam három nagy gőzhajót vásárol.

A finn helyzet.

Pétervár, július 2. (Saját tudósítónktól.) A finnországi törvényjavaslatok szerzői új törvényjavaslatokon dolgoznak. Ezeknek egyike arról rendelkezik, hogy a Finnországban lakó oroszok

osztóznak a finn állampolgárok minden politikai jogában. A véderőjavaslat Finnországot a katonai szolgálat tekintetében egyenrangúvá teszi Oroszország valamennyi kormányzóságával.

Béke a törökök és a kurdok között.

Urmia, július 2. Az a körülmény, hogy a török csapatokat az összes határhelyeken megerősítették, a felkelő kurdokat arra indította, hogy a törökökkel kibéküljenek. A kurdok visszakapták régebbi jogait és előjogait.

A „Deutschland” katasztrófája.

vagy
mi rejlik a háttérben.

I.

Zeppelin (az öreg légszárváros vörös trikóingben, szoké sapkában és nádpálczával a kezében áll a ballon mellett és harsány hangon invitálja az embereket.) Tessék, tessék uraim besétálni... Örmestertől lefelé tiz krajczár, örmestertől fölfelé tetszés szerint. Pompás légi repülés... Tessék szép barna sajtóember, jöjjön be... Aranyos szép sajtóember, sétáljon be...

A sajtóember: Mit csinálók én ott benn, katonatiszt ur?

Zeppelin: Repül, szép sajtóember. Fölmegyünk az égbe, ahol, ujjé, oly egyszerű és kihuzzuk a világtól a láb. Megmutatom Önnek szép sajtóember, hogy az öreg generális bácsi is tud valamit. Repülni fogunk...

A sajtóember: Ezzel a merev szívarral? Ezzel a fölfújt szafaládó héjjal? Ezzel a bűdös hólyaggal? Szépen fogunk repülni...

Zeppelin: Jaj de viczezes vagy, te szép barna sajtóember, de azért gyere be... Megfogod latni, hogy nem olyan rossz ez a léghajó, mint amilyenek te elhíresztelted, kedves sajtóember.

A sajtóember: Nem megyek én.

Zeppelin: De csak gyere be. Te is meg a pátyásaid is: Az öreg generális bácsi nem haragszik ám a rossz viczezekért.

(A sajtóember bemegy és bemennek a többi sajtóemberek is. A nagy riporterek, a bösz technikai munkatársak és a gonosz croquisták mind bemennek a trikóingés bácsi invitálására. Amikor mind együtt vannak, az öreg generális kaján mosolylyal elindítja a léghajót.)

II.

A bűdösséggel töltött szafaládéhéj fönt bukácsol a levegőben. A sajtóemberek szenvedélyesen gyűjtik az impressziókat és titkon arra gondolnak, hogy a másik mily rosszul fogja megírni ezt a riportot. Fölpattan a nagy szalon ajtaja és belép a sötét Carabas kapitány fekete kecskeszakállal, villámló szemekkel, kezében fölfont pisztolylyal.)

Zeppelin (mert ő a dühös Carabas): Csönd, kutyák.

A sajtóemberek (abbahagyják az impressziógyűjtést.)

Zeppelin: Csönd, kutyák, mert elkövetkezett a leszámolás órája. Tudjátok meg, hogy én vagyok a félelmetes, vad Carabas kapitány, aki most boszut áll rajtatok. Szidtatok ezt a léghajót, neveltétek az öreg Zeppelin bácsit, hülye croquistákat írtatok, nagyképi értekezéseket írtatok és tapsoltatok lapos pappendekliknek, amelyekkel részeg czirkuszi bohócok röpködtek a levegőben? Boszu, boszu... Egy perc múlva együtt megyünk a halálba.

A sajtóemberek: De édes katonabácsi, te azzal hittál meg minket, hogy repülni fogunk, hogy lunchot kapunk, hogy bokkszívert adsz a sajtónak és földed a hirdetésedet a kiadóhivatalnak.

Zeppelin: Csönd, kutyák, megfogtalak. Persze, hogy repülni fogunk, de a pokol mélységes fenekére. Ütött a végórátok. Majd adok nektek kivételezni az öreg katonabácsit. Összegyűjtöttelek beneteket, jó sajtómadarak, hogy együtt végeztek veletek... Nézzétek, hogy száll a ballon, nézzétek, hogy hasítja a léget és hallgassátok, hogy zug a levegő... Mire tizet számoltok, elsütöm a pisztolyomat és zuhanunk. Egy, kettő...

(Nagy recsegés, ropogás, a szalon padlója beszakad és egy fenyőfa nyújtja be összetöredezett ágait. A ballon a teutoburgi erdő fáján megakadt.)

A sajtóember (diadalmasan): Na most, katonabácsi?

Zeppelin (nyugodtan): Na most szép barna sajtóember, szállj ki, mert mindez csak vicez volt és ugye hogy jól utaztál?

(Az újságírók lemasznak, az öreg gróf mind-egyiknek mond valamit, ami úgy hangzik a viszontlátásra és úgy iratik: majd máskor jobban sikerül. Ez az újságírók fölszállásának hiteles története.)

Általános lakósztrájk küszöbén.

— Vészes jelenségek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 2.

(fr.) A háziurak felhetetlensége, a mindent kiuzsorázó főbérletrendszer teremtette meg azokat az előbb szórványosan, majd tulgyors egymásutánban jelentkező szimptomákat, amelyekről hol lakóforrongások, hol kilakoltatások czimén emlékeztünk meg. Budapest székesfőváros utolsó rangú lakáspolitikája, házépítő rendszere páratlanul áll az egész világon s a város vezetőségének hiányos szociálpolitikai érzelke és tehetsége folytán megbozszulta magát. Ma még csak morajlik a tüzhányó, amelynek dűbörgését úgy látszik még ma sem akarják eléggé komolyan venni az illetékes körök, holott még sohasem állottunk oly közel a tüzhányó kitéréséhez, mint ma. A lázongó moloch jaj- és vészkiáltása harmonikus együttrezgésre bírja a hasonló sorsban szenvedő sansculotte-okat. A külteleken ezerszámra görcsösödnek ökölbe a kezek és az összetartás hatalmas ereje olyan ellenállóerővel edzi meg a kiszípolozott és általános drágaságtól amugy is agyonanyargatott szegény embereket, hogy velök megküdeni: gyenge lesz a bírósági végrehajtók hada a fővárosnak mind a két és fél ezer rendőrével és bakaszuronyával együttvéve.

És nincs szükség igazgatásra sem. A szomjuhozók találkoznak az enyhet adó pataknál. Az egyazon gazdasági kör ellen küzdők, a kiuzsorázott lakók pedig találkoznak a cselekvésben, az ellenállásban. Mint ahogyan a fagyúni készülő vízbe elegendő egy falevelet ejteni, hogy menten jéggá váljék a víztömeg, aként elegendő volt az elkecsereedett lelkek parázsának szítására a tegnapi Szabolcs-utcai kilakoltatás esete. Ma folytatni akarták a kilakoltatást, de elhalasztották keddre. Miként fog ez megtörténni, arra mindenki kíváncsi. Hiszen a hatósági emberek bejárták tegnap az utolsó pálinkás butikokat is, hogy embereket találjanak a kilakoltatandó családok butorainak elszállítására — és: most legyünk arra büszkék, hogy budapestiek vagyunk, nem akadt egy ember sem, aki keze munkájával hozzá akart volna járulni ahhoz, hogy polgártársát hajléktalanná tegye és a háziuraknak szívességet tegyenek. Pedig sok olyan kevés erkölcsi alapon álló és ingadozó embert hívtak erre a munkára, aki éhezett s jól esett volna egy kis kereset.

És mégis — amint megirtuk — husz ember hordta le a butorokat. Tudják honnan kerültek elő a dolgok kezek? A *tolonczházból*. Tehát a sörredék népből kellett válogatni a kissé hohérias izü munkához s maholnap megérjük, hogy rabokat fognak használni a szállításhoz, akár csak vidéken, mikor a szolgabíró költözködik. És Budapest lesz az a város, ahol a rablóknak is meg fognak boesátani, legalább egy órára, csak hogy kitegyék a lakásból a háziur számára kényelmetlen lakókat.

Kiteszik őket és nincs hova elhelyezni. A lakásnélküliek nagyobb része szükségbarakokra szorulna, de nincs elég hely. A másik része szívesen venne lakást, de nem kap. Oh, a háziurak és főbérletők nagyon óvatosak. Első kérdés: hol lakott ezelőtt? És ha a szerencsétlen elmondja vagy ki-sütik róla, hogy az Angyalföldön vagy más bojktos vidéken lakott, nem adnak neki lakást, ha száz koronát fizetne is hetenként az egyszobás lakásért. Ugy, hogy maholnap a főváros komolyan lesz kény-

telen foglalkozni egy külföldi szákvázon gyárnak azzal az ajánlatával, hogy hajlandó jól zárt vászonbarakkokat építeni a kiüldözött családok számára.

Az illetékes körök: a belügyminisztérium, főváros és rendőrség pedig sürgős intézkedések helyett ma délután abban anktézik az újváros házában: hogy lehetne megszüntetni a főbérlet-intézményt. Üres szalmacsépelés ezzel a kérdéssel foglalkozni, miután a cselekvési szabadságot annyira igazán nem lehet korlátozni még Oroszországban sem, hogy megtilthassák valakinek a saját tulajdonának albérletbe adását. S míg ők gyűjtik a problémákat, az alatt valami dűbörög a föld mélyében.

A munkáskezek általános sztrájkja kifejezésre jutott a fuvarozóknál. Kimondták, hogy nemcsak nem vesznek részt a kilakoltatásokban, de ha megtudják, hogy bármilyen szakmabéli ember kocsi, lovat kölcsönöz ily czélra, azzal szemben a legsúlyosabb retorzióval élnek. És a megindult áradat nem nyugszik meg itt, a szervezkedés nyiltan folyik. Összefognak a segítők. Következni fog a házak közszükségletét ellátó szakmák sztrájkja. Előbb a világító ruunkásoké és a fuvaros munkásoké s aztán jönnek a többiek. S mialatt télenységbe esnek a segítők, az éléshez és nagy forgalomhoz szükséges kezek, az alatt tízezrekre megy azoknak a száma, akik lakói minőségben lépnek sztrájkba. Kerületenként szervezkednek a joggal elkecsereedett szegény emberek, akiknek vészkiáltásuk már a kiszípolozott középosztályban is viszhangra talált. Ugy, hogy az egyszobás lakókhoz csatlakozni fognak a kétszobás lakók is, mert nem csak heti, de évi bérek alakjában is folyik a házbéruzsora.

Statisztikai számítás szerint megrendítő lesz a végeredmény, ha négyszázezeren felüli tömegben lesznek az ellenállók. Mi történik akkor, ha bekövetkezik százazreknek bérfizetés és kiköltözködés megtagadása alakjában nyilvánuló néma sztrájkja és mi lesz, ha támogatni fogják ezt a szakmák szerinti elrendeződés szerint? A párisi általános sztrájk ehhez képest csöndes mozgalomnál törpül össze. Az egész fővárost meg fogja rázni a lakók leplezetlen forradalma, azt a fővárost, mely halomra gyártja szabályrendeleteit s egyik rosszabbú lévén a másiknál, a leghitványabb köztük a lakbér-szabályrendelet.

Ugy értesülünk, hogy e mozgalmakkal szemben a háztulajdonosok sem maradnak tétlenek. Egyelőre összeröföntek és titkos tanácskozásokat folytatnak. Ápolják azt az eszmét is, hogy az izgága lakók nevéket feketekönyvbe foglalva közlik egymással, nehogy a rebellisek valahol lakást kapjanak. Tekintélyes részök pedig a munkáslakások kiküszöbölését szorgalmazzák és két-három szobás lakások akarkják átalakítani az uzsorafészkeket.

Igy néz most farkasszemet egymással a kihasznált lakók tábora és a pöffszkedő háziurak falanksza, megerősítve a főbérletök elővédjével. Közben pedig megkezdődik a népgyűlések sorozata nyitányául a pesti lakók nagyarányu szervezkedésének.

Tehát a lakóforrongások, a budapesti borzalmas lakásvizonyok következményei sürgős intézkedéseket követelnek a főváros uraitól. Erre vonatkozólag Wildner Ödön tanácsjegyző elmondta, hogy a főváros — sajnos — csak közvetett utakon és módokon szólhat bele a háziurak és a lakók harcaiba. Jövő ősszel háromezerhatszáz munkáslakása lesz a fővárosnak s ez bizonyára javítani fog a helyeten. A hatósági lakásépítkezéssel együtt jár majd az intenzivebb lakásfelügyelet. Mihelyt lesz elegendő lakás, hogy helyt adhasanak a munkás-elemeknek, gondoskodni fognak arról is, hogy ne legyenek tulsufolt, egészségtelen lakások. Addig azonban szemet kell hunyni a mizériák felett, mert ne tudja elhelyezni azokat, akiket esetleg tulsufolttság czimén kilakoltatna. A szükségbarakokban — noha elhanyagolt állapotban vannak — nem tudnak helyt adni senkinek. Ha még egyszer annyi szükséglakást építene, kevés volna az is. Érdekes dolgokat beszélt el Várossy Vilmos dr. is. Az Angyalföldön nincs üres lakás soha. Ujjonnan épülő házakban, amelyeknek még lakhatási engedélyük sincs, hetek óta ki van adva minden lakás.

A szegény munkásember kétségbeesetten gondolt arra az eshetőségre, hogy mit fog csinálni, ha bármilyen körülmény folytán lakás nélkül marad.

— Ilyen állapotok mellett könnyű megérteni, hogy minden olyan törekvés, amely az amugy is tulságosan elfogyott házbérek újabb emelését célozza, felháborodást és elkeseredést szül a lakók között. Piszkos, szűk lyukakért, valóságos odukért egyenesen hajmeresztő árakat fizetnek az Angyalföldön, ahol megdöbbentő állapotok vannak. Egy-egy szűk szobában, amelynek csak konyhája van, de egyéb mellékhelyisége nincs, a bérlő családon kívül még két-három albérlő is lakik. A piszok, a szenny örökös tanyát vert ezeken a helyeken. S az ilyen odukért 210—220 forint évi bért fizetnek ezek a szerencsétlen emberek. Nem csoda aztán, ha az ilyen kiuzsorázott embereknek is elfogy a türelmük. Tegnap kilakoltatták azt a négy családot, beteg leányokkal, egész sereg gyerekkel. Azt mondták nekik, hogy a szükség-barakkokban kapnak majd helyet. Ámtották őket. Kiderült, hogy a szükségházakban egyáltalán nincs hely. Nem tudták elhelyezni őket. S ha már helyet kaptak volna? Ezek a piszkos, elhanyagolt, favázás oduk szegénye a fővárosnak. Arról nem is beszéltek, hogy nem elegendő s adott esetekben nem szolgálhatja azt a célt, amire hivatott. A szükségbarakkok szomszédságában van a fővárosnak két telke. Ocskavaskereskedők béreltik potom árért. Miért nem szabadítja föl a főváros ezeket a telkeket, s miért nem épített ide alkalmas szükséglakásokat?! Mindenki látja, hogy a házbéruzsora ellen okos, célszerű hatósági intézkedésekkel is kell harcolni s különösen azon a vidéken kellene erősebben megfogni a dolgot, ahol a legtűrhetlenebbek az állapotok. Az Angyalföldön.

Előfizetési felhívás.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése július elsején lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az Egyetértés negyvenötödik évfolyamát futja most meg, negyvenöt esztendő óta szolgálja ez az ujság a magyar kultúra ügyét. Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyek elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak leg-erősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés hírszolgálatát elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatos-
ket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Olvasóink az Egyetértés Vasárnapja című, gyönyörűen kiállított mellékletét is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos szép és érdekes reprodukcióval tarkított gazdag mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföldi nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karcolatokat, színházi történeteket és háztartási tanácsokat.

Az „Egyetértés“ el fizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 " — "
Félévre	14 " — "
Egész évre	28 " — "

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük korán közölnék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egyúttal arra a czimszalagra is, amelylyel az előfizetett példány a legutolsó tartózkodás helyére ment. Külföldre való költözködés esetén kérjük a portókülömbözet megtérítését is.

Nyáron az egész fürdő-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utána küldjük, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

A főváros környékén levő nyaralókba idején, pontosan viteljük a lapot.

A csodaszérum.

Ehrlich gyógyszere és a magyar orvosok.

Budapest, július 2.

Az Ehrlich tanár csodaszérumáról szóló orvosi jelentéseket olvasva, legendás találmányként tűnik elő Ehrlich széruma, a vérbaj leküzdője. Amióta a gyógyulási siker bizonyítékai a hír szárnyára keltek, minden állam elküldte a maga orvosait a németországi klinikákra, főképen a berlini Wechseltann tanárhoz mentek tömegesen, hogy beelássonak a csodaszérum gyógyhatásának titkaiba.

Több magyar orvos is kiutazott Berlinbe. Az első között volt dr. Róth Alfréd, dr. Török Lajos tanár első asszisztense. Dr. Róth közvetlen tapasztalatokat szerezhetett, mert a szérumot nemcsak alkalmazta, sőt a preparátumnak feldolgozását is maga végezte. Egész sereg beteget oltott be és ezeken a betegeken ő maga konstatálhatta több napon keresztül az Ehrlich-szérum hatását. Dr. Róth már a jövő héten Budapesten folytatja az Ehrlich-Hattával való kísérletezését, azaz a szérummal való gyógyítást.

Róth doktor a következőket mondja:

— A feltűnő eredmények, amelyeket Wechseltann és mások az Ehrlich-féle új szifilis-ellenes gyógyszerrel elértek, arra készítettek főnökömet: dr. Török Lajos egyetemi tanárt, hogy tanulmányozás végett küldjön ki engem Berlinbe. Az általános izgalom és lelkesedés közepette már jó eleve is oly kritikával fogadtuk és előre megbeszél-
tük azokat a nézőpontokat, amelyeket az új gyógy-
mód és az általa elért eredmények megítélésénél szem előtt kell tartanunk. Wechseltann már előre is megígérte főnökömmel, hogy munkámban a legnagyobb készséggel fog támogatni és valóban oly előzékenységgel fogadott, hogy a legnagyobb köszönetre kötelezett. Itt tartom kötelességemnek felemlíteni, hogy egy nagy orvostársaság előtt, amikor Wechseltann bemutatatta hallgatónak az Ehrlich-féle gyógymódot, engem a következő szavakkal mutatott be hallgatóságának:

— Herr College ist der erste Assistent dess Herrn Professor Török, einer unserer ersten Diagnostiker, dessen jede einzeln zeile ich stets mit grossem Vergnügen lese. (A kollega ur első asszisztense Török tanár urnak, első diagnosztikusaink egyikének, akinek minden egyes sorát mindig nagy élvezettel olvasom.)

— Az az idő, amely a szer alkalmazásától eltelt, tulajdonképen még teljességgel rövid arra, hogy a kérdés a nagyközönség előtt tárgyalás-
sék. Nevezetesen az a kérdés, hogy az új szerből többet várhatunk-e, mint a régiéktől, amelyekkel tudvalevőleg a szifilist szintén véglegesen gyógyították. Ez a kérdés még semmiképen sem érett meg. Épp úgy nem érkezett még el az ideje annak, hogy az új gyógymódot kivigyék az ambulans praxiszba. Nemcsak az új szer hatásának tanulmányozása, hanem a betegek érdeke is azt kívánja, hogy egyelőre csak kórházi, klinikai és szanatóriumi kezelésre szorítsuk az új szer alkalmazását. Hiszen rendszerint az injekciót lész és erős fájdalom szokta követni. Annyi már most is kétségtelenné látszik, hogy az új gyógyszernek a szifilis ellen nagy hatása van. Bizonyos kivételes esetekben, amelyekben a tapasztalatok szerint a higany nem mutatkozik hatékonynak, jótékony hatást fejt ki és az elváltozásoknak gyógyulását okozza. Ez még nem jelenti a végleges gyógyulást. Azokban az esetekben, amelyekkel a mindennapi praxiszban találkozunk, körülbelül olyan a hatása, mint a higanynak. A visszaeséseket egy injekció nem akadályozza

meg. A német vizsgálat ezekre az esetekre vonatkozólag azt állítja, hogy a betegek nem kapnak kellő erősségű dózist. Csak hosszas tapasztalatok fogják megvilágítani az új gyógyeljárás értékét és kivételének mékértjét. Mi a magunk szerzett tapasztalatok alapján meg fogjuk indítani a vizsgálatot a poliklinikának a kerületi munkáspénztár Török tanár vezetése alatt álló osztályán.

— A kezelés injekció alakjában történik a hasizomzatba. Maga az injekció fájdalommal nem jár, de utána a beteget lész gyöttri és fájdalmakat érez, amelyek kiterjednek az egész inficiált lábszárra. Néha ezek a fájdalmak csak három-négy nap alatt gyógyulnak.

Egy másik magyar orvos, dr. Tolnai Vilmos Pécsről egyenesen a vérbajt gyógyító szer világhírű felfedezőjéhez, Ehrlich tanárhoz fordult, hogy tőle beteget részére a 600. számmal jelzett szérumból kérjen. Ezen levélre a következő válasz érkezett:

— Hozzám intézett szives soraira tisztelettel értesítem, hogy ezen szakma legjobb képviselőivel egyetértőleg elhatároztam, hogy gyógyszeremet jelenleg kizárólag klinikákon és kórházakban alkalmazatom és próbáltatom ki. Csak azután fogom a privátpraxisnak átengedni, ha javallatai, ellonjavallatai, valamint a legjobb alkalmazási módjai meg lesznek határozva. Kérem ne tessék ezen elhatározásomat félremagyarázni, vagy bizalmatlanságnak venni. Meg lehet győződni, hogy egy ily új, valamint fontos és nehezen alkalmazható gyógyszerrel, úgy a betegek, mint a gyakorló orvosok érdekében a korlátozás még felette fontos. Nagyrabecsülésem kefejezése mellett maradtam tisztelettel P. Ehrlich.

Ehrlich tanár egyben beküldötte a pécsi orvosok azon klinikák és magánstanatóriumok kezelő-orvosainak névjegyzékét is, akik már kaptak ezen szérumból. A jegyzék szerint sem a budapesti, sem pedig a kolozsvári bőrkórtani tanszék tanárai még nem rendelkeznek vele, ellenben Sarajevóban már eredményesen használják.

Most szünet van a klinikákon. A professzorok üdülni mennek. Nem érnék rá gyógyítani.

UIDONSÁGOK.

Königgrätz.

Holnap lesz harmincznegyedik évfordulója annak a reánk nézve óriási jelentőségű esatának, amelyben a porosz fegyverek sulya Königgrätz mezején összetört az abszolutisztikus Ausztria legnagyobb erejét, az osztrák katonai diktatura uralmát a népek alkotmányos érzülete fölött.

Nem malícia ez, sem nem káröröm, amit mi e sorokban kifejezünk. Ez távol áll tőlünk, mert hiszen tudvalevő, hogy a königgrätzai csatásokon a mi fiaink, a magyar katonák is nagy számmal vértettek el, sőt azt lehet állítani, hogy amit ebből a csatából még meg lehetett menteni: a hadsereg egyéni bátorságát és jóbirnévét, azt csakis a magyar ezredek önfeláldozó hősiessége mentette meg. De viszont lehetetlen elhallgatnunk azt a tényt, hogy ezt a szerencsétlen ütközetet az osztrák katonai diktatura határt nem ismerő hatalmi gögje, a Gesamtmonarchie eszméjének új határokra való kiterjesztésének vágya okozta, amely itt csufos vereséget szenvedve, kénytelen volt átengedni az uralmat egy mérsékelt, alkotmányosabbnak látszó felfogásnak; hogy az országok sorsának elintézésében nemcsak a mindenható, de semmitsem tudó hadseregnek, de a polgári kormányzat szerveinek is tér engedessék.

Ezt jelenti Königgrätz.

Ezernyolczszázhatvanhatban, amikor a porosz háború kitört, az osztrák katonai diktatura pöffeszkedése még nem ismert határt. A magyar alkotmány ezredéves jogait éppen annyira nem akarta respektálni, mint az osztrák alkotmányos szárnypróbálgatásokat. Königgrätz után azonban megváltozott minden. Ugy Magyarországon, mint Ausztriában.

Magyarországon a király nem emelt többé akadályt az ősi ezredéves alkotmány visszaállítására ellen és ezt dokumentálódó a königgrätzai vereséget követő évben, tehát 1867-ben királylyá is koronáztatta magát, Ausztriának pedig alkotmányt adományozott. Belátta, hogy az országok ereje, tehát a katonaság erőssége is, nem a központosítás szigorában, hanem az

országok nemzeti érületének minél teljesebb kielégülésében van. És ez szerint is cselekedett.

Az udvari felfogás tehát okult a königraetz-i leczkén. De csak okult és nem tanult. Mert ma már mind a két országban újra a Königraetz előtti fejtejtésre állított, gesamtmonarchikus állapotok dominálnak és pedig ismét a katonai körök és tanácsadók jóvoltából. A katonai diktatura ma teljesebb, mint valaha. Magyarországon a katonaság csinálja a választásokat, a rendet, sőt helylyel-közzel a legintimebb alkotmányos funkciókat: így a házfelosztást is. És ez Ausztriában sincsen másképp.

Az udvari felfogás tehát a königraetz-i leczkével ma már sincsen tisztában. Mintha elfelejtette volna, hogy július harmadika is van, holott a történelem már rég megállapította azt az igazságot, hogy a megismétlődő eseményeket csak úgy tudjuk megakadályozni, ha óvatosan elkerüljük azokat az okokat, amelyek az eseményeket keletkeztették.

NAPIREND. Naptár: vasárnap, július 3. — Róm. kath.: B. 7. Jézus sz. v. — Prot.: B. 6. Jácint. — Görög-orosz: június 20. C. 2. Metód. — Zsidó: Szivan 26. — A nap két reggel 3 óra 8 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 9 perczkor, nyugszik délután 4 óra 23 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Országos papíros-, tanszer- és iskolaszertkiállítás a városi Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (ereklie-muzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítás. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Nemzetközi Amatőr Fényképképzés a városi Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj déli 1 óráig 1 korona, azután 40 fillér.

Nyitvaló muzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Múzeum összes tárai 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 9—12-ig és 3—6-ig. — A Póvárosi Múzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — A Póldtani Intézet Muzeuma 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum 9—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6-ig.

Hétfé, július 3. — Róm. kath.: Ulrik p. kv. — Prot.: Ulrik, Berta. — Görög-orosz: június 21. Julián vt. — Zsidó: Szivan 27. — A nap két reggel 4 óra 8 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 40 perczkor, nyugszik délután 5 óra 45 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“ Az „Egyetértés“ melléklete tartalom és érdekesség dolgában már régen föléje emelkedett minden illusztrált lapnak, amennyiben a legbővebben foglalkozik a hét kül- és belföldi eseményeivel. Ezen a héten a képek sorozatát a „Pluvios“ áldozatainak temetése kezdi meg. Erről a szomorú aktusról két fölvetelünk is van. Az egyik

a koporsók elhelyezése ágyutalpakra, a másikon a halottas menet, élén Fallières elnökkel látszik.

A király budapesti útjáról két fölvetel készült. Az egyik a várakozó kormányzókat, a másikon a király elindulását a nyugati pályaudvarról mutatjuk be közönségünknek.

Vilmos császár Kielben, ez a következő kép czime, amely a német császárt egy jachton ábrázolja.

A kínai küldöttség Európában czime egy képsorozatnak, amelynek első képe a kínai küldöttség Bécsben, ahol Ferenc Szalvátor főherceg fogadta a küldöttséget.

Ferenc Szalvátor főherceg bemutatja a megjelent tábornokokat, ez a következő kép czime. A folytatása:

A kínai küldöttség Budapesten, a csepeli töltenygyárban és a kínai nagykövet elhagyja a töltenygyárat.

A következő képek a kínaiak látogatását a Törley-gyárban mutatják be. Van képzünk

Napoleon Victor hercegről, a most nősülő francia trónkövetelőről és

Klementina hercegnőről, a herceg menyasszonyáról. Érdekes fölvetel készült a most tönkre ment

„Deutschland“ kormányozható léghajóról, amelynek bemutatjuk az utaskabinját és a

düsseldorfi léghajós-csarnokát, amelyben a léghajót tartották. Bemutatjuk

dr. Ehrlich Pál, frankfurti tudós orvosfanár, a vérhaj elleni szérum föltalálójának arczképét, továbbá

Lillie G. biologus, a Skotts délsarkí expedíció tagjának fotografiáját.

Nagy vasúti szerencsétlenség Törökországban és Házösszeomlás Lembergben: ezek következnek ezután, továbbá

Lina Cavalieri és Chauler milliárdos arczképei.

A szécsényi tragédiáról három képzünk van. Bemutatjuk

dr. Róck István, a lelőtt udvarló arczképét, a czukrászdát, ahol a tragédia történt és dr. Szöke István házat. Végül van négy képzünk

Krassó-Szörénymegye pusztulásáról. A szövegrészből kiemeljük Vértessy Gyula tárczáját.

— Erdős Armand az „Egyetértés“ kiadó-feladónak-igazgatója a mai napon három heti tartózkodásra külföldre utazott.

— Személyi hírek. Báró Dóczy Lajos több hónapi tartózkodásra külföldre utazott. — Gróf Löwy Elemér és neje tegnap Marienbadba utaztak. — Dr. Petri Mór, pestvármegyei kir. tanfelügyelő ma megkezdte hat hétre terjedő szabadságát és elutazott a fővárosból. — Gelléri Mór kir. tanácsos, az Országos Iparégyesület igazgatója ma kezdte meg nyári szabadságát. Távollétében az egyesület titkára helyettesíti. — Kóburg Fülöp herceg ma este kilenc órakor néhány napi tartózkodásra Budapestre érkezett.

— Udvari gyász a király sógoráért. A király, mint a hivatalos lap közli, az elhunyt Ferdinánd aleanconi herceget július 4-ikétől kezdődő 16 napi udvari gyászt rendelt el. A temetésre a király nem küld külön képviselőt, hanem valószínűleg gróf Mensdorff-Pouilly londoni nagykövet által fogja magát képviseltetni.

— Vilmos császár Bécsben. Berlinből jelentik, hogy illetékes helyről származó értesülés szerint Vilmos császár szeptember 20-án Ferenc József király látogatására Schönbrunnba utazik.

— Czimadományozások. A király Bokor Róbert és Mariányi János erdőtanácsosoknak a főerdő-tanácsosi címet és jelleget, Pfeiffer Gyula erdőmérnöknek pedig a főerdőmérnöki címet és jelleget, Mauks Pál pénzügyi titkár és földadó nyilvántartási biztósának a pénzügyi tanácsosi címet és jelleget adományozta.

— A pénzügyminiszter a Tátrában. Lukács László pénzügyminiszter tegnap este családjával együtt elutazott a Tátrába.

— Kitértett főorvos. A király dr. Pollák Ede dettai járási orvosnak és Temes vármegyei tiszteletbeli főorvosának, a közegészségügy tere szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Széll Kálmán az Országos Pártfogó Egyesülethez. Az Országos Pártfogó Egyesület az alakuló közgyűlésből Széll Kálmánhoz, az Egyesület elnökéhez üdvözlő táviratot intézett. Széll Kálmán Rátótról a következő távirati választ küldte dr. Szivák Imre országgyűlési képviselőnek, az Egyesület társelnökének:

Mélyen megható megismerkedés. Nagy kitüntetésnek tekintem, hogy a közgyűlés elnökké választott. Boldog vagyok mindig, ha azon eszmék érdekében valamit tehetek, amit országossá tennem sikerült. Büszke vagyok rá és az önök kegyesége még büszkébbé és boldogabbá tesz.

Széll Kálmán.

— Török kitértések. Belgrádból jelentik: A szultán küldöttje, Faik bey, ma nyújtotta át a szerb uralkodónak és trónörökösnek a török legnagyobb rendjeleket (brilliánsait). Este udvari díszelő volt. — Szófiában Boris és Cyrill hercegek délelőtt Djevad alezredest, a szultán küldöttjét fogadták, aki átnyújtotta nekik a szultántól legutóbb kapott rendjel kitértéseiket.

— Kálmán Gusztáv Kolozsvárott. Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkár vasárnap reggel 7 órakor dr. Schlick István titkárság kíséretében Kolozsvárra utazik. Az államtitkár megválasztása óta most jelenik meg először választói körében, hogy nekik a bizalomért köszönetet mondjon. Kálmán államtitkár már holnap este visszautazik Budapestre.

— Szent István-rend adományozása. A király Szájbély Kálmán udvari tanácsosnak, magyar államvasuti igazgatónak, sok éven át kiváló buzgalommal teljesített sikeres szolgálatai elismerésül a Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta.

— Natália árusítja a szerb birtokait. Natália ex-királyné ügyvédje útján felajánlotta megvételre Nikita fejedelemnek Szerbiában levő birtokait. Szerb kormánykörökben azt hiszik, hogy a montenegrói fejedelem vissza fog juatasítani az ex-királyné ajánlatát.

— A határrendőrség a miniszterelnöknél. Czeylik Alajos határrendőrségi országos főnök vezetése alatt ma tiszteltettek az összes határszéli rendőrkapitányságok vezetői gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknél és Jakabffy Imre belügyi államtitkárnál. Ugy a miniszterelnök, mint az államtitkár a határrendőrség vezető tisztviselőit igen szívesen fogadták.

A belügyminiszter a soproni határszéli rendőrkapitányság területén a sopronmegyei Lajthaszentmiklóson és a vas megyei Pinksafőn határszéli őrségek szervezését rendelte el. Az őrségek e hó elsején már meg is kezdik működésüket.

— A legnagyobb német hadihajó. Az oldenburgi nagyherczeg és leánya, Eitel Frigyes feleségének jelenlétében tegnap bocsátották vízre — mint már megirtuk — Danzigban az „Oldenburg“ nevű új német sorhajót, amely a német flotta leghatalmasabb hajója. A hossza 150, a szélessége 28 méter s csaknem 9 méter a mélyjárata. A 20.000 tonnás új német sorhajó jelentékenyen nagyobb az eddigi dradnoughtoknál. A gépei 25.000 lóerőt fejtenek ki s a sebessége 21 tengeri mértföld óránként. A hajó fegyveres felszerelése tizenötözfél millió márkába kerül. Az eddigi legerősebb ágyuk kalibere 28 centiméter volt, az „Oldenburg“ ágyui 30 és fél centiméter kaliberűek. A hajón 40 nehézkaliberű ágy van, a legénység 900 emberből áll. A hajó aránylag igen rövid idő alatt alig egy év alatt készült s összes költségei, beleértve a fegyveres felszerelés költségeit is, 38 millió márkát tesznek ki.

— Milyen idő lesz? A „Meteor“ az országosan ösmert időjósok ezeket írja: Julius havának változása napjai 2, 4, 5, 6, 8, 13, 14, 16, 22, 29 és 30-ra esnek, amelyek közül a legerősebb hatásuk a 2, 4, 13, 16 és 29-ikiek. A sűrűn egymásra következő változások július hónap első felében változó jellegű időjárást ígérnek. Eleinte hűvös, majd esapadékos és pedig széles, esetleg viharos jelleggel, mely utóbbi egész a hónap közepéig benyulik, úgy, hogy inkább csak a 16-iki változások nap ígér állandóbb száraz, meleg időt. Segíti ebben a 19-iki és 22-iki változások nap, míg a 29. és 30-iki ismét a hűvös, esapadékos jellegű állítja vissza, ami azt mutatja, hogy július hónapnak inkább csak második fele hoz kellemes nyugodt nyári időt.

— A kormány a francia vasutas-sztrájk ellen. Párisi jelentés szerint a francia kormány sietve teszi meg az intézkedéseket, a fenyegető vasuti sztrájk kitörésének esetére. A hadügyminiszter az olasz példából okulva, fegyvergyakorlatra fogja berendelni a vasutas tartalékosokat.

— Meggyilkolt kutató. Párisból táviratozzák: A New-York Herald buenosayresi jelentése szerint Eric Adalbert osztrák kutatót (Bolivia déli részében az indiánok meggyilkolták).

— Hódolat Virchow emlékének. A berlini Karlsplatzon tegnap délelőtt leplezték le Virchow Rudolfnak, a híres orvostanárnak emlékművét, amelyet Klinsch szobrászművész készített. Az emlékmű egy hatalmas oszlop tetején egy őskorboli hóst ábrázol, amint legyőz egy szörnyeteket. Alant a talapzaton pedig Virchow reliefképe látható. Az emlékmű kitűnően sikerült.

— A belga királyi pár Párisban. A belga királyi pár e hó 12-én délután 3 órakor érkezik Párisba és a külügyminisztérium palotájában fog meg szállni. Rögtön utána látogatást tesz Fallières elnöknel; este diszebed lesz tiszteletükre az Elysée-palotában. Másnap a királyi pár kiráradul Versaillesbe, este pedig a belga követ ad tiszteletükre diszebedet. A harmadik napon diszezemle, utána pedig katonai dejeuner lesz az Elyséeben. Este Pichon külügyminiszter és neje adnak diszebedet a királyi pár tiszteletére. 15-én a királyi pár látogatást tesz a városházban és este visszautazik Brüsszelbe.

— Napoleon Viktor házassága. A turini „Memento“ című lap értesülése szerint Eugénia ex-császárné azt az óhaját fejezte ki, hogy Napoleon Lajos herceg és Klementina hercegnő esküvője ne Olaszországban, hanem Belgiumban menjen végbe, még pedig október elején.

— Zugolódik az elnök szülővárosa. Bár a széles Franciaországban mindenütt dicsérik, dicsőítik a jelenlegi köztársasági elnököt, van egy francia városka, ahol zugolódni ellene, a saját földjei, szülővárosának polgárai épenséggel nem osztanak az elragadtatásban. Fallières elnök szülővárosának, Néraenak polgársága ugyanis az elnök óhajára nagy áldozattal vízműtelepet létesített, ezzel a nagy áldozattal azonban azt remélte, hogy állami dohánnyárat fognak ott felállítani, vagy pedig helyőrséget kap. Mindebből azonban semmi sem lett és most már a lakosság zugolódik az elnök ellen. Érdekesen jelentkezett ez az elégedetlenség a városi tanácsnak néhány nappal ezelőtt megtartott gyűlésén, amelyen arról volt szó, hogy Fallières elnököt hívják meg szülővárosának meglátogatására. Az indítványt a polgármester terjesztette a tanács elé, a tanács tagok közül azonban többen felszóltak a meghívás ellen. Az egyik tanács tag így nyilatkozott:

— Ha Fallières meg akarja látogatni Néraen-t, látogassa azt meg magánember gyanánt, mert a városnak nincs pénze a hivatalos fogadtatás költségeire. Ugyanilyen értelemben szólaltak fel mások is, amikor azután szavazásra került a sor, a polgármester indítványát kilenc szavazattal határozó ellen elvetették. A szavazás váratlan eredménye után a polgármester bejelentette állásáról való lemondását.

— Szegény gyermekek nyaralása. A Budapesti Szüneti Gyermekeket-egyesület az iskolai szünet idején beállítva az idén is gondoskodott arról, hogy a szegénysorsú iskolagyermek szünetidejüknek legalább egy részét üdülőhelyeken tölthessék el. Tegnapi és tegnapelőtti indultak utnak az egyesület kitélepítettjei a július hónapra elutazó csoportokban 455 gyermek indult el a telephelyekre, közülük 120 fiú Hegyhágyra, 60 fiú Trecsőre, 110 leány Zebegénybe, 100 leány Balaton-Lellére, 65 fiú pedig Fiumén át Cirkvenicába. A kitélepített fiúk és leányok a mondott helyeken egy hónapig maradnak s július utolsó napján térnek a fővárosba vissza. Augusztus első napjaiban indulnak azután telephelyeikre az augusztusi csoportok, amelyekkel ugyancsak négyszázötvenöt gyermek távozik egyhónapos üdülésre a fővárosból. Évenként az iskolák utján és személyesen mintegy négyezer gyermek jelentkezik az egyesületnél kitélepítésre, mivel azonban az egyesületnek nincs módjában ennyi gyermeket telepíteni a vidékre, a jelentkezők közül ki kell válogatni a legszegényebbet s azokat, akik egészségük miatt is legjobban rászorulnak.

— Kétfélmillió frank pénzbírság. Svájcban, a szabad köztársaság földjén, alaposan rajtavesztett egy fukar milliomas. A Bernben lakó Brand nevű orosz milliomas, aki hazulról tízenötmillió rubel vagyon után élvezti a jövedelmét, kétfélmillió frank pénzbírságra kötelezte a svájci kormány. Ez a dörék muszka milliomas fukarságból letagadta a vagyonát és jövedelmét. Az adókövető-bizottság előtt szegény nyugdíjasnak adta ki magát s ezért bírságot kaptak meg ilyen óriásilag.

— Egy örült rémtette. Rómából jelentik: Collatinoban történt. Egy földbirtokos örülési rohamában keresztülvágta három kis gyermekének nyakát, aztán a hét, öt és négy éves gyermekek holttesteit a kertben szépen sorjába rakta és dalolt nekik. A szerencsétlen embert a tébolydába vitték.

— A kémkedő laptudósító ügye. Péterváron az Izvolszki külügyminiszter tegnapi fogadó-estélyén megjelent gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet is, aki előtt Izvolszki felhozta az Ungern-Sternberg-ügyet. A nagykövet közölte a miniszterrel az összes idevonatkozó részleteket, valamint az osztrák-magyar katonai attasénak küszöbön álló hazaszólitását. A nagykövet megemlítette azt is, hogy Beringer, a Reuter-iroda képviselője jelentette a kultuszminiszternek, hogy ő adta át Ungern-Sternbergnek a titkos dumaülési jegyzőkönyvét, amelyben katonai ügyekről van szó. A jegyzőkönyv, az ő felfogása szerint, semmi érdekeset sem tartalmazott. — A kormány a kémkedő hírlapíró ügyébe bele akarja keverni a kadétpárt vezérét, Miljukov tanárt, a „Rjecs“ szerkesztőjét is. A „Novoje Vremja“ kormányköréből arról értesül, hogy Miljukov állítólag szintén összeköttetésben állott a pétervári osztrák-magyar nagykövetség katonai attaséjával. Bár Ungern-Sternberg ügynökeinek egy része, hir szerint, a vezérkari tisztek sorából került ki. A báró Ungern-Sternberg ellen indítandó per általános nemzetközi szenzációs politikai perré készül kifejlődni. Az egész eset példátlanul áll, amennyiben be van bizonyítva, hogy Ungern-Sternberg fontos katonai okmányokat orosz tisztek közvetítésével adott tovább. Miután Ungern-Sternberg a külföldi laptudósítók vezére volt, a perben az összes külföldi lapok képviselőit meg fogják idézni.

— Amerikaj erdőség. Vinipegből jelentik, hogy az amerika-canadai határon rengeteg erdőség gyulladt ki és már napok óta égnek. A kár sok millió dollár. Ontarióban két hatalmas terjedelmű őserdő egészen leégett.

— Minek örülnek a választók. A szombati ütés után zsufolásig megtelt honatyakkal a villamos. Nagyon jókedvűek voltak, mert hát ismét néhány napi pihenőt juttattak nekik a bizottságok munkáikodása. Különösen Förster Aurél, a néppárt humoristája, volt hangos és beszédes. Csak olyankor kapott a füléhez, amikor a kocsivezető fekezésére kegyetlenül esikorgott a kenetlen gépezet.

— Ugy-e, nem szereted ezt a muzsikát — évődött vele egy munkanári kolléga. — Szébben hangzik a választók éljenése, mi?

— Hadd el. — felelte Förster — elég volt abból! De ők is megelégtettek már. A fülem hallatára mondta egy monori atyafi: „Csak hogy már vége van. Őt esztendőre kiszervezzük magunkat az urakkal.

— A Máv. bélyegei. Megemlékeztünk a debreczeni vasúti üzletvezetőségnek kipattant nagymérvű bélyegszikkasztásról; úgy látszik, hogy a debreczeni rendőrségnek még jobban bele kell nézni a Máv. üzletvezetőségnek aktáiba, mert a hiány sokkal nagyobb, semmint azt tegnap konstatálták. A rendőrség körülbelül harmincz embert hallgatott ki ebben a botrányos bélyeglopási ügyben. Házkutatást tartottak a tolvaj Mándoki Ferencz irodavezető rokonai lakásán, akik közül az egyik ügyvéd, a másik nagytrafikos Debreczenben. Használt bélyegét azonban nem találtak. — Debreczenből jelentik még. A 30.000 koronás bélyeglopás ügyében a rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást. A nyomozás során ma vizsgálatot tartottak a városi számvédelváltalban, ahol egy esomé hamis okmánybélyeg-találtak, amelyekről megállapították, hogy mind egy trafikból valók. Ezenkívül még számos helyen találtak hamis okmánybélyegeket, amelyeket elkoboztak. A vasúti üzletvezetőség a megindított hivatalos vizsgálat során újabb vizsgálásokra jött rá. Kiderült ugyanis, hogy a vasúti szabadjegyek kiállítására körül is bűnös manipulációk történtek. Bizonyítékok alapján eddig több tisztviselőt fölfüggesztettek.

— A fiumei olasz szabadsághős. Koldusbot volt a sorsa a fiumei egyetlen olasz szabadsághősnek. Fiumében általános ismert tipikus alak volt az öreg Lancetti, aki ugy 59-ben, mint 66-ban bátran és elszántan küzdött az olasz szabadságért; de a dicsőségen kívül egyebet nem szerzett, ugy hogy öreg napjait a legnagyobb nyomorban tengette. Utóbbi időben a betegség leverte lábáról és kénytelen volt kórházba menni, ahol esütörtökön be is fejezte sokat hányatott életét. Pénteken temették nagyszámu, előkelő közönség részvételével.

— Bosnyák kitüntetések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a telekkönyvi intézménynek Bosznia és Hercegovinába történt bevezetésével kapcsolatos munkálatok befejezése alkalmából a szerajevói országos kormány igazságügyi osztálya főnökének, Shek Adalbert osztályfőnökének a vaskorona-rend II. osztályát díjmentesen, dr. Zarnowski János udvari tanácsosnak a Lipótrond lovagkeresztjét díjmentesen, Babic János pénzügyi tanácsosnak és Müller János bírósági titkárnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, dr. Badovinac Illés és Matić Dragosav bírósági segédöknek a koronás arany érdemkeresztet, Riemer Osiás nyilvántartási földmérőnek és Crigoso Bernát nyilvántartási gyakornoknak az arany érdemkeresztet, Zechel Gusztáv bosnyák-hercegovinai erdőtanácsosnak pedig saját kérelmére történt nyugalmazása alkalmából, a főerdőtanácsosi címet és jellegét a díjak elengedésével adományozta.

— A pénzügyő volt miniszterelnök. Régi, jó magyar mondás, hogy pénz beszél. . . . Illik ez a mondás a francziákra is. Nem kisebb emberről, mint egy volt francia miniszterelnökről van szó. A híres Clemenceau volt miniszterelnök Dél-Amerikába utazott, ahonnan csak októberben tér vissza hazájába sok ezer dollárral gazdagabban. Szerződésel kötelezte magát, hogy Argentínában és Braziliában 12 felolvasást fog tartani és minden felolvasásért 10.000 frank honoráriumot kap. Clemenceau nem is titkolta barátai előtt, hogy a nagy honorárium csábította a farszto utra. Mosolyogva mondotta egy barátjának:

— Hát tudja, a politika nem tett gazdaggá. Megkísérlem, nem lehet-e a demokráciával pénzt szerezni? Tudniillik a demokrácia lesz a volt miniszterelnök felolvasásának tárgya. Szeme előtt lebegett egy könyv a demokrácia fejlődéséről, amiket felszólitották a felolvasó turnéra és mint tréfásan megjegyezte, előszóval írja meg a könyvet.

— Megörült főiskolai hallgató. Reikovits Iván, a kolozsvári kereskedelmi akadémia főiskolai tanfolyamának hallgatója, tegnap délután hirtelen megörült. A megtévelyodott diák fölugrott, kinyitotta az Izabella-utcai lakásának ablakát és torkaszakadtából ordítani kezdett:

— Én vagyok Spanyolország kormányzója! Jöjjetek, jöjjetek és engedelmessédjétek nekem! A megrémült házbeliek telefonáltak a rendőrségnek, ahova nagynehezen beállították a megzavarodott eszi fiatalembert. Ott is kiabálva beszélt a kormányzó terveiről, aztán pedig Borbély Márton rendőrmestert leszerződtette spanyol kiályi testőrnek. Az orvos megvizsgálta a diákot, megállapította, hogy közveszélyes örült és intézkedett, hogy szállítsák be az elmeógyógyintézetbe. Reikovits azonban nem akart menni. Indulatosan ordította:

— Mégis csak disznóság! Alfonz király ide találkat alatt nekem és rem jött el. . . .

A rendőrfogalmazó erre ötletesen válaszolt: — Kormányzó ur, Alfonz király öfelsége éppen most értesített telefonon, hogy találkára várja. A kocsis már előállott! Reikovits egész természetesnek találta a dolgot és nyugodtan beült a kocsiba, amelyen bevitték az örültkórházba. Reikovits elméjét valészínűleg az olvasmányai zavarták meg.

— Pusztit a halál Indiában. Most érkezett meg Londonba a hallgatni egészségügyi tanácsnak India egészségügyi állapotáról szóló jelentése. A jelentés szerint Brit-India lakosságának jelenlegi száma 226.410.000. Elbe nincsenek beleszámítva a független benszólitott államok. Legfeltűnőbb a jelentésben az, hogy a halálesetek száma nagyobb a születéseknél, annak dacára, hogy tavaly egy millióval kevesebb pestísiest fordult elő, mind 1908-ban. Annál eljesezőbb azonban a kolerában és mocsárlázban elhaltak száma. Mocsárlázban 5.424.372, kolerában pedig 591.725 ember pusztult el. A himlőtás dacára 170.694 ember halt meg himlő kóvetkeztében. A halálesetek száma összesen 8.630.007 volt, míg a születéseké csak 8.554.428, tehát a lakosság mintegy 100.000-el fogyott.

— Gyilkos hordók. A X. ker. Halom-utczában lévő Drcher-sörgyárból kihajtott kocsin Phllypsky Mihály 48 éves kocsis. A hámtartó elszakadt, a kocsis nagyot zökkent s a kocsis lebukott, őrá pedig három nagy hordó esett. Az egyik felén találta, ugy hogy nyomban meghalt.

— Lakástűz. Vörös Jánosné Vánhuz-körut 10. szám alatti lakásán a fürdőszobában Dienes Ágnes eselődleány vigyázatlansága folytán tűz támadt. A tüzet a IV. kerületi tűzörség oltotta el. A kár jelentéktelen.

Jászófalusi pusztulása. Egy rövid távirat alapján hírt adtunk már arról, hogy Péter és Pál napján nagy tűz pusztított Jászóújfalun. A borzalmas tüzkatasztrófa sokkal vézesebb volt, mint amilyennek az első hírekben látszott. A felvidéken Kassa közelében pusztított a tűzveszedelem, amelynek eddig tizenkét halottja van. A tűz óriási viharban keletkezett és rövid idő alatt lángba borította egész Jászóújfalut és még mielőtt oltásra lehetett volna gondolni, az egész falu népe koldusbotra jutott. A tüzet gyermekjáték okozta, amint azt a megyei hatóság már megállapította. Gyufával játszó gyermekek veszedelmes mulatságából egy alacsony csűr teteje tüzet fogott. A nagy szélviharban a tüzet nem lehetett eloltani és az éleszve az orkántól, mindjobban elterjedt. Az egész község szembeszállt a veszedelemmel, de már az első főlórában a templom tornya is lángba borult. Jászóújfalusi lakossága legnagyobb részt katolikusokból áll s a templom tornyán megjelent lángnyelvek annyira megdöbbenettk az embereket, hogy elfeledkezve saját vagyonuk megmentéséről, a hívők vad buzgalomával csak a templom megmentésére siettek. Este 8 óráig sikerült a tűz terjedésnek gátat vetni. A katasztrófa első két emberáldozata két kis ártatlan gyermek volt, akik a tűz elől akartak menekülni és egyenesen a halálba rohantak. Palkó József s Ruznyák Anna 5 éves gyermekek nagyapjuk égő házának egy melléképületébe menekültek s a tűz lokalizálása után itt találtak rá a kétségbeesett szülők gyermekeiknek elszenesedett, a fulladástól eltorzult apró hulláira. A tüzkatasztrófa egy másik áldozata egy 81 éves öreg asszony: Dajkó Mihályné, született Hollis Mari, akinek egész háznépe a tűz keletkezésének pillanatában a templomban volt. Az öreg asszony egy régi, elavult bibliával a kezében aludt el házának „szép” szobájában és itt szakadt rá a tűztől elűszködött gerendázat, mely maga alá temette az öreg asszonyt, kinek kozártartozói már csak megszzenesedett hulláját látták viszont. A tüzkatasztrófa emberáldozatainak számát Ivánkó Jánosé, Daskó Katalin zárta be, aki csekély vagyonát megmentendő, rohant égő házába, de itt már a küszöbön elszédült a fojtó füstömegettől s ott is fuladt meg szobájának küszöbén. A halállal vívdónak: Lukács Mihályné, Fejér Mari 40 éves, községi szülésznő, Pusztai Istvánné. Ezekon kívül még számos, közel száz könyveben sebesültje van a tüzvésznek. A tűznek 42 lakóház, számos gazdasági és melléképület lett a martaléka, ami 52 családnak a vagyonát emészttette meg.

Az apache-király kivégzése után. A mai reggeli párisi lapok hasábjait köztöltik Liabeuf kivégzéséről. Egytől-egyig hangoztatják, hogy a jobb sorsra érdemes ember az igazságszolgáltatás és különösen a párisi rendőrség mártírja volt. Még a *Temps* és a *Journal des Débats* is, amelyek pedig törvényesen tartják a kivégzést, elismerik, hogy Liabeuf férfiasan halt meg. Mielőtt a vörpadra vitték, a fogházfelügyelő egy kis pohár rummal kínálta.

Sohasem írtam szeszest illett, most sem kell. — e szavakkal utasította vissza. Negyedórával a kivégzés előtt levelet írt anyjának és védőjének. Biztos kézzel írta meg a leveleket, amelyek egy végződnék:

Ha akkor régen el nem követik ellenem azt a vérlázító igazságtalanságot és nem tiltanak ki jogtalanul Párisból, ha a végsőkig nem keserítenek el a rendőrök: derék, hasznavehető ember maradtam volna.

Mikor a guillotine alatt a hóhér megkötözte Liabeuf lábát, mosolyogva így szólt:

Minek az? Csak nem gondolja, hogy megvonom.

A holttestét tegnap reggel eltemették az ivryi temetőben. Alig földelték el, megjelentek a sárnál Hervé *Guerre Sociale* című lapjának munkatársai. Koszorút hoztak. A piros szalagon aranybetűkkel ez volt a felírás: — „Liabeufnek, akit az erkölcsös rendőrség a halálba kergetett.”

Eltűnt hivatalnok. Stern Rafael magánhivatalnok Mária-uteza 20. szám alatti lakásáról négy nappal ezelőtt eltávozott és azóta eltűnt.

A népszámlálás előkészületei. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter, mint ismeretes, a képviselőház pénteki ülésében terjesztette be az 1910 évi népszámlálás elrendeléséről szóló törvényjavaslatot. Mihelyt a javaslat törvényerőre emelkedik, megtörténnek az előkészületek, hogy az 1910. évi december hó 31-iki állapotot feltüntető adatok 1911 január 1—10-ike közt pontosan s akadálytalanul összegyűjthetők legyenek. A mostani népszámlálás Magyarországon az ötödik általános, alkotmányos formák közt történő népszámlálás. Voltak ugyan népszámlálások előbb is, de úgy az 1715-ben meglátott első népszámlálás, mint az 1720 és az 1805. évi népszámlálások nem vették számba a nemességet. Az első általános népszámlálás 1785-ben történt, nemkülönben az 1850 és az 1857. évi népszámlálások törvényes rendelkezés nélkül és így nagyon csekély eredménnyel fogatosítottak. Ilyenformán az első általános népszámlálásnak tulajdonképpen az 1869 évi tekinthetjük, amelyet tíz évenként, 1880-ban, 1890-ben és 1900-ban követtek a népszámlálások. A népszámlálás a törvényhatóságok első tisztviselőjének felügyelete alatt, a községi előjáróságok és a számláló biztosok közreműködése mellett az állam által ingyen szolgáltatott nyomtatványokon történik. A törvényhatóság első tisztviselője felügyel a népszámlálást végző tisztviselők munkájára. A magyar királyi központi statisztikai hivatal már előkészítette a különféle számláló lapokat (mintegy huszonötmillió lapra van szükség) és ezeket a javaslat törvényerőre való emelkedése után a kereskedelemügyi miniszternek a törvényhatóságokhoz intézendő részletes utasításával együtt széküldi az egyes városokba és községekbe. Ősszel a statisztikai hivatal kiküldött tisztviselői kiszállnak az egyes törvényhatóságok székhelyeire a népszámlálás körüli teendők megbeszélése és a helyi végrehajtásban résztvevő közegek kioktatása végett. A számláló biztosok január 10-ig tartóznak összejárni körzetük valamennyi lakóját. Munkájukat felülvizsgálják a községi jegyzők, ezek január 31-ig beküldik az anyagot a főszolgabíróhoz, aki legkésőbb február 15-ig köteles járása anyagát a központi statisztikai hivatalhoz juttatni. Az adatokat a statisztikai hivatal dolgozza fel és körülbelül mástól esztendőbe kerül, míg megjelenés a népszámlálás viszonyokat ismertető első általános jelentés. Az 1897. 35. törvény kötelez mindenkit, hogy igaz adatokat valljon be számláló lapján, másképp az adatok feldolgozói kemény büntetéssel sújtja a törvény, ha azokat bármely privát célra is kiszolgáltatják, mivel a népszámlálási adatok ugyancsak e törvény büntető határozatai értelmében még a megadóztatás alapjául sem használhatók fel. A központi statisztikai hivatal már is előkészületeket tesz a rendkívül nagy munkával járó népszámlálás megkezdésére. Miután az anyag feldolgozása a hivatal rendszer létszámán kívül még nagyon felül ideiglenes alkalmazottakat is kell foglalkoztatni, akiket a hivatal moztani épületében már nem lehet elhelyezni, a statisztikai hivatal egy most épülő új magánházban már bérbevette a megfelelő helyiségeket. A népszámlálás központi vezetője és irányítója, dr. Vizaknai Antal miniszteri tanácsos, a központi statisztikai hivatal aligazgatója lesz, aki hosszabb szabadságáról most érkezett vissza.

A postai szolgálat és a repülőgép. Mídon a budapesti főpostán a motor-gépjármű szolgálatot berendezték, nagy szenzációja volt ez a világpostának. De Amerikában már ez a gyorsaság sem elég, mert mint Washingtonból jelentik, az amerikai posta elhatározta, hogy a repülőgépet is szolgálatába veszi. A legfelsőbb hatóság már megengedte, hogy a repülőgéppel az Egyesült Államok postamesterei kísérletezhessenek. Külön összeget erre a kísérletre nem kellett megszavazni, mert a postának hasonló célokra tekintélyes tőkéje van tartálékban. Az aeroplánnal való kísérletezést már a legközelebbi időben fogják megkezdeni Washingtonban. Érdekes, hogy a középületek és templomok tornyait átépítik start-helynek, ha a légi postával való kísérletezés a gyakorlatban bevállik a felhőkarcoló bérpaloták hazájában.

Scharf Móricz esete Párisban. A párisi esküdtbíró tegnap a késő éjszakai órákig egy érdekes és bonyolult ügygel foglalkozott, amely még hajnali két órákor, csak a fővádlott felmentésével ért véget. Az ügy előzményei, hogy egy salles-curani vendéglős észrevette, hogy a pénztárából néhány száz frank eltűnt. Feljelentést is tett és házanépét is figyelte, mignem egy nap észrevette, hogy a tolvaj nem más, mint egy kis alkalmazottja, egy Emile Mayre nevű tizenhárom éves pinzérgyerek. Elővette a fiút, aki aztán csakhamar meg is vallotta bűnét és azt mondta, hogy a lopott pénzt a mezőn rejtette el. Erre kimentek a mezőre, kutatni kezdtek a megjelölt helyen, de a pénznek sehol se volt semmi nyoma. Az egyik rendőr most egy kötelet vett elő és ráijesztett a kis tolvajra:

— Loptál és hazudtál, — mondta neki — ezért fel fogunk akasztani.

A gyerek szörnyen megijedt és már most megváltoztatva vallomását, azt mondta, hogy az *apja bízta fel a lopásra*; a pénzt is az apjának adta oda. Az apja, egy községbeli szegény levélhordó, erőlyesen tagadta, amit a fia mondott, de hasztalan. Feljelentést tettek ellene, noha Mayret becsületlen embernek ismerték. Ezt a feljelentést a levélhordó úgy a szívére vette, hogy ismételt öngyilkossági kísérleteket követett el. De mindannyiszor megmentették. Tegnap pedig lopással, illetve felbujtással, orgazdasággal vádolva a bíróság elé állították. Hosszas tárgyalás után, amelynek során a kis francia Scharf Móricz többször is megváltoztatta vallomását, az apa pedig ártatlanságát hangoztatta, amit a tanuk egész serege valószínűvé tett. A bíróság végül felmentette a vádak alól a levélhordót, a gyermeket pedig javítóintézetbe való elzárásra ítélte.

Gyorsíróvizsga a parlamentben. Tegnap tartották meg az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület gyorsírási, gépirási és könyvviteli tanfolyamainak a listát Ferenc-tér 10. szám alatti Gabelberger Szakiskolának évről vizsgálatát a parlamenti helyiségben nagy és díszes közönség jelenlétében. Jelen voltak többek között: *Antal Károly*, az országgyűlési gyorsíróda m. főnöke, dr. *Fayer Gyula* és dr. *Radó Antal* revisorok, *Tassy Károly* főigazgató, *Benedikt Márk* igazgató, több felsőkereskedelmi iskolai tanár stb. A vizsgálatot a szakbizottság elnök *Vikár Béla* elnök vezette. A 100, többnyire hölgy-növendék közül, akiknek jelentékeny része a német gyorsírást is elsajátította, különösen kiváltak: *Ardeli Rózi*, *Blaesch Iona*, *Birnbaum Zsófia*, *Blau Iona*, *Breihler Gabrielle*, *Daffinger Augustia*, *Fischl Béla*, *Führer Ionka*, *Grünzöld Szidónia*, *Harlaicher Iona*, *Hosvai Irma*, *Kiss Ida*, *Kranl Hedvig*, *Lichtmann Renée*, *Marschall Emilia*, *Mohrberger Malvin*, *Petrás Anna*, *Reisz Gizella*, *Remenyik Etelka*, *Schwarzkopf Erzi*, *Szabó Mariska*, *Zöld Matild*, stb. *Vikár Béla* elnök a növendékekhez intézett buzdító beszéde elején teljes elismerését fejezte ki a meglepő szép eredmény felett a tanári karnak, élen Gyarmati Dezso igazgató, országgyűlési gyorsíróval, aki immár két éve vezeti lankadatlan buzgalommal az egyesület gyorsírotanfolyamait. Az egyesület szakiskolája augusztus 28-ig zárva marad. A jövő tanévben tandíjkezdéséig igényt tartóknak július 15-éig kell jelentkezniük az elnöknel. (Országház.)

A rehabilitált fiumei hadapród. Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Fiumében letartóztattak egy *Planarovits* nevű hadapródot, mert a magyarokat gyalázta. Most erre vonatkozólag a következőket jelentik Fiuméből: *Löbl Rezső* őrnagy, a 79. gyalogezred helyettes parancsnoka, *Planarovits* kadét ügyében kijelentette, hogy a *kadét nem szidta a magyarokat*, hanem panszkodott, *hogy a horvátokat jogtalanul pártfogolják*. Tévés az a híresztelés is, mintha *Planarovits* letartóztatták volna, mert csupán *fegyelmi* büntetést róttak rá. Az összes, ez ügyre vonatkozó iratokat egyébként felterjesztik a zágrábi hadtestparancsnoksághoz.

Verekedés után párbaj. Megemlékeztünk arról a pofonokról vegyes verekedésről, mely a bakkarat közlén *Halápi Frigyes* és *Tuszkai Ödön* között a Lipótvárosi Kaszinóban lefolyt. Ennek lovagias folytatása volt. Három nap, három éjjel tárgyaltak a segédek, mert Tuszkai pisztolyt kívánt, háromszori golyóváltást. Ma végre megállapodtak ezekben a feltételekben: Távolság harmincz lépés. *Tuszkai* segédei: *Pór Sándor* és *Gyomai Zsigmond*, a *Halápié*: dr. *Demény Hugó* és *Bamberger István*. A párbaj ma déli tizenkét órákor volt Czinkótán. A levegőbe lyukat löttek.

— **Egy lelkes halál szerencsétlensége.** Vaskóhi tudósítónk megrendítő szerencsétlenségről értesít. Ma reggel egy borzalmasan szétmarcangolt férfi holttestet találtak a síneken. A vizsgálat hamarosan megállapította, hogy a halott Csufa Miron 27 éves görögkeleti lelkes, akit a vonat kerekei téptek szét. Csufa Miron Dragonyesd, Belezseny és Telek községek parja volt. Talp községben lakott meglehetősen jómódban, fiatal feleségével a maga házában. Most egy hét óta a vaskóhi esperes irodájában dolgozott, s csütörtökön este bucsuzott a barátaitól. Haza készül a feleségéhez. A bucsuzás persze vidám borozgatás közben történt s addig-addig bujdosott a pohár, míg a társaságnak meg nem értett az ital. Igen hangos kedvűek voltak mindnyájan s ebben a hangulatban Csufa Miron gyalog indult el, hogy hazamenjen öt órányira levő falujába. A barátai nem akarták engedni kapatos fővel a hosszú utra s kocsit is kerítették, de a három falu papja addigra eltűnt a szemük elől. Öreg este volt már és a sötétben hiába keresték. Rábízták a jószerencséjére. A bepityizált ember azonban valahogyan a vasúti sínekre tévedt s lehet, hogy el is aludt a töltésen. Lunka és Styej állomások közt az este 10 óra után Vaskóh felé robbogó személyvonat keresztüljárt rajta. Testét a kerekek teljesen széttrancsolták, feje elvált a törstől. A véros hullarészeket Vaskóhra vitték s ott fogják eltemetni. A szerencsétlenül járt lelkes családostól maradt. Fialat felesége és két gyermeke maradt.

— **Candide nővér szabadrábon.** Megemlékeztünk a nagy francia panamárról, melyet a jótkonyság czégre alatt üzött a jámbor *Candide* nővér, akinek a társa, a Candide nővér szanatóriumainak főorvosa letartóztatása előtt agyonlőtte magát. Candide nővért egyedül esukták be a rabzárkóba, de, mint Párisból jelentik, már is szabadrábra helyezték. A vizsgálóbíró rendelkezett így, egyelőre csak ideiglenesen, mert hogy az *egészségi állapota nem kifogástalan a nővérek*. Akkor, amikor a tüdővész gyermekek révén a kezében tartotta a sok-sok millió panama bonyolódott szála, addig mak-egészséges volt. A fogházban persze mindjárt rosszabb a klíma. Millió panamácská, nagy ékszervásárlásokkal egybekötött ügyelethez nélkül roppant egészségtelen az élet. Most hát, a nagy leszámolás előtt várni kell, amíg Candide nővér kissé megerősödik a szabad levegőn. Érdekes, hogy az ügyesség csekély ötvenezer frank kauczió mellett boesátotta szabadon a millió panamák hősnőjét, akinek az ügyvédje a hitelezőkkel már különben egyezsége is jutott. Rájuk iratja át a Candide nővér párisi telkeit és nagy kastélyát a dél-franciaországi San-Salvadoreban, melyet pompás fogadóvá alakítanak át és a szanatóriumából is részvénytársaság lesz. Így akarnak pénzükhöz jutni a megkárosított párisi ékszerészek.

— **A magyar munka sikere Dél-Afrikában.** Messze portugál Dél-Afrikában szerzett legutóbb becsületet a magyar névnek egy odavetődött hazánkfia. Egy Lourenco-marques-i újságban, a „Lourenco-Marques Guardian”-ban olvassuk, hogy egy Orosz Armin nevű magyar, aki a Siemens-czéget képviseli ott, a fővárosi vasúti állomásnál nagyszabású telefon-központot rendezett be. Lourenco-Marques városának van ugyan önálló telefonhálózata, de az állomás telefonja czérszerűbb szerkezetű nála. Az újítások érdeme szintén Oroszt, akinek működéséről az ottani szakkörök nagy elismeréssel nyilatkoznak.

— **Meggyilkolták az anyjukat.** A biharmegyei Bucsum község határában elhúzódó erdő szélén, tegnap egy fára felkőve találták a hetvenéves özvegy *Gále Tógyerné* birtokosnő holttestét. A csendőrség kiderítette, hogy a gyilkosságot *Gále Tógyerné veje és saját leánya követelték el, hogy hamarabb jussanak az örökséghez.* Tegnapielőtt valami anyagi differenzia miatt perlekedés volt az özvegyasszony és családja között, amelynek hevében a vő, *Petrilov Vaszili* bottal támadt az anyósára és felesége segítségével agyonütötte a hetvenéves asszonyt. A leány ezzel még nem elégedett meg, hanem *kilépte a meggyilkolt anya nyelvét.* A súlyos bűntettek borzalmas nyomokat hagytak az asszony holttestén és így a kegyetlen házaspár nem merete bejelenteni a hatóságnak a halálozást. Hosszas töprengés után elhatározták, hogy *eltüntetik a holttestet.* Éjjel szekéren kiszállították a falu határába és az erdő szélén egy fára erős kötéllel felakasztották. Az öngyilkosság látszatát akarták ezzel adni a dolognak; de a nyomozás csakhamar kiderítette a gyilkosságot és a csendőrség ma mindkettőjüket *letartóztatta.*

— **Automobil és kerékpár.** Lapunk legutóbbi számában mi is megemlékeztünk arról, hogy gróf Szápáry Pál kocsija elűtött egy távirathordót és a dolgot el akarták túsolni. Erre vonatkozólag a rendőrség a következőket közli: Tegnapielőtt csütörtökön délután az Andrássy-ut és Eötvös-utca sarkán gróf Szápáry Pál 2. számú automobíljára, melyben a gróf felesége és egy urinó vendég ültek és amelyet *Cseh Gyula* sofför vezetett, elűtötte *Husch Ferencz*, 21 éves írodaszolgálat. Az esetnek szemtanúja volt *Görö Lajos* 86. számú lovasrendőr, aki első sorban a mentőket hívta, majd a soffört szabályszerűen igazolta. A megjelent mentők *Husch Ferenczen* semmiféle sérülést nem konstatálván azonnal eltávoztak. Az az állítás tehát, mintha a lovasrendőr a mentőket csupán a közönség zugolódására hívta volna ki, a valóságnak meg nem felel, de az sem, hogy *Husch* súlyos sérüléseket szenvedett. A nevezettnek *csupán a nadrágja szakadt el* és épp úgy merő valótlanosság azon állítás is, hogy a rendőr megelégedett az automobilban ült hölgyek azon egyszerű kijelentésével, ami szintén meg sem történt, hogy az automobil gróf Szápáry Pálé és ezért igazolás szükségtelen, hanem a soffört szabályszerűen igazolta. A soffört előállították a VI. kerületi kapitányságon és a hatósági eljárást megindították ellene.

Miután nem feltétlen bizonyos, hogy az igazmondás jogát a rendőri sajtóiroda kisajátította volna magának, tegnapi híradásunkat elejétől végig fentartjuk ezt megerősítjük a következőkkel: 1. Nem igaz, hogy a mentőket *Görö Lajos* lovasrendőr hívta, hanem egy szemtanu hírlapíró. 2. Nem igaz, hogy a mentők *Husch Ferenczen* sérülést nem találtak. Mert a mentők június 30-iki naplójában a huszonkettős számmal jelzett esetben a következő áll írva:

Husch Ferencz Erzsébet-körut 32. Balfarcsonton körülbelül négy tenyérnyi bőrre terjedő horzsolás. Homlokán állérayi bőrre terjedő horzsolás. Bal alszáron forintnyi bőrre terjedő horzsolás, a jobbkez hátán tízfélér nagyságu horzsolás. *Szédel.* Ezt a rendőrség röviden nadrágszakításnak nevezi. Végül pedig hallgat a rendőri közlemény arról, mondta-e az automobilban ülő hölgy a rendőröknek, hogy „a sajtó ne közölje az esetet” — vagy nem. De miután a sajtóiroda nem adta ki az esetet, úgy látszik, a rendőr mégis átadta az üzenetet.

— **Gyilkos vihar.** Nagykárolyból jelentik: Tegnapielőtt délután *Vilka* község felett hatalmas orkán vonult el, amely a kis szatmármegyei községben rengeteg kárt okozott. Egy-két perc alatt nagy fákat döntött ki a vihar, a mezőn a már keresztre rakott gabonát elseperte, a házfedeleket felszaggatta, a vasúti raktárpépület fedelét elvitte és az állomási raktárpépület fedelét is megbontotta. A mezőn a dolgozó emberek közül többeket földhözvágott, úgy, hogy többen megsebesültek. Meghaltan tragikus Kaposi *Lorenz*nének esete, ki a Szamos mellett dolgozott, amikor a vihar kitört. Menekülni akart, két hetes k'is gyermekét az ölébe kapta és a közelékvő révházhoz igyekezett. Mire a fedél alá ért, rémülten vette észre, hogy karjain levő kis gyermeke nem mozdul és nem lélegzik. Úgy látszik, hogy a csecsemőt futás közben annyira magához szoritotta, hogy az megfuladt — Szinyérváralja közelében az este Mészlicze község határában nagy zivatar dühöngött. Több helyen is lecsapott a villám. *Campean Jun* és *Miclea Simon* mezőőrök egy hegyoldalon levő magános kunyhóban kerestek menedéket a zivatar elől. A kunyhóba lecsapott a villám és a két mezőőrt agyoncsütötte. A kunyhó tüzet fogott, tövig égett. A két mezőőrt megsebesített holttestét másnap ott találták a romok között.

— **A gyamu áldozata.** Váradi Istvánné, született *Botra Lina* 21 éves eselőd Futó-utca 6. szám alatti helyén, azért, mert a gazdája meggyanusította, hogy 40 korona készpénzt ellopta, gyufaoldattal megmérgezte magát. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

— **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület május havi kimutatása most jelent meg s ebből megtudjuk, hogy május hónapban 2765 esetben volt dolgot a mentőknek. Ezekből 1470 eset első segítségben való részesítés volt. 997 szállítás, 270 mozgóörög és 22 téves jelentés alapján történt kivonulás. Első segítségben részt vett 1028 férfi, 374 nő és 58 gyermek. Nappal 1018, éjjel 452. A folyó évi összes működés száma 12.059. Az egyesület fennállása óta összesen 288.255 esetben vették igénybe a derék mentők szolgálatát.

— **Szerencsétlenség az automobilversenyen.** Csernigovból jelentik, hogy az oroszországi nemzetközi automobilversenyen vezető *Swetschin* szárnysegéd teljes sebességgel haladó motorkocsija lezuhant egy magas töltésről. *Swetschin* könnyen, sofförje súlyosan megsebesült. A gép elpusztult.

— **Eladta a feleségét.** Tokajban történt ez a cifra história. *Csoma Gábor* tokaji lakos négy évvel ezelőtt, közös megegyezés alapján, csinos feleségét *Varga Bálint* polgártársának engedte át. *Varga Bálint* viszont köteles volt *Csoma Gábort* is tartani. S hogy *Varga* e tekintetben miként felelt meg val. ialt kötelezettségének, arról nem szól a helyi krónika, ellenben a csinos menyecskének hiúságos és gondos istápolója volt. Négy év alatt négyszer szállott a gölya a házhoz, az igazán szó szerint véve közös házastársához és *Varga* vállalta is mind a négy gyermeknek az apaságát. Azonban *Csoma Gábor*, az eladó, négy év után tegnap ismét férfinak, sőt férjnek érezte magát s tegnap visszakövetelte *Csoma*tól az eladott feleséget, midőn *Csoma* nem hajlott az újabb alkura, öltre ment a két férj. Az erősebb *Csoma* kővel agyonverte *Vargát*.

— **Éhségstrájk a börtönben.** A május 21-én és a következő napokban *Triesztben*, *Görzben* és *Gradiskában* irredentista üzelmek miatt letartóztatott fiatalemberek — mint *Triesztből* írják — a mult hét péntekjén *visszautasították a számukra hozott ételket*, mert még mindig vizsgálati fogságban vannak és máig sem közölték velük, hogy mi a tulajdonképpeni vád ellenük. Az éhségstrájkot azonban már másnap délután abbahagyták, mert a letartóztatottakkal közölték, hogy egy héten belül megtörténik a döntés az ellenük emelt vád ügyében.

— **A nyitott sírnál halt meg.** A tokaji temetőben megrendítő eset történt. Tegnapi temették *Lengyel Istvánné*. A koporsót vívők között volt *Zampódi Ferencz* gazda is. A temetőben a sír szélén, mikor a koporsót le akarták tenni, *Zampódi Ferencz* a kiállott izgalmtól szívvelhűdést kapott és rögtön meghalt.

— **A villamos alatt.** A 648-es számú közuti villamos kocsiját *Fehér József* 67 éves magánzó a Döbrentei-tér 5. számú háza előtt. A mentők súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították. *Weisz Sándor* kocsivezető ellen megindították az eljárást.

— **Az arabs kereskedő társa.** A napokban megkereste a fumei rendőrség a főkapitányságot, hogy tartóztassa le *Schönberger Ervin* újvidéki születési, 30 éves szőnyegkereskedőt, aki 500 korona készpén: elsilkaszása után Fiuméból egy 300 korona szőnyeggel megszökött. A rendőrség kinyomozta, hogy Budakeszin jár *Schönberger*, akit az ottani csendőrség ma délelőtt elfogott Behozták Budapestre és letartóztatták. *Schönberger* előadta, hogy neki Fiumében *Ali Abbas* arab kereskedővel társas szőnyegüzlete van. Társával elszámolási viszonyban volt. Azért távozott hirtelen Fiuméból, mert értesítést kapott, hogy a kis leánya Budakeszin megbetegedett.

— **Házasság.** Vadász Vilmos és Krausz Jolán e hó 3-án házasságot kötnek.

Neuwirth Rezsint Breuer Gábor június hó 10-én vezeti teltárhoz Kassán.

Dr. Vándor Dezso fővárosi orvos holnap, vasárnap délután 1 órakor Pápán tartja esküvőjét dr. *Körötschner* Lipót pápai ügyvéd leányával, Margittal.

Andrejcsik András, holnap, vasárnap délután tartja esküvőjét *Lázár Ilonával* a Városligeti fasorban levő evangélikus templomban.

Szerdán tartotta esküvőjét dr. *Szentmiklóssy Jenő*, a nyírbátori járás szolgabírája, somlyódi *Somlyódy* Claudinnal, éav. *Aigner Imréné* leányával.

Hangay Sándor fiatal író eljegyezte *Nagy Bókát* Budapestben.

Hollár Viktor, a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbank v. t. főtisztviselője vasárnap déli 1 órakor esküszik *Bruék Jolánnal* a Continental-szállóban.

Rehberger Edé, az „Assicurazioni Generali” Biztosító társaság kaposvári tisztviselője eljegyezte *Biermann* Bözsikét Kaposvárról.

Strausz Jenő Kaposvárról eljegyezte *Hadás* Ellát Dombóvárról.

Hoffmann Ferencz esztergomi pénzügyi tanácsos, polgármester-helyettes leányát, *Erzsébetet* eljegyezte dr. *Boross Géza* ügyvédjével.

Ady Lajos, a Markó-utcai állami főgimnázium tanára, június 27-én tartotta esküvőjét *Kailer Annuskával* Érsekújvárról.

Dr. Demény Lipót eljegyezte *Róth Gizellát* Pécselt. *Ottlakan* Tivadar földhírtokos Székudvarról eljegyezte *Bucurka József* jegyző és neje, szül. *Horváth* Iletén leányát, Lukréciát.

— **Hőség Amerikában.** Newyorkból jelentik: Napszúrás következtében tegnap Newyorkban négy, Philadelphian hat, Pittsburghban négy, Chikagóban négy és Detroitban egy ember meghalt.

— **A légihajó-konferencia.** A Párisban ülésző nemzetközi konferencia ülésait tagjainak egyéb elfoglaltságára való tekintettel, november 27-ig elnapolta. Az eddigi tárgyalások jó eredménnyel végeztek. Kifejezést nyert a tárgyalások során az a vélemény, hogy a levegőben való közlekedésnek szabadnak kell lennie, de minden állam tehessen a saját biztonságára és a magánjog védelmére megfelelő intézkedéseket. A leszállásokra általában a légi közlekedésre egységes nemzetközi zászlójelzést fognak kidolgozni.

— **Hajza a müncheni kóbor leányok ellen.** München, a jó, kedélyes bajor München nem nagyon dicsőkedhetik lányainak a jó erkölcsével. Legalább is furcsák lehetnek ezek a müncheni erkölcsök, mert tegnap este a városi parkban kénytelen volt nagy razzliát tartani a rendőrség, de nem csirkefogókra, hanem lányokra. Össze is fogdostak vagy félszáz kisleányt, 15 éveset, meg 17 évestől fölfele. Azt mondják a rendőrök, hogy azért, mert kóborolnak a lányok. A leányrajt bevitték a rendőrségre, valamennyit egy nagy terembe zárták éjszakára. A leányok követelődtek, hogy nyomban hallgassák ki őket, dörömböltek is, de hasztalan. Ekkor összezúzták a teremben mindent: ablakokat, bútorokat. A villamos-körtéket kicsavarták és az utcára hajigálták, aztán kidobták az ablakon a székeket, a törött asztalokat. Odacsődült a rendőrségi palota köré a város éjszakai népe. Végre a rendőrök megkötözték a leányokat és külön zárkába csukták. Mindezt azért, mert kóboroltak.

— **Gyermekmulatság a Margitszigeten.** Ragyogó gyermekünnepély színeibe volt ma reggeltől estig a Margitsziget. A Balatonalmádi gyermekszanatórium javára rendezett mulatság fényesen sikerült. A gyönyörűen felépített dioramákban előadott és ötlekben gazdag műsor kezdettől végig hangos derűtséget kelte. Különs érdekfeszítés a tennis és diorama-verseny iránt mutatkozott. Délután Lauber Dezső igyenes atlétikai versenyt rendezett, este pedig dr. Miklós Elemér rendezése mellett gyermekkabaret volt, amelyen Feld Irén művészi prologusán kívül díjbirkózást, vívógyakorlatot és énekszámokat produkáltak a gyermekek. Ezt pedig reggelig tartó tánc követte.

— **Czigánytemetés.** Szomorú temetés volt tegnap a Molnár-utczában. A pesti cigányzenekarok húztak egy utolsó istenhözadót Berkes Béla udvari zenész leányának, aki gyermekágyban halt meg. Alig volt tizenöt éves. Körülbelül egy esztendeje ment férjhez, férje tizenhét éves volt. Temetésére összegyűlt az egész cigányság és hosszú sor gyászfatyolós hegedűs sirtató végig a Molnár-utczán a kis cigányasszonyt. A koporsó után fekete pólyában, fekete vánkások közt vitték az újszülöttet, aki mosolyogva, gögicsélve hallgatta az anyját sirtató muzsikát.

— **A vasuti rabló borzalmas halála.** Franciaországban a Nogentból Páris felé menő helyi vonatnak egyik elsőosztályú kocsi-jában tegnap egy ismeretlen ember egy *Puret* nevű urilóányt boxerrel agyon akart ütni, hogy a leányt ékszerétől megfoszthassa. A leány koponyáján veszedelmes sérülést szenvedett s a vasuti állomásról kórházba kellett őt szállítani. Kiáltását meghallották a szomszédok kocsiszakaszban s azt ott levő utasok megállították a vonatot. A rabló azonban már előbb leugrott a kocsirol és menekülni akart. Abban a pillanatban a másik sínén gyorsvonat robogott el és megölte a merénylőt. Személyét még nem tudták megállapítani.

— **Sikkasztó hadnagy.** Párisból jelentik nekünk: Lilleben a gyalogsági felügyelő megjelent a 43. gyalogezred tábori lövészeti gyakorlatain s ebből az alkalomból megvizsgálta az ezredpénztárt. Kiderült, hogy nagy összegek hiányoznak. A sikkasztásokat Varenne hadnagy követte el, aki az ezred pénztárát kezelte.

— **A fiatalok felügyelő hatósága.** A fiatalok felügyelő hatóságának tanácselnökei dr. Melly Béla h. elnöklése mellett ülést tartottak a felügyelő hatóság működési rendjének megállapítása végett. A fiatalok felügyelő hatósága ezen megbeszélés eredményeképpen 12 tanácsban fog működni. Az I—IV. tanács foglalkozik a budapesti gyűjtőfogház és javítóintézet ügyeivel, az V—VIII. tanács az szödi javító intézet és pestvidéki fogház ügyeivel, a XI. (női) tanács a rákospalotai javító intézet ügyeivel, a XII. (női) tanács a budapesti gyűjtőfogház női osztálya s az ecséri szeretetház ügyeivel. A IX. és X. tanácsok a patronage ügy társadalmi fejlesztésével a már megalakult és alakítandó patronage egyesületek működésének egyetemes, tervszerű és célzatos irányításával foglalkozik. Ezen tanácsok vezetője gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, a felügyelőhatóság elnöke, társelnökök gróf Csáky Albinné, Farkas Edith, dr. Balogh György és Hanvai Sándor. A többi tanácsok elnökei: I. Imrédy Kálmán, II. Thék Endre, III. dr. Stipi Károly, IV. Szüllő Árpád, V. Náray Szabó Sándor, VI. dr. Szilágyi Arthur Károly, VII. Szilgyémy Ferencz, VIII. Kunz József, XI. gróf Csáky Albinné, XII. Farkas Edith tanácselnökök. A felügyelő hatóság irodája I. Alagut-utca 1. vezetője dr. Lázár Andor ügyvéd, a felügyelő bizottság titkára.

— **Elfogták a friedbergi cizinkost.** Lüttichben a rendőrség letartóztatta a friedbergi bankrabló cizinkostársát. A német rendőrség ugyanis kinyomozta, hogy a bankrabló bűntársát Werner Károlynak hívják és Belgiumba menekült. Werner Kaiserslauternben lakott bátyjának Lüttichből levelet küldött, amelyet bátyja átadott a rendőrségnek. Ebben a levélben Werner bátyjától Lüttichbe poste restante kétszáz márkát kért. Ezt elküldték neki és amikor a pénzt fel akarta venni, letartóztatták. Lüttichben egy kis szállodában lakott Schmidt néven.

— **Forradalmárok a kaszárnyában.** A fehér ezár birodalmában állandóan forronganak az elnyomott titkos erők és érzelmeik. A katonák között is terjed a forradalmi eszme. A kaszárnyák vasalt ajtaján is bekopogtatnak a szabadság vágyai. *Helsingforsban* tiz, *Viborgban* kilenc katonát tartóztattak le forradalmi izgatás miatt.

— **Az ököritóiak segélyezése.** Mátészalkáról jelentik: Az ököritói károsultak és özvegyen vagy árván maradtak segélyezésére alakult bizottság *Csaba* Adorján főispán elnöklése alatt Csengeben ülést tartott, mely a begyűlt összeget akarta felszámolni. A gyűjtés eredménye 176.000 korona, ebbe azonban nics felvéve a király és Bécs város tanácsának adománya. Ezeket hozzászámítva, 226.000 korona lesz a szétosztva. A segélyezettek számát sem lehetett eddig pontosan megállapítani, mert a tegnap a kórházból kikerült 15 emberen kívül még mindig maradt beteg kórházi ápolás alatt.

— **Apa és fia.** Otrudnyi Mihály szabó és hasonló nevű fia az éjjel ittasan tértek haza Szonyduca 57. szám alatti lakásukra, a lépcsőn azonban valamin összekaptak. Tízeld apádat és anyádat! — kiáltotta az apa-szabó s ezzel elővette bicskáját és hasbaszurta a fiát. Az apát a rendőrségre, a fiút a kórházba vitték.

— **Rablótámadás egy vasuti állomás ellen.** Nagybecskerekéről jelentik: A szarvasi állomási épületbe fegyveres rablók törtek be és el akarták vinni a több ezer koronát tartalmazó állomási pénztárt. Az állomásfőnök felébredt és lőtt a rablókra, akik a tüzelést viszonzották. Valóságos harc fejlődött már ki, amidőn több falubeli lakos elősietett, mire a rablók zsákmány nélkül elmenekültek. A csendőrség nyomozza őket.

— **Családi dráma.** Kölnből jelentik nekünk: Leerben egy Tauber nevű harminczéves munkás ezivakodás közben tizenkét készszerűséggel megölte feleségét s közvetlenül azután, hogy a csendőrség a fogházba szállította, felakasztotta magát.

— **A vasárnapi munkágyűlések.** Vasárnapon, július 3-án a következő munkágyűléseket tartják meg a főkapitányság elnöki osztályának engedélyével: A budapesti órák szakosztályának munkásai délelőtt fél 11 órakor a Tisza Klmán-tér 30. szám alatt levő Pestyán-féle vendéglőben, amelyen a szervezkedés, a 8 órai záróra és a politikai helyzet kérdése kerül tárgyalásra. — A budapesti festőmunkások délelőtt 10 órakor a Hermína-ut 47. szám alatt levő „Zöld vadász” vendéglőben gyűlést tartanak, melyben a jelenlegi helyzetet beszélnek meg. — A VII. kerületi munkások délelőtt fél 11 órakor a Dembinszky-utca 3. szám alatti Ács-féle vendéglőben nyilvános gyűlést tartanak, amelyen a lakbér és az élelmiszer-uzsoráról és a pártszervekedés szükségességéről lesz szó. — Az V. kerületi munkások délután 4 órakor a Váci-ut 31. szám alatt levő Concordia-étteremben tartanak nyilvános népgyűlést a lakbérzsora kérdésének megvitatására és ugyancsak a tárgyban gyűléseznek a II. kerületi munkások is este 8 órakor a Medve-utca 6. szám alatt levő Fácán-vendéglőben.

— **Öngyilkos uriaszony.** Kísszentmiklós községben öngyilkossá lett özvegy Dimitrievits Sándorné 75 éves földbirtokos uriaszony. Az uriaszonyt családja elhagyta, mindkét fia Amerikába költözött, ő egyedül maradt s ezt nem tudta elviselni. Az öreg urnó az éjjel felakasztotta magát, előzőleg felgyújtva lakása összes szobáinak lámpáit és kikészítve gyászruháját. Az öngyilkosságot az éjjeli őr vette észre, azonban a segítségre sietők már csak a halált konstatálhatták.

— **Gyermekek tüzhalála.** Bécsben a IX. kerület egyik kertész-házában ma délután tűz támadt, melynek két gyermek esett áldozatul, míg egy súlyosan megsebesült. A tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy gyerekek portával játszottak.

— **Földrendés.** A gyalogsági kétszáz jelentések szerint Angoro vilajet több helyiségében földrendést észleltek. Néhány száz ház összeomlott. A lakosság a szabadabn tanyázik.

— **Vallásos összejövetel.** A skót misszió eladván a Hold-utca 17. sz. alatt levő épületét, az abban levő nagyteremben, melyben csaknem két évtizeden át minden vasárnap vallásos estélyek tartottak, e hó 3-án, vasárnap este fél 7 órakor rendezi az utolsó vallásos összejövetelt, melyre a vezetők szeretettel meghívják minden érdeklődőt. Az utolsó összejövetel sorrendje: Ének. Ima. Bibliáolvasás. Igébirdeés. Ének. Azok leveleinek felolvasása, kik a teremben prédikálni szoktak. Rövid beszédek. A perselybe folyó adományok azon új imaterem céljaira fordítatnak, mely a skót misszió új épületében, VI. Vörösmarty-utca 49. szám alatt szeptember hó 4-én fog rendeltetésének átadni.

— **Építés embervérel.** Czeglédről jelentik: Prohászka József czeglédi építőmester a czeglédi róm. kath. templomot tatarozza. Ma reggel nyolcz órakor az egyik állványra kettő helyett négy ember ment fel. E kétszeres teher alatt az állvány egyik szárnya leszakadt s mind a négy kőműves mintegy négy méter magasságból leesett. Kettőnek semmi baja nem történt, a harmadik kisebb zúzódást szenvedett a lábán. A negyedik Molnár István, fejfel esett a kövezetre s azonkívül egy hárcsós teknő is ráesett. Több zúzódást és kisebbbűrvű agyrázkódást szenvedett. A súlyosan sebesült kőművest a városi kórházba szállították. A rendőrség erőlyes vizsgálatot indított.

— **A hülsen feleség halála.** Kiss Imre fugyivásárhelyi birtokos ma megleste feleségét, aki egy talákról jött és egy késsel rátámadva szíven-szurta őt. Az asszony azonnal meghalt. A gyilkosság után Kiss Imre önmagát sebesítette meg őt szurással életveszélyesen. A nagyváradi vizsgálóbíró kiszállt a helyszínére.

— **Adományok a krassó-szörény megyei károsultaknak.** A belügyminisztériumhoz a krassó-szörény megyei árviz által sújtottak részére újabban a következő adományok érkeztek: Dr. Csereoch esanádi püspök 1000 korona, Balogh Gáborné földbirtokosné 10 korona, dr. Balogh Jenő egyetemi tanár 20 korona, Podkaránszky Géza műszaki tanácsos 20 korona, öz. csantavéri Törley Józsefné 500 korona, a Pester Lyod kiadóhivatala 50 kor., Kohn Ignác temeskubini lakos 10 korona, Rötth László 50 korona, Vörösmarth község (Baranya megye) 100 korona, Halmi Ágost (Veldes-Oberkrain) 10 korona. Összeesen 1770 korona. Az eddig kimutatott adományokkal együtt 745.371 korona 24 fillér.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR
 fellámulhatatlan házszer mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő. Eredeti dobozokban
2 korona.

FŐ SZÉTRÜLDÉS:
 MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. száll által
Bécs, I., Tuchlauben 9. szám.
 Vidéki megrendések naponta posta-utánvót mellett teljesítenek. — A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ
 a legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben
2 koronáért kapható.
MOLL-készítmény kérendő.

Meggyilkolt szerzetes. Az Athos-hegyen lévő Filotheo-klastromban ismeretlen tettesek meggyilkoltak egy Szerafin nevű barátot.

Madárának gramofon-lemezen. A The Gramophone Company Ltd. cégnek hosszú fáradságos kísérletezés után sikerült, állati hangokat eredeti felvételek után gramofon lemezeken olyformán megrögzíteni, hogy azok bámulatos természetű visszaadói képességgel bírnak. A legelső ilyen felvétel, mely a közeli napokban fog forgalomba jönni, fülemile éneket fog tartalmazni. A külön e célra szerkesztett felvételi hangdoboz, mint az elkészült lemez tanúsítja, legényesebben vált be. A fülemilék tökéletesen a kora hajnali órákban és az esti szürkület beálltával hallatják éneküket és így ezt a felvételt egy ilyen fülemilének a töléséről való állításával, hajnalban csinálták. Ez a legelső madárénekefelvétel az egész világot bámulatba fogja ejteni és sok ember érdeklődését kelti fel a technika ezen legújabb vívmánya iránt. A legközelebbi napokban érkezik meg az első lemezpéldány Budapestre és be fogják mutatni a sajtó képviselői előtt. Az új vívmányt a vadászatnál is előbb-utóbb alkalmazni fogják egyéb állati hangok felvételére.

A budai Szt Lukács-fürdő a nyári idény alatt évről évre látogatottságnak örvend. A gyógyulást és szórakozást kereső fürdővendégek június havi névsorából fellelhetjük a következőket: Ludwig Romagnola és neje, földbírtokos, Spalato; Munteanu Ferencné, Vama Bratocea; Heinrich Schwarz, New-York; Etel Bennet, Bournemouth; Kirschen Jeanné, Braila; Karl Hofer és neje, gyártulajdonos, Dresden; Iván Theodorovics, Belgrád; Julius Weigel, Wien; Emerich Reizer és neje, Triest; Raiz Dezső, mérnök, Diósgyőr; Burger Lipót, földbírtokos, Magyar-Igen; főtisztelendő Róthy Gyula, plébános, Jánosbuda; Jauernig Károly, Nagy-Szeben; Dr. Kommen Fülöp, orvos, Magyar-Ovár; Lang Henrik, Péterfalva; Blumstein Mór és neje, Nagyvárad; Dombóvi Antal, gyártulajdonos, Apatin; Pécz Lajos, takarékpénztári igazgató, Moór; Pickler Gyula és neje és kísérte, egyetemi tanár, Budapest és még számos külföldi és helyi vendég.

Balesetek. A Huba-utca 8. szám alatti házban cserepezés közben Pressburger Emil 16 éves napzámos a tetőről a padlásra esett és súlyosan megsérült. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — A Tompa-utca 9. számú ház udvarán Dolhovay Ilona 11 éves leány ruhája meggyulladt egy tüzes vasalótól és a leánya súlyos égési sebeket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

Dunába fullt fiú. Kucsera József tizenkét éves szolga ma délután az alsó Margit-szigeten a MAC. uszodájának gerendájáról a Dunába esett, nyomtalanul elmerült és odafult.

Razzia. Ma éjjel a főváros egész területén és Újpesten a rendőrség razzia-tartott, mely alkalmával 216 személyt állítottak elő. Az előállítások következtében oszlának meg: I. kerület 30, II. kerület 10, III. kerület 3, IV. kerület 13, V. kerület 4, VII. kerület 46, VIII. kerület 85, IX. ker. 6, X. kerület 5, újpesti 3, keleti pályaudvar 10 és a nyugati pályaudvaron 1.

Elsikkasztott sórpéz. A Magyar Sörkiviteli Részvénytársaság nevében Ripper Manó feljelentést tett a rendőrségen, hogy régóta alkalmazásában levő kocsisa, Takács Gáspár 600 korona elsikkasztása után megszökött. Ma azután, amikor a részvénytársaságnál rovacosítottak, rájötték arra, hogy a kocsis által elsikkasztott összeg meghaladja a 7000 koronát. A rendőrség a sikkasztó kocsist keresi.

Baleset a villanyoson. A Bálvány- és Arany János-utca sarkán Böde Sándor kocsivezető hirtelen állította meg a 75. számú villamoskocsit, abban a pillanatban azonban az áram megütötte és a kocsivezető eszméletlenül esett össze. A mentők térítették eszméltre.

Hirtelen halál. Hauser Jánosné született Genel Mária 47 éves földműves nejét a Budaörsi-út melletti gazdagréti dűlön munka közben hirtelen halál érte. Holttestét beszállították a bonczati intézetbe. — Idősebb Fanda Pál 66 éves háztulajdonos hirtelen meghalt. A IX. Czuczor-utca 9. szám alatti házában van borrházára is. A borpínzébe lement a házmesternővel, s az ő Csalás Istvánnal s ott Fanda hirtelen rosszul lett, szív-szélhűdést kapott és meghalt.

A tuberkulózis gyógyítása. Kételkedőket is meggyőzni alkalmas azon érvényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél szerumoltásokkal érhetünk el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyult. A szerum ugyanis nemcsak azáltal fejti ki hatását, hogy a beteg szervezetben a közt ékező baktériumokat elpusztítja, hanem azt egy újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szerumkezelést alkalmazó dr. Harnai Gyula kimutatta, hogy az intézetében és inhalatóriumában (Budapest, VII., Rákóczi-út 82.) szerummal kezelt betegek fele gyógyult, negyede nagyban javul s negyedénél még kedvezően befolyásoltatik a baj.

Halálozás. Melik B. István kereskedő és bírtokos 83 éves korában Gyergyótróban meghalt. Mélite Antal, a függetlenségi és 48-as párt alelnöke özvegyjét gyászolja az elhunytban.

Zágrábban ma délután temették a horvát újságíró- és íróegyesület díszelnökét, Trnski Iván lovagot, igen nagy részvét mellett. Résztvett a hatóság fejei, a hét személyi tábla, a tábornoiki kar, a magas papság, az írók, újságírók és színészek, az egyetemi hallgatók és számos testület zászlókkal. Miután Trnski nyugalmazzott ezredes volt, katonai díszszázad is kivonult. A sirnát több beszéd hangzott el.

Furnivall Frederic James angol irodalomtörténész meghalt Londonban.

x Szép a hajusz Hajdusági pécérrel.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczegnőze 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermekturna- és vívásra.

x Bob hasajtó a legkellemesebb 10 fillér.

x Szolgálatot vélnék teljesíteni, ha felhívjuk a t. olvasóink figyelmét Guttermuth János (Baross-tér 20.) mai hirdetésére. E fogszéplő- és szájpadlás nélküli fogszereket a természetes fogaktól meg nem különböztető módon, 10 évi szavatosság mellett készíti.

x Felhívom figyelmét azoknak, akiknek csak egy szeme van, hogy szükségtelen külföldi gyártmányt vásárolni; itthon is készül ez; olyanok, akiknek a szemgolyójuk még megvan, operáció nélkül is kaphatnak Hatschek Bélánál, Budapest, VII., Király-utca 69. földszint 3. sz.

x Tarcsa-fürdő a ritkán előforduló glaukóma vasas forrása, valamint híres uszaja miatt, mely egyenértékű a Franzensbadival, már régi ide óta az ország első női fürdőjének tekintik. Utóbbi időben a természetes s gazdag szénavas források felhasználásával pezsgőfürdőket is létesítettek, miáltal Tarcsa egyúttal elismert gyógyfürdő is vált. A legmodernebbül berendezett hidegvízgyógyintézetében pedig az idegbántalmakban szenvedők találnak enyhülést és gyógyulást. Tarcsa nemcsak, hogy az ország legkiválóbb gyógyfürdője, hanem igen kedvelt üdülőhely is. Arnyékos sétányain s játszóterein, sűrű fenyveseiben ott látjuk Budapestről, Bécsből s az ország minden részéről odasereglett előkelő családokat, kik nem tudnak betelni a kies vidék panorámájával és ózenteljes levegőjével.

x A pozsonyi női felső kereskedelmi iskola. Hazánk ez első önálló 3 évfolyamu női felsőkereskedelmi iskoláján most fejeződik be az első évfolyam. Az eredmény igen kedvező, amennyiben az intézet 37 növendéke közül 9 jeles, 17 jó és 11 elégséges eredménnyel tette le a vizsgálatokat. Az intézet, melyet már az első évben az ország legtávolabbi vidékeire lakó szülők gyermekei látogattak, f. évi szeptember elején internátussal bővül, melynek berendezéséhez Pozsony városa 10.000 koronát járult.

Isztriai kiállítás.

Capodistria, július 1.

Ez az év a kiállítások éve. Még a kis Capodistria is megmozdult, hogy megmutassa, hogy Ausztria olasz lakosságában milyen erők élnek s hogy a saját földjeivel az agrár és ipari téren felmutatható vívmányokat megismertesse. Ez újabb jele annak a mozgalomnak, amelylyel az ausztriai olaszok a német és szláv elem ellenében a maguk életrevelőségüket akarják harcias jókedvükben dokumentálni.

Feltűnő a triestli Orell-nek a kiállítást hirdető büszke falragasza. Egy bárka, mely duzzadt vitorlákkal siklik a sötét hullámokon át. A lángoló háttérben a szigetvárossal, mely kapuit a kiállításnak megnyitotta s fölötté „Istria nobilissima” czimere.

Az érdekes vállalkozás Sordotsch Borlóló, a capodistriai kereskedelem- és iparegylet elnökének kezdeményezéséből indult ki. Az ország műkinccseit dr. Tamaro Attilio gyűjtötte össze. Az épületek Bonnes Salvatore tervei alapján készültek.

A kiállításban a legvonzóbb maga a kiállítás helye. Egy órányira Triesttől, a muggiai öböl tulsó oldalán, egy mélyen lekanyarodó kikötő szélén fekszik „Istria feje”, a régi Justinopolis. A nagy főltsziget északi részét jelöli ez a kis fészek, mint ahogy a nagy Póla a déli végpontot határozza. Capodistriaiban a szigetcszerű földnyelven fekvő város czenentruma gyémánthoz hasonlítható az ország műkinccsei között. Szerencsés gondolat volt ezt a Piazzát választani a kiállítás atriuzmának. Képzeld el, mintha Velenczében a Márkus-téren rendeznének kiállítást s a Piazzellát tették volna meg annak előtervé.

Itt csakugyan a Piazzával határos városi czenentrumot, a Brolonak nevezett teret rendezték be a kiállítás céljaira, a Fondacoval, a San Giacomo, a San Francesco-templomokkal és a Santa

Chiara-zárdóival. Ezekhez az ódon épületekhez más, könnyed pavilonokat emeltek, úgy, hogy a régi és az új építészeti összevegyül s abban az illúzióban barangolhatunk közöttük, hogy a régi város modern élet árad át.

A sok régi és új épület még se volt képes minden oldalról tömegesen beérkezett gazdag anyagot befogadni. Minden talpalatnyi hely el van foglalva és tulzsufolva.

E Piazza láttára minden műértő gyönyörködve fog megállni. Előttünk emelkedik a gothikusan induló s homlokzatán renaissance, belsejében pedig barokk-stílusban befejezett székesegyház, az ő tömör kampanilájával. Baloldalt loggia, jobbra tornyos palota, mely a nyitott lépcsőjével éppen úgy állhatna odaát a Canale Grandén. Háttal, szemben a székesegyházzal, az egyszerű Palazzo Comunale.

Istria keresve se találhatott volna méltóbbat a kiállítás befogadására, mint ezt az eszményi teret.

Magában a kiállításon is leginkább azok a termek fogják a látogatókat lebilincselni, amelyekben Istria régi művészete van összegyűjtve. Bámulva látjuk az egyházi kincsek sokaságát, melyek közt nagyon sok diszpéldány van a művészet minden korszakából. Ezek elrendezése is halászs és izléses.

Ellenben a festmények osztályozását nem végezte szerencsés kéz. Határozottan kedvezőbb lett volna a benyomás, ha a bizánci és a koravelencezi művek egységesen lépnének szemünk elé. E helyett például a „Madonna a négy szenttel” messze függ a hozzátartozó keresztrefeszítéstől. Mindkettőt a piranói plébánia-templomból küldték a kiállításra. Viszont Lazarus föltámadása, mely Peróiból került föl, a Salotto Settecentesco Antisala-jának ajtaja fölé jutott, ahol nem is látható, nem hogy érvényesülhetne. Pedig annyi a régi és nagyrészt értékes festmény, hogy érdemes lett volna ismertetésükre külön képes katalógust kiadni.

KASZNÁR NÁNDOR

a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

„Grand Hotel National”-t
Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újonnan berendezte, 300 szoba, lift, villanyvilágítás, központú fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű télikert, zene- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokká.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) „Az indiai nábob.” Yembach Béla és Albini Félix új operettejével próbálkoztak ma este a Budai Szinkör színpadán s a próbálkozás nem volt sikertelen. Albini zenéjét ismerjük a fővárosban még a saison derekán bemutatott „Trenk báró”-ból. Muzsikája csupa báj, csupa harmonikus melódia, mely bár nem ment idegen reminiscenzekéktől, mégis annyi újat tartalmaz, hogy a hallgató érdeklődését mindvégig foglalkoztatni tudja. Egyénisége, mely inkább hajlik a régi zenei irányzat felé, teljesen érvényre jutott Yembach egyszerű, de kedves meséjű librettója mellett; nem egyszerűségével, hanem inkább fordulatokban gazdag, fülbe mászó, könnyen felfogható melódiákkal hat, melyeket a közönség már az első ismétlésnél együtt dudol a szereplővel. A librettóról is ugyanezt mondhatjuk: a pársi grissette és hütlén szerelmesének története, — mely bár számtalanszor feldolgozott tárgy egy cseppet sem veszít vonzerejéből; úgy hat, mint mikor régen nem látott kedvesünkkel találkozunk. Ami hiánya van a mesének, azt pótolja az író ötletessége, az ügyes technika s a megfelelő zenei ismeret. A teljes siker eléréséhez természetesen igen sokban hozzájárult a színház kitűnő együttése is. Főhí Erida átmondott, kedves bensőséggel bíró alakítása, Szánthó erős egyénisége, meleg csengésű, tiszta, jól iskolázott

tele baritonja, *Bejzsiné* kedves egyéni játéka, mind olyan kellek voltak, melyek nélkül a siker el sem képzelhető. A többi szereplő is mind megfelelő volt. Igen tetszett a közönségnek az *Ocskay*, *Bálint*, *Tábori* trio, melynek énekszámát többször megismételtette. Az előjelekből ítélve „Az indiai nábob” a nyári szezon slágere lesz.

(*) **A Nemzeti Múzeum évkönyve.** A Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága által szerkesztett évkönyv, amely a múzeum 1909. évi állapotáról számol be, most jelent meg. Az évi jelentés bevezető szavában panaszos hangon emlékezik meg arról, hogy az elmúlt év sem hozhatta meg a múzeum legfontosabb kérdésének s legégetőbb bajának, a régóta húzódó helykérdésnek megoldását. Nem helyesli az annak idején tervbe vett új könyvtári épület helyének megválasztását, amely az akkori tervek szerint a Dunapart, a parlamenti épület s a Margitid közti telekre kerülne. A mostani esztendővel várja a múzeum igazgatósága ezirányú terveinek megvalósítását. A tisztviselői létszámában nagy változás nem történt. Egy tisztviselő meghalt, egyet pedig a kassai Rákóczi Múzeum igazgatójává neveztek ki. Új tisztviselő-kinevezések nem voltak, rangban azonban előléptetett dr. Mahler Ede és dr. Batty Zsigmond, Gold Ödön őrt pedig a kolozsvári tudományegyetem díszdoktorává avatta. Az intézetnek 47 tisztviselője és 83 szolgálója volt. A rendes kiadások 638.914 koronát tettek ki, a rendkívüliek 689.000 koronát. A rendkívüli javadalmi tételben benne van egy pótlépitkezési tétel is. Az elmúlt évben az ingyenes látogatók száma 510.000 volt, míg a fizetők 795. Százhatvankilenc iskolának 7581 növendéke 241 tanár vezetése alatt tekintette meg nemzeti kincsházunkat. A múzeum tisztviselői az idén is tartották ismertetős előadásokat, számszerint hatot, amelyek összesen 1250 hallgatót jelent meg. A könyvtár négy osztályában az évi szaporulat 144.911 darab. Emez osztályokban egy év alatt 34.907 egyén fordult meg, kik a könyvtár állományából 179.771 darabot vettek igénybe. A könyvtár tisztviselői közül a Múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége által rendezett könyvtárnoki tanfolyamon dr. Fejérfay László udvari tanácsos, osztályigazgatóján kívül Varju Elemér és dr. Gulyás Pál szerepeltek előadók gyanánt. Az olvasóterem látogatására egy év alatt 3682 igazolójegyet adtak ki. A nyomtatványi osztály 14.327 darabbal szaporodott; a hírlapkönyvtár 94.210 hírlapszámmal; a kéziratár 425 darabbal, a levéltár pedig 6037 darabbal gyarapodott. A letéteményezett családi levéltárak közül a gróf Forgách-, a Luka- és a Koronghi-Lippich-családok levéltárai lényeges kiegészítésekben részesültek. A régiségtár gyűjteményei szintén nagy szaporulatot mutathatnak fel. Saját ásatások, ajándékozás és vétel útján sok becses régiség került a múzeumba. Régiségosztály szakkönyvtárát 60 olvasó kereste fel, akik 300 kötetet vettek ki tudományos használatra. Az éremtárba 9745 darab újabb szerzeményű érmet iktattak be. A régiségtár gyarapodási száma: 2013; a hadtörténelmi gyűjteményé: 127; a szakkönyvtáré pedig 548. Az állattani gyűjtemények a múlt év folyamán 51.739 darab különféle tárgyat szaporítottak. Ezekből 1135 darab ajándék útján, 32.114 vétel útján, 99 csere útján és 18.391 gyűjtés útján jutott a múzeumba. A gyűjtemény iránt igen nagy érdeklődéssel viseltetett a közönség és a látogatók számából majdnem kétszázszor esik az állattárra. A gyűjteményeket több külföldi tudós is megtekintette és tanulmányozta az év folyamán. Az emlősök, madarak, hüllők, kétlábúak, halak, csigák, kagylók, rovarok, pókok, rákfélék és alsórendű állatok gyűjteményiben osztódik el a fent írt szaporodás. Az osztály tisztviselői több tanulmányuton és gyűjtőkiránduláson gyarapították részint ismereteiket, részint a múzeum gyűjteményeit. Az ásványtárban az elmúlt évben szokatlanul nagy a gyarapodás és ez nagyrészt dr. Semsey Andor tiszteletbeli osztályigazgató bőkezűségének köszönhető. Általa ugyanis 283 rendkívül becses ásvány, 356 kővellet, 20 meteorit és 203 közetet nyert az osztály. Vásárlás által 187 ásvány, 27 őslény, 5 meteorit és két közet került a múzeumba. A növénygyűjtemény vétel útján gyarapodott 4096 számmal, csere útján 616 számmal, ajándékozás útján 5562 számmal, gyűjtés útján 2366 számmal. A lefolyt évben ezt az osztályt 75 szakember, köztük 23 vidéki és 15 külföldi összesen 334 ízben kereste fel tanulmányok és kutatások céljából. A néprajzi tár munkássága a raktári anyagrendezésében és a gyűjtések folytán beérkezett nagyszámú anyag feldolgozásában merült ki. A gyűjtemény összesen 4850 darabbal szaporodott. A Nemzeti Múzeum kezelése alatt áll egy, a magyaroknak rendkívül kedves és igen becses múzeuma, az Erzsébet királyné Emlékmúzeuma. A szerelt királyné relikviájához kegyellett zárandókol el a közönség és az izléssel, nagy szakértelemmel és igaz szeretettel elrendezett múzeumban szivesen gyönyörködik. Az elmúlt évben a múzeumnak a már

meg volt két terméhez s felsége hozzájárulásával egy harmadik termet soroztak, ebben a teremben az Erzsébet királynéről megjelent festményeket, rajzokat, metszeteket, karcokat, szobrokat, érmeket, plaketteket és írott műveket helyezték el. A lefolyt évben a vezetőség buzgalma folytán igen szép gyarapodás mutatkozott ebben a múzeumban is, még pedig 36 darab hagyatéki tárgy, 41 darab ajándéktárgy, 98 darab vételtárgy és 1 darab hivatalos lefolytárgy képezi az idei gyarapodást. A múzeumból, illetőleg annak tárgyairól fetszelős kiállítás, tartalmas katalógus jelent meg, a külföldi látogatókra való tekintettel, igen helyesen, magyar, német, francia és angol nyelven. A bulai királyi várpalotában elhelyezett eme kedves múzeumban, amely a királyi tartózkodásának idején el van zárva a látogatóktól, 61.213 látogató fordult meg az elmúlt évben. Az évkönyv végül ismeretterjesztő előadások rövidebb-hosszabb kivonatát adja. Az évkönyv több mint 300 oldalra terjed.

(*) **„Az obsitos” Budán.** Szerdán V. Haraszthy Hermin, a Vígyszínház művésznője kezdi meg vendégszerplését a Budai Színházban. A kedvelt művésznő „Az obsitos” című énekes színjátékban lép föl, mely ez alkalommal kerül először színpadra Budán s melynek előadását csütörtökön megismétlik.

(*) **A kolozsvári új nyári színház.** Dr. Janovics Jenő, a kolozsvári színház igazgatója, nagy anyagi áldozattal, pompás nyári színházat építtetett, mely már néhány nap múlva megnyílik. A vasbetonból épült új színház költségei 540.000 koronára vannak előirányozva, de valószínűleg 800.000 fognak emelkedni. A költségek sem az államot, sem a várost nem terhelik, mert dr. Janovics igazgató az összeg egész amortizációját magára vállalta. Az új nyári színház építésén majdnem napi több száz munkás lázas sietséggel dolgozik és az első előadást már július 15-én akarják megtartani, még pedig magyar darabban, Kálmán Imre és Bakonyi Károly „Obsitos”-ával. Az előadás előtt Janovics Jenő igazgató rövid prólogust fog mondani.

(*) **Dalosverseny Keszthelyen.** A Dunántúli Dalosövetség — mint már említettük — e hó 9., 10., 11. napján rendezti Keszthelyen dalosünnepét. A szövetség tizenkét éves fennállása óta ez lesz a IX. dalosünnep. A keszthelyi dalosverseny az előjelekből ítélve, az eddigieket felül fogja múlni. Míg a legutolsó székesszéki dalosversenyen hét vidéki dalárda vett részt, addig a keszthelyi versenyen tizenkilenc dalárda jelentette be részvételét. A dalosok július 9-én érkeznek Keszthelyre. Az ünnepélyes fogadás után Keszthelyi hölgyei megkoszorúzzák minden egyes dalkör zászlóját. Este a Balatonon ismerkedő-est lesz. Másnap reggel a körülbelül négyezer ember részére épített dalcsarnokban lesz az összkarok próbája, melyen száz dalos vesz részt. Utána diszközgyűlés, díszbankett, délután pedig az ünnep tulajdonképpeni része, a kötött dalverseny. A dalkörök négy különböző csoportban énekelnek. Hangverseny után a Dalkörök monstre-szerenádát adnak gróf Festetics Tasziló főudvarmesternek, az ünnep fővédnökének. Este a Balatonon nagy népnépzés, velencei est lesz, melynek keretében a fővédnök vendégül látja az összes dalosokat. A harmadik, hetfői nap programja szintén a legváltozatosabb. Ekkor lesz az ünnepvezető szabadon választott dalverseny és a díjak kiosztása. Díjakra a kormány, a fővédnök, Zala vármegye, Keszthely város, a keszthelyi takarékpénztárak, a keszthelyi hölgyek, a szövetség elnöke és alelnöke, a védnökök s mások adományából több mint 4000 korona gyűlt össze.

(*) **A kolozsvári színház kapuzárása.** Szerdán a „Tatárjárás” előadásával zárult a kolozsvári Nemzeti Színház szezonja. Sok siker és nagy művészi törekvés teszi a lefolyt színházi évet emlékeztetőre. Ötven bemutatott előadás volt a múlt évi szeptember elsejétől. Ezek között Maeterlinck „Mária Magdolna” című bibliai tárgyú drámája és Strindberg „Abu Kászem papuosa” ez. versese meséjéke az egész világon legelőször a kolozsvári Nemzeti Színház független műsorának keretében kerültek színpadra. Hozzájuk kell sorozni Björnson legutolsó színpadi munkáját, a „Ha az ujjbor forr...” című vígjátékot, amelynek egyetlen magyar nyelvű bemutatója Kolozsváron folyt le az idén. Az eredeti bemutatók sora a következők: Neuróde Kurt: „A nihilista leánya”; Diedring: „Vakmerő játék”; Fekete Nagy Béla: „Ut az újjvilág felé”; Farkas Imre: „A szentgalleni kaland”; Szomorj Dezső: „Annyalka”; Strauss Oszkár: „A bátor katona”; Maeterlinck: „Mária Magdolna”; Björnson: „Ha az ujjbor forr...”; Strindberg: „Abu Kászem papuosa”; Granichstaedten: „Fiu vagy leány”; Orbók Attila: „Aimée”. — A vendégek közül Jászai Mari, Yvonne de Trévill, Svaerdström Valborg, Ujházi Ede, Blaha Lujza, Márkus Emma, Szamosi Elza, Szover Ilona, Sándor Erzsébet, Székelyhídy Ferencz, Fedák Sári stb. keltettek nagyobb érdeklődést. A színház nyári

szünete július 15-ig tart, mikor az újonnan épített nyári kőszínházat fogják megnyitni.

(*) **Humperdinck új operája.** Humperdinck Engelbert már befejezte a „Királygyermek” című új operáját s családijával északi üdülőuttra indul. A neves zeneszerző novemberben utazik Newyorkba, ahol a „Királygyermek”-et karácsony előtt mutatják be a Metropolitan-színházban. A női főszerepet Farrar Geraldine fogja énekelni.

(*) **Színészet Nyiregyházán.** Vasárnap fejezi be a debreczeni színtársulat nyiregyházi idényét. Zilahy társulatának működése meleg rokonszenvet keltett a közönség körében. Zajos sikerekben vett része a vendégszereplő K. Hegyesi Marinkának és Gál Gyulának. A társulat két heti szünet után július 16-án kezdi meg Máramarosszigeten működését. Itt említjük meg, hogy Ferenczi, a társulat főrendezője a vallás- és közoktatási minisztertől külföldi tanulmányut czéljára ösztöndíjat kapott.

(*) **Két új dal.** Scheiber-Patai Berta két igen hangulatos dallal gazdagította dalirodalmunkat. „Szemedbe nézek” című az egyiknek, szövege Heinetől, a másik dal szövegét a zeneszerző írta, címe: „Távolban”. Mindkét dal német szöveggel is van ellátva s a Harmoniánál jelent meg. Ára 2 korona.

500 drb. * * képes- levelezőlapot

készítünk bármely beküldött arckép, látkép vagy rajz után 10 koronáért. 100 drb.ára 6 korona.

Magyar fénynyomdai r.-t.

Képeslevelezőlapok, plakitok és árjegyzékek gyára.

Budapest, VIII/2. Ór-utca 9. sz.

IRODALOM.

* **A Nyugat.** Ignótv, Osvát Eznő és Fényő Miksa egyetlen modern magyar szépirodalmi és kritikai szemléjének július 1-én megjelent száma feltűnő keltő kiállításban és igen érdekes tartalommal jelent meg. Itt említjük meg, hogy Ady Endre, Babits Mihály és Móricz Zsigmond főmunkatársak mellett újabban Ambrus Zoltán is a Nyugat főmunkatársa lett. A Nyugat július 1-én megjelent számának tartalma: Elek Arthur: Ilaria (Novella). Ambrus Zoltán: Ehrlich Pál. Szomorj Dezső: Ünnepek a „Dühöngő”-n (Novella). Lengyel Géza: Régi házak és új házak. Hatvány Lajos: A kis város. Ady Endre: Versek. Laczko Géza: William Blackbirt lelle (Elbeszélés I.). Ignótv: Jegyzetek: (A politika mögöl: Khuei gróf. — Hatvány Lajos: Nyit levél Ignótvhoz). — Figyelő: Veigelsberg Leo (Halász Imre). — Greco Velasquez ellen. (Feleki Géza). — Apasági kereset (Szomorj Dezső). — A vérbaj (Szomorj Dezső). — Gyökössy Endre: Magyar muzsika (Karinthy Frigyes). — A „Nyugat” előfizetési ára: egész évre 20 korona, félfévre 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Mérieg-utca 9.

* **Új Idők.** Magas irodalmi színvonalu tartalommal jelent meg az Új Idők e heti száma, amelyben két új magyar regény is kezdődik. Az egyiket Lovik Károly írja és címe: A préda, míg a másiknak, melynek címe Forrongások, Balásházy Péter a szerzője. Hercege Ferencz pompás novellát írt. Bródy Sándor és Tömörkény István pedig cikket. Az Idegen írók rovataiban Henry F. Urbannek egyik pompás novelláját találjuk. Az önkéntes naplójának ötletes rovata, vers, apróbb cikkek stb. tartják még a lap szövegrészét, míg az illusztrációk közül kiemeljük a krassó-szörénygyógyi árvizkatasztrófáról készült képsorozatot, az első légi vonat, a „Deutschland” képét, a katasztrófa előtt, Mühlbeck humoros fejlécét stb. Előfizetési ára negyedrőre 4 korona. Előfizetési lehet a kiadóhivatalban. (Budapest, VI., Andrássy-ut 10.)

* **A „Vasárnapi Ujság”** július 3-iki száma egész tömegét közli a krassó-szörénygyógyi árvizról szóló képeknek, melyekből mindenki fogalmat alkothat a pusztulás teljes mértékéről. Vannak e számban még képek a királyi Budapestre érkezéséről, a képviselőház első üléséről, egy új fővárosi leánynevelő-intézetéről, a váci vásárról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szász Béla és Dutka Ákos versei, Zsolos László regénye, Bárony István elbeszélése, Takács Sándor történelmi tárczája, Anthony Hope angol regénye stb. Egyéb közlemények: Fittler Kamil, Gerhardt Gusztáv arcképe, a tápióbecsei új honvédelmi képe, tárczacikk.

hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Világkrónika“ val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* „Az egyetlen.“ „Az egyetlen“ ezimen jelent meg Szigeti József újabb regénye. E regény egy napirenden levő társadalmi kérdést vizs az olvasó elé, kényes témát, amelyet a romantika fátyola von be és tesz szinpompássá. Úgyesen, érdekesen megrajzolt alakok teszik még vonzóbbá a figyelmet lekötő regény szép meséjét. Megjelent az országos irodalmi részvénytársaság kiadásában. Ára 2 korona.

* Az „Ország-Világ“ e heti (27-ik) számában „Olasz novellák“ gyűjtőcím alatt a legkiválóbb olasz írók műveinek bemutatása kezdődik. A sorozat az immár világhírű írónő, Neera kezdi meg „Bernát bácsi pipája“ című elbeszéléssel. A novellák Balla Ignác kitűnő fordításában látnak napvilágot. A szövegrészben még Beöthy Imre, Szigeti József és Vadnayné Molnár Ella tollából találunk novellát, báró Máriássy Lili és Doleschal Erviné tollából pedig verseket. A most megnyitott papíros- és tanszerkiállításról Gelléri Mór irt cikket. Kivüle még Bányász László és Heltai H. István járultak a szövegrészhez. A képek közül kiemeljük Lindner István amatőr-fényképét, Neera arcképét, számos alagi lövésznyaképet, a képviselőház elnökségének, valamint az orsz. tanszermuzeum vezetőségének arcképét s több eredeti felvételt a király legutóbbi budapesti tartózkodásáról. Az érdekes számot tartalomdus rovatok és még sok más aktuális kép egészíti ki.

* Az Én Ujságom. A vakációzó gyerekek boldogan fordítanak most hátat egy időre az iskolapadoknak és iskolakönyveknek, de annál türelmetlenebbül várják hétről-hétre az ő hűség, eleven, jókedvű, kis barátjukat: „Az Én Ujságom“-at. Pécsa Lajos kitűnő ifjúsági lapja vidámságot, derűt jelent számukra. Itt számol be északsarki utjának mulatságos kalandjairól a Maczkó nemzetség híres-neves ivadéka, Tányértalpu koma, akinek történeteit íródikja Bocs Bálint írja meg fürge tollal. Kivüle még a magyar irodalom valamennyi jeles tollforgetója ir hétről-hétre szép mesét, esengő verset, mulattató történetet és a kellemes szórakozás közben, szinte észrevétlenül játszva, jókedvűen tanul az irásukból minden gyerek. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Az új évfolyam július 1-én kezdődik. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Budapest, Andrassy-ut 10.) vagy bármely más könyvkereskedés után.

Nyilttér.

szavatlan koldusokért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Most jelent meg!

HEMOPATIA

A vérgyógyítás és eredményei.

Érdekes, tanulmányos népszerű orvosi könyv.

Ára füzve 1K., diszkötésben 1 K.60 fill.

Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél: dr. Kovács László orvos, Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

SZENT-LUKÁCSFÜRDŐ

gyógyfürdő, BUDA.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-melek kénes források, iszapfürők, iszaphorogtatások, masszázsa, vizgyógyintézet, gőzfürdők, ká- és kádifürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos panzió. Cezs, koszyény, ideg-bőrnyak, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda

A Wettenstein-Ambulatorium

Budapest, VI., Bulyovszky-utca 5.

és a Dr. Wettenstein-Sanatorium-R.-T.

szanatoriumában Margitliget, Pomáz mellett Pestmegye a tüdőbetegek és egyéb tuberkulózisban szenvedők Wettens ein József dr. gyógy módjával nyernek gyógykezelést.

Dr. HARMATH GYULA

TÜDŐBETEGEK gyógyintézete bejáróknak

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám.

Tüdő-mellbajok, Asztma, Tuberkulózis I. és II. stádiumában, vérköpés, tüdőfeszesség, legújabb módszerekkel, gyógymódokkal kezeltenek.

Száraz-kezelés! Kamara-inhalációs! Az 5 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyul.

Bendelés 12-2 és 2-4 óra.

FŐVÁROS.

(A főváros közgyűlése. A főváros törvényhatósági bizottsága július 6-án, szerdán délután rendes közgyűlést tart. A bizottságnak ez lesz a nyári szünet előtt az utolsó közgyűlése. Fontosabb tárgyai a következők: az 1909. évi zárószámadásnak és vagyoneletrának megállapítása; a kórházi alapnak 1909. évi zárószámadása és az 1911. évi költségelirányzat megállapítása; a fertőtlenítő-intézet 1911. évi költségelirányzata; a Sáros gyógyfürdő és gyógyszálló építése; a hirdetésügyi egység rendezésére vonatkozó szabályrendelet végrehajtása; a borítal- és huszfogyasztási adóknak az 1911., esetleg 1912. és 1913. évekre való biztosítása; az átkelő áruk után beszédett vám visszatérítése; az állatkerti építkezés; a Szt János-kórház kibővítésére szükséges telkek megszerzése és a szabályozás módosítása; a tanács előterjesztése a köz-ségi villamos-telep ügyében; a Magyar Gázizzófény. Részvénytársasággal kötendő egyezség; az 1911. évi közmunkaprogram megállapítása; hat kislakásos bérház építése; földszint, műtermes kislakások építése; a szociálpolitikai ügyek elintézésére egy szakelőadó állás szervezése; az 1910. évben megkezdendő iskolaépítések kivitele; a budai bensőség szabályozásának kérdésében kiküldött egyes bizottság jelentése; a komáromi ut folytatás megnyitása; a külföldiek nyilvántartása; a Tattersall házikézelésére megállapított próbaidő meghosszabbítása; a lóhúsüzem és kolbászgár kibővítése; ezenkívül számos költségfedezeti, csatornázási, bérleti, kegy- és nyugdíjazási ügy szerepel a tárgysorozaton, amely összesen százöt pontot ölel fel.

(A fűvészkerth elhelyezése. Dr. Bárczy István polgármester elnöklésével ma délelőtt értekezlet volt, amelyen az érdekeltek körök bevonásával megvitatták a ligetelki dűlőben elhelyezendő intézmények kérdését. A polgármester előadta, hogy a főváros a ligetelki dűlőben különböző intézményeket akar elhelyezni és az értekezletet azért hívta egybe, hogy a szükséges helyi kijelöléseket megtegyék. A lovaregyesület képviselője kijelentette, hogy feltétlenül egy 1800 méter hosszú egyenesre van szüksége. Ezután sorba nyilatkoztak a Tattersall, az ügétőverseny-pálya, a díjugrató-pálya, a póló-klub, az Athletikai Klub és a fűvészkerth képviselői. A fűvészkerthe vonatkozóan Mágocsi Dietz Sándor amellett kardoskodott, hogy a fűvészkerthet okvetlenül a ligetelki dűlőbe helyezték, mert a Margitsziget semmi szín alatt sem alkalmas a kert elhelyezésére. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy felkéri a főváros tanácsát, forduljon a kormányhoz előterjesztéssel, amelyben azt kéri, hogy a fűvészkerthnek a Margitszigeten való elhelyezésének eszméjét ejtse el és helyezze azt a ligetelki dűlőre annyival is inkább, mert itt elegendő terület áll rendelkezésre és a talajviszonyok is egészen megfelelőek.

(A fővárosi építkezése. A fővárosi kislakások bérházak építésével kapcsolatban egyes lapokban téves értesülés nyomán oly közlés jelent meg, mint ha a főváros a folyamatban levő sztrájk miatt a bérházak lakatos- és szögező-munkáit a munkások termelő-szövetkezetének adta volna ki. Jól értesült helyről közlik, hogy a főváros hatósága ily irányban egyáltalában nem intézkedett, de nem is intézkedhetett, mert szerződés köti őt az építőipari vállalkozókkal, és a szerződés pedig vis majornak ismeri el a sztrájkokat és bojkottokat.

(A repülőverseny 250.000 koronája. A repülőverseny elmult, az izgalmakat kiheverte a közönség, a nagyérdeklőségű látványosság utolsó felvonását: a feketelevest most találják a fővárosnak. Tolnay Lajos, az Aeroklub megbízásából ma megjelent a városházán s a polgármesternek bemutatva a verseny pénzügyi eredményének elszámolását. A beadvány, amit a polgármester kapott, konstatálja a pénzügyi fiaskót és egyben kéri a fővárost a megszavazott szubvenzió kiutalványozására. Az utalványozást természetesen megelőzi a rendezés könyvvitelének, részletes elszámolásának a tüzetes megvizsgálása s a tanács annak az eredménye alapján tesz javaslatot a közgyűlésnek arról, hogy az egész 250.000 koronát vagy annak milyen részét fizessék ki támogatásul az Aeroklubnak.

(Szociálpolitikai előadó. A tanács új állás szervezését javasolja a közgyűlésnek. Az új állás — első osztályú tanácsjegyzői fizetéssel (5900 korona) és ranggal a szociálpolitikai ügyosztály

bővítését jelenti, mert a megválasztandó tisztviselő az új ügyosztály előadója lenne. Az új tisztviselőt — bár tanácsjegyzői rangot kap — a tanács választaná. Az egyetlen jelölt az új állásra dr. Ferenczi Imre, akinek a lakáspolitikáról írott munkájából a mult közgyűlés 9000 korona értékűt rendelt a szakkönyvtárak részére, azonfelül a tanács 6000 korona tiszteletdíj megszavazását ajánlja a szerdai közgyűlésnek.

(Uj sporttelep. Nemrégén foglalkoztunk már a főváros pénzügyi osztályának azzal a tervével, amely a X. kerületi Liget-telki dűlőben levő városi telken egy nagy sporttelep létesítését szelozza. Ennek a kérdésnek a megbeszélésére ma az érdekelte sportkörök képviselőinek részvételével értekezlet volt a központi városházán. Az értekezleten az elnök dr. Bárczy István polgármesteren kívül résztvettek: Gróf Andrassy Géza, a Pólóklub képviselőjében, gróf Esterházy Béla, örgróf Pallavicini György, gróf Csekonics Gyula és dr. Magyar László a Lovaregyesület képviselőjében. Molnár István miniszteri tanácsos, Mágocsi-Dietz Sándor egyetemi tanár és Angyal királyi tanácsos az egyetemi növénykert képviselőjében, továbbá a főváros részéről: Dr. Bódy Tivadar és Folkusházy Lajos tanácsnokok, Devecsi Ferenc középítési igazgató, dr. Szabó Imre tisztí ügyész, Sztankovics Szilárd polgármesteri titkár, Barczon Gyula főmérnök, Pobuda Tivadar mérnök, dr. Gerencsér László. Az értekezlet előadója dr. Márkus Jenő tanácsjegyző volt. Az elnök polgármester szíves szavakkal üdvözölte a megjelenteket és előadta, hogy a főváros a X. kerületi Liget-telki dűlőben, amelynek területe 480,000 négyzetöl, egy nagy sporttelepet akar létesíteni. Ezen a sporttelepen akarják elhelyezni az összes versenypályákat, így a lóversenyeret, az ügétőversenypályát, a póló, díjugrató és atletikai pályákat, valamint a Tattersallt. Elhelyezendő volna ott, mint erre a célra a legalkalmasabb helyen, a fűvészkerth is. Kéri a megjelenteket, nyilatkozzanak az összes versenypályák elhelyezésére vonatkozólag. Elhatározták, hogy az egyes sporttelepek elhelyezésére nézve megindítják a tárgyalásokat az érdekeltekkel.

(A villamos világítás. A villamos világítás megoldása ügyében a főváros tanácsa a közgyűlésnek a következő előterjesztést teszi:

1. Mondja ki a közgyűlés, hogy a soroksári Dunaág rendezése folytán előálló vizierőnek hydroelektromos mü céljaira való felhasználására vonatkozólag a tanulmányokat folytatni kívánja és e célból fölkéri a földmivelési miniszter urat, hogy a soroksári Dunaág szabályozását aként hajtsa végre, hogy az ott előálló vizierő elektromos mü céljaira a legelőnyösebben felhasználható legyen és e célból a szabályozási tervet a főváros hatóságával együttesen állapítsa meg. Együttal hatalmazza föl a közgyűlés a tanácsot arra, hogy ezen az alapon a vizierő felhasználására vonatkozó terveket elkészíttethesse.

2. Hatalmazza föl a közgyűlés a tanácsot arra, hogy egy gőzüzemi elektromos telep fölállítására vonatkozólag az ezzel foglalkozó vállalatoktól részletes terveket s költségvetéseket, valamint a megépítésre kötelező árajánlatokat szerezhessen be. Utasítsa a közgyűlés a tanácsot arra, hogy a beszerzendő tervek és árajánlatok alapján a telep fölállítására vonatkozólag tegyen konkrét javaslatot.

3. Határozza el a közgyűlés, hogy a villamos világítási kérdés megoldásának előkészítésére kiküldött bizottsághoz hasonló módon külön bizottságot küldjön ki és utasítsa a tanácsot, hogy ennek a bizottságnak a megalakítása ügyében sürgősen tegyen előterjesztést.

(Sorsolás. Tegnap tartották meg a székesfővárosi 1903. évi 46 millió kölcsön XIII. félévi törlesztés részletének sorsolását. A kihúzott nyeremények összege 188.800 korona. 10.000 koronát nyertek: 870 349 552 és 212; 5000 koronát nyertek: 1941 4042 1104 1049 5319 2096 1288 3275 217 4304 1576 351 2062 2861 1997 2079 134 3935 718; 1000 koronát nyertek: 8739 6918 9313 7840 11695 1858 724 3561 7634 1112 7275 2757 1741 9980 2553 9642 2131 9252 2769 4689 8825 5287 3230 2515 11012 5498 6477 3832 332 4262 2975 3995 605 7273 7651 1791 6024 8217 6321 6076 10325 5883 3116 3154 0993 7669 3146 2169 11163 4172 11208 8817 11479; 20 koronát nyertek: 7336 2177 6350 8949 3299 3793 5349 1419 104 9806 5332 437 4210 2998 4142 8084 7458 8222 2758 6905 9599 8876 3659 8980 5759 4379 0993 4856 701 9797 2508 1724 6606 6287 4431 3822 9773 678 6607 2042 8034 4592 5994.

EGYESÜLETEK.

(—) Az I. Kerületi Szabad Polgári Kör e hó 9-én a kelenföldi Erzsébet királyné sósfürdő-telepen nyári mulatságot rendez, melyen kabaret, tombola, világposta, díjtekvés és táncz lesz. A mulatság este hét órakor fog kezdődni. Jegyek Attila-körút 37. sz. alatt délután 4—7 órakor a vigalmi bizottságnál kaphatók.

(—) Az Egyetértés Társaság július 23-án, szombaton este a Budagyöngye vendéglőhelyiségében nagyszabású nyári ünnepélyt rendez a Nyomokk Gyémántok Otthona javára. Az ünnepély vezetői báró Dániel Ernőné és gróf Esterházy Mihályné.

(—) Az Újpesti Tornacsapat vizsgáló bizottsága az egyesület zászlóalapja javára 1910. évi július hó 9-én, szombaton a Horváth-féle vendéglőben (Újpest, Vasut-utca 85. sz.) zártkörű táncvizsgalmat rendez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az allensteini dráma. Allensteinből jelentik nekünk: *Schönbeck* elítélése esetén a perköltség husz-huszonöt ezer márkára rugna, a védőügyvédek díjai pedig harmincz-negyvenezer márkát tesznek ki. A védőügyvédek védőbeszédüket könyvalakban fogadják kiadni ezzel a címmel: *Három el nem mondott védőbeszéd.* — Másik távirat ezt mondja: Az orvosszakértők megállapították, hogy a vádlott nemcsak képtelen a tárgyaláson résztvenni, hanem *sulyos elmebajban szenved* és a tárgyaláson hónapokig nem vehet részt. A törvényszék elhatározta, hogy az *eljárást egyelőre megszünteti*, mert a vádlott a tett óta elmebajos. A perköltségek kérdését függőben tartották. A fogvatartás ügyében a törvényszék szándékosan nem hozott határozatot. — Berlinből jelentik még nekünk, hogy *Vilmos* császár mindennap érdeklődéssel kísérté az allensteini tárgyalást. Egy szárnysegéd dolga volt a császárnak a lapok tudósításaiból bő kivonatot készíteni, amelyet a császár naponta figyelemmel olvasott.

§ *Löwinger Fáni fordító irodája.* Veszedelem némbert tett ártalmatlanná a fővárosi rendőrség ez év április 25-én *Löwinger Fáni* turnszervezői származású 34 éves állítólagos tanítónő személynében, akinek a Teréz-körút 31. sz. ház harmadik emeletén fordító irodája volt. A fordító iroda ezim azonban csak ürügy volt s az iroda arra szolgált, hogy telefon és apróhirdetések útján szerelmi találkákat közvetítsen. Ezen légyottok közvetítéseért természetesen busás provizórt húzott. Az ismeretszerzést leginkább apróhirdetések útján eszközölte. Nap-nap után közzétett apróhirdetéseket, amelyekben álladó barátnőt keresett egy vagyonos férfi, majd pedig egy fiatal leány nevében ígért tartós barátságot anyagi támogatás ellenében. Ezekre a hirdetésekre jelentkezőket felrendelte telefonján a fordító irodába és itt ismertette meg egymással a szerelmes párokat. A megindított büntvizsgálat folyamán a rendőrség és a vizsgálóbíró egész sereg jöh öltözött urat és hölgyet hallgatott ki, akik rendkívül pikáns képet nyújtottak tanuvalomásaikban *Löwinger Fáni* fordítóirodájának működéséről. Nincs az az elképzelhető perverzitás, amit a fordító iroda-tulajdonosnő a gárdájához tartozó hölgyekkel még ne kedveltetett volna. A befejezett büntvizsgálat után a kir. ügyészség vádat emelt három rendbeli kerítés büntette miatt *Löwinger Fáni* ellen. Az ügyészi vádirat ellen *Löwinger Fáni* védője nem adott be kifogásokat s így ez a büntügy még a nyári szünet alatt főtárgyalásra fog kerülni. A tárgyalásra a vád és a védelem összesen mintegy ötven tanút idézett be s így a tárgyalás elgondolhatólag hónapokig fog tartani.

§ *Sikkasztó eljárás.* A heilbronn esküdtzék ma ítelt *Bosch* községi elöljáró és telekkönyvvezető fölött, aki az évek hosszú során át a község pénztárából 490.000 márkát sikkasztott és a könyveket meghamisította. Az ítélet *nyolczadfél évi fegyházra* szól.

§ *Gyermek tolvajbánya a fővárosban.* A múlt év őszén a nyugati pályaudvar raktárhelyiségeiből elszállított árukat heteken át lopkodták a kocsik. Különösen a lipótvárosi szállítócégeket érte nagy károsodás. A múlt év október elején a rendőrség több lopás tettesét kézrekerítette és a vallomások alapján a tolvajszövetség valamennyi tagját összefogdosta és az orgazdák is megkerültek. A tolvajszövetség tagjai nagyjából 12-16 éves gyermekek voltak, továbbá *Kocsvai József* 24 éves, aki már 5 évet ült külalázó lopások miatt. *Halla István* 26 éves gvári munkás és *Pjecska József* 35 éves cipész. Orgazdák: *Papp Józsefné* házmesterné, *Lukács Jánosné*, *B. Kovács Éva*, piaczi árus. *Halla István* munkás és *Kummel Károlyné* kávémérő voltak, akik az összelopkodott tömémentelen mennyiségű legkülönbözőbb dolgokat összevásárolták. A büntetőtörvényszék fiatalokunk felett ítéltetett társai *Bakóczy Kálmán* táblabíró elnöklete alatt tegnap tárgyalta a monstre lopási ügyet. A fővádlottakat *dr. Micheller István* védte; a vádat *dr. Pá-*

los Gusztáv képviselte. A tárgyaló terem valóságos vegyeskereskedéshez hasonlított a tömémentelen mennyiségben felhalmozott bűnjelek miatt. A bíróság a suhanczokat javítóintézetben eltöltendő 3 évi és 8 havi büntetésre ítélte, *Pjecska* és *Kummel* 8 napi fogházbüntetését pedig a bíróság felfüggesztette. *Papp Józsefné* és *Lukács Jánosra* vonatkozólag a vizsgálat kiegészítése rendeltetett el.

§ *Felhívási pör.* Hugo von Howe freiburgi gyáros néhány évvel ezelőtt brassói celluloid-részvényt vásárolt 30,000 márka értékben a *Weisz Adolf* és társa budapesti bankbizományi cégtől. Időközben a brassói celluloid-gyár r.-t. részvényeinek értékében erős esökkenés állott be, amire a gyáros felszólította a bankbizományi céget, hogy 30,000 márka értékben vegye át tőle a részvényeket, mert különben megteszi ellene a büntető feljelentést. A felszólító-levélre a *Weisz Adolf* és társa céggel képviselőiben *dr. Pongrácz Jenő* ügyvéd „kérkedés” című felhívási pert indított a freiburgi gyáros ellen a budapesti törvényszéknél. Az alperes bejelentette, hogy a felperes bankbizományi céggel ellen a büntető feljelentést időközben megtette. A bíróság azonban ennek dacára helyt adott most a felhívási keresetnek és kötelezte az alperest, hogy 60 nap alatt indítsa meg a pert a bankbizományi céggel ellen, mert különben jogát örökre elveszti.

§ *A vetélytársak.* *Pietzka Pál* és *Rubi Mihály* alberti legények egy leányt szerettek. Mivel egyik sem akart a másik javára lemondani a leány kezéről, a két legény engesztelhetetlen gyűlölettel viselkedett egymás iránt. *Rubi Mihály* többször megfenyegette *Pietzka*t, hogy kipusztítja a világból, ha félre nem áll az utjából. Ez év június 1-én este 9 óra tájban *Rubi Mihály* néhány társával együtt szemben találta az utczán *Pietzka* Pált. A találkozás félelemmel töltötte el *Pietzka*t, mert sejtette, hogy vetélytársa meg fogja őt támadni. Azért idejekorán menekülni akart *Rubi* elől. Mikor ez észrevette szándékát, revolvert rántott elő s többször rálőtt a menekülő vetélytársára, akit meg is sebesített. A merénylet után *Rubi Mihály*t a csendőrök letartóztatták s a pestvidéki kir. ügyészség indítványára *dr. Neugebauer* vizsgálóbíró elrendelte ellene szándékos emberölés kísérlete miatt a vizsgálatot a vizsgálói fogsággal együtt.

§ *Megavart nászlakoma.* Szándékos emberölés kísérletével vádolva állott ma a budapesti esküdtbíróság elé *Pálinkás* Ferencz kocsislegény. Az a bűne, hogy ez év tavaszán megszurta *Hári* Mariskát, éppen aznap, mikor a leány esküvőjét tartotta *Brantovics* József mázolósegéddel. Az esküvő után az új pár rokonok és barátok kíséretében egy rózsá-utczai vendéglőbe ment nászlakomát ülni. Éjfél felé az új asszony kissé rosszul érezte magát és egy barátnőjével kiment az utczára. Itt szembejött velük *Pálinkás*, aki megkérdezte az asszonyt, hogy kire vár.

— Nem tereád! — volt a válasz. Erre *Pálinkás* egy cipőt dobott az asszony felé, aki azt visszadobta. A kocsis konyhakét ragadott és azzal hasbaszurta az asszonyt. Kórházba vitték, ahol néhány hét múlva operáció után gyógyulva kibocsátották. *Pálinkás*t letartóztatták és ma állították a budapesti esküdtbíróság elé.

A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy részeg fővel civódást kezdett a Rózsá-utczában egy nővel, aki őt megdobta. A kihallgatott tanúk a vádlott vallomásával szemben azt bizonyították, hogy *Pálinkás* Ferencz a kérdéses alkalommal teljesen józan volt. Kiderült a főtárgyaláson az is, hogy *Pálinkás* és barátai valóságos rémei voltak a Rózsá-utczának és a szomszédos utczáknak, mert a járó-kelőköt minden ok nélkül inzultálták. A nevezett napon is az utczán talált egy pár rossz cipőt csak azért vették fel, hogy azt valakihez az utczán hozzávágják. *Vargha* dr. kir. ügyész vádbeszéde és *Somogyi* Lajos dr. védelme után az esküdtök bűnösnek mondták ki *Pálinkás* Ferenczet a szándékos emberölés kísérletének büntetéseben s ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság a vádlottat egy évi és hat hónapi börtönre ítélte, amelyből két hónapot kitöltöttnek veit a bíróság az elszenvedett vizsgálati fogsággal. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

ASSZONYOM!

Ha fürdőre megyen, függőyei, ágyneműi, fehérneműi tönkre mennek, míg visszajön a fürdőből. Kérdje be tehát inkább azokat

BRADOVKA GYULA

vegytisztító gyárának KASSÁN, mert csupán ez a gyár képes kifogástalan munkát a leggyorsabban, a legpontosabban és a legjutányosabban szállítani.

SPORT.

Alagi versenyek.

—Harmadik nap.—

Eladók versenye nyitotta meg a napot. Öt lovat nyergeltek fel csekély díjért. *Togo*-ról — még mielőtt felcantereztek volna a verseny résztvevői — nagyon kedvezőtlen hírek voltak forgalomban. Azonban ennek dacára reával állt starthoz a *Rohonczy-ló*, mert a publikum úgy gondolkodott, hogy nem ül fel a kósza híreknek. De ez egyszer tényleg igaz volt a szárnyra kelt hír, mert a nagy favorit sáatán tért vissza a mázsálóba. Győztes *Lárfári* lett, mely a fogadásokban a második helyet foglalta el.

A *Verőcei handicap* hatalmas mezőnyével igen élénk tette a versenyteret. A fogadási kedv nagyon fellendült s több ló győzelmére helyeztek el pénzt a könyveseknél. Nagynehezen végre kialakult a helyzet s *Mi* ez lett a verseny favoritja, minek látára a beavatatlanok siettek pénzüikkel a ring kedvencét fogadni. A start késedelmeskedett egy darabig, mert *Rabagas* nagyon nyugtalanul viselkedett, úgy, hogy végtére is a starter kénytelen volt első startszámáról a legészűre állítani. Mikor a mezőny elindul, *Cromwell* színei látszanak elül s az *Egyedi-ló* hosszakkal vezet a mezőny előtt. A távnál igen változatos a kép, mert egymásután törnek előre *Sepoy*, *Maillart*, végül pedig *Bougre*. A vezetőt azonban csak *Bougre* tudja beérni és heves küzdelem fejlődik ki közöttük, melyből az utóbbi kerül ki győztesen. *Sepoy* félhosszszal marad le harmadiknak, *Maillart* jó negyedik.

A nap főszáma: a *Lomniczi handicap* következett a sorrendben. A tizenhárom kötelezett közül csak egy maradt távol a verseny startjától. Itt is nagyon nehezen tudtak megállapodni a fogadók abban, hogy kit tegyenek meg favorittá s egyforma pártolásban részesültek *Quartus*, *Sever*, míg *Princess Patsy* valamivel hosszabban volt kapható. Jól sikerült start után *Ayr* ugrik el legelőször s hosszakkal kalauzolja a mezőnyt egész a távoszlopig. Itt előbb *Unbedacht*, majd *Princess Patsy* huz el mellette s a két utóbbi között igen izgalmas küzdelem fejlődik ki, melyből *Princess Patsy* kerül ki győztesen rövid félhosszszal. A távon belül még a harmadik helyet is elvitatta *Ayr*-től *Lekvár*. A nyerő ló nyergében *Janek* nagyon dícséretes munkát végzett s rendkívüli energiájának tudható be a győzelem.

A kétévesek versenyében végre megtört a jég, amennyiben a favorit *Frog* starttól a czélig vezetve nyerte a versenyt a helyekért hevesen küzdő *Corvinus*, *Gloriette* és *Theodora II.* előtt.

A kétévesek eladóversenye aztán ismét favorit-ereségét hozott. *Scullery maid* volt a ring kedvence, de a győzelem a vele egy istállóban levő *Azizie*-é lett a bírói ítélet szerint, mert a másodiknak beérkezett *Carlotta* s a nyerő közti különbséget csak a legfigyelmesebb szemlélő állapíthatta meg.

A Szódi díj-ban *Taranto* lett reás favorit. *Livtsu* a távoszlopig egész külön versenyt futott, annyi előnye volt társaival szemben. Itt kiesztí lovasa *Taranto*-t s a *Racburn*-mén játszva huz el társaitól és cseppet sem veszélyes rája az öt lohuzni akaró *Sénéchal*.

A hároméves nyeretlenek versenye a könyvesek legnagyobb bossúságára ismét reás favorit győzelmével ért véget *Ravenswood* révén. *Ma mie* és *His Grace* — mint *Livtsu* a hatodik rutamban — hosszakkal járnak elül, míg a többi négy ló egy csomóban halad. A távnál előretör *Ravenswood* s könnyen nyeri meg a versenyt *Rébus* ellen.

Részletes eredmény a következő:

I. *Eladóverseny.* Díj 2000 korona. Táv 2400 méter. 1. *Bamberger I.* 36 pk *Lárfári* 52 és fél kg (Miles), 2. *Geist G.* 36 szk *Szunyog* 46 kg (Lipták), 3. *Rohonczy G.* 66 stpher *Togo* 53 és fél kg (Höngig). Futottak még: *Nikita* (Janek), *Setétkapu* (Huxtable). Három hosszszal nyerve, öt hosszszal harmadik. Tot.: 10:45, 20:46, 76. — Könyvfogadások: 1 1/2 reá *Togo*, 2 1/2 *Setétkapu*, 3 *Lárfári*, 7 *Nikita*, 10 *Szunyog*.

II. *Verőcei handicap.* Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. *Dreher A.* 36 sm *Bougre* 53 kg (Vivian), 2. *Egyedi L.* 36 pm *Cromwell* 44 és fél kg (Peschka), 3. *Milne F.* 66 pm *Sepoy* 52 és fél kg (Korb). Futot-

tal még: Schiksel (Seiler), Mi ez (Janek), Rabagas (Carslake), Mailart (Huxtable), Katz im Sack (Winkfield), Hanna (Baumgartner), Osman (Smutay), István (Miles), Pityi Palkó (Pretzner), Mindig gyöngy (Pusztér), Akác (Gulyás), Gertrud (Zeményi). Fél hosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:15, 20:06, 60, 184. — Könyvfogadások: 2 Mi ez, 5 Katz im Sack, 6 Rabagas és Cromwell, 8 Pityi Palkó, Bougre, 10 Schiksel, Hanna, Osman, Sepoy, 12 a többi.

III. Louwici handieap. Díj 10.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gr. Batthyány E. sk Princess Patsy 57 és fél kg (Janek), 2. Jankovich-B. Gy. pm Unbedacht 52 kg (Pretzner), 3. Geist G. pk Lektor 55 és fél kg (Vivian). Futottak még: Sever (Carslake), Lola (Winkfield), Böste (Huxtable), Calville (Cockeram), Ayr (Smejda), Quartus (Miles), Livia (Korb), Actress (Fergusson), Automobil (Peschka). Rövid félhosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:48, 20:42, 44, 66. — Könyvfogadások: 3 1/2 Quartus, 4 Sever, 5 Princess Patsy, Livia, 6 Lektor, Unbedacht, Ayr, 8 Lola, Böste, 10 a többi.

IV. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Egyedi L. sm Frog 50 kg (Miles), 2. Br. Harkányi J. sm Corvinus 54 kg (Pretzner), 3. Br. Rettschöld A. sk Gloriette 52 és fél kg (Krouzil). Futottak még: Natasa (Vivian), Re-Contam (Winkfield), Theodora II. (Carslake). Két hosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:17, 20:30, 42. — Könyvfogadások: 1 1/2 reá Frog, 3 Corvinus, Gloriette, 6 a többi.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Zombory R. pk Azicie 50 és fél kg (Korb), 2. Egyedi L. sk Carlotta 53 és fél kg (Miles), 3. Reeves J. pk Forman 50 és fél kg (Fergusson). Futottak még: Praterspatz (Abos), Potyka (Lipták), Gibson Girl (Pretzner), Governors Daughter (Tausz), Marionette (Heidt), Schullerymaid (Smutay), Gold Vase (Weckman). Félhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:30, 20:30, 48, 54. — Könyvfogadások: 1 1/2 Schullerymaid, 4 Forman, 3 Azicie, 6 Carlotta, Gibson Girl, 8 a többi.

VI. Szódi-díj. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Harkányi J. 36 pm Taranto 51 kg (Pretzner), 2. Br. Springer G. 36 sm Senechal 54 kg (Carslake), 3. Marasesti ménés 46 sm Francesco 60 kg (Winkfield). Futottak még: Noroz (Ulrichshoffer), Kella (Korb), Osmonda (Peschka), Livtu (Huxtable). Három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:19, 20:22, 24, 32. — Könyvfogadások: 1 1/2 reá Taranto, 2 1/2 Senechal, 4 Livtu, 5 Francesco, 8 a többi.

VII. Hároméves nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Harkányi A. 36 pm Ravenswood 57 kg (Janek), 2. Geist G. 36 sm Rebus 55 és fél kg (Korb), 3. Milne F. 36 pm Tété de Chien 57 kg (Winkfield). Futottak még: Ma mie (Baumgartner), His Grace (Vivian), Rex (Miles). Ötgyed hosszal nyerve, 4 hosszal harmadik. Tot.: 10:16, 20:26, 46. — Könyvfogadások: 1 1/2 reá Ravenswood, 2 1/2 Ma mie, 4 Tété de Chien, 6 Rebus, 10 a többi.

— Negyedik nap. —

Méltó befejezése lesz a negyedik nap az alagi lovaregyleti meetingnek s ha ugy sporttekinetben, mint a várható népes mezőnyök dolgában sikerős napot helyezhetünk kilátásba, bátran mondhatjuk ezt a zárónapról, mert a szebbnél szebb versenyek egymást fogják feiváltani.

Középpontján a napnak az 50.000 koronával dobtált Kozma Ferenc emlékversony áll s a várható mezőny elsőrangú anyagából fog kikerülni, ugy a legfőntalabb, mint a Derby évjáratból. A várható startolók ezek: Mátra (Cockeram), Nagy ur (Miles), Patrie (Korb), Egeria (Janek), Irrlicht Baumgartner, Argyulus (Fergusson), Mindenem (Winkfield), Mutatók (Carslake), Pussy (Pretzner). A verseny első favoritja Paticenne egyetlen csikója: Patrie, melynek otthoni munkájáról mesés dolgokat hallani. A listán utána egyenlő érdeklődést keltő tavalai legjobb kétéves kancánkat: Egeriát és egy még sötét youngstert: Pussy-t. Ha azt akarjuk megállapítani, hogy melyik telivéri nyeri meg-ádon az értékes díjat, igen nehéz a helyzetünk, mert Egeriában nem bizhatunk idei kritikán aluli szereplései után, a sötét lovakkal pedig nem számolhatunk ugy, mint azt megtekinők látott forma után. Hogy végeredményben mégis Pussy pártjára állunk, ezt a kancza elég jó származása után tesszük, de meg azért is, hogy tudott dolog, hogy az az istálló, amelyben áll, ritkán téved anyagának jóságában. Helyre először Patrie-t várjuk, de nagyon közel lesz a nyerőhöz Mindenem is.

A többi futammal részletesen nem foglalkozunk s csak tippjeinkre hívjuk fel olvasóink figyelmét. Jelöltjeink:

- I. Xenos—Szomszéd—Sympathy
- II. Gánna—Egerton—Arier
- III. Pussy—Patrie—Mindenem
- IV. Sülönger-ist.—Spezi—Orissa
- V. Livia—Future—Egyedi-ist.
- VI. Jambo—Radium—Casserole
- VII. Tanta Agnes—Lárfári—Ruszt

( ) Kerékpárverseny. A Magyar Kerékpáros Szövetség megbízásából f. hó 10-én rendezi pályaversenyét a Fővárosi Kerékpár Egylet a millenáris versenypályán. Az évenként megtartott magyar kerékpáros Derby kerül ez alkalommal eldöntésre. A verseny érdekese és változatos sorrendje a következő: I. Megnyitó-verseny (1000 m.). II. Kezdek versenye (1000 m.). III. Magyar kerékpáros Derby (2000 m.). IV. Nyeretlenek versenye (1000 m.). V. Akadályverseny (3000 m.). VI. 25 kilométeres páros point verseny. VII. Egyhengeres kis turamotorok versenye (5—10—15 km.). Nevezési zárat július 4-én este tíz órakor a Medikus-kávéházban (Üllői-ut 30).

KÖZGAZDASÁG.

A magyar szénipar ellen.

Az osztrák államvasuti tanács támadása.

Budapest, július 2.

Régi igazság, hogy a falánk embernek évös közben jön meg a nagyobbik étvágya. Ausztria is annál telhetetlenebb és szemérmetlenebb Magyarország kizsákmányolásában, minél több haszna van abból a gazdasági leköötöttségéből, amelybe az 1867-iki kiegyezés kényszerített bennünket. Most, hogy a 67-es kormány ismét kicsikarta az országot a parlamenti többséget, Bécsben egyre leplezetlenebbül állnak elő olyan hallatlan követelésekkel, amelyek által az országot még jobban kizsákmányolhatják. A legujabb osztrák támadás a magyar szénipar ellen irányul. Bécsben ugyanis az osztrák államvasutak tanácsának bizottsága oly határozatot hozott, amely szerint szőlittassék fel a vasutügyi kormány, hogy az osztrák közsékvitelt minden rendelkezésére álló eszközzel tovább fejlessze s e végből egyrészlől adjon újabb tarifális kedvezményeket a szénexport részért, másrészlől hasonlóan, hogy a magyar kormány is támogassa az eddiginél nagyobb kedvezményekkel az osztrák szénnek Magyarországra való exportját. Ezen óhaj teljesítését a vasuti kormány képviselője egész terjességében megígérte.

Ezen, a magyar széntermelést alapjában veszélyeztető támadás visszaverésére a Magyar Bányász Kohóvállalatok Egyesületének választmányja dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag elnöklete alatt, az összes tagok részvétele mellett, folytatólagos ülést tartott, amelyen mindenekelőtt megállapította, hogy már ma is a magyar állam a Máv. vonalain óriási engedélyt ad a Szilvásiából beözönlő osztrák szénnek, mivel azon tarifák, amelyek az általános díjszabásban külföldi szénre, a belföldinek a védelmére, meg vannak állapítva, sem a multban, sem a jelenben soha nem érvényesültek, mert a köteléki díjszabás ismét lerontja a tarifa-védelmet, sőt egyenesen szubvencionálja a külföldi szenet a magyar szén rovására.

A köteléki díjszabás ugyanis teljesen illuzóriussá teszi a magyar tarifák azon tendenciáját, hogy a fekete szén és a barnaszén közötti hőérték-különbséget némileg kiegyenlítsék, mert világos, hogy a szénminőség figyelembe vétele nélkül a köteléki díjszabásban adott kedvezmények oly mérvben favorizálják a fekete szenet a barnaszénnel szemben, mint amily mértékben annak nagyobb a hőértéke.

Még teljesen friss emlékü az az országos felzúdulás, amely az osztrák államvasutak tavalai

publikált harezai tarifáival szemben támadt, amely támadás mindez ideig sem ellensúlyozva, sem orvosolva nem lett. A támadás visszaverése helyett a mi köteléki díjszabásunk évenként milliókra és milliókra menő szubvenciót biztosít az osztrák széniparnek. Ennek tulajdoníthatjuk, hogy a legutolsó statisztikai kimutatás szerint is Magyarország 54 millió koronát fizet a külföldnek a behozott szénért s csak mintegy 4 millió koronát exportálunk. Magyarországnak is volt pár évvel ezelőtt megfelelő szénexportja Ausztriába, amit azonban az osztrák államvasutak teljesen önkényes helyi tarifákkal lehetetlenné tettek. Az osztrák támadásokkal szemben nemhogy további tarifakedvezményekről lehetne szó; csakis az lehet a kormány válasza, hogy felmondja a köteléki díjszabást és egy csapásra megszünteti az osztrák szénbehozatalra adott kedvezményeket, amelyek igen jelentékenyek és számos esetben kizárólag az osztrák importőr zsebébe vándorolnak. Bizonyosság erre a közelmúlt évek tapasztalata, amidőn a nagy kedvezmények ellenére is hihetetlen árukat kellett a magyar fogyasztónak a külföldi szénért fizetnie.

Ha most az osztrák szén favorizálásával nehezítjük és aláássuk a magyar széntermelést és a magyar bányák, amelyek óriási lefektetésekkel rövid öt év alatt 65 millióról 90 millióra emelték termelésüket, ismét visszahanyatlanának s a nagy áldozatokkal kiképzett munkásaikat, akiket kéllően nem tudnának fizetni, részben ismét elbocsátani volnának kénytelenek — csakhamar újbot szénválság állna be, amely ugy a magyar iparnek, mint a Máv-nak megmérhetetlen kárt okozhatna.

Öngyilkos iparpolitikára volna tehát az, amely a külföld érdekében oly ipart sújtana, amelynek válsága szerves összefüggésben lévén a nagyiparral, arra is, de még a Máv. pénzügyi eredményeire is a legérezékenyebben kihatna, de amely ipar önmagában is az ország egyik legfontosabb nemzetgazdasági tényezője. A magyar bányáipar, mely ma mintegy 60.000 munkás-kezet foglalkoztat, egyedül munkabérekben évenként mintegy 48 milliót fizet ki, amely bórnek jelentékeny része a fogyasztási adók révén az államjövövedelmet növeli. Hogy ez, eltekintve a bányák által direkt fizetett állami és községi adóktól, mit jelent az állambáztartásban, azt felesleges bővebben fejtegetni.

Mindezek folytán a Magyar Bányász Kohóvállalatok Egyesületének választmányja elhatározta, hogy erőlyesen állást foglal minden olyan osztrák törekvés ellen, amely az osztrák szenet az eddiginél is nagyobb kedvezményben kívánja részesíteni, annál inkább, mert a legesekélyebb újabb kedvezmény végzetes csapást jelentene a magyar bányáiparra amely már eddig is súlyosan érzi az osztrák szén veszedelmes versenyét. Egyben elhatározta a választmány, hogy ebben az ügyben sürgős felterjesztést intéz a magyar kormányhoz, amelyről fel nem tételezheti, hogy osztrák érdekből maga nyújtson segédkezet a magyar termelés megromlására.

Hogyan pártolja a Hengermalom a magyar ipart?

Ismeretes az a hatalmas akezió, amelylyel a magyar sajtó nem is olyan régen megakadályozta azt, hogy a Pesti Hengermalom Társaság és vele a legrégebb magyar iparvállalatok egyike eltöröltesék a föld színéről. A magyar sajtó akkor a társaság elnökével szemben is megvédelmezte ezt az oly szép multra visszatekinthető iparvállalatot. A sajtó érdeme az, hogy a társaság elnöke az utolsó pillanatban ellállott romboló tervétől és az igazgatóság elhatározta a lágymányosi új lisztgyár felépítését. Az elömunálatok serényen folytak s osztatlan szimpatia kísérete minden oldalról a Hengermalom megifjodását. Most azonban egész váratlanul egy botrányos eset ismét a Hengermalom igazgatósága felé tereli a figyelmet. A társaság igazgatósága ugyanis egy ezeröttszáz lóerős gőzgépet Brünmben rendelt meg, malom berendezését pedig Braunschweighból hozatja. Teszi ezt az a Pesti Hengermalom, melynek tradíciói Széchenyi Istvánig nyúlnak vissza, mely társáival egyetemben esztendőnk óta akarja a gazdasági közvéleményt sorompóba állítani az örlési forgalom visszaállítására érdekében, mely hazaárulásnak bélyegeznék, ha magyar ember egy zsák lisztet Csehországból hozatna, melynek ólén Burchard Bélaváry Konrad áll, ki főrendiházi tag, a Gyáripárosok Országos Szövetségének egyik vezetője, az Országos Iparegyesület végrehajtó-bi-

ERDÉLYI elsőrangú férfi és gyermekruha nagyáruháza
Kassa, Fő-utcza 55. *
 a színházzal szemben. *
 VIDÉKI megrendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek! Szabott árak!
 Őriási választék!

Jubileum. A Fonciére Pesti Biztosító Intézet helyettes osztályfőnöke, Hajnal Mór tegnap ülte meg negyedszázados szolgálati jubileumát, mely alkalomból az igazgatóság és kartársai lelkes ünneplésben részesítették és értékes ajándékokkal lepték meg.

A magyar szivarkapapír és szivarkahüvely védelme. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének kezdeményezésére a m. kir. pénzügyminisztérium mult év augusztusban körendeletet bocsátott ki, melyben megnevezte az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy hassanak oda a dohányárusoknál, hogy tiszteletben a magyar szivarkapapír és hüvelytermékek kelen-dőségét támogassák s ezt lehetőleg a külföldi elé helyezzék. A rendeletnek meg is volt a kellő hatása: a magyar gyártmány irvendetesen tért hódítani kezdett, sőt egyik legnagyobb külföldi gyár indítatva érezte ma-gát, hogy Magyarországon is egy gyárüzem felállításá iránt tárgyalásokat kezdjen. Néhány hónap múlva — 1909. októberében — a pénzügyminisztérium újabb körendeletet adott ki, mely az előbbi törvén rendelet teljesen illuzóriussá tette. Nemcsak, hogy a pénzügy-öréseket mérsékelte intette a hazafias akciókban, nemcsak hogy megvonta tőlük az ellenőrzés minden le-hetőségét, melyvel meggyőződhetek arról, hogy vajjon a dohányárusok pártolják-e a hazai terméket, hanem a rendelet utolsó passzusában valami nem szerencsés szö-vegezés folytán egyenest egy névén megnevezett kül-földi gyártmányra hívja fel a közönség figyelmét. Mint-hogy illymód a magyar gyárak még rosszabb helyzetbe kerültek, mint azelőtt voltak, a névén nevezett külföldi cég pedig rányomatta dobozaira, hogy ajánlja a pénz-ügyminisztérium 112446. sz. rendeletével, a Szövetség az egész seregműs ügyet most Lukács László pénzügy-miniszter elé terjesztette, kérvén az ügy megvizsgálását és a sérelem orvoslását; ipari körünk teljes remény-séggel várják Lukács miniszter kedvező döntését.

Összeférhetlenség. Urbán Adolf királyi ta-nácsos, a Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság vezérigazgatója, aki a győri Magyar Vaggon-és Gépgyár R.-T. igazgatóságának több év óta tagja, ez igazgatósági tagsági állásáról összefér-hetlenségi okokból lemondott.

Tengerészeti előadások. A magyar tengerhajó-zási politika egész komplexumát felölelő programot dolgozott ki a Magyar Adria Egyesület tengerészeti szakosztálya által kiküldött bizottság. A szakosztály Gonda Béla elnökelete alatt legutóbb tartott ülésében behatóan foglalkozott ezzel a javaslattal. Tekintettel arra, hogy a tengeri hajózási kérdések a közel jövőben élénken foglalkoztatni fogják ugy a törvényhozást, mint a közvéleményt is, előadta a szakosztály, hogy az egyesület magyar tengeri hajózási politika czimén ugy a székesfehérvárosban, mint a vidéken is sorozatos elő-adásokat fog tartani. Előadók lesznek: Gonda Béla miniszteri tanácsos, Rodiger Ernő miniszteri osztály-tanácsos, fiúmei révkapitány, Polácsk Jenő, az Atlan-tica vezérigazgatója és Solymázy E. Oszkár tengeri hajózási igazgató.

Az 1911-iki talpfaszállítások. A Máv.-nak 1911-ben körülbelül egy millió darab talpfára van szüksége. Mivel azonban a telítőkben és a fentar-tási raktárakban lévő készletekből ez a mennyiség fedezhető, szó volt arról, hogy az idén nem írnek ki talpfa-versenyfolyóiratot. Végül azonban a MÁV. mégis a versenyfolyóirat megtartása mellett dön-tött. Kedvező ajánlatok esetén a MÁV. több évi szükségletére is fogad el ajánlatokat. A talpfa-ve-senyfolyóiratot előreláthatólag szeptember végén fogják megtartani.

A magyar vegyész és a hazai ipar. A tanév végén a műegyetem vegyészeti szakosztályáról, valamint a felső iparisiskoláról számos jóra való magyar vegyész került ki, akik elsősorban természetesen a hazai ipar körében keresnek alkalmazást. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete a jelen időpontot tehát alkalmasnak véli ama régi kérdésnek megújítására, hogy mindazon iparvállalataink, amelyeknek vegyészre egy-általán szükségük van, a lehetőség szerint magyar ve-gyészeket alkalmazzanak tüzeimikben. Ennek megkönny-nyítésére az egyesület hivatalos közlönyében, a Vegy-észeti Lapokban ingyenes állásajánlati rovatot tart fenn, amelynek igénybevétele útján minden iparvállalat megfelelő magyar szakemberrel töltheti be a netá-lán megüresedett vegyész állást. Közéleti felvilágosítással az egyesület titkársága (V., Mária Valéria-utca 12. sz.) készséggel szolgál.

A közúti június havi bevétele. A Budapesti Közúti vaspálya társaságnak folyó évi június hóban 1,297,310 korona bevétele volt, a mult év június havában 1,157,763 korona. Az összbevétel folyó évi január 1-től június 30-ig 6,769,139 korona volt, a mult év hasonszakában pedig 6,001,822 korona. Szóval 1910. év első felében 767,317 koronával töb-bet vett be a Közúti mint az előző év hasonsza-kában.

Hordóhitelmentési hivatalok működésének meg-hosszabbítása. A budapesti kereskedelmi- és ipar-kamara értesíti az érdekelt köröket, hogy azon tör-vényhatóságokra, városokra és községekre nézve, ue-lyeknek hordójelző hivatalaik ideiglenesen működésben hagytak, a hordó jelzéssel megbízott hivatalok mű-

ködése 1910. december 31-ig ideiglenesen meghosszab-bítottatott.

A 4½ százalékos koronaértékű záloglevelek ki-sorsolása. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4½ szá-zalékos koronaértékű zálogleveleinek 1910. július 1-én történt ki-sorsolása alkalmával a következő számok hu-zattak ki, ugymint: Tizenöt darab tízezer koronás: 8 824 825 826 1049 1538 1539 1671 1715 3079 3158 3159 3160 3161 3638 számok. Tizenhárom darab ötezerkoronás: 166 252 253 715 1186 1187 1661 1745 1914 2166 2792 2793 2794 2795 számok. Ötszáz darab ezerkoronás: 15 102 359 364 477 553 711 1712 2006 2007 2276 2372 2606 2610 2686 2828 2845 2877 2901 3015 3027 3341 3009 2823 3958 4205 4206 4253 4307 4428 4502 5110 6437 6559 6610 6631 6632 6633 6634 6635 6636 7705 7706 7707 7708 8505 8522 8576 8577 8593 9734 számok. Hét darab ötszázkoronás: 221 320 449 905 1206 1440 1450 számok. Huszonegy darab százkoronás: 321 563 564 709 1001 1368 1371 1462 2244 2312 2604 2605 2606 2607 2608 2609 3248 3274 3303 3733 3734 számok.

Erzsébet-szanatórium sorsjegyek. Az Erzsébet-szanatórium sorsjegyek július 1-én tartott 18-ik húzá-sán negyven ezer koronát nyert: 6810—20, 2000 koronát nyert 2844—50, 1000 koronát nyert 552—67, 500—500 koronát nyertek: 4900—29 4881—41, 100—100 koronát nyertek: 4006—35 2178—83 213—97 5764—88 2519—59, 50—50 koronát nyertek: 2717—6 2875—9 1600—15 404—65 1898—72 3880—70 1685—34 2932—99 4900—71 3573—14.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források

BUDAPESTEN.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap 366,829,741 kor. 68 fill. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Élet-biztosítás minden mérozat szarint, valamint fuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betérés lopás elleni és tvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég-és vízontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7,000,000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balcsat-biztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítatott: 1863. Legelőnyösebb díj-táblázatok gyermekek és mindennemű életbizto-sításokra, havi befizetések mellett is. — Tartá-lékok: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett bizto-sított összeg hét millió korona. Biztosítási ál-lomány 46,000,000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogköl-csön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályországiak főelőadó helye; VI. kerület, Andrássy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Úrbételek 6. sz.

Víz- és légszuszvzeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat. Épíltetőbédagos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtése-k, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek, melegvízkészítő-borendezések, fűtő-tűzhely összeköttetéssel, gépek, világítási, fűtési és mű-szaki czélokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20—83.

Magyar - Siemens - Schuckert - művek,

villamosági részvénytársaság, Budapest, V. ker., Lipót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratczím: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli köz-ponti telepeket és berendezéseket. Villamos vas-utakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó-áramu generátorokat és motorokat, vezeték-anyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsol-óköszülékeket, biztosítékokat, wattóraszámolókat (Schuckert-rendszert), vezetékberendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító-testeket, Ivlámpaszuszékat. Különleges-ségek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hor-do-zható villamos furógépek, villamos bányá furógépek, villamos berendezések, mezőgazda-sági és ipari czélokra.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, július 2

A készáru-piaczon ma is végtelenül langya volt az irányzat. Meglehetősen kínálattal szemben a mal-mok roppant tartózkodók voltak és jóformán sem-mi áron sem akartak vásárolni, ugy hogy hiába ki-nálták az eladók 20—30 fillérrel olcsóbban az áru-jokat, még csak feleletet sem kaptak. Ezért aztán csak egészen lényegtelen forgalom fejlődött ki, mindössze alig 4000 q ó-buza kelt el 30—40 fillér-rel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 10.35 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legol-csóbb pedig 9.50 korona 75 kilós szerémségi buzáért. Ujbuzából elkelt: 1000 q pusztacsépei 76 kilós, júliusi érkezés esetén 53 fillérrel, augusztus 3-ig való érkezéssel 45 fillérrel az októberi buza kurzu-sán fölüli áron, továbbá 3000 q dorogi, 500 q kis-ujszállási és 500 q karczagi, ugyanily alapon. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel olcsóbb, a tengeri szilárd, a zab változatlan. Forgalomba ke-rült: 100 q ó-rozs 7.20 koronás áron, 1400 q újrozs 6.65—6.80 koronás áron és 900 q káposztarepce 11.52 és fél — 11.55 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet kedvezőtlenül és a tegnapi zár-latnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán csak igen gyöngye vétel-kezd mutatókozott és mivel ezzel szemben a kiua-lat egyre jobban tulsulyra jutott és egyre sürgó-sebb jelleget öltött, végképpen ellanyhult az irány-zat és meglehetősen csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza 2 fillérrel a tegnapi zárlaton alul 9.13 koronán indulva, nyomban 9.08-ig csökkent, aztán pár fillér keretén belül ingadozott, majd ismét 9.03-ig ment vissza és zárlatkor 9.08 után 9.04 ko-ronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenegy fillérrel, az októberi rozs öt fillérrel, az októberi zab egy fillérrel csökkent, ellenben a júliusi ten-geri öt fillérrel javult, az új tengeri pedig teljesen változatlan maradt. A júliusi ügyletekre ma 90 ezer métermázsza tengerit mondtak fel folyó hónap 7-iki szállítására.

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 20 q 80 k 20.70 K, 250 q 79 k 20.70 K, 200 q 79 k 20.50 K, 100 q 78 k 20.30 K felső, 600 q 76.5 k 20.20 K.
Pestvidéki: 100 q 79.5 k 20.40 K, 15 q 78 k 20.30 K, 100 q 78 k 20.30 K, 100 q 77 k 20 K, 250 q 77 k 20.10 K, 100 q 76.5 k 19.60 K, 100 q 76.5 k 19.60 K, 100 q 76 k 19.70 K.
Pestvidéki: 200 q 78.5 k 20.40 K, 200 q 78 k 20.30 K, 100 q 76 k 19.70 K.
Bánsági: 200 q 77.5 k 19.80 K, 100 q 76 k 19.80 K, 100 q 77.5 k, 100 q 78.5 k 20.10 K, 100 q 77 k 2.20 K.
Kaloecai: 100 q 77 k 20.20 K.
Fejérmegyei: 100 q 78 k 20.30 K.
Szerémségi: 150 q 75 k 19 K.
Új buza. Tiszavidéki: 400 q 70 k 19.30 K jul. 500 q 76 k 19.26 K.
Ó-rozs: 100 q 14.40 K ab qpf.
Új-rozs: 500 q 13.48 K kpf par. jul. 15. 300 q 13.30 K kpf. par., 200 q 13.50 K kpf. par., 400 q 13.45 K kpf. par. jul.
Káposztarepce: 600 q 23.10 K kpf par, 300 q

A készáru-üzlet jegyzése a mai tőzsdén a követő

ezek volt:

Áru	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	21.—21.30
"	76	20.40—20.60	80	21.20—21.40
"	77	20.50—20.80	81	—
"	78	20.80—21.15	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.70—21.—
"	76	19.90—20.30	80	20.90—21.10
"	77	20.30—20.60	81	—
"	78	20.60—20.90	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.90—21.10
"	76	2.—20.40	80	21.—21.20
"	77	20.40—20.60	81	—
"	78	20.60—20.85	82	—
Bánsági	75	—	79	20.90—21.20
"	76	—	80	21.10—21.35
"	77	20.40—19.70	81	—
"	78	20.80—21.05	82	—
Bácskai	75	—	79	21.—21.30
"	76	20.20—20.50	80	—
"	77	19.80—20.70	81	—
"	78	19.70—21.15	82	—

Rozs I-rendű új	14.20-14.40
középmínőségű új	14.00-14.25
Arpa takarmány I-rendű	12.50-12.60
II-rendű	11.90-12.40
Zab I-rendű	14.30-15.00
II-rendű	13.70-14.10
Tengeri belföldi új	10.95-11.15

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtti:

Előforduló kőtések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre 9.13-9.14-9.12-9.08-9.04-...	
Buza áprilsra 9.31-9.32-9.29-9.26-...	
Rozs októberre 6.74-6.77-6.70-6.76-6.78-...	
Zab októberre 7.21-7.16-7.21-7.23-...	
Tengeri júliusra 5.53-5.54-5.50-5.55-5.54-...	
Új tengeri májusra 5.51-5.54-5.50-5.55-5.54	

1 óra 30 perceskor délelőtti:

Buza októberre	9.04-9.05
Buza áprilsra	9.26-9.28
Rozs októberre	6.74-6.74
Zab októberre	7.24-7.24
Tengeri júliusra	5.54-5.55
Tengeri májusra 1911-re	5.54-5.55
Kepcze augusztusra	11.95-11.15

Budapesti gabonaforgalom.

1910. június 30-tól 1910. június 1-ig.

Erkezett	Elszállították	métermázas
Buza	17145	—
Rozs	806	893
Arpa	8118	17
Zab	1024	161
Tengeri	12176	27757
Liszt	—	20383
Korpa	—	8356

Értéktőzsde.

A tőzsdét már a nyári uborkaszakoz uralja. Forgalom alig van s az összes értékek el vannak hanyagolva. Egyedül a Rimamurányi részvényekben volt nagyobb üzlet, minek folytán 6 koronával javította az árfolyamát. A forgalomba került egyéb helyi értékek jegyzései csak igen mérsékeltlen ingadoztak, mivel a kínálat és a kereslet majdnem állandóan egyensúlyban tartotta magát. Forgalomba került: Magyar Bank és Kereskedelmi részvény 737.50—738 koronán. Kereskedelmi Bank 8880—8884 koronán, Iparbank 415—410 koronán, Lípótvárosi Takarékpénztár 203 koronán, Beosini cementgyár 685 koronán, Aszfalt 205 koronán, Általános kőszén 640 koronán, Spódiumgyár 158—160 koronán, Magyar Villamosági 450—454 koronán és Adria 502.75—500 koronán.

Az előződéskor előfordult kőtések:

Osztrák hitel 668.75—669, Magyar hitel 842.50—843, Államvasút 744.75—744, Leszámitolóbank 568, Jelzálogbank 492.50, Rimamurányi 690.50—694, Városi villamosvasút 379.50, Közúti 720, Déli vasút 106.75—104, Magyar koronajáradék 93.40 K.

A déli tőzsdén előfordult kőtések:

Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 842.75, Államvasút 743.75—743.50, Leszámitolóbank 567.50, Jelzálog 483, Rimamurányi 693—696, Közúti 719.50—718, Városi villamosvasutak 377.50 K, Koronajáradék 92.40 koronán.

Utóközvetés délután 4 órakor:

Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 842.50, Államvasút 743.50, Jelzálog 483, Leszámitoló 566.50, Rimamurányi 695.50, Városi 377.50, Közúti 718.

Bécsi gabonaforgalom.

Bécs, július 2. (Saját tudósítónktól.) Buza 30—40 fillérrel olcsóbb lett a múlt szombati árához képest, a konzum még sem vásárolt és a forgalom egészen szűk keretek között maradt. Kötetett 77 kg. 9.30 K augusztus-októberre Bécsből. Rozs irányzata bágyadt, ára 10—15 fillérrel hanyatlott. Új morvaországi július-szeptemberre 7.50 K kelt Bécsből. Zab gyöngén ártartó, tengeri 5 fillérrel olcsóbb.

Jegyzetelt buza: tiszavideki 11.50—12.80, bányai 11.55—12.45, mosoni és győri 10.45—11.75, tótfelvidéki 10.25—10.75, délivasúti 10.25—10.75, márcsföldi 9.80—10.10, orosz 11.50—12.

Rozs: felsőmagyarországi 7.80—8, csepeli 7.75—7.85, pestmegyei 7.80—8, délivasúti 7.70—7.90, különböző magyar 7.70—7.90, ausztriai 7.70—8.15.

Arpa: máltai 6.40—6.65, takarmány 5.90—6.30. Magyar zab 7.85—8.15, válogatott 8.15—8.50, osztrák 7.50—7.75.

Magyar tengeri 5.80—6, Cinquantin 7.70—8.25.

Lisztben az üzleti viszonyok sivárak. A konzum egyáltalán nem vásárolt. Takarmányliszt prompt szállításra és határidőre némi érdeklődést kelt, korpa lanya.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 2. Noha a külföldi tőzsdék szilárd irányzatot jelentettek és az árfolyamok emelkedtek, az itteni piacon nyugodt forgalom mellett ár-

hanyatlás állott be. Alpesi részvények 5 koronát vesztek, déli vasut részvények és 3 százalékos déli vasuti elsőbbségek is gyengültek, ellenben rimamurányi részvények 5 koronával javultak. A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt volt a forgalom, az árfolyamok alig változtak. Később rimamurányi részvények ismét emelkedtek, déli vasuti értékek is javultak, egyébként a piac csendes volt. Berlin gyengült irányzatot jelentett.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842.50, Államvasút 744, Déli vasut 104.50, Alpesi 741.50, Rimamurányi 693.50, Skoda 385.50, Török sorsjegy 258 K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 842.50, Anglo 312.25, Bankverein 542, Laenderbank 498.75, Union 603, Államvasutak 743.25, Déli vasut 105.25, Dunagőzhajózási 1155, Alpesi 742.50, Rimamurányi 696.25, Orosz járadék 103.65, Török sorsjegy 258, Lloyd 570, Keleti vasut 689 K.

Bécs, július 2. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.10, Tisza és szegedi kölesön sorsjegy 156.2. Magyar hitelbank részvény 841.— Magyar leszámitoló és váltó részvény —.—, Rimamurányi 695.95, Magyar cinkkorpar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 92.25, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.25, Magy. nyeres.-köles. sorsjegy —.—, Kassa-Oderbergi Vasutreszv. —.—, Magyar jelzálogbank 483.—, Magy. kereskedelmi bank —.—, Az irányzat nyugodt.

Bécs, július 2. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.21, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.40, 1860-as sorsjegy 170.25, Osztrák hitel-sorsjegy —.—, Angol-osztrák bankrészvény 312.60, Bécsi Bankverein 541.50, Osztrák magyar bank 1854, Déli vasut 105.75, Dunagőzhajózási társ. 1154 — Dohányrészv. 31.50, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 117.43, Osztr. Lloyd 570.— 4.2 száz ezüst jár. 94.20—97.95, Osztr. koronajáradék 94.15, 1864-es sorsj. —.—, Osztrák hitelintézeti részvény 667.50, Union-Bank 60.50 Osztrák Länderbank 499.25, Osztrák-magyar államvasut 743.—, Elbevölgyi vasut —.—, Alpesi részvény 741.75, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 239.95, Lípótkohó 540.— Török sorsjegy 257.15.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 2. (Értéktőzsde.) A tegnapi newyorki értéktőzsde bizonytalan magatartása, valamint egy kisebb spekuláns fizetésektelensége következtében az árfolyamok kezdetben körülbelül az egész vonalon visszamentek. Később Taft elnök és az Interstate Commerce Commission elnökének Knappnaji köztudomásra jutott beszélgetése oly kedvezően hatott a piacra, hogy az árfolyamok nemcsak a veszteségeket pótolták vissza, hanem még emelkedtek is. Utóbbi különösen bányaeértékekről, villamosági és gőzhajós részvényekről mondható. Amerikai vasutak közül Pennsylvania kezdettől fogva kedvező irányzatot követett és orosz bankok is előnyben részesültek. Később déli vasut is pótolhatta veszteségeinek egy részét és a tőzsde határozottan szilárd irányzat mellett zárt. A készárupiac értékei többnyire szintén javultak. Napipénz 5—4½, magánleszámitolási kamatláb 3½ százalékos.

Berlin, július 2. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.20, osztrák hitelrészvény 209.50, Déli vasut 20.30, orosz bankjegyek 216.40, 4 százalékos új orosz kölesön 91.40, Disconto Commandit 186.10, Dinamitruszt 176.40, Harpeni 190.4. Unifikált török járadék 93.50, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.20, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar államvasut 158.50 Bécsi váltóár 860.50, Alpi járadék —.—, Alt. villamosági Edison 268.20, Gelsenkircheni 207.40, Laurakohó 175.70.

Frankfurt, július 2. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék —.—, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.50, Magy. ar.-jár. 95.10, Osztr. hitelint. részv. 209.50, Osztrák-magyar államvasut 159.—, Északnyugati vasut —.—, Bustiah radi vasut —.—, Londoni váltóár 204.10, Bécsi Bankverein 137.2, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölesön 78.40, 4.2 százalékos ezüstjáradék —.—, Osztrák koronajáradék 93.30, Magyar koronajáradék 92.45, Osztrák-magyar bank 131.30, Déli vasut részvény 20.12, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 860.50, Párisi váltóár 811.25, Union bankrészv. —.—, Alpesi részv. —.—.

Hamburg, július 2. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 97.75, 1860. sorsjegy 174.—, Déli vasut 20.50, 4 százalékos aranyjáradék 95.90, Osztrák hitelrészvény 209.60, Osztrák-magyar államvasut 1 8.50, Olasz járadék 104.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.45

London, július 2. Angol consol 82.1/16.

Páris, július 2. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.92, Osztr. aranyjáradék 101.75 Magyar aranyjáradék 99.15, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 611.50 3¼ százalékos Olasz járadék — Déli vasuti elsőbbségi kötv. 278.—, 5 százalékos marokkói járadék 53.—, 4 százalékos 1890. román köles, 97.95, 4 százalékos amori románjár. 1905. 94.40, 5 százalékos orosz járadék 104.50, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.—, 4 százalékos spanyol jár. 95.92 4 százalékos unifikált török jár. 94.40, Török sorsjegy —.—, Török adóhátrészvény 412.— Osztrák földhitel-

intéze —.— Osztr. Länderbank —.— Magyar jelzálogbank 509.—, Banque de Paris 1839, Banque Ottomane 724.— Osztrák-magyar államvasut —.—, Déli vasut —.— Meridionalvasut 680.—, Hartman gépgyár 635.— Rio Tinto 1653., Sucrerie d'Egypte 80.—, Tula 364. Urikányi kőszén 187, Chartered 41.—, De Beers 440.— East Rand 138.—, Jagersfontein 20.—, Trans. Land Comp. 67.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 203.62, Váltó német piacokra (rövid) 138.21, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 6/16, Olasz arany, váltó rövid 9/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csekk Londonra 251.85 Magánkamatláb 2¼.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Julius 2. Előző napi eladatlan maradvány 14 drb süldő. Pótfelhajtás 100 drb sertés. Mai felhajtás 329 drb sertés. Összesen 429 drb sertés, 14 drb süldő. Eladatott 429 drb sertés, 2 drb süldő. Mai maradvány 12 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirtertés. Öreg I. rendű 350 kg. életsúlyonossal 142 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. életsúlyonossal 140 fillér. Fialat nehez 300 kg. felel életsúlyonossal 144—152 fillér. Fialat közép 220—300 kg.-ig életsúlyonossal 144—154 fillér. Fialat könnyű 120 kg.-ig életsúlyonossal 144—154 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 143 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kigint életsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

MUSCHONG-BUZIASFURDO
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
BAKTERIUMMENTES természetes ásványvíz
ODIT GYÓGYIT. Kapható mindenütt
Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 89—35

Szerkesztői üzenetek.

K. Béla, Szalonna. „A Jókai szobor-alap javára”. Jókai már összes műveiből 82 művet válogattak ki 65 kötetben. Beláthatja, hogy ennyi regény- és novellacímzet a legjobb akarattal se sorolhatunk föl a szerkesztői üzenetekben. De intézkedtünk, hogy a kiadó-cég önnök az erre vonatkozó prospektust megküldje.

H. K. Muracsányi. (Zalamegye.) Hozzánk intézett jogi kérdésére jogtanácsosunk ajánlott levélben fogja a megfelelő kimerítő jogi véleményt megadni.

Dr. Sz. H. Herczeghalom. Kívánságának, hogy aprilis tizedikén tartott programbeszédét most egész terjedelmében közöljük, nem tehetünk eleget. Erre helyünk igazán nincs s talán már kissé idejét is multa a dolgot. Ha az ön által megindított mozgalom nagyobb arányokat ölt, természetesen szívesen fogunk vele érdemben foglalkozni.

Szomszédasszony. Egy okos mondást olvastunk valahol: „Csak akkor törődjél a szomszédoddal, ha segítségre szorulsz”. Ha ön ezt az intést megfogadná, sok kellemetlenségtől megkímélné magát. Miért nem tiltja meg cselédjének, hogy behordja a szomszédos pletykákat? Nem veszi észre, hogy ezzel a cselédje büntársává szegődik. A műveletlen falusi leány, félfülle hallja gazdáinak beszélgetését, a felét nem jól hallja, a másik felét nem jól érti meg és az egészet hamisan ismétli. Már most itélje meg: lehet az eféle tereferét komolyan venni? Ki tudja, nem éppen — ellenkezőleg — kedvező volt-e az a vélemény, melyet szomszédnője önről mondott és amelyet az ön cselédje értelméből kicsavarva sugdott be önnök? Azt ajánljuk, hogy ne vonja kérdőre azt az uriaszonyt, akivel nem ismerős, akivel nem érintkezik s akiről csak annyit tud, amit cselédjétől hall. Ez az egyik tanácsunk. A másik pedig: szigorúan tiltsa meg cselédjének, hogy pletykákat hordjon be. Gondolja meg, hogy a szomszédos cselédnek — viszonzásul — önről nem éppen ilyen alaptalan triestracst mesél el. Ezért még azaz! is megtoldjuk tanácsunkat, hogy a cseléd előtt lehetőleg ne mondjon véleményt másokról.

Falusi. Sok költségesen előállított baromfióban csak azért nem egészségesek a lakók, mivel azokban a jó szellőztetés hiányzik. A baromfiak különösen a tisztátalan levegő miatt szenvednek és a tyúkuk érzékenyek az ily behatásokra, mint minden más háziállat. A poshadt levegő, melyet a trágya okoz, összekötte az állatok kilehelésével, képezi okát mindenféle betegségeknek. Kellő szellőztetésre nem jó egyenes léghuzamot állítani elő, mely a baromfit éri, ellenkezőleg a szellőztetés a baromfitól legtávolabb eső ponton történjék, vagy közel az ől tetejéhez, úgy, hogy az állatot ne érintse a léghuzam, mert az esetben az állatok meghűlnek, mi ismét veszélyes betegséget okozhat. Ez annyit tenne, mint egyik bajt a másik által tűzni el.

R. Irma. Az ananászkrémhez egy friss ananász héját megmossuk és egészen puhára főzve, szitán áttörjük, ha kihűlt. A lehámozott ananászt vastag szeletekre vágva, 28 deka cukorral és az áttört héjjal puhára főzzük, aztán kiszeldjük és a visszamaradt léhez adunk 5 tojássárgáját és azt erősen verjük habverővel a tűz fölött, amíg sűrűsödni kezd. A főtt szeleteket kockára vágva, 10 lap felolvastott zselatinnal a sodóhoz keverjük, ha majdnem kihűlt, 1 decai habbá vert tejszínt is belevegytünk és formába töltjük. Hideg helyen hamar megkoosnyásodik.

Piroska. Jó kézfeherítőt a következő módon készíthet: Vegyen hozzá 1 gramm timsót, 1 gramm boraxot, 30 gramm lanóint, 1 ezitromlevét, 1 decai lilliomvizet, 2 gramm benzoe-tinktúrát. Ezzel bekentvén a kezet, keztyűt kell hunzni rá. Leghelyesebb éjjelre használni. Pár nap alatt meglepő az eredmény.

Sz. Székelyudvarhely. Egyenruhájuk van, de vise- lése épp úgy nem kötelező rájuk, mint a rendőrség többi hivatalnokaira.

Baross. Legnagyobb sajnálatunkra, ánképzőköri dolgozatok írásával nem foglalkozhatunk. Másfelőlben a red vonatkozó adatok bármely lexikonban részlete- sen megtalálhatják.

Halász. Önnek is szól az előbbi ízenet. P. Gyula, Módos. Mindenestire csak ott, ahol, az eredetét kiállítottak.

Lovag G. Sz. Ötösmerő. A választások izgalmaiban ezikke, sajnálatunkra, elkallódott.

T. J. tanító, Sárkány. 1. Minimális követelmény jog- tudományi államvizsga, vagy jogtudományi doktorátus. Szigorlatok előtt csak jogtudományi államvizsgával ve- hetik fel. 2. Osztálydíjat szigorlatok előtt jelenleg nem adnak. 3. Mint közös tartalmak hadapród teljesítheti a képzés megszerzése után gyakorlati éveit a hon- vőhadbírósnál. 4. A bejutás még most elég nehéz, de az új katonai bűnvádi perrendtartás behozatala után könnyebb lesz. 5. Közönségszolgálatok jelenleg köny- nyebb a bejutás. 6. A német nyelv csekélyebb tudása nem akadály, csak kérje a beosztást, tökéletes meg- tanulás céljából valamelyik jó német ausztriai hely- ségbe, ahol hadbírósg van.

Sorsjegyekről.

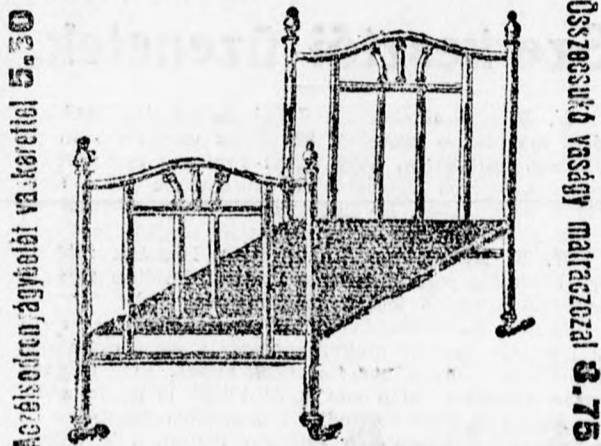
A. H. Arad. Nem nyert. S. S. Szendrő. Nem sorsolták ki. H. E. Cs. Nem nyert. K. P. Debrecen. Az első nyert 50 Koronát, a többi nem nyert.

Kisgárda. Öt évre visszamenőleg utána néztünk, de nem nyert.

Szerencse. Most — sajnáljuk — de nem volt sze- rense. Egyiket sem húzták ki.

Gábor. Az első, második és az ötödik számok 56—50 koronát nyertek. Többi nem. Szívesen utána néztünk, de tudunk kell a sorsjegyek pontos számát.

Rézagy 32 frt

Az itt bemutatott vasagy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutorj legolcsóbban szállít

NEMETH fémbutorgyára, V. Kohary-u. 19a.

A reklám Japánban.

Amikor végigjárjuk a főváros utcáit, lépten- nyomon rikító, lármás reklámmal találkozunk: A rikancosok telikiabálják füllüket krajezáros lap- juk címével. A lábunk megbotlik az aszfalton szabadjárta bocsátott „önmüködő” patkányba. A szemünk világát veszélyeztetik a felváltva kigyuló és kialvó villamos cég hirdetések. Szurkos gyerkő- czők vendéglőt, mozi, órást, susztert ajánló cédul- lákat nyomnak a kezünkbe. A falakat merész rajzu és színezésű plakátok borítják.

Hasztalan iparkodunk menekülni a ráuk erő- szakolt befolyásuktól. Lehetetlen. Egyszerre csak azt vesszük észre, hogy bizonyos reklám-neveket ismétlünk és mindenféle reklám-portékával ál- modunk.

— Ez is csak nálunk van így! — szokta a zsömbs budapesti ember mondani.

Természetesen, leginkább az olyan, aki Buda- pesten kívül más nagy várost nem igen ismer. Mert ha járt volna másfelé is, tudhatná, hogy miad az a modern kellemetlenség, ami ellen láza- dozik, kívülről importálódott hozzánk. Így a reklám- düh is.

Mit jelent a mi kezdetleges reklámunk a né- met, angol, amerikai reklám ellen! S hogy ne csak ezeket említsük, a mi sárgabőrű barátaink, a japá- nok is, siettek a reklám előnyeit felhasználni.

A meseszerű cseresznyevirág hónapban csak olyan erővel ütik a reklám-dobot, mint Ameriká- ban vagy mint minálunk. A reklám meghódította a házak falait, elárastotta az újságlapokat, üldözi a gyanútlan békés járókelőket, sőt beletol a magán- házakba is.

De meg kell adni a japánoknak, hogy amikor az óvilágban körültekintenek s az ideges szokáso- kat, intézményeket és berendezéseket tanulmá- nyozzák, nem fogadnak el minden látottat bírál- at nélkül, vakon. Mindenekelőtt latolgatják, hogy az ő viszonyaiknak megfelel-e ez vagy az. S azután az egyiknek a külső formáját veszik át, a másiktól a lényegét sajátítják el; ahogy nekik leginkább cél- szerű.

Igy vannak a reklámmal is. A mi reklámunk- nak formáit vették át s tartalmát — sajátos nem- zeti tartalmat — ők maguk adnak neki. Keleti tar- kaságban kergetőznek poetikus ötletek és a képze- let szeszélyes virágai azokon a reklámtáblákon, melyeknek ezek adják meg az egyéni jelleget.

A „Japon et Belgique” című lapban írja: Hogy a japánok verőket szerezzenek a legmerészebb

metaforákhoz és hasonlatokhoz folyamodnak. Így aztán olyan összefüggések támadnak, melyeket az európai komikusnak találhat, de amelyek itt Japán- ban tökéletesen megfelelnek a céljuknak. Így pél- dául az egyik kereskedő árjegyzéke biztosítja ve- vőit, hogy

„Áruinkat a kilótt golyó gyorsaságával száll- litjuk.”

Egy papirkereskedő a természetrajzot választ- ja szövetségstársul, amikor retorikailag biztosít, hogy

„Csodálatraméltó papirosunk olyan tartós, mint az elefánt bőre.”

Egy tókiói szatócs az életből vett pszichológi- kus és kisép csipős tanulságot használ föl, mondván:

„A mielőrendű ecetünk savanyubb a legördő- gibb anyós epójénél is.”

Egy divatárus csábító és behálózó módon kiált kuncsaftjai felé:

„Lépjének boltunkba! Meglepo módon fogad- juk. Alkalmazottaink olyan szeretetreméltóak, mint az az apa, aki hozomány nélkül szeretné leányát férjhez adni. Mindenkor úgy fogadjuk, mint azt a napsugarat, mely irózatos zivatar után ragyog le az égről.”

A kelet virágos nyelve ily módon adta a mo- dern reklám rendelkezésére. Multat és jelent, régít és újat sajátosságosan összevegyít és olyan reklámst- lust teremtett, mely merészség és eredetiség tekint- etében a legvakmerőbb amerikai reklámhősökét is fölülmulja.

Felolós szerkesztő: PUSJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság Igazgató: ERDŐS ARMAND.

KERTÉSZ PÁL

Divatnagyrúhá. Divatnagyrúhá. Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 40 szám. A FÜRDŐ-IDÉNYRE

nagy választékban, olcsó, szabott árak mellett kaphatók: FÜRDŐ- ruhák, fürdő-köpenyek, fürdő-sapkák, fürdőszalagok, fürdő-csizmók és fürdő-lepedők. Női és férfi frokös minden kivételben és fazonban máj 7.— K. — től feljebb. Gyermek ruhák minden nagysá- gban máj 7.— K. — től feljebb. Gyermek ruhák minden nagysá- gban máj 7.— K. — től feljebb. Bő társalmú 1000 ábrás ár- minden nagyságban 3 K-től feljebb. Női fürdő-köpeny szép krí- lyzések ingyen és bérmentve. Női fürdő-köpeny szép krí- lytel 7.— K. Fűzők és más minden nagyságban 1.00 K-tól.

Table with multiple columns: Budapesti Ertekezés, Mai zárolás, Nál zárolás, Mai zárolás, mai zárolás. Lists various financial and market data.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Főváros', 'Dr. B', 'FOG', 'JA', 'Ma és', 'LUC', 'Saj', 'Tab', 'La H', 'A p', 'hozom', 'létező F', 'ingatlan', 'kor igen', 'amelyne', 'czimen n', 'a n. é.', 'idején é', 'FOG', 'Fünte ve', 'Bu', 'Kérom', 'kotten v', 'kapu ala', 'nyoml', 'AGYT', 'Agytoll-', 'Flan', 'talan'.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. június hó 26-án.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (RUDAI SZÍNHÁZ.)

Délután mérsékelt helyrekl.

Az iglói diákok.

Diaktörténeti és teleházban Irta: Szonóczy Sándor; Működés: Márkos Imre.

Személyek:

Petki Csónakosy
Pati Ternyei
Ercsák Kovács
Béke Mosey I.
Az iskolavezető Szező

Róna
Kövessy
Virágh
Va da
Tabori
Latabár

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyreklakkal.

Az indiai nábob.

Albumi Faux operette a teleházban. Fordította Tabori Emil.

Kezdeté 1/8 órakor.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi lelelő FOGORVOSI INTÉZETE

Helye: Károly-körút 3. sz. alá.

Fajós fogak meggyógyítása Szajpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, arányhiány, koronák, Foghúzások (sítatásban is.) Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése.

Jó állás mellett mérsékelt szabott áron. Védőkék felnap alatt megkapják műfogakat.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1.

Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

Ma és a következő napokon teljesen új műsor.

Lucy König Richard Godai

Németh Juliska

Sajó Géza Jules Boesnach

12 órakor

Tabarin Bal Mabilie-ban

La Hiawatha beszkórnyántanc és még 25 brillians attrakció.

Előleges jelentés.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a

Károlyi-ut 40. szám alatt

létező Ferenc József-laktanya szállodát az ingatlanjal együtt megvettem és ezt a modern kor igényeinek megfelelően át fogom alakítani, amelynek megőrzését után a szállodát

BEIFERT-SZÁLLODA

ezímen nyitóm meg és személyesen vezetem, amiről a n. é. közönséget ugyanezen a helyen annak idején értesítették szövegezőm.

Teljes tisztalattal Saifert Dezső.

FOGAK

és fogorokot szajpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágasra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Fülszó ve.

Guttermuth János

mű-fog specialista

Budapest, VII., Baross-ter 20. l. em. jobbra 3.

Kitűnő ve.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert kóttan vagyunk a házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék. Telefon 130-03.

AGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Agytoll-cóztisztítás. VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszazállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.) (Telefon 71-25.)

VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszazállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.)

5000 db Flanell takaró!

135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanell takaró 1 frt 90 kr.-ert kapható

Szőnyeg-udvar Budapest, Király-utca 32.

(az udvarban.)

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianínó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű hitel-összeállításából veszi azt meg. — Nem bérelt a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árként, mintha készpénzzel venné. Előleg 10 frt havil részletfizetés mellett. 10 frt zetés mellett a legjobb zongorát vagy pianínót Rézletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestre, VI. ker., Király-utca 58. Nemcsak Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem látott alkalom, így könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által. 29072

Hubert Tisztogó

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

Az Aktiebologei de Laval's Angturbin cég Stockholmban

„Turbinakerék gőz- és gázturbinák számára”

című, 6734. számú, továbbá

„Ágyazás centrifugál szivattyúk tengelye számára”

című, 26691. számú és

„Tömítő szerkezet tengelyek számára”

című, 26709. sz. magyar szabadalmi eladók, ill. gyártási engedélyek vehetők. Bővebb felvilágosítást nyújt: Fehér Dezső okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő

Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-utca 10.

ZUR „SCHOSSENFABRIK”

BÉCS, XVI., Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Megrendelésnél méltostassék előírni a fazon, szövet színt, sohluss- és ospöböséget, az alj hosszúságát elől és hátul, ezek alapján minden alj, hűen a megrendelés szerint, lelkiismeretes pontossággal készíttve és utánvétellel expedálva.

Sport-fazon 8 K

Reklám-fazon 5.- K

Sport 8 korona

Kiválóan sikkos, sportosokra is alkalmas alj; fűrészfűző-munka, ragdag szűrés-munkával — Miedrefel, hűen a kép szerint, de kivánatra mieder nélkül is készíttető, fess övel, prima angol szövésű kosztüm-kelimből, legfinomabb szürke, drapp barna és olív mintázatokban, csikos vagy kockás s. — kor. Jó minőségű felposztóból, fekete, barna, drapp, tegethof, szürke és zöld színekben 10.— K. Prima minőségű sevioiból vagy lüs.terből fekete, kék, barna és krém színekben 12.— K. Finom fehér vászonból 12.— K.

Reklám 5 korona. Praktikus utazó- és strapa-alj izléseesen összeállítva és szolid, jó munkával elkészítve. A fess passé sevioiményű lortával és szűrésrel van díszítve, olgált berakott, elől hofaltmik vannak. Új mintázatú szürke csikos félruhaszövetekből, meglegő szép, tartós és jó anyag; drbja 5.— kor. Reklám-pozitívól úpszűttéhatatlan tartós szürke, drapp, barna, sötétbordo és fekete színekben 8.— kor. Remek szép sevioiményű atlass kamargából csak fekete színekben 10.— kor. Fehér vászonból borini nélkül 8.— korona. Reklám-fazon mint mieder-alj minden kivitelben egy-egy koronával drágább.

Magyar levelezés!

OLBRICH

Budapest, VI., Teréz-körút 6. Telefon 80-44.

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő első-rangú angol és francia női divattermmével kapcsolatos szabászati- és varródatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. a. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Mielőtt nyaralóba megyünk

helyezzük biztonságba értékpapírjainkat, ékszerjeinket, biztosítási kötvényeinket és egyéb okmányainkat

A „HERMES”

MAGYAR ÁLTALÁNOS VÁLTÓZLET R.-T.

Budapest, Hermes-udvar, IV., Koronaherceg-utca 5. sz.

rendelkezésre bocsátja a cégra — esetleg csak a nyáron át is — a tűz- és betörésmentes, vasbetonszerkezettel újonnan épített

SAFE-DEPOSIT

helyiségben levő pénz-árkököt a fél saját zára mellett. Nagyobb terjedé mű bűnözők vagy ladáki is elfogadhatnak nyáron át megőrzésre a helyiségben. A bűnözőknek a szelvények lefejtése és sorsolások ellenőrzése céljából modern berendezésű dolgozó-fülkék állanak rendelkezésre.

Bérelti, illetőleg megőrzési díj 16 kor.-tól kezdve egy egész évre.

Külföldi pénzemeket, valamint a bel- és külföldi fűrdőhelyekre és városaira szóló hitelleveleket a legolcsóbb feltételek mellett engedünk át.

Takarékbetéteket a legkedvezőbb kamatláb mellett kamatoztatunk.

WIENER MODE

15.— korona.

Ezen fazonok törvényileg védve vannak.

Wiener Mode 15 korona.

A idel szoknya-dívat ezen legszebb alkotásával beigazoljuk a bécsi sikk feltűnhetetlen voltát. Hímzett passeval készült, alatta mélyen rakott faltnak vannak. E fazon újzerű és meglepően sikkos, finom kamargaseviovit kelméből fekete, tegethof, lilá, barna, zöld és krém színekben ára 15. K. Legfinomabb minőségű tiszta gyapjú kamargaseviovitból ugyane színek 20.— K, lüsterből jó minőségben, színek: fekete, kék, szürke barna és krém 15.— K, angol sevioiményű lüsterből ugyancsak e színek 20.— K. Fehér prima vászonból 16.— K.

Földes, 1910. május 2-án.

Tekintetes

SCHOSSENFABRIK igazgatóságának

Hécs.

Tudatom tiszteltettel, hogy a rendelt alj megérkezett és pompásan megfűtel.

Köszönetemet nyilvánítom a mindenkinek a legnagyobb megelégedéssel melegen ajánlom.

Maradok továbbra is megrendelője

Karacs Piroška

Földes, Hajdu-m., Temető-u. 518

Uyen és hasonló tartalmu leveleket naponta kapunk minden kérdés v. keres nélkül.

Telkek a Hűvösvölgyben

Élvezendő területen, közutak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Fejlesztés nyertes a Balassa-féle vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 korlátolt feljebb. — Elénkint a Szilágyi telepen 5 éves lefizetésre. Vonatközelkedés közvilágítás. Fejlesztés nyertes a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183. sz. szolgálat.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Artalmatlan! Antiseptikus és hygienikus „Juno-ovszor” megakadályozza a hógyermekeladást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. **Ára 3 korona.** Postai megrendelések titoktartás mellett csak postai úton. Kapható az egyedüli készítőnél, **ESZTER KISZÓ** „Szent Háromság” gyógyszerárban Fenecsvár, Józsefváros 7.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban
Butor EHRENTREU és FUCHS
tesztvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Kosárüvegeket (Demijohn)

a legjobb kivitelben s legjutányosabban szállít nagyban és kicsinyben franco minden vasúti állomásra
Breuer Vilmos, Kassa (Pausz Béla)
A Máriaivölgyi Üveggyár társtulajdonosa.

Washington „amerikai”
iroda, uti szoba és könyvtárberendezések, angol bútorok
részletfizetésre is.
Árjegyzék és költségvetések ingyen! Magyarországi főeljárású Amerikai hadseregrendészeti Váltalat
Nagy és Vértess Budapest, Arany Műves-utca 20. Bálvány-u. sarok.

Titkos betegségek

gyógyításra legjobban ajánlható 24 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. szexuális és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyúti betegségeket, hólyagbajokat, székrekedést, bűbajokat, elgyengült fűrészt, időségekben és, önfertőzést és annak utóhatásait, ideg- és hátgerincsbajokat, valamint minden női bajokat.
Mondol d. o. 12 órától d. n. 4-ig és este 7-8-ig
Budapest, VIII., József-körút 2. szám.
Levelekre válaszol, gyógyszeresről gondoskodik. — Levél utján is biztos gyógyítást.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben

szenvedők különös figyelmet felhívom
cs. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre.
Ezek az egyedüli kötések, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomását is őrökthetné le: és a legrégibb és a legnagyobb sérvet is fájdalommentesen és teljes biztonsággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzékot ingyen és bérmentve küld:
KELETI J. sérvkötők gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 13-76.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

BENZIN és SZÍVÓGÁZ MOTOROK
Egyedárusító: **ABELES EMIL** BUDAPEST, V. VACI-UT 14.
EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYÚ NYERSOLAJMOTOROK
Benzin és nyersolajlokomobilos cséplőkészletek a **JÉGGYÁRTÓ és HÜTŐBERENDEZÉSEK.**
FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK.
Szakmában jártas képviselők keresetnek.

Magyar Nyugdíjbiztosító R.-Társ.

Központi igazgatóság
Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.

Biztosít bárkinek orvosi vizsgálat nélkül
agykori nyugdíjat,
rokkantsági járadékot,
özvegyi nyugdíjat és végkielégítést
méréselt díjtételek mellett.

Kérjen tájékoztatást! Képviselőket mindenütt keresünk. Kérjen tájékoztatást!

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.
Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.
Fiume-Venecia: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.
Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.
Ezen gőzhajók közvetlen csatlakozásában közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneciában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.
A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitchennel, étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.
Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyre, Budapest, (V. Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

KÖLTŐK ÉS ÍRÓK.

A vállalat legújabb kötete:
ALFRED DE MUSSET
Irtta KÖNIG GYÖRGY.

Az első magyar Musset-életrajz; részletesen, vonzó előadásban tárgyalja a költő szenvedésekben gazdag életét s szoros kapcsolatban mutatja be vele költészetét. A francia romantika nagy lírikusának eleven, hű és jellemző képe ez a könyv, egyaránt érdekes olvasmánya a laikus olvasónak és az irodalommal foglalkozónak.
Ára díszes kartonkötésben 2 kor. 50 fil.

Kapható;
Lampel R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

EZ AZ

A FÉLIGKÉSZ ÖLTÖNY
melyet

KOCH TESTVÉREK

Budapest legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruháza
minden testalkatra
mértékszerint **2 óra** alatt
a legjobb kivitelben az idején legdivatosabb szöveteiből szállít:

Gyászöltöny (könyvű)	46 K
Kék elegáns tvillöltöny	56 „
Divatos nyári sétaöltöny (Különbéle szürke színekben)	48 „
Angol lüszteröltöny kék fekete vagy szürke	36 „
Lüszter sacco és mellény	22 „
Valódi szegedi vászonöltöny elegáns kivitelben különféle színekben, tengerparti fűrdőhelyen nélkülözhetetlen	36 „
Koch-féle szabadalm. Körgallér	16 „ és feljebb

Gyermekruha osztályunkban
a vizsgák alkalmából rendkívül nagy készlet elegáns Fiu- és leányka mosóruhákban .. .. . 6 K és feljebb.

KOCH TESTVÉREK 26.

Budapest, Károly-körút

Magyar Cementipari Gépgyár

KORNIS TESTVÉREK ARAD.

Gyártunk szabadalmazott **RAPID** és más cement-cserépgépet, hidraulikus, könyökpresszóját és cementlap-aszaltókat; betoneső, vályu, jászol, hatarkő és kémenyformákat; betontömb, betontéglagépet és mindennemű szerzőmókat. Ismertető nyomás alatt, kérjen árajánlatot. Homok lelkiismeretes felülvizsgálása és mérnöki látogatás díjtalan.

Nagy nyári occasio

megkezdődött

UNGÁR

női divatruházában

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 2.

Toilették:

Elegáns, gázzal áthuzott toilették, most csak .. .. .K 80.-
Foulard seiyem-ruhák most csak .. .. .80.-
Madeira és grenadin-ruhák, most csak .. 60.-
Batisztruhák, madeira-diszítéssel, most csak .. 40.-

Bluzok:

Elegáns, gázzal áthuzott bluzok, most K 30.-
Kézi himzettbluz .. 20.-
Grenadin- és madeira-bluz, most 16.-
Batisztbluz most 6.-
Zefírbuz most 5.-

Pongyolák:

Svájci himzett batisztpongyola most .. K 36.-
Batisztpongyola, minden színben most .. 24.-
Franc. delain-pongolya .. 20.-
Mosódelain-pongolya .. 10.-

Aljak:

Vászonból .. .. .K 20.-
Lüszterből .. .. .24.-

Costümök:

Nyersselyemből most K 100.-
Vászonból .. .. .32.-
Utazó-kosztüm 40.-

Nyári köpenyek

Angol utazó-felöltő .. K 32.-
Nyersselyem-köpeny .. 60.-
Lüszter-köpeny 16.-
Vászon-köpeny 16.-

Az összes nyári toilették, kosztümök és felöltő-modellek mályen leszállított áron!

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSÁBAN

Az ó- és középkor történetében 314 szövegkép, 14 fekete, 11 színes műmelléklet és 8 színes térkép van.

MEGJELENT A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA VIII. kötet

AZ Ó- ÉS KÖZÉPKOR TÖRTÉNETE

IRTA: MÁRKI SÁNDOR

Márki világtörténete egészen új irányt jelent a magyar történetírás terén. Nemcsak azért, mert a legalaposabb tudományosságot egyesíti az előadás rendkívül érdekesítő voltával, hanem azért is, mert az uralkodó személyeken kívül a nevezetesebb gazdasági és kulturális mozgalmakat is az események középpontjába helyezi. Emellett korszakokat és embereket művészi jellemez s lelkükbe világít bele. A mult eseményeit beszélve el a jövő útjaira is rávilágít úgy, hogy Márki Sándor könyve rendkívül lebilincselő volta mellett egyúttal igen tanulságos olvasmány is.

Ára 24 korona; két kötetbe kötve 30 korona.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban kézpénzért, valamint

részlefförlesztésre

is kapható.

Pfeffermann Imre utóda

GYÁRÁBÓL

Budapest VII., Dohány-utca 58. sz.

Arjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

60- és vaságyak minden kivitelben.

Székterelőkoszték.

Fedőnyes koszték minden méretben.

Összevasható vaságyak legjobb minőségben.

Sedőny-ágybetétek mely nagyságban.

Kelettek, Jaulousinok és másdrótták minden méretben kaphatók.

Nálam

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

BUTOR

szükségletét a 15vetkező fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havi részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétáló-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoráldomót 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-94.

Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Láncz híddal szemben. —

Telefon 76-48. :: Sürgőncím: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

TITKOS BETEGSÉGEK.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és aki hirteleni könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemlő ötre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatású dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos híró intézete (Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett, a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hügycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az onfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, orlyongült férfitört (impotentiát), kezdődő elmezavart, aranyerőt, sarkot, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nem szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármi fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő titoktartó választ (a levélbe csak választólevelet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

patéka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszivénnyel, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlárhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

A kerékpárvilágot már 35 év óta uráló eredeti angol **Holland Premier és The Champion**

kerékpárokat dupla harang csapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jóállással, minden árfelemlés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és **kerékpár-alkatrészeket**

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészeket óriási forgalmunk következtében mélyen leszá- **nagyban eredeti gyári áron szállítunk** vidékre is parhova.

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár és alkatrész nagykereskedők

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán II., Margit-körút 6. szám.

Díszarjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Szenzációs találmány 1909!

„Jupiter” öngyújtó fémgertya, zsírtalan petróleumfűtésű. Használata 10-szer olcsóbb, mint a szokásos milly- és stearin gertyaé, mert egyszeri töltésre, amely 5-6 fillérbe kerül, 18-20 óráig tartó szagtalan szép világítást szolgáltat. A láng tetőzés szerint kisebbre vagy nagyobbra szabályozható, ezért éjjeli lámpának is használható. „Jupiter” magától gyullad ki, gyufa nélkül, egyszerű nyomásra; a gyújtókerék 10 évi szavatosság mellett ép marad és funkcióképes. Népszerűsége minden családnál, különösen szállodákban, vendéglőkben, üzletekben, gyárakban, templomokban stb. Ára 6 K., 8 drb 16 K., 6 drb 30 kor., 12 drb 57 K utánvéttel; 6 jeli lámpaburokkal 1 koronával több. Képviselek és elárúsítók kerestetnek

Cím: Ost.-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen Wien. V., Wiedner Hauptstrasse 104.

FOGAK

s koronától szájpadiás nélkül, gyökéreltávolítás, fogfehérítés, aranykoronák és tartó: fogtömések, foghúzóok érzéketlenítés stb. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítettnek. Régi hasznavehetően fog- **serti hasznavehetővé alakítottuk.**

Dr. Hegedüs Jakob fogorvos.

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.

Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰVEK IS

üzletében szerezhettek be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEORENDFLÉSEKRE KÜLDÖNS ÖNDÖT FORDITOK. **ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE**

AZ „ANKER”

élet- és járadék-biztosító-társaság.

:: Magyarországi igazgatóság ::

Budapest, V. Erzsébet-tér 13.

1909. december havában benyújtott a társaságnál 863 ajánlat 5,877,236 K biztosított összegre és kiállított 709 kötvény 4,901,231 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1,707,017 K-át előrés és elhalálozás folytán kifizetett 834,671 K-át. A január—decemberi 12 havi időszak alatt benyújtott 11,251 ajánlat 86,514,984 K-ra és kiállított 10,090 kötvény 76,787,084 K-ra. Ugyanezen időszakban díjakért 19,331,843 K-át vetelezett be a társaság, előrés és halálesetek folytán pedig 16,314,421 K-t fizetett ki. A társaság vagyona 1908. december 31-én 178 millió K, biztosítási állomány 550 millió K. Halálozások és esedékessé vált előrés bi- **ztosítások folytán a társaság fennállása óta 365 millió K. fizetett ki.**

B hirdetésí rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

B hirdetésí rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

Pénzszekrények,
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6-C.

Szép családház,
fényes nyáron lakható, közel a villamoshoz, Budapest legszebb részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból, melléképítményekkel. Teleknagyság 437 négyszögöl. Megtehető: I., Martonhegyi-út 39.

Töredék
fatalember német gyors és gépirő erdélyi fatermelő cég irodája részére kerestetik. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok eddigi működés és fizetési leány megjelölésével „Lignum 67” jelűre Tenzor Gyula hirdetésí irodájába Budapest, Szervita-tér 8.

Ananász
kajszinbaraczkot postakosaraként 3 korért, zöld ringlót, zöld diót, 2 korért, új barzonjának mását 10 korért, vajbábát 16 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Cseng-rádrol.

Hirdetmény.
Alulírott közzé teszi előjáráság közönséges, hogy a Magyarországi községi tulajdonat képező Forcsma-épület, kert és jegyterm Magyarországi községhez 1910. évi július hó 15-ik napján délután 2 órakor nyilvános árverésen 1911-1916. évekre használtatásba lesz adva. Egy negyedévi használtatás árverés után azonnal biztosítékul lefizetendő. Árverési feltételek a jegyzői irodában megtehetőek. — Magyarországi, 1910. június 20. Fáy Aladár jegyző, Varga István bíró h. 29118

Benes Károlyné
VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermelő kapcsolatos szabászat- és varratlanítványok a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Hirdetmény.
Alulírott közzé teszi előjáráság közönséges, hogy a közkegyi vadászati terület Magyarországi községhez 1910. évi július hó 16-án délután 3 órakor tartandó nyilvános árverésen 1911. évi január hó 16-tól 1917. évi július hó 31-ig terjedő időre a legtöbbet igényelőnek használtatásba fog adni. Kikiáltási ár 400 korona. A legmagasabb ajánlati összeg felének megfelelő összeget köteles ajánlattevő az árverés alkalmával biztosítékul lefizetni. Árverési feltételek a jegyzői irodában megtehetőek. Magyarországi, 1910. június 20. Fáy Aladár jegyző, Varga István bíró h.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kollék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Pászománygyár Részv. társ., Nagymező-utca 44.

Réhy-
név látható a valódi pomotefül csukorka minden egyes darabkáján.

Kókuszdiózsír
kóser, vaját, zsírt teljesen pótol, főzéshez, sütéshez kitűnő. Öt kilós postadoboz kor. 7.50 franco. Klein Sándor, Wien, Kaiserjosefstrasse 7. 5940

Világhírű
kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétel, szép nagy szemű spanyolmeggy csemegézni vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3.50, III-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám. 5938

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSÁ, Andrássy-út 12. és Revay-utca 6. szám. 28644

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Kézimunka
Nimzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Pászománygyár, Nagymező-utca, 46. szám.

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítésel, összes temetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

BUTOR

részletfizetésre is vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosításra szolgá!

LISZT ISTVÁN BUDAPEST,
most Kristóf-tér 8. I. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171-38. Több mint 500 keppel ellátott árjegyzékünket barkinek 60 fill. ellen franko elküldjük

CSIZ-FÜRDŐ,

A kontinens legerősebb jod-brom gyógyfürdője, nagy radioaktivitással. Meglehető gyógyeredmények a mirigyek megbetegedéseit, vérhajók és mindazon alkalmi betegségek-nél, hol a jód mint speciális 39 alkalmazásba. Ivo, fürdő, izasztó hidrogénfürők, szén-savas fürdők. Megnyitási napja 1-én. Kényelmes elsőrendű bérházak, szanatórium, gyógygyógytár, zongora, lawn-tennisz, tombolák, kirándulások. Vasútállomás, posta, távirda helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Államhivatalnok, katonatisztek előntőidényben 50% k. á. vez. ényben részesülnek. Prospektussal szolgá a fürdőigazgatóság. **Család gyógyvízét otthon használtatva** kitűnően bevált, megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és **Edecskút L.** telefonátjánál Budapest.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Penzt rögtön

butorra, zongorára, varró gépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségünkbe bizományba be-raktározza

Tauber
VI. ker. Eötvös-utca 6/B.
TELEFON 84-33.

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódnál

BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 123.
Telefon 62-80.
Alapították 1890-ban.

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Pászománygyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak

körmelegítő kályhakkal
hullám-lift-fotel és gyermek-kádak, valamint az ezekben való higiénikus cikkek, jég-szekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H.
Bpest, V., Arany János-utca 22a.
(Bálvány-u. sarok) Telefon 36-63.
A jegyzék ingyen és bérmentve.

ROZSAFÜZÉR (LÁNC)

SZIVATTYUK
MUSZAKI ÉS GÉPIPARI
R. T. BUDAPEST
VII. VÖRÖSMARTY-ÚT 19/A
Telefon 156-80.

Parlamentí

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktató szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztosállás-közvetítés. Nyitva szopt. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küldi a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-út 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünkkel utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-69 **Beiratások egész napon át.**

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.
27653

Gödöllőn

Óreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyszögölös, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak át lesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 házimesternél

BUTOR

30% megtakarítás!
Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és pallsander butorok, őrí szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

+ Soványtság +

Az egyedüli eredménytől kísért házias a dr. William Hartley tanár amerikai erőfát-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek kellek. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Vészhelyeség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszert. Kintünetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-út 11, II/I. Telefon 156-80.

25 koronáért

készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postátominták bérmentve helyben szabásmintát kívánatra házhoz küldöm. 28692

Gyors- és gépirő

kerestetik azonnali belépésre. Jelentkezés 8 és 9 között hétfőn Magyar Szószorosító Művelődési Társaság Kisfaludy-utca 9.

Bérhaztelek

a főváros egészséges helyén I. ker., csörsz-utca 53. 365 öles, 24 öi utcavonalon, villanyos megálló 1 1/2 perc, 143 lépés. Az utcában csatorna, gáz, vízvezeték, makadamizálva, olcsón eladó. Tulajdonos I. ker. Krisztina-körút 77. I. 12.

Családi házhely

belterület mellett, villanyos megállótól 8 perc, 650 lépés távol, gyönyörű szép kert a főváros leg-egészségesebb pontján, I. ker., hol vízvezeték és villanyvilágítás van, a szomszédok nyáron-télen laknak, nagyszerű kilátással, 808 öi jutányosan eladó. Vevő két részre parcellázható. Tulajdonos I. ker. Krisztina-körút 77. I. 1.

BUTOR

kézipénerget vagy részletekre minden kamattal nélküli legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imréné
Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerencsén-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

A gyermekáldást

2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítás, a melyért sok ezer hálalrat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében Fran A. Kanpa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

Van gramofonja?

Ha van,
kérje kifejezetten saját gyártmányú RIADO lomezjegyzékünket ingyenes legújabb rendszerű angol mintatű gyűjteménnyel!

Ha nincs,
kérje kifejezetten ingyen gramofon rendszerünk prospectusát. Mi bizonyos számú tetszés szerint választható lemezvásárlás ellenében teljesen ingyen adunk egy pompás gramofont! Szent László Utzat Budapest, 27 Veres Pálné-utca 16. sz.

Zálogcédulát,

Brillánsokat, gyöngyöket, ékszereket, aranyat, ezüstöt és rézáranyat veszek. Áll-erősítéssel, régi bronz, ósótárgyakat szobrokat és cizettárgyakat veszek. Kertő z ékszerész és rézáranykereskedő Király-u. 55. — Telefon 95 48. — Meghívásra jövek.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök, teljes vasalással. Kapuvás ácsolatok, kerkerítések, keramitlapok, kőhalmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór

épület-bontó vállalkozó Budapest, Naáor-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Magy. kir. szabadalm. jég szekrények

(nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban. Fűrdőkádak szabadalmazott feltétellel kaphatók

WIESEL ADOLF
Váci-körút 47/a. (Podmanzky-utca sarok.) Telefon 91-20.

BUTOR

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor-tól fűthető, fűthető kádak 60 kor-tól fűthető. Eivalakok mindentelje kiterjedt és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselenyi-út 51/E. Telefon 115-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGJOBB SZIVATTYUK

és TÖZVEZÉSKENDŐKÉNYEK GYÁRTÁSA BUDAPESTI SZIVATTYÚ GÉPGYÁR R. SZ. V. T. BUDAPEST, V. VACI-KÖRÚT 133.

VALÓDI FRANCIA GUMMIES HALHÓLYAGOK

100-150 g. 100-150 g. 30-40 g. legfinomabb minőségű STERYL GUMMI-KÜLÖNLEGESÉGEK csak ezekkel lehet készíteni NEUMAYER ÚJÓR BUDAPEST, V. VACI-KÖRÚT 133. TELEFON 115-46.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

AZ „EGYETÉRTÉS”

HETI MELLÉKLETE

Az ideálista.

Irta: Vértessy Gyula.

Mikor először találkoztam vele, rám is azt a benyomást tette, mintha valami olyan tulfinomult, nemes lélekkel állnék szemben, aki nem is illik a maga tiszta, nemes felfogásával, szárnyaló lelkével, jó szívével erre a sártekerre; közénk, gyarló, nyomorult, földhöz ragadt lelkű emberek közé.

Csodálatot és őszinte tisztelettel vegyült szeretetet éreztem Tar Gergely ügyvéd ur iránt. Ketszeres volt a bámulatom, hogy éppen ügyvéd ember tud ilyen ideálista, gyöngéd lenni, holott éppen ezen a pályán az ideálisták nem valami nagyon hemzsegnének.

A jóság és a tisztesség fogalmának valóságos megtestesülése volt ez az ember. Sőt gyöngédségében elment egész a nevetségeség határáig.

Például nem állta meg szó nélkül, ha az ő jelenlétében agyoncsaptak csak egy szunyogot is.

Most nyáron is, mikor egyszer kint sétálgattunk a Margitszigeten s diadalmas csatakiáltással összemorzsoltam egy szemtelen szunyogot, rám szólt:

— Azt hittem, hogy jobb szíved van — kezdte el az ő behizelgő, lágy, szelid hangján — egy író, egy poéta, aki öl! És pedig jogtalanul öl. Mert a legparányibb élőlénytől sincs jogunk elvenni azt az életet, amit nem mi adtunk neki, hanem amit az Ur adott. Életével csak neki tartozik a legkisebb bogár is. Nekünk nincs jogunk őt megölni.

— Hát neki joga van engem össze-vissza csipni?

— Ez csak kellemetlenség, amit nem szabad a legnagyobb rosszal, a halállal megtorolni. S ki tudja, milyen boldog volt ez a kis szunyog! Ez is szerethetett; ennek is lehetett családja s bizonyára ez is úgy örült a napfénynek, a nyárnak, a virágoknak, az életnek, mint mi.

— No, azt hiszem, aligha örült olyan öntudatosan.

— Honnan tudod, hogy nem? S épp ezért, mert nem tudjuk, úgy kell bánni a legparányibb isten teremtésével is, mintha a testvérünk lenne.

Mikor pedig egyszer a szegény emberek nyomorúsága kerül szóba, szinte a könnyekig elérzékenyedett.

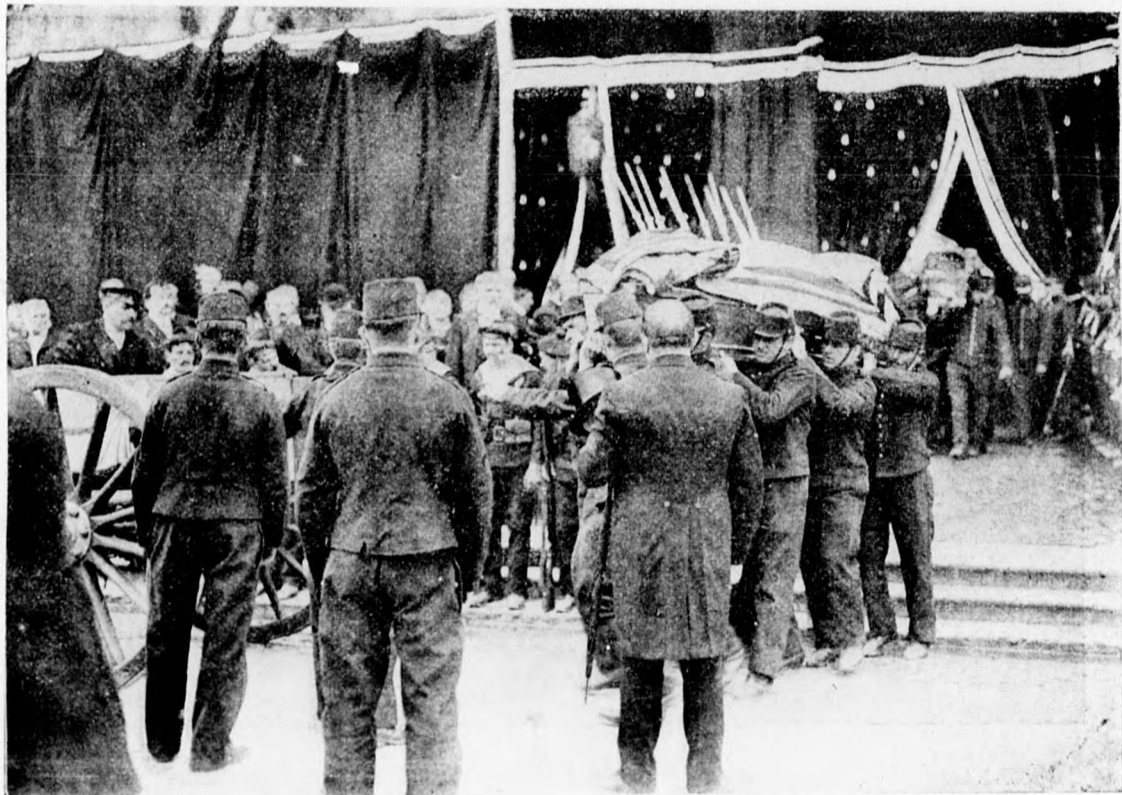
— Odaadnám a lelkemet értük! Oh, ha második megváltó lehetnék s meghalhatnék értük a kereszten! Különben, — tette azután hozzá — ki tudja, nem boldogabbak-e ők mégis, mint mi, akiknek lelkét az egész emberiség szenvedésének terhe nyomja. Lehet, hogy az ő szomorú életük, nehéz kínlásuk nekem jobban fáj, mint nekik. Csak segíteni tudnánk rajtuk! Csak lennének milliárdok, milliárdjaim, hogy szétoszthatnám az utolsó fillérig a szegények, a szűkölködők között.

S akkoriban csakugyan azt hittem, hogy milliárdok és milliárdok méltóbb helyre már nem

is kerülhetnének, mint Tar Gergely ügyvéd urhoz.

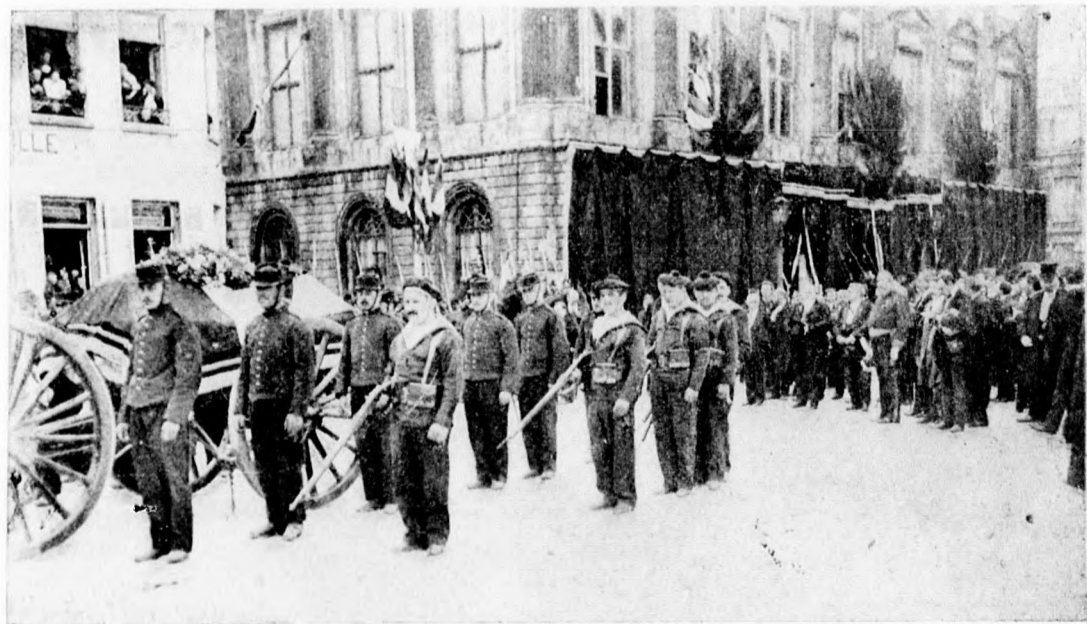
Ugy tűnt föl előttem, mint valami ókori bölcs, aki klasszikus jóságát még egyesítve a krisztusi szeretet tanaival, felemelkedett az eszményi jó magaslatára.

— Mindenkit becsülni és szeretni, mert mindenki testvérünk. A nagy embercsaládban egyformák vagyunk: és egyformán nyomorultak véges életünk határai között. Egyformán kínlódnunk itt mindnyájan napról-napra, a biztos, szörnyű vég tudatával és még bántsuk is

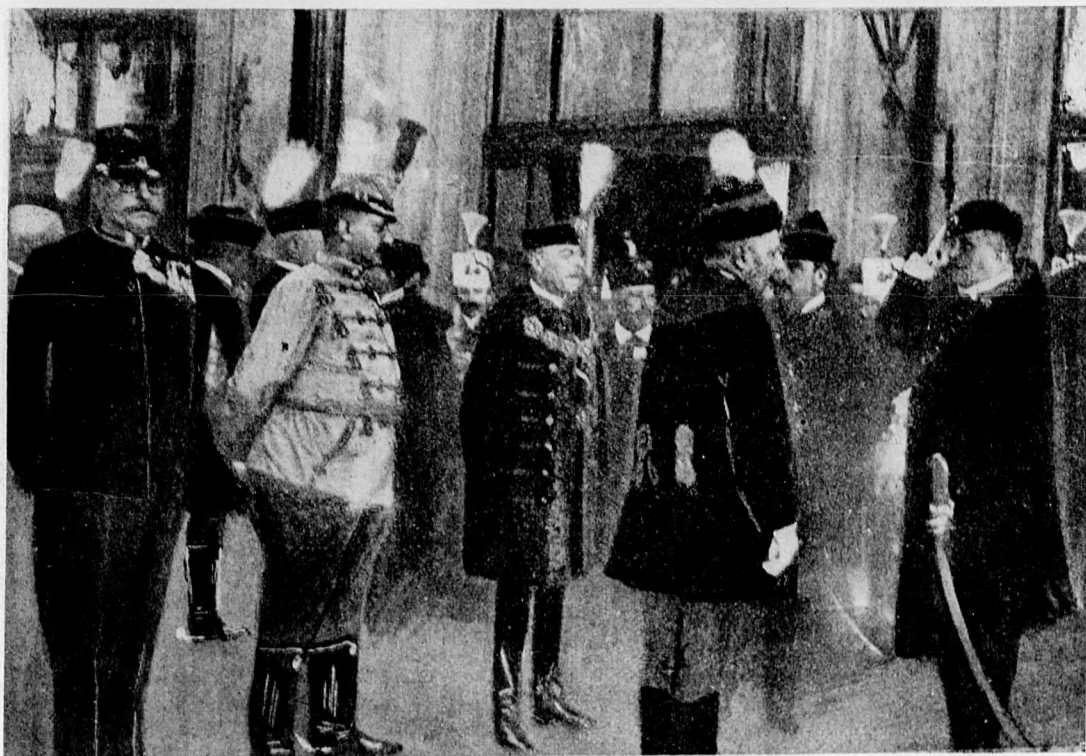
A «Pluviose» áldozatainak temetése.

A La-Manche-csatornában elsüllyedt «Pluviose» nevű tengeralattjáró hajó elpusztult legénységét nagy katonai pompával temették el Calaisban. A koporsókat a városházából egyenkint hozzák ki és helyezik ágyutalpakra.

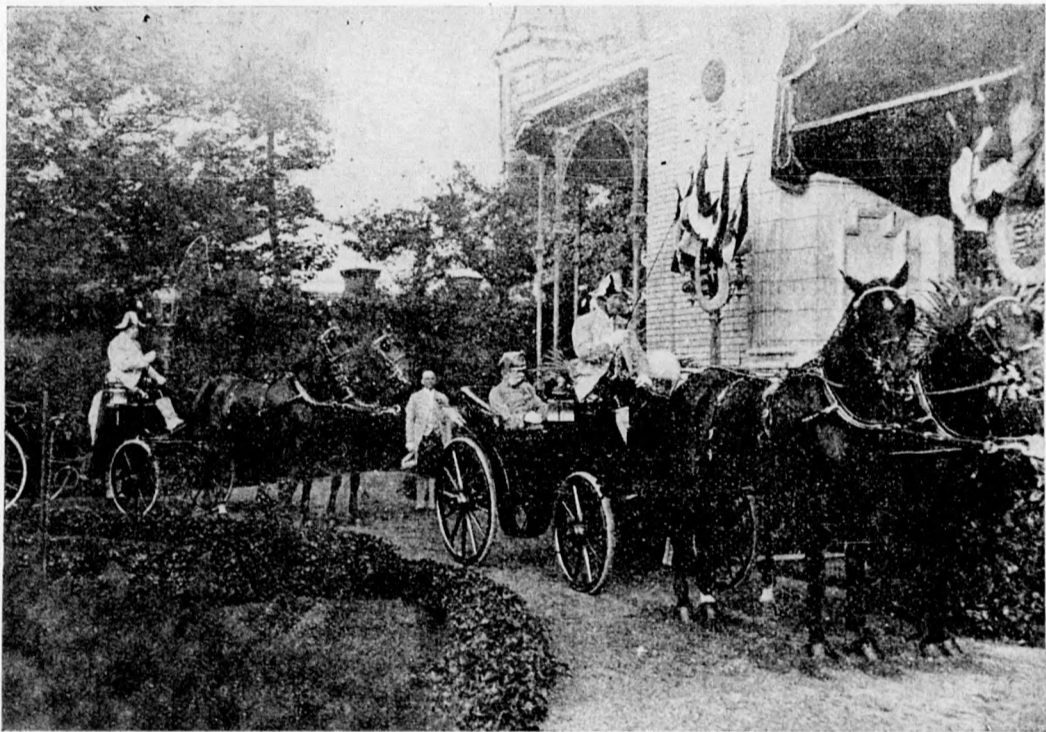
A «Pluviose» áldozatainak temetése.

A huszonhét koporsóból álló menet megindul a temető felé. A koporsókat követők közt elsőnek Fallieres francia köztársasági elnök lépdel.

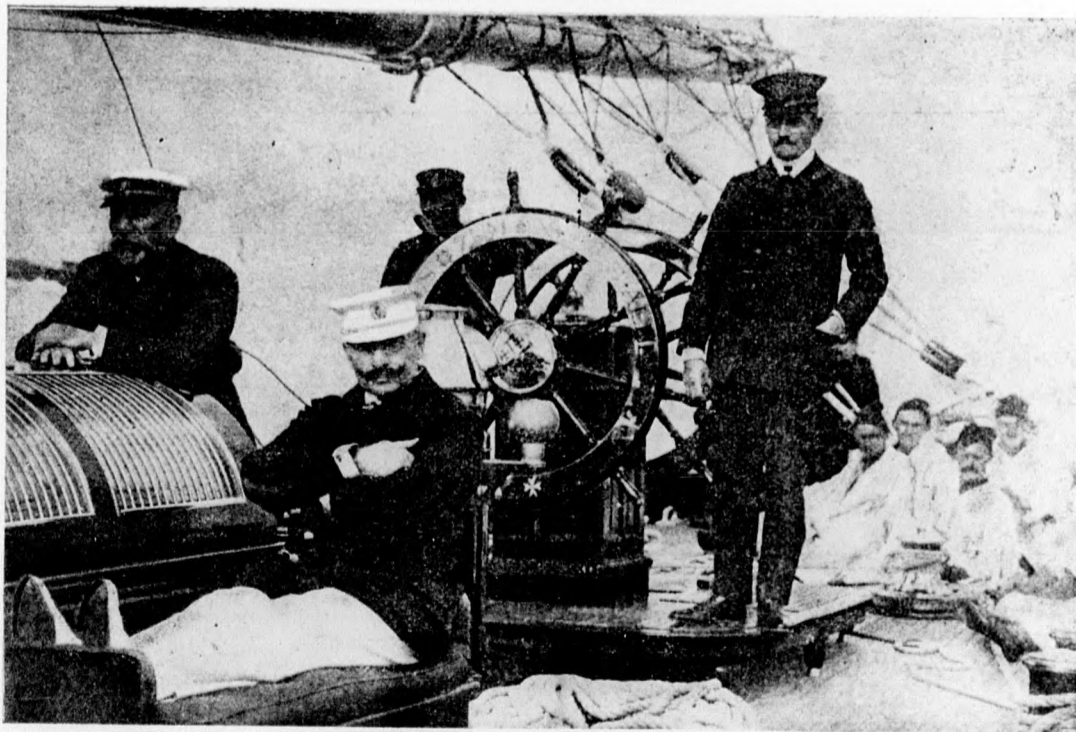
A király Budapesten.

A király az országgyűlést megnyitandó Budapestre érkezett. A pályaudvaron az uralkodó fogadására Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök vezetésével megjelent az egész kormány és a parlament nagy része.

A király Budapesten.

Képünk a nyugati pályaudvarról indulóban ábrázolja az uralkodót. A kocsiban a király oldalán a miniszterelnök foglal helyet.

A német császár Kielben.

A német császár részt szokott venni az évenként rendezett kiel regatta-versenyeken. Ebben az esztendőben is ott volt, ami azért nevezetes, mert ez volt első útja betegsége után.

egymást, holott a szenvedések közössége szeretetre ösztönöz mindnyájunkat?

Elég gyakran elmondta ezeket és az ezekhez hasonló elveit. S csakis elveinek ez a gyakori emlegetése ébresztett bennem néha kételyt.

Hátha mégse olyan nagyon jó ez az ember, aki mindég a jóságról beszél. Hátha olyan, mint azok a gazemberek, akik mindég a becsületért párbajoznak?

Hanem a kétkedésem csak nagysókára vált be. Jó ideig én is annak tartottam az ügyvéd urat, aminek a többiek, aminek mutatta magát: a föld hátán a legjobb embernek s a legderekabb családapának.

Hogy tudta az otthonát dicsérni!

— Az élet minden vihara közepette erőt és kitartást ad az embernek az a tudat, hogy van egy nyájas pulha fészek, ahol szeretet és ölelő kar várja. A feleség és a gyermekek, ezek képezik a földi mennyországot.

Hanem az ügyvéd ur ezután a földi mennyországra után mintha jobb szeretett volna csak úgy távolról epekedni. Odahaza nem igen szeretett lenni; még az irodája is máshol volt mint a lakása, hanem az otthonától távol, egyre az otthonát dicsérte:

— Az én édes feleségem, az én aranyos csibém!

Hanem az édes feleségét, meg az aranyos csibéit nem vitte sehová magával.

— Legjobban érzik azok magukat odahaza! Nem lehet őket ki is mozdítani otthonról. Eleintén akartam őket vinni ide is, oda is, de most már meg se kísértem.

Csak nagy ritkán lehetett őket társaságban együtt látni, hanem ilyenkor azután Tar Gergely ur szinte tüntetőleg mutogatta, hogy milyen gyöngéd, jó, odaadó férj ő.

És ez a tüntető magaviselete volt gyanunak a második alapja. Mert az ügyvéd ur ezzel a tüntető szeretettel mintha el akart volna leplezni valami titkot, ami közte és felesége között volt; mintha minduntalan védeni akarta volna magát valami olyanféle láthatatlan vád alól, hogy ők nem élnek jól egymással.

S a gyanu egyre erősödött bennem, hogy ez a sápadt, halvány arcú asszony távolról sem olyan boldog, aminőnek mutatja magát, vagy talán aminőnek mutatnia kell magát.

Csak hogy a gyanu maradt gyanu. Sőt később a gyanu el is oszlott, mert mikor valaki előtt felemlítettem, hogy vajon csakugyan boldog-e Tar Gergelyné, az illető kinevetett:

— Örült gondolat. Az ügyvéd ur a legjobb, legderekabb ember; Matild pedig a legboldogabb asszony! Hát emiatt ne fájjon a maga feje.

Aki pedig ilyenképpen kinevetett, az Tarné legjobb barátnője volt; hát az ő szavának hinnem kellett.

S kezdtem magamat rossz emberismerőnek tartani, sőt magamban, hallgatag, még bossánatot is kértem Tar urtól, amiért hogy rosszat merem róla gondolni. Különösen később, mikor kezdtem hozzájuk járni is s csakugyan úgy láttam, hogy boldogan élnek.

Tarnének csak az arcza hazudtolta meg még mindég a jókedvét. Az nagyon sápadt volt és ajka szögletében ott volt az a két kis ránc is, amely a lelki gondok legbiztosabb jele s melyet mintha minden mosolygással külön le kellett volna győzni s úgy hajtani a jókedy igájába.

És a két kis ránc igazat mondott s fájdalom, végzetül mégis csak nekem lett igazam.

Nyári utazásomból a napokban tértem haza s az első, a kivel találkoztam, a kis asszonyka volt, Tarné barátnője.

— Maga nem tudja a borzasztó hit? Matild megőrült. Az én kedves, jó, okos, adám Matildom. Ezelőtt pár hete. Az ügyvéd ur egy budai szanatóriumba vitte szegény feleségét. Borzasztó tragédia! Lehet, hogy a szegény férj is utána pusztul. Hiszen tudja, micsoda gyöngéd, nemes lélek! Nem bírhatja ki ezt a csapást! Irtozatos dolog! Persze nem olvashatta, mert a lapoknál intézkedett Tar ügyvéd ur, hogy ne hurcolják meg szerencsétlen hitvese nevét. A szerencsétlenség előtti napon még vacsora volt náluk. Én is ott voltam. Szegény barátnóm a legjobb kedvében

volt. Fenn
napra már
ágyból ki
kiabálta, h
Pár napig
vele bírni;
Az orvosok
Az is! Vol
mániája? F
kényszerite
gát; legutó
mikor a m
akarta fojta
utczára. Sz
Nem s
mit, csak n
hogyan Tar C

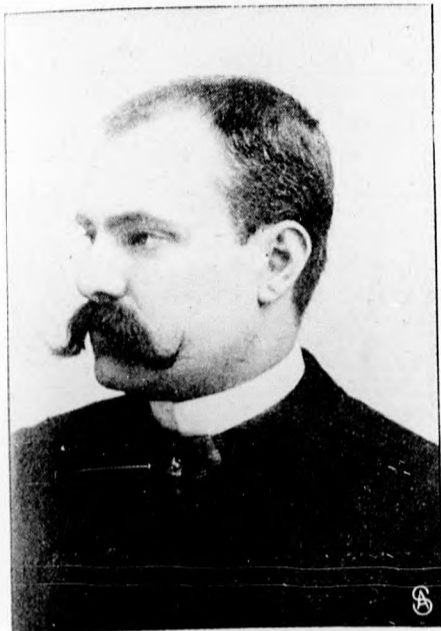
franczi
eljegye
La

még anná
nek én tar
És el
szonyt a
tek be ho
örült, akil
Siker
hozza s ő
Persz
nül írta-e
birtam kib
lett írnia,
viden:

— A
valaha él
heitem, d
lem szaba
dagot, fiat
nem ittan

volt. Fennmaradt velünk éjfélutánig s másnapra már kitört rajta az örütség. Félmeztelen, ágyból kiugorva, kiszaladt az utcára s ott kiabálta, hogy a férje meg akarja mérgezni. Pár napig odahaza ápolták, de nem lehetett vele bírni; végre is be kellett vinni Budára. Az orvosok kimondták, hogy gyógyíthatatlan! Az is! Voltam egyszer fent nála. Tudja mi a mániája? Hogy a férje ütötte, verte s úgy kényszerítette rá, hogy boldognak mutassa magát; legutóbb pedig meg akarta mérgezni s mikor a mérget nem akarta bevenni, meg akarta fojtani. Akkor rohant ki az ágyból az utcára. Szegény asszony! Teljesen örült!

Nem szóltam a jó barátónak beszédére semmit, csak magamban gondoltam megint arra, hogy Tar Gergely ur, a nagy ideálista, talán

Victor Napoleon herceg,

francia trónkövetelő, a Bourbon-ház feje eljegyezte Klementina, belga hercegnőt, Lajos Fülöp király leszármazottját.

Klementina hercegnő,

Victor Napoleon menyasszonya.

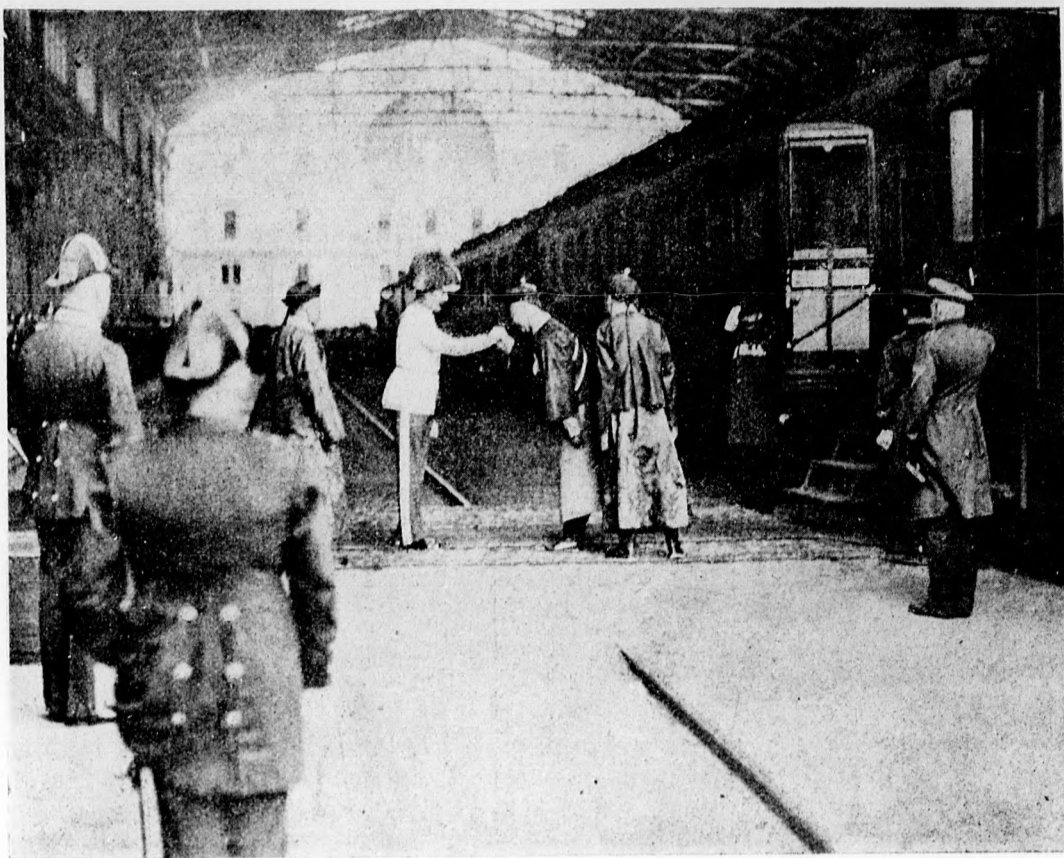
még annál is nagyobb gazember, mint aminőnek én tartottam őt eddig.

És elmentem meglátogatni a szegény asszonyt a budai szanatóriumba. Nem eresztettek be hozzá. Azt mondták, hogy dühöngő örült, akihez senkit se lehet bocsátani.

Sikerült azonban egy levelet becsempészni hozzá s ő is kicsempészett egyet hozzám.

Persze, csak a jó isten tudja, hogy józanul írta-e ezt, vagy meghibbant elmével. Alig bírtam kibetűzni, látszott, hogy sebtüben kellett írnia, valami rossz ironnal s nagyon röviden:

— Az uram a legnagyobb gazember, aki valaha élt ezen a földön. Tűrtem, amíg tűrhettem, de tovább nem bírom. Meg akart tőlem szabadulni, hogy mást vehessen el; gazdagot, fiatalot; a kávémba mérget öntött, én nem ittam meg, mert észrevettem, de beadtam

Kínai katonai küldöttség Európában.

A kínai vezérkar főnöke Tsai-Tao királyi herceg egy kínai katonai küldöttséggel beutazza Európát és tanulmányozza az egyes országok hadseregeit. Bécsben a kínaiakat Ferencz Szalvátor herceg fogadta és üdvözölte.

a kis kutyámnak, az megdöglött tőle. Mikor ő ezt megtudta, meg akart fojtani. Boldog vagyok, hogy itt lehetek! Itt talán nem ölhet meg mégse... Egész életem kin, gyötrelmem volt amellett az ember mellett s azzal sem elégedett meg, el akart tenni láb alól. Itt jó lenni, mert őt nem látom; nem mer idejönni. Nem is akarok innen kimenni. Minek, hová? Itt legalább az életem biztos. Ha csak ide is el nem jön utánam? S eljött!

S tegnap olvasom a lapokból, hogy Tar Gergelyné, az előkelő fővárosi társaság ismert alakja, egy szanatóriumban megmérgezte magát.

Tar Gergely urral épp az imént találkoztam. Áhitattal, mélységes fájdalomtól áthatva beszélt:

— Az Istennek tetszett, hogy meglátogasson a legnagyobb csapással. Ő tette, aki ellen nem lehet zugolódni. De hát miért is szület-

tünk volna másért, mint hogy szenvedjünk. Csak az a szerencse, hogy semmi sem tart sokáig.

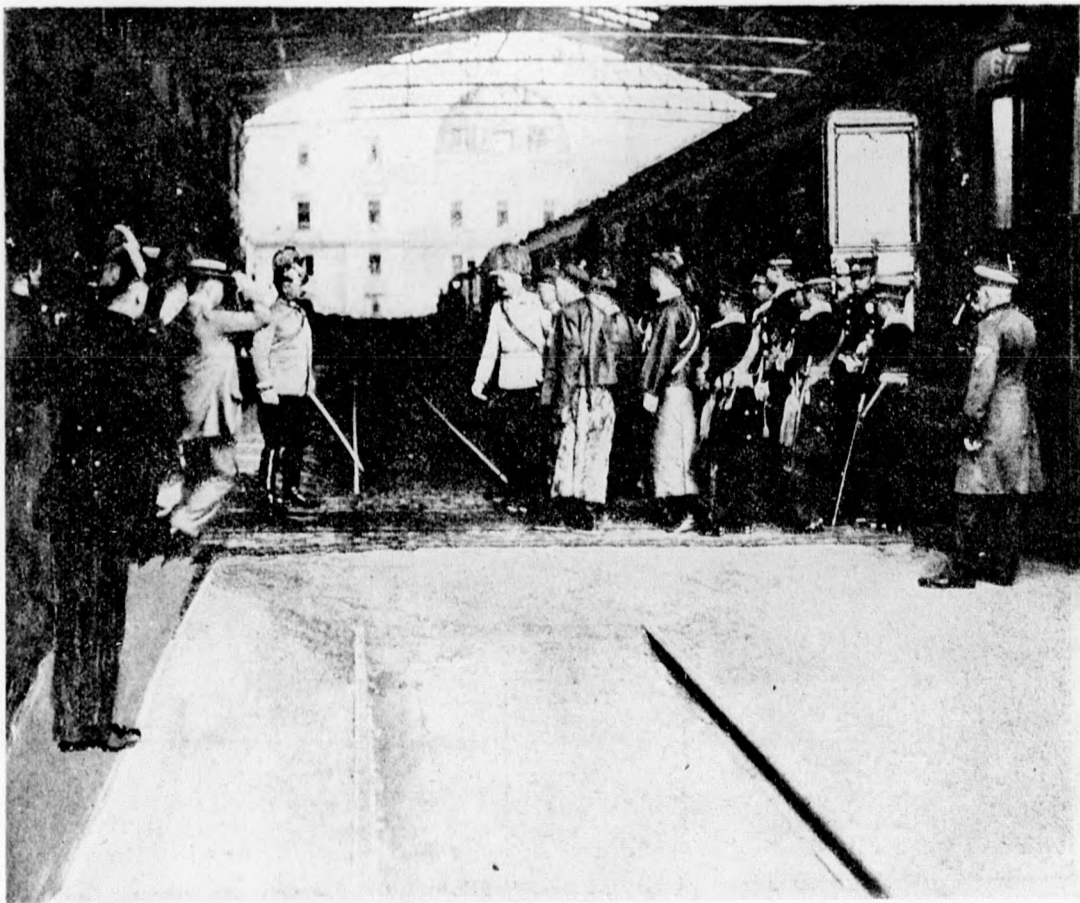
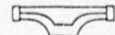
Szólt és fenséges, messiási léptekkel távozott.

Vajjon mit szólt volna, ha a szemébe vágtam volna, hogy gyilkos, gazember?

Bizonyára mély szájalommal s részvétellel bevitetett volna az örültek házába. S mindenki neki adott volna igazat. Így tehát egyszerűen mély részvételemet fejeztem ki.

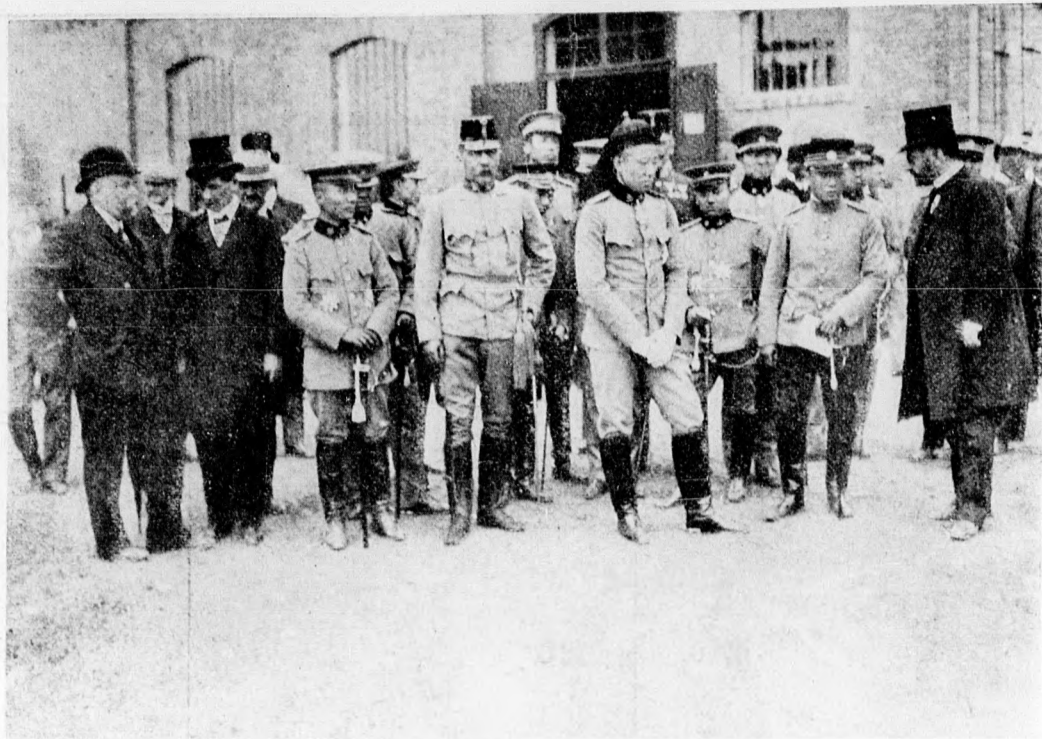
Megrázta a kezemet s szemében könnyel, vonagló ajakkal mondta:

— Az Ur az ő legjobb szolgáit látogatja meg, hogy próbára tegye hitük erejét. Én is kétségbeesném, ha nem tudnám, hogy odafönt találkozom az én angyalommal...

A kínai küldöttség Bécsben.

Ferencz Szalvátor az üdvözlések után bemutatja a megjelent tábornokokat és főtiszteket.

A kínai katonai küldöttség Budapesten.

A kínai küldöttség Budapestre is ellátogatott, ahol József főherceg fogadta Tsai-Tao királyi herceget és a kínai katonatisztek. A küldöttség meglátogatta a csepeli tölténygyárat, ahol csepeli Weiss Manfréd gyártulajdonos kalauzolta a kínai urakat.

A kínai küldöttség a csepeli tölténygyárban.

A bécsi kínai nagykövét Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszterrel elhagyja a csepeli tölténygyárat.

A kínai küldöttség a Törley-pezsőgyárban.

Kínai vendégeink a többek közt a Törley-pezsőgyárat is meglátogatták, ahol nagy meglepetéssel szemlélték meg a gyárat.

Az öreg író.

Közepes tehetség volt az öreg, aminő legtöbb van az írók között. Gondosan, figyelemmel dolgozott, egészen csinos kis meséket eszelt ki és volt benne valamelyes regényes romantika is, amely egy időben nagyon felkapottakká tette a dolgait.

Az olvasóközönség átlagának mindennapi étvágyát ezek az írók elégitik ki, akik könnyen emészthető, könnyű szellemi táplálékkal szolgálnak, olyannal, aminő például a testi táplálékok között a gyümölcs, mely kellemes is, egészséges is, csak hogy éppen nem tápláló.

Bánossy azután ebben az ő szelid, romantikus zsánérében összeirt mindenfélét. Novellát, regényt, verset, szindarabot; az utóbbi időben pedig, mikor kitört az ifju óriások között a tárczairási epidémia, ez a ragály is átragadt reá.

Ennek az utóbbi műfajnak a művelése ugyan egy kis nehézséget okozott neki, de csakhamar tultette magát ezen is és dicsekedve emlegette, hogy milyen hamar belejött az új formába.

— Most már jól megy! Eleintén nehezen tudtam megszokni! Tudjátok, azokban a hosszú novellákban kedvére kibeszéltheti az ember az alakjait, de itt sietni kell mindennel. A huszadik sorban már szerelmet kell éreznie a hősnöknek, hogy a harminczadikban megvallhassa és hogy a hatvanadikban vagy megszöktethesse, vagy megölhesse az imádottját. Hajdanában másképp csináltuk! Az első folytatásban még csak bemutatuk a hősokeket, a nemes vonásu, hamleti töprengéssel teli hősokeket, akik többnyire dus gondörzetű fürtöket, selymes barkót és merész izevetű szemöldököt viseltek, melyek alól kicsillámlottak a sasteakintetek! Olyan szép férfiakat irtunk le, hogy a vidéki kisasszonyok nem gyöztek érte eléggé hálásak lenni. A «Hölgylutár»-hoz, meg az «Ország Tükré»-hez mindennap hatommal érkeztek az előfizetők köszönő levelei, amiért hogy olyan szép hősokeket liferálok nekik. A szerelemnek elég volt felébredni a negyedik folytatásban s az öngyilkosságra a hősokek vagy hősokek csak a tizedik folytatás körül mertek gondolni! De persze, ti ma gőzerővel csináltok mindent és az én fáradt Pegazusomnak utánatok kell ügetni.

És elég jól ügetett! Az ő ósdi izü, de kellemesen megirt történetei talán még jobban tetszettek, mint a fin de siècle izü, kellemetlenül megirt történetek. Holmi komoly lélektani probléma, vagy az új idők viszonyainak tragikumuma, avagy komikumuma — az őt mind érintetlenül hagyta. Ment a maga utján, alkotva az ő sablonosan kiczirkalmazott szerelmi históriáit.

Fogatlan, dereshaju vén legény volt már és még mindig szerelmes históriákat firkált. A hatvanéven is tul volt és még mindig olyan könnyelmü bohéméletet élt, mint akármelyik az ifjak közül és ha ma volt is pénze, hogy holnap lesz-e? azt épp oly kevésbé tudta, mint ezek.

Szóval napról-napra, azaz tárczáról-tárczára élt. Ha irt és el tudta adni a dolgát: volt pénze; ha nem tudott írni, vagy a nyakán maradt az írása: koplalt.

Fiatal embernek még csak türehető állapot az ilyen; de olyan öreg urnak, mint ő volt, bizony nem a legkellemesebb lehetett. A fiatalok legalább azt hitték és nemcsak sajnálattal, hanem néma megdöbbenéssel is néztek az öreg kollégára. Hiszen mintha csak eleven ijesztő példának lett volna odaállítva az elé a mesgye elé, amelyen ők most akartak utna indulni. Az arczára mintha rá lett volna írva:

— Utánam ne jöjjetek! Csak tövisek vannak itt; a virágokat hozzá kell gondolni. Nyomorúság ez a pálya. Látjátok, én mióta írok és milyen koldus vagyok! Testben, lélekben! Igen, lélekben is. Mert hiszen nekem is voltak nagyratörő terveim, egeket hasogató ambícióim, én is akartam repülni és ime látjátok, hogy elhullattam a küzdelemben a szárnyaimat!

De mindezeket csak le lehetett olvasni az arczáról. Vagyis jobban mondva a fiatal írók képzeltek oda az arczára és olvasták le onnan. Ő maga a viláért se panaszkodott volna soha!

És ezek a szomorú jósigék és vallomások is csak néha kerültek az arcára. Legtöbbször jókedvű volt az öreg ur. Friss, eleven és kedélyes, mintha neki lenne a világon a legkellemesebb és legnyugalmasabb dolga és a legbiztosabb állása.

Hanem egyszer mégis nagyon elszomorodott és akkor kitört belőle az elkeseredés.

Valamelyik szerkesztő visszaadta a kéziratát azzal, hogy nagyon unalmasak már az ő szerelmi történetei és hogy manapság már másképp szeretnek az emberek, mint ahogy ő képzelte.

Nagyon el volt keseredve akkor este és a kávéházban a megszokott asztalnál ugyan csak dühös tempókban szívta és fujta a füstöt csibukjából:

— Még azt mondta, hogy másképp szeretnek! A számár! Szeretni csak egyféleképpen lehet! Mondta volna azt, hogy sohse tudtam, hogy szeretnek! Ezt még inkább elhiitem volna neki! Mert lehet, hogy csak a házasságban lehet az igazi szerelmet megtanulni. Ezt meg sohsem próbáltam. Hej, pedig de sokszor szerettem! De talán ez mind csak olyan álképlet volt a szerelemnek! Az igazit meg késő lenne most megtanulni! A házassággal, úgy vélem, elkéstem egy kicsit. Meg azzal is, amit az az ur mondott, hogy próbáljak valami biztos állás után nézni, mert ilyen öreg urnak kínos lehet már a sok irás! Csak legyen nyugodt! Nem kínos nekem! Még mindig gyönyörűség! Gyerekek, ha nem lenne az irás gyönyörűség, ugy-e, akkor nem íránk?

— Persze, hogy nem! — zúgták helyeslően.

— Pedig mégis csak bolondság az egész! — folytatta az öreg később, megint elborongva. — Ne is jöjjetek utánam! Ez lesz a ti vétegetek is, ami az enyém: ha majd megvénytök, más pályára küldenek! Ostobaság az egész!

És egyre csak azt ismételte. Aznap este nem lehetett belőle mást kivenni. Hamarosan haza is indult. Engem érdekelt az öreg ur lelki állapota és ajánlkoztam, hogy majd hazakísérem.

Bőbeszéd lett az uton csakhamar.

— Bizony fiam, bolond dolog az és szerfölött háládatlan, ha valaki igazi, nagy tehetség nélkül íróvá lesz! Minden más pályán többre lehet menni sokkal kevesebb munkával, nem is szólva arról, hogy mennyivel biztosabb és kényelmesebb minden más egyéb foglalkozás! De persze az ember későn vesz észre mindent. Azt a legkésőbb, hogy számár! Illúziókban és illúzióknak élünk és az illúziók koldusai vagyunk! Tulajdonképpen pedig számárak vagyunk, akiket becsap az élet! Természetesen egészen kellemes ez az illúziókkal való becsapás, amíg fiatal az ember, de azután, mikor az illúziók foszlányokká tépődnek és jön az öregség tele és a lelkünk didereg a foszlánynya vált takaró alatt!

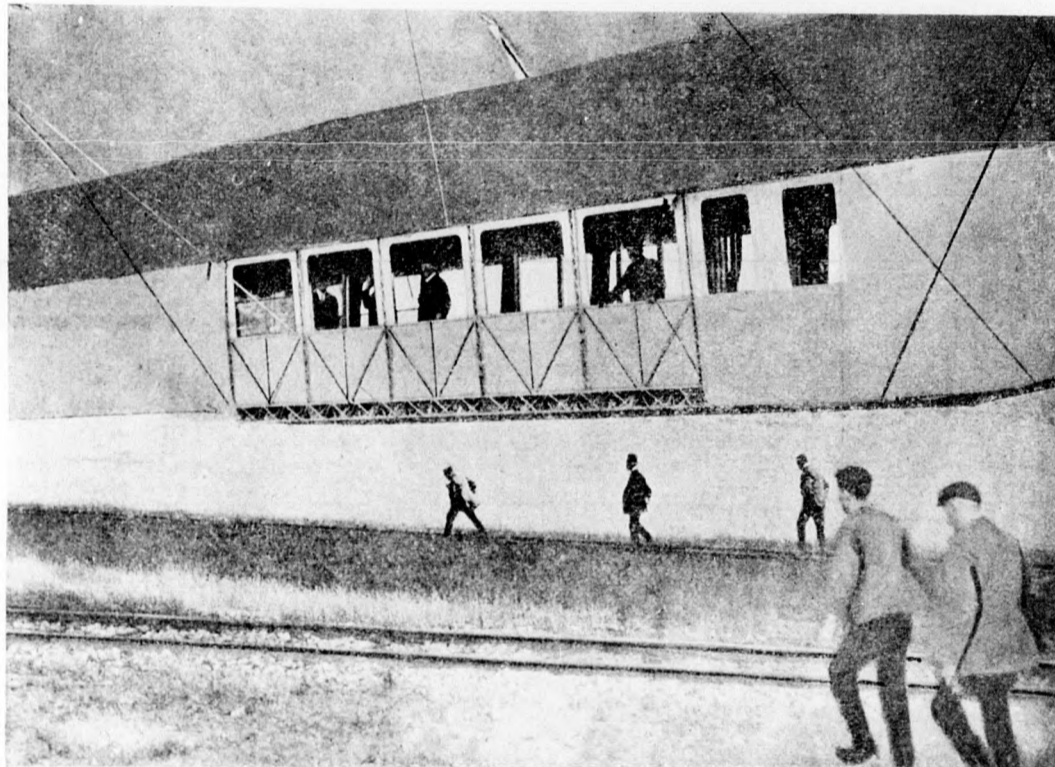
Dicsőségért és szerelemért! Ez a két szó van a lobogónkra írva, melyet büszkén, fenn lobogtatunk, mikor utunkra indulunk. S milyen kopárnak, milyen szédítően fényesnek látjuk az utat! Mintha a babérok még nem lennének mind letépve, hanem mi reánk várnának!

Emlékezem, jól emlékezem ezekre az első lépésekre, mikor félbehagytam az egyetemet. Ha elvégeztem volna, azóta isten tudja micsoda kényelmes állásban levő nagy ur lennék! Andrássy idejében bekerülhettem volna a minisztériumba és ha nem is vették volna valami nagy hasznomat, mégis felkerültem volna a hivatalnoki létrán szép magasra. Miniszteri tanácsos, vagy legalább is osztálytanácsos lennék! Szép fizetéssel, ranggal, nyugdíjjal. De nem akartam hallgatni az okos szóra. Tóth Kálmán kiadta az első novellámat a Fővárosi Lapokban és attól a naptól kezdve megszűntem okos ember lenni!

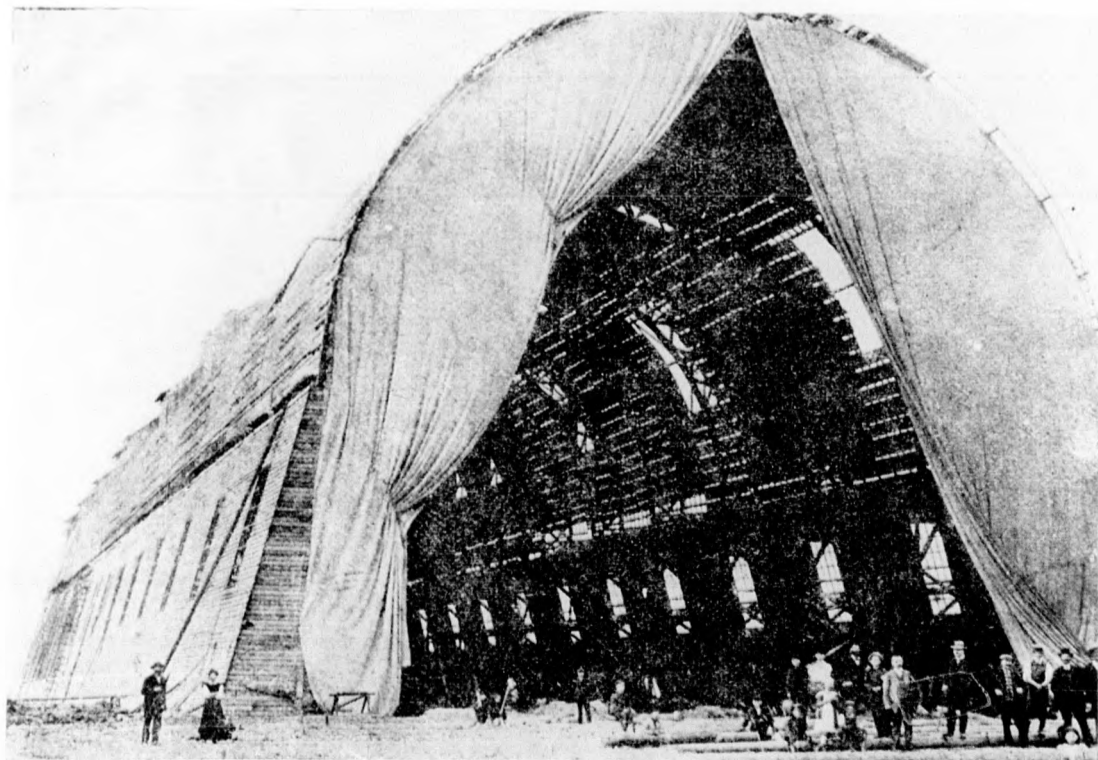
Fiatal voltam, elég csinos legény s hozzá író! Három nagy előny volt ez, különösen akkoriban! Mert akkor szerették ám és becsülték az írókat. Még akkora kis író is, aminő én voltam. Persze csak most tudom, hogy akkor milyen kicsi voltam. (Mikor azóta sem tudtam megnőni!)

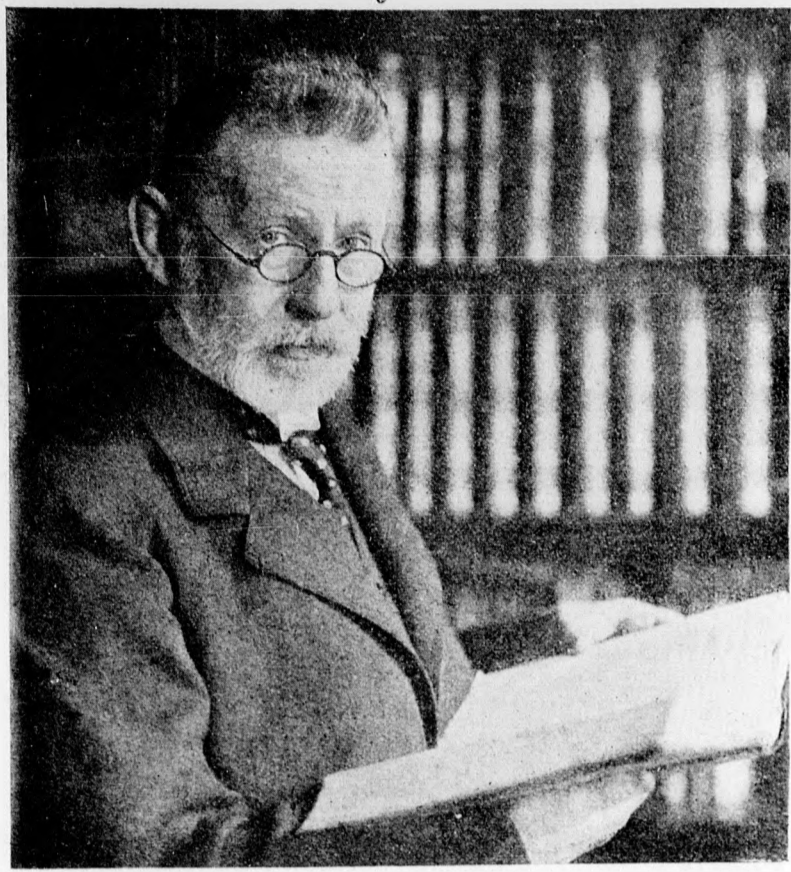
A kínai küldöttség a Törley-féle pezsgőgyárban.
Kínai vendégeink körüljárják a gyárépületet.

A «Deutschland» katasztrófája.
Zeppelin legújabb alkotása, a nagy személyszállításra berendezett «Deutschland» tudvalegőleg elpusztult. Bemutatjuk a nagy léghajó utaskabinját.

A «Deutschland» katasztrófája.
A nagy léghajócsarnok Düsseldorfban, ahol a «Deutschland»-ot állandóan tartották.

Dr. Ehrlich Pál,
frankfurti orvostanár, aki szenzációs fölfedezéssel örvendeztette meg az emberiséget, föltalálván a vérbaj szérumát.

Dr. Röck István.
A nógrádmegyei Szécsényt véres tragédia tartja izgalomban. Dr. Szőke Jenő ügyvéd lelőtte felesége csábitóját, Röck István dr. bírósági jegyzőt, aki néhány órával később meghalt.

Nagy vasuti szerencsétlenség Törökországban.
A Szofia-Konstantinápoly vonalon összeomlott egy vasuti hid és a vonat, amely éppen elrobogott fölötte, a vízbe zuhant. Sok ember meghalt.

A Scotts-expedíció tagjai.
Lillie D. G. a Scotts-expedíció biológusa két sarki kutyával, amelyekkel a hajón gyorsan barátságot kötött.

Házösszeomlás Lembergben.
A leMBERGI gheTTóban nemrégiben összeomlott egy háromemeletes ház, amelynek romjai harmincz embert eltemettek. Hét ember meghalt, a többi súlyosan megsebesült.

Elűzött nagy.
Lina Cavalieri, a szép énekesnő Amerikában meghódította Chanler, sokszoros milliómest, aki néhány hét múlva feleségül veszi.

Szép idők voltak ezek! Kedvesek, vidámak és gondnélküliek! Kevesen is voltunk, akik irogattunk; az emberek jobban is olvastak, mert az az átkozott pálinka nem vette el minden idejüket és könyveket is vásároltak.

Elég jó jövedelmünk volt és amellet tisztelet környezett mindnyájunkat.

Tisztelet és még egy: szerelem! Ez az, ami félre vezeti és elkábitja a fiatal írókat. És az az egy még most is megvan. A lányok, asszonyok még most is jobban szeretnek titeket, mint másokat; a nők szemében még mindig glória vonja be az író homlokát.

És ez az, ami áldozatul követeli a fiatal embereket és elvonja őket a rendes pályáktól, azoktól, amelyeken boldogulhatnának. Elkapatják őket a nők és ők azt hiszik, hogy ez az igazi dicsőség! Mi is azt hittük! A dolgainkat nyakra-főre dicsérték az asszonynépek és mi hittünk nekik!

Ha társaságba mentünk s a nevünket meghallották, elragadtatással fogadtak:

— Ah, kedves Bánossy! Csak hogy megismertem, csak hogy látom! Mennyi szép dolgát olvastam! Rossz ember, de sokszor megrikatott azokkal a szép meséivel!

A kis bakfis leányok pedig, mint valami magasabb lényre, úgy tekintettek fel reánk és jóformán csak pár szót kellett hozzájuk szólani és ott vergődtek a hálónkban.

Milyen házasságokat köthetett volna az ember! Kaphatott volna gazdag, szép leányokat, akik boldoggá, gondtalanná tehetnék volna az életét! De nem, a világeért sem mondott le az ember a bohéme szabadságáról! Meg aztán a Muzsa iránt tartozó kötelességnek is tartottuk, hogy csak neki kössük le magunkat!

Emlékezem az ostoba beszédjeinkre!

— Az írónak szabadnak kell lenni! A házias élet nyűg és teher a tehetségen! Csak úgy lehet emelkedni, ha nem köti az embert semmi sem!

Milyen ostoba beszédek voltak! Az igazi tehetség bizony emelkedik, akár így, akár úgy! Csak a mi fajtánk hiszi azt, hogy a házasság a nagyság kórlátja.

Kórlát bizony a mi tehetlenségünk. De persze ezt is későn látjuk be, mint mindent! Akkor, amikor már dér száll a lelkünkre is, meg a szívünkre is és mikor már többé nem futkosunk illuziók után, mikor már nem vesztegeti meg a lelkünket női ajkaknak se dicsérete, se csókja!

S itt állunk egy eredménytelen pálya végén. Dolgoztunk és eredmény nélkül. Se anyagi, se erkölcsi haszna az egész életünknek. Koldusok vagyunk és a nevünket még életünkben elfelejtik!

Hát érdemes volt ezért élni!

Elhallgatott az öreg! A sok beszéde belefáradt és fáradtan pihedett. Szerencsére ott voltunk már a lakás előtt.

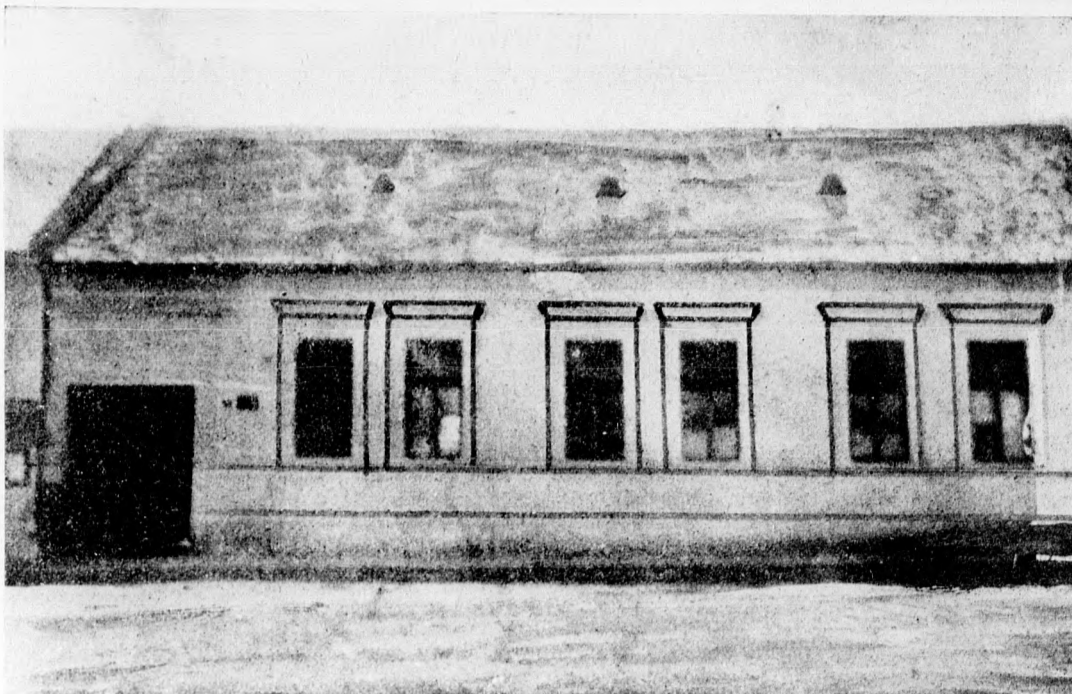
— Isten veled öcsém! Jó éjszakát! Megyek pihenni! Ez az én legkedvesebb időm! Nem tudok aludni és előszedem a régi emlékeket. A leveleket, arcképeket, hajfürtöket, száraz virágokat — és elgondolom, hogy milyen kedves időket éltem át. S ilyenkor megvigasztalódom!

Egészen kiderült az arcza és mosolyogva, úgy, ahogy rendszeren látni szoktam — bement a házba a hangulatok, megfakult, tépett tollu vitéze; aki még egy céltalan élet végén is talál vigasztalót a hangulatokban.

Vegyes.

Kétszáz arany egy pohár vizért.

Pétervárott évszázadok óta divik egy ősrégi patriarkális szokás. A tavasz érkezésének szimbolikus megünneplése ez, amely a csároknak minden esztendőben kétszáz aranyukba kerül és ezért a tenger pénzért nem kapnak egyebet egy pohár problematikus tisztaságu viznél. Így tavasz felé Pétervár polgármestere éjjel-nappal figyelteti a befagyott, de már engedni készülő Névát; s amelyik pillanatban az olvadó jég megindult a folyamon, a Pál-erőd ormán egyszerre megdördülnek az ágyuk. Az ágyudörgés figyelmezteti a csárt, hogy legyen készen, mert a város polgári feje egész kísé-

A szécsényi tragédia.

Dr. Szöke Jenő ügyvéd lakóháza, amely most eladó, mert a hűtlen asszony Besztercebányára ment, az ügyvéd pedig a fogházban ül és sohasem akar visszatérni Szécsénybe.

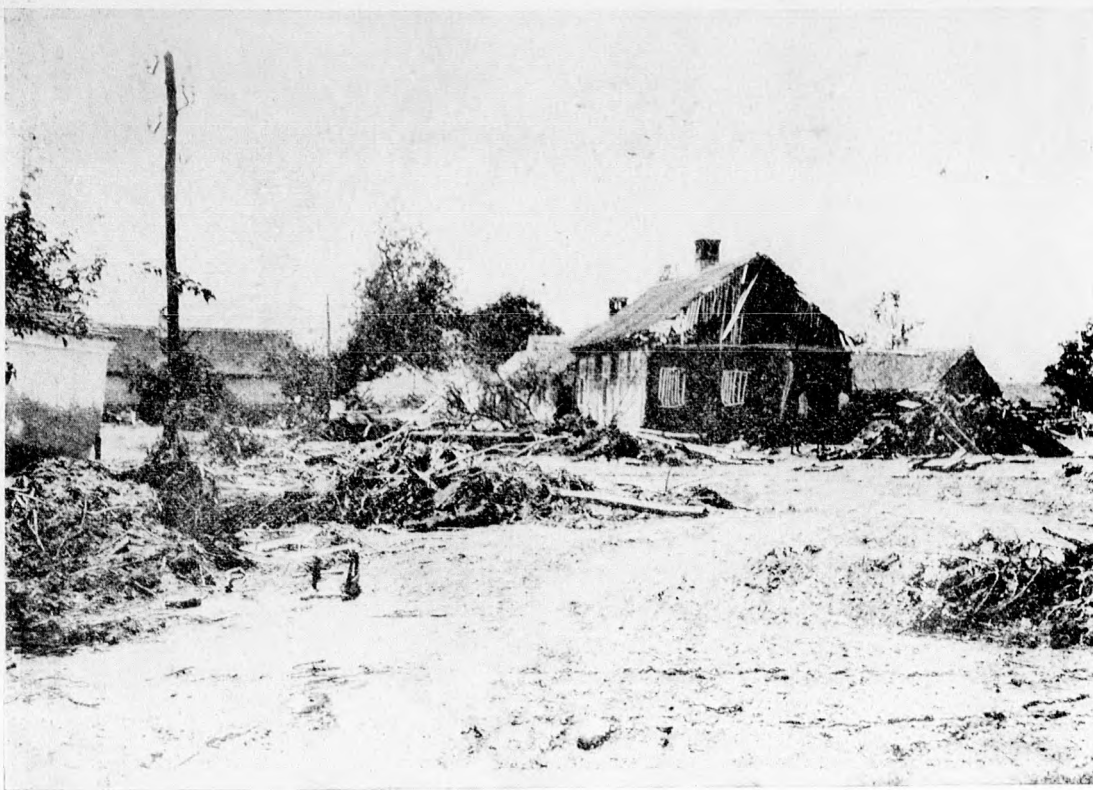

A szécsényi tragédia.

A szécsényi tragédia színhelye, a cukrászda, ahova a súlyosan sebesült menekült. Előzőleg a golyók elől a bolt előtt levő fa mögé bujt, ahonnan azonban a dühös férj kiverte.

Krassószörény-vármegyei árviz.
Globucrajova község elpusztult része.

Krassószörény-vármegyei árvíz.

Ismeretes, hogy Dél-Magyarországon az árvíz elpusztította Krassószörény-megye nagy részét. Képünkön Dolnja-Lyubkova község összeomlott házait mutatjuk be.

Krassószörény-vármegyei árvíz.

Elpusztult házak Kornya községben.

Krassószörény-vármegyei árvíz.

Az árvíz által elpusztított kertek és házak Jablaniczában.

retével jön jelenteni, hogy az Isten tavaszt adott a minden oroszok czárjának fővárosa fölött.

Akár éjjel, akár nappal jöjjön is a nagy esemény, erre a szertartásra a czárnak mindig készen kell lennie; így parancsolja ezt a százados szokás. És a czár teljes uralkodói díszben, tábornokaitól, minisztereitől és egész udvarától környezetten várja is a polgármester érkezését. A város feje pedig egy kristálybíllyessel lép a czár elé, amelyben a Néva friss vize csillog, vagyis inkább szürkél. A polgármester aztán átnyújtja a poharat a czárnak és jelenti:

— Felség! A Néva jege megindult. Vége a télnek.

A czár kiiszja a serleget, amelyet aztán arannyal töltve ad vissza a polgármesternek. Rendesen kétszáz arany az ára annak az egy pohár Néva-víznek, amivel igazán becsületes gavallériával van megfizetve. A czár ajándéka — úgy mondják — jótékony célra jut; de hát ezt Oroszországban nem igen lehet biztosan tudni.

A csunya férfiak hóditása. Egy tudós történelmi példákkal bizonyítja, hogy nem a nagyon szép, hanem a nagyon csunya férfiak tettek női szívekre a legmélyebb hatást.

A leghevesebb perzselő nagy szerelmeket a legrutabb, sőt egyenesen rutságukról híres férfiak gyújtották. Így például *Potemkin*-ről, Katalin czárnő mindenható kegyenczéről kortársai írják, hogy nemcsak rut volt, de egy szemére vak is volt; görbe lábai voltak és valósággal irtóztott a tisztaságtól. Ezt az embermonstrumot pedig úgy szerette a legnagyobb asszonyuralkodó, hogy valósággal szolgálójává tette magát.

Marat-ról, a francia forradalom nagy férfiáról is azt írják kortársai, hogy undok volt mind külsejére, mind szokásaira. Különösen a modora volt visszataszító. Már pedig *Marat*-ról is tudjuk, hogy az asszonyok valósággal rajongtak érte. A forradalom előtt ő volt Páris legkeresettebb nőorvosa. Az asszonyok mindennap valósággal megostromolták a rendelő-szobáját. És ez a nagy népszerűség végezetül is olyan tarthatatlanná vált már, hogy *Marat* menekülni akart előle Párisból.

A legmegdöbbentőbb példája azonban az asszonyi izlés furcsaságának a híres skót asszonybűvölő *Hamilton*-nak esete. Ez az ember, akiért korának legszebb asszonyai rajongtak, nemcsak csunya volt, de egyenesen szörnyeteg. Nem volt egyetlen egy ép tagja. Keze, lába, az egész teste el volt nyomorodva. Járnai is alig tudott és majd megőrültek érte az asszonyok. A szabad szerelem gyönyöreinek élt. Nyolczvan éves korában azonban egy tündöklő szépségű husz éves leány lett a hitvese — halálos nagy szerelemből. És a nagy *Hamilton* így indokolta házasságát:

— Ezt a nőt feleségül kell vennem, mert megkaphatom a nagy szerelmével. Hadd legyen boldog a kicsike!

Az angol miniszterek fizetése. Egy londoni folyóirat érdekes összeállítást közöl most az angol miniszterek fizetéséről. A kimutatás szerint a lordkancellár fizetése körülbelül kétszáz ezer korona. A birodalmi kincstárnok és a pénzügyminiszter fizetése százszáz ezer korona. Ugyanennyi fizetése van a belügyminiszternek, a külügyminiszternek, a gyarmatügyi miniszternek, a hadügyminiszternek. India államtitkárának és a kereskedelmi miniszternek. Az admirális első lordja ellenben már csak kilenczven ezer korona fizetést kap; az irországi ügyek államtitkárja nyolczvan kilencz ezer koronát és a postaminiszter ötven ezer koronát.

A legkevesebb fizetése a földmivelésügyi, a közoktatásügyi és az igazságügyi miniszternek van, akik fejenként negyven ezer korona fizetést huznak, ami azonban még mindig majdnem annyi, mint a magyar miniszterelnök fizetése, aki tudvalevőleg negyvennyolcz ezer korona fizetést kap elnöki állása után. Anglia összesen egy millió ötszázhetezer koronát költ évente miniszteri fizetésekre, ami horribilis összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy például az összes amerikai miniszterek négyszázhetezer korona fizetést huznak.

JOGÉLET

A nyugdijtvény revíziója.

Irta: Egy bíró.

A trónbeszédnek az a kijelentése, hogy előkészítendő lesz a nyugdijügynek, első sorban az özvegyek és árvák ellátásának újabb rendezése, nagy örömet keltett a magyar tisztviselői kar kebelében. Azt hiszem azonban, hogy a legnagyobb öröm a bírói karban támadt, mert egyik tisztviselői státusz sem érzi annyira a nyugdijtvény revízióját, mint éppen a bírói kar. Meg is magyarázom mindjárt, hogy miért? Ugyanis míg más államigazgatási ágakban a tisztviselők gyakran hivataluk körében is számot tarthatnak tisztességes és jövedelmet hozó mellékfoglalkozástól nincsenek elzárva, addig a bírák a bírói függetlenség megóvása érdekében mindennemű hasznot hajtó mellékfoglalkozástól el vannak tiltva, sőt még hivatalos kiküldetések esetében is csak mérsékelt napidíjat kapnak. Teljes napidíj akkor jár nekik, ha nem saját területükön járnak el; mivel azonban a bírói hatáskör csak a saját területre terjed ki, ennél fogva a bírák teljes napidíjat semmiféle kiküldetés esetén nem kapnak.

Mindennek persze az a következménye, hogy míg más állami tisztviselő esetleg mellékfoglalkozása révén családjáról életbiztosítás által gondoskodhatik; addig a bíró ezt sem teheti, mert fizetéséből nem telik, a más tisztviselő sem a fizetéséből fedezi ebbeli kiadását, mellékjövedelemre pedig nem tehet szert, mert el van tiltva a jövedelmet adó mellékfoglalkozástól.

Hílyformán a bírói kar kétszeresen érzi annak jelentőségét, hogy a nyugdijtvény kivált az özvegy és a kiskorú gyermekek ellátása tekintetében revízió alá kerül. A nyugdijtvény revíziója azonban a legjobb alkalom lehetne arra nézve, hogy a törvényhozás sok oly visszasságon is segítsen, melynek járma alatt igazságtalanul nyög a magyar tisztviselői kar.

Kezdjük mindjárt a panaszt a nyugtábellyel. A katonaságot kivéve minden köztisztviselő havi fizetéséről és negyedévi lakbérletmennyéről kiállított nyugtáját a II. fokozat szerinti bélyegilletékekkel tartozik ellátni. Akinek pl. évi 2000 korona fizetése van, az 8 korona 19 fillért, akinek pl. 6400 korona évi fizetése van, az 22 korona 56 fillért ad ki évenként nyugtábellyegre s ebbe az összegbe a lakbér után járó nyugtábellyeg még nincs beleszámítva. Pedig ennek a nyugtábellyegnek nincse semmi jogos alapja. Az állam a tisztviselői fizetés megállapításával arra kötelezi magát, hogy a tisztviselőnek szolgálatáért az évi fizetést, oda értve a lakbért is, adja ellenszolgáltatásul. Ez tehát teljesen megilleti a tisztviselőt. Egyik kézzel adni, másik kézzel elvenni, ellenkezik a joggal és az igazsággal s mindenesetre sajátos dolog, ha azt látjuk, hogy vannak olyan állami alkalmazottak is, akiket ez az igazságtalanság nem sújt. Miért lehet a katonaságot a nyugtábellyeg alul mentesíteni s miért tartoznak a polgári alkalmazottak ezt a bélyegyet fizetni? Erre igazán nem lehet semmiféle jogos, igazságos, de még méltányos feleletet sem adni.

Egy további panasza a bírói karnak, melylyel azt hiszem az egész köztisztviselői kar azonosítja magát, abban foglalható össze, hogy a fizetést az állampénztárból, illetőleg a kir. adóhivatalból vagy maga tartozik felvenni, vagy ha annak felvételével mást bízik meg, rendszerint a hivataloszlókat szokás megbízni, ezt a saját maga felelősségére teszi. Arról természetesen nincse semmi gondoskodás, hogy a bíró minden hó bizonyos napján fennakadás nélkül elvihesse nyugtáját számfelvités végett s hogy minden hó elsején mentve

legyen a hivatalos teendőik alul fizetésének felvehető végett. Aki tehát maga akarja a fizetését felvenni, annak magát valamely uton-módon hivatalos kötelessége alul kell kivonnia, hogy hozzájuthasson ahhoz az ellenszolgáltatáshoz, mely őt hivatalos munkájáért jogosan megilleti. Aki azonban nem maga veszi fel a fizetését s ebbe a csoportba tartozik a tisztviselők óriási többsége, az a számfelvités eszközöltető és a pénzt a közpénztárból felvevő megbízottjának erkölcsileg és szokásjogilag kötelezve van bizonyos sallárjumat fizetni. Ez az összeg szintén elvész a tisztviselő fizetéséből az ő saját hibáján kívül s az állam nemtorődőmsége folytán. Igazán csak a magyar ember természetében rejlő közönyösség lehet az oka annak, hogy ezt az állapotot a magyar tisztviselői kar eltűri. Nem elég, hogy nyugtábellyegyet kell adniuk, adót kell fizetniük, még ezeken felül terhel minket az a járulék, melyet csak türelmességünk folytán engedünk elvonnani magunktól s családunktól. S amellet még ki vagyunk téve annak, hogy a fizetésünket a közpénztárból elhozó hivataloszló elveszti, elszikkasztja, vagy ellopják vagy elrabolják tőle, akkor az elveszés, szikkasztás, lopás vagy rablás a mi veszteségünk, mert az állam eleget tett kötelességének, amikor a számfelvitelt nyugtáellenében a pénztárnál az összeget kifizette. Már most tessék elképzelni olyan esetet, már előfordult, bár Istennek hála igen ritkán, amikor a hivataloszló elvesztette vagy elszikkasztotta a fizetést s a tisztviselőnek vagy családjának nincse magánvagyon. Még azt az igen gyakori körülményt is számitásba vehetjük, hogy az illető tisztviselő el van adósodva. Micsoda nyomor keletkezik az ilyen tisztviselői családban. S mindez csak azért történhetik, mert az állam nem tesz olyan intézkedést a polgári köztisztviselők javára, hogy ezek fizetésüket hivatalukban vehessék fel. Pedig a bírósági tisztviselőkre nézve könnyen lehetne intézkedni. A járásbírószágekknál a vezető járásbíró irodájának a kezelője, a többi bíróságoknál az irodaigazgató vehetné fel és osztaná ki az illető bíróság tisztviselőinek fizetését s nem hárulna a tisztviselőkre annyi sok költség és felelőség s nem nyugtalanítaná őket a veszély érzete, ha kézik a hivataloszló a fizetéssel. Nem lehet ezzel szemben ellenvenni, hogy több munka háru ilyen intézkedéssel az illető közege; mert a katonaság fizetésének folyósításánál ez az eljárás már évszázados. Igazán nincsen semmi alapos ok arra nézve, hogy a katonai tisztviselői irányában az állam több figyelemmel legyen mint polgári tisztviselője irányában s ezzel a figyelem folytán több felelősséggel tartozzék a katonai, mint a polgári tisztviselőnek.

Egy további sérelme az egész köztisztviselői karnak az ugynevezett tiszt díj. Az újonnan kinevezett tisztviselő fizetésének, a magasabb fizetési fokozatba vagy állásba jutott tisztviselő többlet fizetésének egy harmadrészét az első évben az államkincstár tiszt díj címén visszatartja. Ez a tiszt díj még Mária Terézia idejéből származó udvari rendeleten alapul, melyet az alkotmányrak 1867-ben visszaállításával a magyar kormány egyszerűen tovább alkalmazott és alkalmaz ma is. A tisztviselő fizetéséből tiszt díj címén visszatartott összeg egyszerűen az államkincstár javára marad vissza, anélkül, hogy valami különös alapra vagy célra fordítanék. Azt lehet mondani az államkincstár voltaképpen abban az évben, amelyben a tiszt díjat levonja, olesőbb áron használja ki tisztviselőjének munkáerejét, mint amelyen ellenértéket kötelezett neki adni. Ez nem méltó eljárás az államhoz, melynek éppen példát kellene mutatni a vállalt kötelességek pontos teljesítésében.

Azt ugyan lehetne ellenvenni, hogy a tiszt díj a majdani nyugdíjért adott ellenérték; ez azonban csak látszólagos ellenvenés, mert egyrészt a fizetésből levont tiszt díj nem lesz valamely nyugdíjalapba beszolgáltatva, mert másrészt a nyugdíjat az állam nem a tiszt díj ellenében, hogy az állami szolgálatban eltöltött évek arányában kifejtett tevékenységért adja.

Ha az állam a tiszt díjat nem arra használná, hogy évenként bizonyos összeget a tisztviselői fizetéséknél megtakarítson, hanem a visszatartott tiszt díjakból valamely alapot létesítene a tisztviselői özvegyek és árvák segélyezésére, vagy az árvák tanulmányainak elősegítésére, elnyomorodott tisztviselők ápolására stb., akkor még lehetne arról szólni, hogy ily magasztos célok elérése végett szoruljon háttérbe a tisztviselő egyéni érdeke, hisz nem tudhatja, hogy nem fog-e az illető az ő, vagy övéinek javára szolgálni. De arra a célra, hogy az állam a megszállt munkát ne legyen köteles valódi értékében kifizetni, s hogy a tisztviselői kinevezéssel az állam megtakarítást eszközöljön ki a maga javára, de a munkálkodó, dolgozó tisztviselő rovására, az nem igazságos, nem méltányos és ismétlem, nem méltó dolog.

Mindezek kézen fekvő sérelmes dolgok, amelyek már most is lehetne segíteni; de mindenesetre segíteni kell a nyugdijtvény revíziójával egyidejűleg. Kívánalmaink e sérelmek orvoslása tekintetében igazán szerények; hiszen mi nem kívánjuk az adómentességet, mely megilleti a katonatisztek és katonai tisztviselőket. Mi a demokratikus egyenlősítés elvét valljuk; ha a magántisztviselők fizetésük után fizetnek, adót az állam részére, akkor ne legyen az adófizetés kötelezettsége alul a köztisztviselők serege sem kivéve. De miért fizessünk azért illetéket, mert jogos fizetésünkről elismervényt adunk, miért kerüljön költségünkbe fizetésünk felvétele, s miért kelljen minden kinevezés és előlépés esetén egyharmadrész erejéig ingyen dolgozni az állam részére, azt fel nem foghatjuk, azt jogosnak el nem ismerhetjük.

Ezek után áttérve magára a nyugdijtvény revíziójára, itt négy pontban foglalhatjuk össze kívánságunkat, hogy mily irányban történjék a revízió. Ez a négy pont vonatkozik a nyugdíjra jogosító szolgálati idő leszállítására, a lakbérnek a nyugdíjba való beszámítására, az özvegy és az árvák ellátási igényeink igazságosabb szabályozására. Lásuk ezeket a pontokat egyenként.

A nyugdíjra jogosító szolgálati idő jelenleg általában negyven év. Kivétel van téve a fő- és középiskolai tanárookra nézve, akik harmincz évi szolgálat után és a vasúti tisztviselőkre nézve, akik harminczöt évi szolgálat után mehetnek teljes fizetéssel nyugdíjba. A negyven év sok idő, a harmincz év pedig kevés. Kevés még a tanárookra nézve is. Az egyetemi tanári állás díszes, jól jövedelmező és nyugalmas állás. Évenként alig van nyolcz hónapi elfoglaltsága. Még ha a heti öt órai tanításon és a vizsgálatokon való jelenlétén kívül komolyan foglalkozik is a tudomány fejlesztésével vagy csak művelésével is még akkor sem oly fárasztó az egyetemi tanár munkája, hogy harmincz év után, mint kifáradt ember nyugalomba vonuljon. A középiskolai tanári állás sem igazolja, hogy a középiskolai tanár harmincz évi szolgálat után nyugalomba menjen. A két hónapos szünidő, a kisebb-nagyobb évközi szünetek elég pihenőt nyújtanak, hogy az ugyanazon tananyagot foglalkozó középiskolai tanár harminczéves tevékenység alatt ne fáradjon ki annyira, hogy nyugdíjba kelljen mennie. S ha figyelembe vesszük, hogy a középiskolai tanár huszonöt éves korában kezdi meg tanári pályáját, s így ötvenöt éves, vagyis java férfi korában illeti meg már a teljes nyugdíj, akkor azt látjuk, hogy sok erő lesz téltlenségre kárthatva.

Ellenben a negyvenéves szolgálati idő

nagyon hosszú. A kezelésnél alkalmazott tisztviselő napi hét-nyolc órát tölt a hivatalban, a fogalmazó tisztviselő munkája még ennél is több időt igényel. Bizony negyven évig ilyen munkát végezni annyit jelent, mint megrokkanni. Amde a nyugdíjbemenés nem a rokkantak számára való menedék, hanem a jól és lelkiismeretes munkával eltöltött hivatali tevékenységért adott az az ellenérték, hogy a tisztviselő családjá körében békésen és egészségesen élvezhesse a tűnő férfikornak nyugalmas napjait. A harminczöt éves szolgálati időt kellene tehát a negyven éves helyett normatívumul elfogadni a törvényhozásnak. Ezzel a tisztviselői kar munkás tevékenységét fokozni lehetne, mert a tisztviselő tudja azt, hogy még olyan korban lehet nyugalomba, amikor az élet reá nézve nemcsak nyűg és betegeskedés, hanem szelid örömek forrása is, egész más energiával teljesítendő kötelességét, kivált még, ha a nyugdíjbemenés nem fogná egyszersmind jelenteni, hogy elveszti lakbérét, tehát, mint nyugdíjas, vagyis idősebb korában nem kell neki kevesebbet megélnie, mint mikor java férfikorában több nélkülözésre volt alkalmas szervezete.

S itt áttérünk arra a másik kívánalomra, hogy a nyugdíj megállapításánál a lakbér is számításhoz kerüljön. A lakbér is voltaképen fizetés, csak hogy az állam gondozólag kíván fellépni abban az irányban, hogy a szokás szerint negyedévi időközökben fizetendő lakbért a tisztviselők nehézség nélkül kifizetni tudják s azért a fizetésnek egy részét negyedévenként lakbér címén szolgáltatja ki és arról is gondoskodik, hogy a fizetésnek ez a része csak a lakbér fejében legyen lefoglalható. Ha már most az állam a köztisztviselői állások betölthetése végett a köztisztviselői szolgálatot vállalóknak azt a kedvezményt biztosítja, hogy nekik bizonyos ideig szolgálat után a teljes fizetést nyugdíjra adja és ezzel a fizetésnél is megtakarítást eszközöl, mert nem kell annyi fizetést adnia, hogy a tisztviselő abból szolgálatképtelensége esetére megélni való tőkére tegyen szert. — akkor ismét azt mondjuk, micsoda méltánytalanság a lakbér alakjában adott fizetést a nyugdíjazás esetében elvonni attól a tisztviselőtől, aki ugyis kevesebbet kap, mint a magántisztviselő, aki a többi letöltött évével magának a nyugalom idejére is a megfelelő jövedelmet. A lakbér alakjában adott fizetés az állam javára szóló kedvezmény, mert vele biztosítja magának azt, hogy a tisztviselő nem jön zavarba a bérnegyedékre és így nincs zavarva az állam érdekében kifejtendő tevékenységében. Ez a kedvezmény azonban nem lehet jogos ok arra nézve, hogy a lakbér alakjában adott fizetéstől a tisztviselő elessék akkor, amikor teljes fizetéssel nyugdíjazza.

Szinte hallani lehet az ellenvetéseket, hogy az állam pénzügyi viszonyai nem engedik meg a nyugdíjtörvénynek illetően revízióját. Persze, hogy a nyugdíjtörvénynek a most változó irányban való módosítása az államnak sok pénzbe kerülne. De a pénzügyi kérdést is meg lehetne oldani, ha a nyugdíjtörvény revíziójával egyidejűlegesen rendeztetnék a tisztviselők státusa és az ügymenet is. Egyszerűsíteni kellene az államigazgatást, szigorubbá kellene fogni a tisztviselői felelősséget és akkor a mai tisztviselői státusnál sokkal kisebb is elégséges lenne s akkor nagyobb pénzügyi megterhelés nélkül jobb nyugdíjazási szabályok volnának létesíthetők.

Legsérelemesebb része azonban a mai nyugdíjtörvényeknek a tisztviselői özvegyeknek s árváknak ellátása. Egbekiáltó igazságtalanság az, hogy ha háromnál kevesebb kiskorú gyermek marad az elhunyt tisztviselő után, akkor ezek a gyermekek nem kapnak nevelési járulékot, hanem az anyára hárul ezek eltartása s pedig abból a súlyos özvegyi nyugdíjból, mely semmi arányban sem áll az elhalt férj javadalmazásával. Hát egy gyerek vagy két gyerek nem eszik, nem ruházkodik, nem tanul? De bizony eszik, ruházkodik, tanul is. ha van miből. Amde az állam azt

mondja, három gyermek hátrahagyása esetén meg kell könnyíteni az özvegynek a gyermekek felnevelését, egy vagy két gyermek esetében azonban nem. De miért nem, azt nem mondja meg. A nyugdíjtörvénynek ezt az intézkedését feltétlenül meg kell változtatni. Ahány kiskorú gyermek van, annyiszor kell az államnak a mainál magasabban megállapítandó nevelési járulékot folyósítani. Hisz nem lehet az államnak ezéjja, hogy tisztviselőinek árváiból proletárok, hanem hogy tisztességes, hasznos polgárok nevelődjenek.

Az özvegyi ellátás is feljebb emelendő. Manapság a VIII. fizetési osztályba tartozó bíró özvegye 1080, illetőleg 1160 vagy 1240 korona, a VII. fizetési osztályba tartozó bíró özvegye 1320, illetőleg 1440 vagy 1660 korona, a kir. ítélőtáblai bíró özvegye 1640, illetőleg 1800 vagy 1960 korona nyugdíjat kap, melyből még esetleg egy vagy két kiskorú gyermeket eltartani és felnevelni köteles. Természetesen rangszerű ellátásról szó sem lehet. De még a legminimálisabb létszükségletet sem tudja fedezni az olyan özvegy, aki férjével élve elköltöztetett pl. Budapesten évenként 6100 koronát s most kap özvegyisége idejére évi 1080 koronát.

Hiszen elszorul a szívünk, ha arra gondolunk, hogy az igazságszolgáltatás nehéz művészetének üzése közepette a kaszás halál kiütheti kezünkől a tollat s fáradságos munkánk gyümölcseül özvegyünknek a koldusbot jut.

Helyes tehát a nyugdíjtörvény revíziója. De ne legyen csak üres ígérlet ez a revízió s ha meglesz, legyen a fentiekhez képest emberes és igazságos. Az állam oszlopa a tiszta erkölcs; ezt megőrizni mindenki kötelessége. De a megőrzéshez az is kell, hogy a tisztviselőt kar ne küzdjön a nyomorral.

Salamoni ítélet. Régi, elavult pergament írsókból olvasta ki egy neves orientálistánk a következő esetet, mely 1210-ben történt volna meg egyik kisázsiai városban. A bíró elé panaszszal fordult a hitelező, hogy az adása nem akar fizetni, hedig a tartozás már rég esedékes. Az időzésre megjelent adós azzal védekezett, hogy ő már többször kereste a hitelezőt fizetés végett, de nem tudta sem lakásán, sem a városban feltalálni; mire pedig a hitelező újra előkerült, elfogyott a pénze. A hitelező ugyan tagadta mindezt, de az adós tanúkkal bizonyította, hogy igazat mondott. Erre azután a bíró azt az ítéletet hozta, hogy a hitelező mindaddig fogva tartatik a bíróságnál, míg az adós tartozását le nem fizeti; indokolásul azt hozta fel a bíró, hogy a hitelező eddigelő meggátolta adósát a fizetésben, ennélfogva a bíróság feladata lehetővé tenni az adósnek, hogy tartozásától szabadulhasson.

A kaliforniai bírák fizetésüket csak akkor vehetik fel, ha hivatalos bizonylatot u. n. affidavit-ot mutatnak be arról, hogy a kezükön levő perék közül egy sem folyik 90 napnál hosszabb idő óta. Az első pillanatban azt lehetne hinni, hogy egy gyökeres orvoslás abban a tekintetben, hogy a perék elintézésében a bírák ne legyenek késedelmesek; azonban a dolog voltaképen nem úgy áll, mert Bryce az amerikai bírásgokról írt könyvében megjegyzi, hogy a bírák találtak rá utat, módot, hogy az említett törvényes rendelkezést megkerüljék.

A Liberty-selyem mint árujelzés. Liberty A. L. londoni kereskedő 1875-ben selyem- és kőmű-árakat előállító gyárat létesített s mivel áru nagy kelendőségnek örvendettek, gyárat 1894-ben részvénytársasággá alakította át. Ez a részvénytársaság Liberty et Co Limited címet vette fel s nemrég perbe vont egy berlini kereskedőt, aki cégében és üzleti feliratában a Liberty nevet vette fel s követelte, hogy ítéletileg tiltassék el a Liberty szónak a cégben és az üzleti megjelölésben való alkalmazásától. Előadta a részvénytársaság, hogy ipari tulajdonjogot szerzett a Liberty névre, a névnek ipari tulajdonjogát pedig nemzetközi szerződések védik. A lipsei legfelsőbb bíróság helyben hagyta az alsóbb bíróságok elutasító határozatát oly indoklással, melynek ismerete nem lesz érdektelen. Ez a bíróság ugyanis azt mondta: szakértők véleménye alapján megállapítható, hogy valamint más országokban, úgy Németországban is az idők folyamán ez a szó

Liberty oly áruk jelzéseiül honosodott meg, melyek származásukra való tekintet nélkül ugyanazon szövevényi mód szerint készültek és főjellelvonásuk az hogy könnyű, puha és fénylő szövött anyagból való áruk s amely áruknál senki nem gondolt annak eredeti előállítójára, Liberty londoni kereskedőre. Mily helyt pedig a köztudatból eltűnt az az áru elnevezésének oly nemű vonatkozása, hogy az az előállítóra utal, hanem csak bizonyos fajú áruk gyűjtő fogalma szerepel a forgalomban, akkor már a feltalálónak a nevéhez kapcsolódó ipari tulajdonjoga többé sérelmet nem szenved, mert a közönség nincs megtévesztve abban a tekintetben, hogy az áru nem attól ered, akinek nevét feltünteti.

Fogadás vagy feltétel. A fogadás alapján keletkezett követelést a bíróság nem itéli meg, mert a fogadás szerencseszerződés, melynél a véletlen játsza a főszerepet. Ellenben a feltételes jogügyletből eredő követelés, ha egyébként az ügylet maga érvényes, természetesen bírói oltalomban részesül. Tudniuk kell, hogy a feltétel jövőben bekövetkezhet, de bizonytalan esemény, illetőleg ennek az eseménynek be- vagy be nem következésétől függővé tétele. Két ismérő van tehát: a jövőbeliség és a bizonytalanság. Már most előfordult az az eset, hogy egy kereskedő árukat ajánlott megvételre egy vele üzleti összeköttetésben álló másik kereskedőnek, aki az áruk vételére iránt ellene indított perben azzal védekezett, hogy ő felperest értesítette, miként az árukat csak akkor tartja meg, ha április 15-ig erről az ajánlattevőtől még külön értesíti, amde ő ily értesítést nem küldött. Az ajánlattevő tagadta, hogy halasztó hatályu levelet kapott volna ajánlatára. Erre a felek abban állapodtak meg, hogy ha alperes nem tudja bizonyítani, hogy ő a levelet elküldte, akkor tartozik az árukat átvenni. Az újabb tárgyaláson alperes beismerte, hogy nem írta meg az illető levelet. Az első bíróság marasztalta őt, mert alperes nem tudta bizonyítani, hogy feltételes szerződött. Alperes felelkezésében azt vitatta, hogy feltételes ügyletről nem lehet szó, mert nem jövőbeli és bizonytalan eseménytől függött az, hogy ő tartozik az árukat átvenni, hanem a múltba tartozó és alperes részéről éppen nem bizonytalan eseménytől függött az áru átvétele. Ily kikötés azonban fogadás, mely azért érvénytelen, mert fogadásból bíróság érvényesíthető követelés nem származik. Felperes azzal replikázott, hogy olyan fogadás, melynek tárgya mindkét fél előtt nem egyformán bizonytalan, nem fogadás, hanem érvényes kötelezés a felek közötti bíróság helybenhagyta az első bíróság ítéletét, mert a peres felek a perben sem feltételes ügyletet, sem fogadást nem kötöttek, hanem csak a bizonyítás tekintetében kötöttek egyezséget, mely pedig érvényes s mivel alperes nem tudott bizonyítani, ennélfogva a perben vállalt jogelismerés folytán helyesen marasztaltattott.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 2. —

Kinevezések. A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Bokor Róbert és Máriási János érdemtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jellegű díjmentesen, Pfeiffer Gyula érdemérméknél pedig a főerdőtanácsosi címet és jellegű adományozta;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bíró Sándor magyar nemzeti múzeumi napidíjas szolgát ugyancsak intézetbe ideiglenes minőségben szolgáivá nevezte ki, a miniszterelnök Marosvölgy Ivor transzilvániai közgazdászgyakornokot a m. kir. miniszterelnökséghez fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá, a pénzügyminiszter Péczer Nándor kataszteri irattart kezelő iradatiztet pénzügyi fogalmazóvá, földművelésügyi biztossá nevezte ki, a földművelésügyi miniszter Grégy Ernőt, az adai földművelésiskolához beosztott ideiglenes minőségi kertésztanítót ebben az állásában véglegesítette, a pécsi ítélőtábla elnöke Sey Jenő ügyvédjelölt, pécsi lakost, a pécsi kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki;

az igazságügyminiszter dr. Sallay György szabadvai törvényszéki és Merkl János zombolyai járásbíró-sági jegyzőket kölcsönösen áthelyezte, dr. Gendai Gyula moesi járásbíró-sági jegyzőt a moesi járásbíró-ság mellett alkalmazott ügyész-ségi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

Ügyvédi és bírói vizsgára az összes jogi vizsgákra, államvizsgálatok, államvizsgákra gyorsab biztos sikerrel készülhet el

Dr. Erős Vilmos
jogi ezeminariumában
Budapest, VII., Wesselényi-utca 13. Telefon 118-57
Nem téveszthető össze hasonló intézetekkel
Fiókintézet: Kolozsvár, Paris-utca 11.

KÖZIGAZGATÁS

A visitatio canonica a községi közigazgatásban.

— Első közlemény. —

Mindama vagyoni jogi kérdésekben és anyagi szolgáltatásokban, amelyek contentiosus kérdésként a község és az egyház vagy az egyházi személyzet között felmerülnek: hatóságaink ma döntő jogforrásul a canonica visitatiót tekintik.

A canonica visitatiók akként keletkeztek, hogy a parochussal nem bíró község lakói a püspökhöz templomért és parochusért folyamodtak; ha látta a püspök, hogy a templom fenntartása a patronatus, az egyházi személyzet megélhetése a hívők különböző szolgáltatásai révén kellően biztosítva van: a parochiát létesítette. Összeírtattak ama javadalmak, amelyek a hívők által az egyházi személyzet eltartására megajánlhatók s az időnkénti 10—15 évi időközökben megtartott egyházlátogatások alkalmával e javadalmak ismét számba vétettek, amennyiben a hívők részéről újabb megajánlások történtek, valamint újabb szükségletek merültek fel és az ezekkel járó terhek a hívők által magukra vállaltattak, az alapul szolgáló egyházlátogatási okmány ez újabb megállapodásoknak megfelelően kiegészített.

Az ily egyházlátogatások alkalmával létrejött okmányok nevezetnek canonica visitationak; ez okmányok jogérvényességéhez szükséges volt, hogy a megfelelő alaki kellékekkel birjanak. E kellékek pedig voltak, hogy az egyházlátogatási okmány létrejöttében részt vegyenek: a püspök, illetve az egyházi hatóság képviselője, a parochus, a község elöljárói, az uraság, kinek képviseletében legtöbbször tisztje jelent meg, végül a legale testimonium: a szolgabíró.

Nyilvánvaló ezekből, hogy a visitatio canonica nemcsak elavult, hanem nélkülözi mindamaz előfeltételeket, amelyek a mai képviseleti rendszer mellett valamely közérvényű, kötelezettségek és jogok forrásul szolgáló egyezmény létrejöttéhez megkívánhatnának.

A canonica visitationak a községek háztartásában jelentékeny szerepe van; erre alapítják az egyházak a papi lakások melléképületei, a kántori és harangozó lakások fenntartási, felújítási költségeinek a községek által való viselési kötelezettségét, a felekezeti iskolák fenntartásával, sőt az utóbbi évekig azok fejlesztésével járó kiadásoknak ugyanezek a polgári községek költségvetéseinek terhére való hártását: a canonica visitation alapulnak a hívők nárbérszerű kötelezettségei, ez szabja meg ezek teljesítésének módját és mértékét.

Természetes, hogy amidőn az autonóm község anyagi érdekeit, a lakosság teherviselési képességét ily sok ponton érinti a visitatio canonica, jogviták is gyakoriak, amelyek a község és egyház vagy ennek javadalmasai között előállanak s a közigazgatási perek a canonica visitatio különféle magyarázata következtében gombamódra teremnek.

Megyei hatóságaink a canonica visitatiót ma is a leggyakrabban abszolút erejű jogforrásnak tekintik s még azon contentiosus ügyekben is, amelyek tekintetében az újabb időkben törvények hoztak s így legerősebb jogforrásokul ezek volnának tekintendők, a canonica visitatiót fogadják el döntéseik alapjául.

A hatóságok a téves felfogása a községekre óriási anyagi károkat hárt nemcsak, de erősen közrehat arra is, hogy népnevelési intézményeinket csak lassan és nagy ügyvel-bajjal vagyunk képesek a felekezetek hatalmi köréből kivonni, mert a katolikus papságnak a visitatio canonica félremagyarázására való

szándékos törekvése, párosulva a közigazgatási középök hatóságoknak téves felfogásával, a legtöbb esetben biztosítja a felekezeti iskoláknak anyagi eszközökkel a község terhére való ellátását, holott az 1868: XXXVIII. tcz. világosan megjelöli a kötelezett és jogosult iskolafentartókat, félre nem ismerhető határvonalat húz a felekezeti és községi jellegű iskolák között s kétségtelen, hogy a visitatio canonica nál nagyobb erejű jogforrás.

Annak illusztrálására, hogy a visitatio canonica téves értelmezése mily nagy anyagi hátrányokkal jár a politikai községekre, mennyire bántja ezek anyagi erőfeszítési képességének más, helyesebb irányu felhasználását, jónak látjuk eseteket felhozni, amelyek a legkézzelfoghatóbb közvetlenséggel bizonyítják egyrészt azt, hogy a hatóságok valóban tévesen magyarázzák azt, másrészt, hogy tévedésük komolyan számbaveendő károkat is okoz.

Az esetek:

Egy községben a tantermek számát fokozni, a tanerőket szaporítani kell, mert a tanköteles gyermekek száma annyira megnőtt, hogy azok a már létező osztályokban még zsúfolva sem férnek el s a tanítók nem képesek e miatt még csak minimális előmeneteli eredményt sem elérni, szóval beállott az iskola fejlesztésének elodázhatatlan szükségessége s a fejlesztés halogatása a népnevelés, a kultúra rovására esik, a község azonban a már létező felekezeti iskolák fenntartásával járó terhek viselése által, mert hiszen a felekezeti — katolikus — iskolák 80 százaléka a polgári községek költségvetésének terhére existál, annyira igénybe van véve, az erre szükséges kiadások pótlódójának oly százalékát abszorbeálják, hogy pótlódó címén újabb fenntartási alapot nem teremthet a létesítendő tanosztályok számára, ha csak lakóinak teherviselési képességét a végsőig nem feszíti, vagy más irányban nem eszközöl oly megtakarításokat, amelyek a község tovább fejlődésére hátráltatólag hatnak.

Természetes, hogy a község ily körülmények között nem gondolhat másra, mint arra, hogy iskoláit államcsítani kell. Meg is indítja az ez irányu akcióit, de utjába már kezdetben nagy akadályok tornyosulnak. Az állam nem veszi át a létező iskolákat, csak az esetben, ha azok átadásához az egyházi főhatóság hozzájárul, ez pedig, minthogy a már fennálló iskolák fenntartását a községi hozzájárulásból biztosították látja, a hozzájárulást nem adja meg. A legtrikább eset az, hogy az állam a község hozzájárulása nélkül iskolát létesítsen, amely hozzájárulása legtöbbször azt jelenti, hogy a község köteles a szükséges iskolaépületet rendelkezésre adni és egyezszerű évi szubvenziót biztosítani; de a község a fejlesztés következtében szükséges új építkezésre, a szubvenzió biztosítására nem képes, mivel iskolai czélokra teherviselési képessége a felekezeti iskola fenntartása által már túltul igénybe van véve s e szerint iskolágyét csak úgy képes megoldani, ha a már létező iskolák is állami kezelésbe vétetvén, ezek czéljaira eddig el adott évi hozzájárulásai felszabadulván, ezek összegét az állami iskola részére átengedheti. E kérdés képezi azután az ütköző pontot a község és az egyház között s amint a tapasztalat bizonyítja, közigazgatási alsó- és középhatóságaink az ily természetű contentiosus ügyekben arra az álláspontra helyezkedve, hogy a canonica visitatio értelmében az iskola „per communitatem conservatur“, legtöbbször marasztalják a polgári községet a már létező r. k. felekezeti iskola fenntartásával járó költségekben, ami által a községre nézve lehetetlenné teszik, hogy állami iskola felállításához hozzájáruljon, viszont az egyházhatóságot

ama reá kedvező helyzetbe hozzák, hogy nem kellvén gondoskodnia iskolája mily módon való fenntartásáról, megtagadhatja az államosság előfeltételét képező beleegyezését.

A parochia melléképületei javításra szorulnak, a kántori lakot újra kell építeni; az egyház részéről a kivánság a képviselőtestület elé kerül, amely az építkezés teljesítésétől, annak nagyobb méretei és így költségesebb volta miatt vonakodik. Az ügy vitássá válván, hatósági döntés tárgyát képezi. A hatóság kimondja — ez a leggyakoribb eset — hogy a község az átalakítást, javítást, újraépítkezést, már amiről szó van, teljesíteni köteles, mert a visitatio canonica értelmében a parochiai melléképületek, a kántorlakás fenntartása a község által elvállalt s az által viselendő terhet képez.

A hatóságok ama jogi tévedése következtében, hogy a canonica visitatióban elvállalt kötelezettségeknek — vitás esetekben — csak természetét vizsgálják s azok mérvét a jelenben felmerülő szükséghez szabják a községek mérhetetlen kulturális hátrányokat szenvednek és óriási anyagi áldozatokat kénytelenek hozni, mert tévedés az, hogy a község iskolát fenntartani, épületeket javítani, építeni abszolúte köteles csak azért, mivel a visitatio canonica ezt kimondja. Igen is köteles, de csak abban a mértékben, abban a terjedelemben, amelyben ezt a visitatio canonica létrejöttékor magára vállalta, vagyis a visitatio canonica a létező állapot fenntartására a státuszkyó biztosítására kötelezi a községet, de nem arra, hogy keletkezése óta kialakult új egyházi intézményeket tartson fenn, új létesítményeket állítson elő, avagy a létezetteket bármily alakban is fejlessze.

Arra nézve, hogy a hatóságok olyatér döntése, amely tisztán azon okból, mert valamely szolgálmány teljesítése a visitatio canonicanban a község terhére tétellett, tekintet nélkül azoknak a jelenben előállott szükséghez képest mutatkozó mérvére, a szolgálmány teljesítésére a községeket kötelezi, mennyire téves jogi felfogás következménye, magára a visitatio canonica jogi természetére utalunk.

A visitatio canonica miként való létrejöttét, érvényességének alaki kellékeit már fentebb előadtuk, ha most jogi természetét vizsgáljuk, két különböző felfogás álláspontjából az egyikre, de egy harmadikra nem helyezkedhetünk.

Vannak, akik azon felfogást vallják, hogy a visitatio canonica alapítólevél, amelynek létrejöttében az egyházhatóság passzív szerepet viselt és egyszerűen konstátálta azt, leszögezte azt, amit az alapító létrehozott, vannak, akik a visitatio canonica-t az illető község és egyház között keletkezett kétoldalu szerződésnek állítják, mert benne nemcsak ama kötelezettségek foglaltatnak, amelyeket a hívők, vagy a communitas teljesíteni tartozik, hanem tartalmazza a parochus köteleseit is és kétoldalu szerződés jellegét megadja az, hogy a hívők, illetve communitas által ajánlott szolgálmányok elfogadása ellenében a parochus által teljesítendő kötelesegek biztosítására az egyházhatóság által is aláíratott.

Ha akár alapítólevélnek, akár kétoldalu szerződésnek tekintjük is a visitatio canonica-t, el kell fogadnunk, hogy az abban vállalt kötelezettségek, szolgálmányok mértéke nem haladhatja túl a keletkezés idejében fenállott mérvét, mert hiszen az alapító, aki akaratil elhatározását egyoldalulag fejezte ki, nem kényszeríthető arra, hogy többet teljesítsen, mint amennyinek teljesítését önkényes elhatározásából magára vállalta, viszont a kétoldalu szerződés a másik fél hozzájárulása nélkül sem nem tágítható, sem nem szűkíthető, vagyis ha a község nem adhat kevesebbet, mint amennyit magára vállalt, az egyháznak sem állhat jogában többet követelnie, mint amennyit reá nézve a szerződés pontjai biztosítanak.

Nyilvánvaló tehát a visitatio canonica jogi természetéből, hogy a communitas —

község — ezen alapuló kötelezettségei teljesítése iránt megindult contentiosus ügyekben a hatóságoknak nemcsak arra kell a vizsgálatot kiterjeszteniük, hogy a kötelezettség teljesítésére a canonica visitatio, mint jogforrás alapján, a községet kényszeríthetik-e, hanem arra is, hogy a község annak idején mily mérvű kötelezettség teljesítését vállalta magára, mert jogosan és igazságosan a községet nagyobb értékű kötelezettség viselésére, súlyosabb szolgálomány teljesítésére nem lehet kötelezni, mint amilyennek viselését, teljesítését a visitatio canonica létrejöttékor vállalta.

A honti tervezet.

A községi közigazgatás reformjáról szóló tervezetet, melyet a központi jegyzői egyesület elnöksége pár hét előtt rendkívüli közgyűlésen fogadtatott el, általában igen kitünő munkának tartják és mindenki melegen óhajtja, hogy vajha mielőbb életbe is lépjen.

Az óhaj általános, de a hit, hogy valaha életbeléphet, már sokkal kevésbé. Sőt valljuk le őszintén, leszámítva a vérmes reményűeket, a nagy többség közt alig akad valaki, aki komolyan bízik benne, hogy egy olyan gyökeres javaslat, amely az egész eddigi, mondhatjuk legalább is félévezredes községi közigazgatásunkból tabula rászat csinál, az országgyűlésen keresztülmehetne. A jegyzőkből polgármestereket csinálni, jegyzőt egyszerű tollvivővé lefokozni, a községbe beplántálni a bürokráciát — ez a kísérlet, hogy úgy mondjuk, nálunk legalább is korai. Lehet majd 30 vagy 50 esztendő múlva csakugyan ezt kell tenni, de hogy már ma is ezt kellene, tekintet nélkül arra a rengeteg költségre, amibe a rendőrszettel, hivatalnok-pénztárossal ellátott új községi élet kerülne, ezt senki sem siet elhinni.

Legkevésbé magok a jegyzők. Nekik nagyon tetszhetik a javaslat, de nem bíznak a jövőjében, miért is kezdenek különböcsé lenni vele szemben. Majd eljön azonban az idő, mikor ennél meg nem állanak, mert észre veszik, hogy ily javaslat, a maga csillogó ábrándképeivel voltaképpen több kárt tesz, mint hasznot, mert az elméket eltereli a józan valóságok országútjáról, és akkor aztán majd megszólal az éles kritika hangja is.

Olyan nyilatkozatokkal, amelyek azt hangsúlyozzák, hogy a jelenlegi keretek megtartása mellett kell megcsinálni a reformot, már eddig is találkoztunk.

Ujabbán egy másik jelenség mutatkozik: a vármegyei jegyzői egyesületek, mintha a központi javaslat nem is lenne a világon, a maguk önálló felfogása szerint igyekeznek a községi közigazgatás segédszemélyzetének szervezési kérdését megoldani.

E szerény czím alá rejtette legújabbán Hont vármegye jegyzői egyesülete is a maga reformtervezetét, amely azonban nem egyéb, mint alapvető munkát az egész községi közigazgatás reformjához, és már csak ebből a szempontból tekintve is igen figyelemreméltó munkát.

E tervezetben ugyanis a községi segédszemélyzetnek nemcsak a szervezete, de az alkalmazottak pragmatikájának elvei is benne vannak, úgy, hogy a honti tervezet az első közigazgatási reformjavaslatnak tekinthetjük, amely a községi alkalmazottak kötelezettségeit és jogait pontosan körülírja és megállapítja.

Az 1. szakasz megállapítja kik a segédmunkaerők és azokat 3 osztályba sorozza. Ez osztályok a következők:

1. Az okleveles segédjegyzők, akik törvényszerű jegyzői minősítéssel bírnak s akik a jegyzői teendők egyes ágaiban fogalmazási teendőket is önállóan végeznek.
2. A községi írások, akik rendszerint kezeletlen teendőket végeznek és oklevéllel nem bírnak, de legalább négy középiskolai, vagy ennek megfelelő képzettségük megvan.
3. A díjnokok, vagy végrehajtók, akik a nekik kiosztott kisebb-irodai munkákkal foglalkoznak és oklevéllel nem bírnak, de legalább négy középiskolai, vagy ennek megfelelő képzettséggel bírnak, vagy legalább 10 év óta szakadatlanul a közigazgatásnál híven és becsületesen szolgáltak. Ezen osztályba soroztatnak a tanfolyamra készülő gyakorolók is.

A különféle címeken mint segédjegyző, köz-

ségi írások, jegyzősegéd, birtoknyilvántartó, kézbesítő írások, ellenőr, írásbeli teendőket is végző rendőrszettel, anyakönyvvezető helyettes munkaerők ezen osztályok egyikébe, iskolai képzettség alapján sorozandók, az osztályra nézve megállapított fizetést és járulékát azonban csak azon esetben kapja, ha azon osztályra nyerto választás vagy felfogadás útján megbízatást.

A 2. szakasz kimondja, hogy Hont vármegyében minden község tartozik egy okleveles segédjegyzőt és végrehajtót tartani.

A 3. szakasz szerint a községek minden 1000—1000 lélekszám után egy irodai segédmunkaerőt is köteles a jegyző rendelkezésére állítani; a 2. szakaszbeli nélkülözhetetlen segédmunkaerők a megállapítandó létszámba betudatnak.

A 4. szakasz szerint a segédmunkaerők fele csakis okleveles jegyző lehet.

Az 5. szakasz szerint a díjnokon kívül minden segédmunkaerőt életfogytiglan választják. A díjnokot és a végrehajtót a jegyző fogadja fel.

A 6. s 7. szakasz a jelenleg alkalmazásban levők megtartásáról s az erkölcsi képesítéséről szól. A 8. és 9. szakasz szerint a munkakörök a jegyző állapítja meg, és azt, hogy a segédmunkaerőket csak a jegyző rendelkeztetik.

A 10. szakasz a fegyelmi vizsgálat indítására okot adó esetekről szól.

A 11. szakasz szerint

A szolgálatban legidősebb segédjegyző, a jegyző állandó helyettesének tekintendő és annak ideiglenes akadályoztatása esetében teendőit saját felelősségére minden külön megbízatás nélkül teljesíti. Magánmunkálatokat a segédszemélyzet csak annyiban végezhet, amennyiben 3t azoknak teljesítésével a községi jegyző megbízta. A helyettesítésre hivatott segédjegyző jogosítva van aljegyzői címet is használni.

12. §. A jegyzői állások betöltésénél a vármegyében a legrégebb idő óta szolgáló segédjegyző, csak alapos ok miatt zárható ki a főszolgabíró által a jelölésből.

13. §. A segédszemélyzet napi munkaidőjére nézve a községi jegyzői hivatalra nézve megállapított hivatalos órák az irányadók és kötelezők. E munkaidőt szükség esetében a jegyző meghosszabbítani jogosult.

14. §. A segédszemélyzet a rábizott munkájáért felelősséggel tartozik. Hanyagság vagy szolgálatra való képtelenség esetén a segédjegyző, írások, valamint választott végrehajtó vagy díjnok a fegyelmi hatósághoz feljelentendő, a jegyző által felfogadott végrehajtó, díjnok pedig a szolgálatból elbocsátandó.

15. §. A községi jegyző jogosult és köteles az egyes állások megüresedéskor az állás betöltéséig felsőbb jóváhagyás nélkül a megüresedett állás javadalmát terhére belátása szerint helyettesít alkalmazni. A helyettesítés azonban a hónapokon túl nem terjedhet.

Ezen idő alatt az állás véglegesen betöltendő. Ha azonban rendkívüli körülmények folytán a helyettesítés 3 hónapnál tovább tart, a betöltés alá kerülő állásra megválasztott helyettesnek a minőségében eltöltött ideje a korpótlék, valamint nyugdíj jogosultság idejében a 18. §. értelmében beszámítandó.

16. §. A segédszemélyzet állásainak betöltésére pályázat hirdetés, mely pályázati hirdetmény a vármegyei hivatalos lapban és lehetőleg a szalpokban is közzéteendő.

17. §. A választást a községi eljárás választásának módjára a községi képviselőtestület gyakorolja, a megválasztáshoz viszonylagos szavazati többség elégséges.

18. §. A segédjegyzők, írások és végrehajtók fizetését a község szabályrendeletileg állapítja meg. A segédjegyzők fizetése 1400 K-nál kevesebb, lakbérük az azon községben működő tanítók lakbérének kevesebb nem lehet. Az írások fizetése 1000 K-nál kevesebb, lakbérük 200 K-nál kevesebb nem lehet, a végrehajtók, illetve díjnokok fizetésének még kisebb mértéke 800 K-ban állapíthatik meg. Amennyiben a képviselőtestület ezen fizetéseket megállapítani vonakodik, az állások költségei hivatalból állíttatnak be a költségvetésbe. Ha a segédjegyzők természetbeni lakással láttnak el, ugyanolyan berendezésük másra van igényük, mint a néptanítóknak.

19. §. Az okleveles segédjegyzők és írások, ha rendszeresített állásra választatnak meg, éppen úgy, mint a községi jegyzők, az 1904. évi XI. te. 9. §-a értelmében korpótlékban is részesülnek és pedig a segédjegyzők részére évenként 100 K korpótlék állapíthatik meg, amely 400 K-ig emelkedhetik. A korpótlék összegének megállapításánál csak a községben eltöltött szolgálat vétetik számításba, ugy a segédjegyzőknek,

mint az írásoknak. Az írások 5 évenként 50 K korpótlékban részesülnek, amely 200 K-ig emelkedhetik. Nem részesülnek korpótlékban azon segédjegyzők, akiknek a községtől élvezett javadalmazása eléri vagy meghaladja az 1400 K segédjegyzői fizetésnek és a megfelelő időre eső korpótléknak együttes összegét. Azon segédjegyzők, akiknek javadalmazása az 1400 K-át meghaladja ugyan, de nem éri el ennek s a megfelelő időre eső korpótléknak együttes összegét, a korpótlékkülönbséget erejéig tarthatnak igényt. Az írások korpótlékának megállapításánál a segédjegyzői korpótlékot analógiájára az 1000 K fizetés és 5 évenként 50 K korpótlék vagyis fele szolgál alapul. Végrehajtók, illetve díjnokok korpótlékban egyáltalában nem részesülnek.

20. §. Bár a betegség esetében való ellátás és nyugdíjazás tekintetében a segédjegyzőkre és írásokra a jegyzői szabályrendelet intézkedései a mérvadó, ezen ellátásnak és nyugdíjnak legalább oly nagyok kell lennie, mint amilyenek az 1893. évi IV. te. szerint javadalmazott állami tisztviselő II. fizetési osztálya 3. fokozatának, az 1835. évi XI. te. biztosít. Felmerülő vitás esetekben e két törvény, valamint ezeknek kiegészítő cikkei és rendeletei szolgálnak irányadónak. A végrehajtók, illetve díjnokok nyugdíj jogosultsággal nem bírnak, betegségük esetében fizetésük részükre 20 hétig biztosított.

21. §. A segédjegyzők és írások állásukból csakis szabályszerű fegyelmi eljárás útján mozdíthatók el, a fegyelmi eljárás tekintetében rájuk nézve az 1886. évi XXII. te. rendelkezései az irányadók. A végrehajtót és díjnokot meg nem felelő magaviselet esetében a jegyző elbocsáthatja.

22. §. A törvényhatóság köteles gondoskodni arról, hogy a segédjegyzői állások költségeinek fedezése végett a községek az állami fizetésközfizetést megnyerhessék, ha a községek pótdátója 40 százaléknál magasabbra ruz.

23. §. A segédjegyzők és írások a vármegyei jegyzői nyugdíjalapnak tagjai, a díjnokok, illetve végrehajtók, ha nem segédjegyzői minősítéssel és segédjegyzői állásra választattak meg, a jegyzői nyugdíj egyesületbe fel nem vehetők. Alacsonyabb állásban esetleg meglevő magasabb képzettség a magasabb képzettségnek megfelelő javadalmazást nem biztosítja.

24. §. Hogy a községeknek alkalmazott segédjegyzők és írások fizetésébe esetleg az állam által mint anyakönyvvezető-helyettesnek vagy bármely másrészt adott tiszteletdíjak vagy pótlékok mennyiben számíthatók be, a községi képviselőtestület által szabályrendeletileg állapítandó meg, azonban a javadalmazásba csakis az állandó természetű tiszteletdíjak és pótlékok számíthatók be.

25. §. A segédjegyzők és írások évenként 3 heti szabadságra tarthatnak igényt, amely idő alatt az esetleges helyettesítési költségek a községet terhelik.

26. §. A rendszeresített írásokra csak oly egyének választhatók meg, akik legalább 2 évi gyakorlatot bírnak és 18. életévüket betöltötték.

27. §. Ezen szabályrendelet által az egyes községeknek ily tárgyú szabályrendeletei hatályon kívül helyeztetnek.

Mészáros Kálmán, alelnök. Droszt Artur, főjegyző.

Községi közigazgatás.

Tanítók temetkezési járuléka. A magy. kir. közigazgatási bíróság az 1891. évi XLIII. te. 6. §-ában biztosított temetkezési járulékra nézve kimondotta XIX. számú döntvényében, hogy a járulékok akkor is megilleti a nőtanító férjét, ha a tényleges szolgálatban elhalt neje az ellátásra jogosító szolgálati időt még be nem töltötte.

A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete pályázatot hirdet czinkotai leánynevelő intézetben az 1910/11. évekbe üresedésbe jött három ingyenes és négy félfizetéses helyre.

A félfizetéses helyeket elnyerő gyermekek szülői évi 300 koronát tartoznak fizetni.

Az alapítványi helyekért községi és körjegyzőknek az árvái, félárvai és gyermekei folyamodhatnak. A kellően felszerelt kérvények a f. évi július hó 15-ig Jászberényi Miklós egyll. főjegyzőhöz (Mezőtárkány) küldendők be.

A kérvényhez esatolandók:

1. A gyermek születési bizonyítványa.
2. A gyermek himlőoltási és egészségi bizonyítványa.
3. A gyermek legutolsó iskolai bizonyítványa.
4. A gyermek gondviselőjének nyilatkozata, hogy a gyermeket fehérnemű, ruha és lábbelivel ellátja s a félfizetéses gyermekért a tápdíjat előleges negyedévi részletekben pontosan fizeti.
5. Hatósági bizonyítvány arról, hogy a gyer-

mek (árva) vagyoni vis...
A felvé...
nöksége júli...
ról folyamod...

Ugyanez...
egy ingyenes...
tot hirdét...
randók be...

A pály...
Községi...
v. Szlavon...
tott, ötven...
százalékos k...
miniszter 4...
ben övadékk...

Nyugdí...
az 1908. X...
ban alkalma...
lástát állapí...
törvénynek...
ban ennek a...
és ezen a m...
Mindennapos...
nyugdíjasok...
esakhamar...
vezénye ne...
gáljanak is...
onlekedik...
figyelmet s...
ügy, az kinc...
szerezhetik...
nyugellátást...
de csak abba...
nak. Ezáltal...
ha egy ilyen...
lemondott d...
ból előbb sz...
ügy, az kinc...
melyére, vag...
te. 9. szak...
megszerezte...
han megszak...
esetén, ha a...
v. 30 éves...
tás nélkül...
mondás hatá...
díj a díjnok...
sére) a bes...
Oly esetke...
a fentiek sz...
sem övegye...
9. szakasz...
tarthat s a...
igényei a t...
ján bíráland...
díjaztatott...
díjról való...
s a díjnoka...
tására való...
kassa alapj...
a nyugdíj...
1908. XXII...
elbűs. Az...
díjnokra n...
kalmazásban...
alkalmazást...
vezetett ny...
gíg mondan...
us végével...
ról a jelen...
módon azal...
államkiszá...
esakis 1910.

Körör...
bírósg X...
hogy az ol...
szolgáló k...
körörvos l...
költséget a...
arányában...
a székhely...
zak legalá...

Felső...
jegyző-vál...
bizottsági...
hat.) Alla...
nos mást i...
személyes...
hat.) Az...
vényű álla...
gy szok...
kel nem is...

Jegyz...
községi kö...
20-án érte...
egyhangul...
félvi vizs...
ballgató u...

Kinev...
Zoltán, H...
folytán m...
Mihály ár...
zatosan m...
Dallos Ru...
ponti írno...
tiszfured...

mek (árva) atyja jegyző vagy az volt s milyenek vagyoni viszonyai.

A felvételtől az országos jegyzői egyesület elnöksége július hó folyamán dönt és az eredményről folyamodókat augusztus 1-ig értesíti.

Ugyanezen intézetnél betöltendő földijás és egy ingyenes helyre a belügyminiszter is pályázatot hirdet, akinél a kérvények július 15-ig nyújtandók be.

A pályázati feltételek teljesen azonosak.

Községi kötvények óvadékképessége. A Horvát-Szlávon Országos Jelzálogbank által kibocsátott, ötven évi alatt sorsolás útján törlesztendő 4 1/2 százalékos községi kötvények a magy. kir. pénzügyminiszter 44.020/910. számú körrendelete értelmében óvadékképességeknek nyilvánítottak.

Nyugdíjasok mint napidíjasok. Tudvalevőleg az 1908. XXVII. t. cz. 9. szakasza az állami hivatalokban alkalmazott napidíjasok számára bizonyos nyugdíjállást állapít meg, ami igen humánus rendelkezése a törvénynek. Az élet a maga millió változataival azonban ennek a törvénynek is fölfedezett egy kis hibáját, és ezen a minisztertanács május 4-iki ülésében segített.

Mindennapos dolog ugyanis, hogy még munkaképes nyugdíjasok napidíjasi foglalkozást vállalnak s ezek csakhamar rájertek, hogy rájuk a többi napidíjas kedvezménye nem terjeszthető ki, mert akárhány évig szolgáljanak is mint napidíjasok, a nyugdíjuk ezáltal nem emelkedik. Erre föl hívták a pénzügyminisztérium figyelmét is s onnan a minisztertanács elő kerülő az ügy, az kinöndta, hogy az ilyen napidíjasok is megszereshetik magoknak a 9-ik szakaszban biztosított nyugdíjállást, ami fölfülmulhatja a nyugdíjuk összegét, de csak abban az esetben, ha a nyugdíjukról lemondanak. Ezáltal azonban semmit sem kezdzátanak, mert ha egy ilyen, az államkincstártól élvezett nyugdíjáról lemondott díjnoknak díjnoki alkalmazása bármely okból elhagyatik, az illető az illető vagy saját szeme elé, vagy hátrahagyottaira nézve az 1908:XXVII. t. cz. 9. szakaszban megállapított ellátásra való igényt megszerezte volna, vagyis mielőtt a díjnoki alkalmazásban megszaktítás nélkül tíz évet, illetőleg elhalálózása esetén, ha a díjnoki alkalmazás megkezdésekor még nem volt 40 éves, mielőtt a díjnoki alkalmazásban megszaktítás nélkül öt évet töltött volna, a nyugdíjáról való lemondás hatályát veszti. Ez esetben a beszüntetett nyugdíj a díjnok részére, (elhalalozás esetén az örökösök részére) a beszüntetés napjától kezdve kiutalványozandó. Oly esetekben, amelyekben a nyugdíjról való lemondás a fentiek szerint hatályát veszti, a díjnok sem maga, sem özvegye vagy árva részére az 1908:XXVII. t. cz. 9. szakaszban megállapított ellátásokra igényt nem tarthat s a díjnok hátrahagyottainak ellátására való igényei a díjnok által elfoglalt annak az állásnak alapján bírálandók el, amely állás után annak idején nyugdíjaztatott. A fentelített esetektől eltekintve, a nyugdíjról való lemondás végleges és vissza nem vonható s a díjnoknak, valamint a hátrahagyottainak nyugdíjállására való igénye is, csak az 1908:XXVII. t. cz. 9. szakasza alapján bírálandó el, mely esetben még abban is, ha a nyugdíj, melyről lemondtak, nagyobb lenne, mint az 1908:XXVII. t. cz. 9. szakasza alapján folyósítható ellátás. Az államkincstártól nyugdíjat élvező azokra a díjnokokra nézve, akik már az idő szerint is díjnoki alkalmazásban állanak, a fenti határozmányok szintén alkalmazást nyernek az esetben, ha az államkincstártól élvezett nyugdíjukról legkésőbb 1910. évi július hó végéig mondanak le, mely esetben nyugdíjuk 1910. évi július végéig szüntetendő be. A fentebbiekben foglaltakról a jelenleg alkalmazásban álló díjnosok megfelelő módon azzal a figyelemmel kell értesütnöök, hogy az államkincstártól élvezett nyugdíjról való lemondásuk csak 1910. évi július hónap végéig fog elfogadtatni.

Körorvosi lakbér. A magy. kir. közigazgatási bíróság XVIII. számú döntésvényében kimondotta, hogy az olyan orvosi körben, ahol a székhelyül szolgáló községben kívül csak egy község van, a körorvos lakpénzét, illetőleg a lakás előállítás költséget a két község között a kivetett állami adó arányában ugyan, de akként kell megosztani, hogy a székhelyül szolgáló községet minden esetre annak legalább is felerésze terhelje.

Felsőbb hatósági rendeletek és döntések. Az igazoló-választmány tagja csak törvényhatósági bizottsági tag lehet. (18.276—1910. Belügymin. hat.) Állatellátási eset bejelentésével a tulajdonos mást is megbízhat és a bejelentést nem köteles személyesen teljesíteni. (1910. évi 3442. sz. Belügymin. hat.) Az állapannak nem áll jogában általános érvényű állategészségügyi rendeleteket kibocsátani s így azok megszegése büntetőjogi következményekkel nem is jár.

Jegyzői tanfolyam vizsgái. A nagybecskeréki községi közigazgatási tanfolyamon a vizsgák e hó 20-án érték véget. Kiténtetéssel vizsgáztak hatan; egyhangulag huszan. szótöbbséggel tizenhatan; felévi vizsga jelműlésére egy, javító vizsgára egy ballgató utasított.

Kinevezések Heves vármegyében. Dr. Kállay Zoltán, Heves vármegye főispánja, a nyugdíjazás folytán megüresedett irodalgaigazgatói állásra Szabó Mihály árvaszéki kiadót, e kinevezés folytán fokozatosan megüresedett állásokra, árvaszéki kiadóvá Dallos Rudolfot, iktatóvá Tomanóczy Dezsőt központi irnokot, központi irnokká Timon Tihamért, tiszafüredi irnokká Boma Gyulát nevezte k.

Siketnéma felvétele. A siketnéma heves vármegyey (egri) intézetébe a jövő 1910—1911. tanévre több ingyenes, félfizetéses és egész fizetéses siketnéma gyermek vétetik fel. Kérvények f. évi július hó 31-ig adandók be az intézet igazgatóságánál.

A vasuti állomásokat a legközelebbi állami törvényhatósági vagy községgel összekötő utakra, a kereskedelemügyi miniszter 16266—910. sz. rendelete szerint jelzőtáblák állítandók fel, amelyeken

- 1. az olyan állomások, amelyek az összes forgalomra szolgálnak, egyszerűen „Állomás”,
2. amelyeken a forgalomnak valamely része nem tartatik fen, „Korlátolt forgalmi állomás”,
3. az egyes magánfelek áruküldeményeinek le- és feladására szolgáló helyek „Rakodó helyek”,
4. nyílt vonalon fekvő hely, mely csak személy- és podgyászforgalomra szolgál, „Megállóhely”,
5. kizárólag vonattalálkozáskor czejáira szolgáló hely „Kitérő” elnevezéssel jelölendő meg.

A félúru vasuti menetjegyek váltására jogosító arczképes igazolványok, valamint az elvesztett, vagy bármely okból használhatatlanná vált igazolványok kiállításáért fizetendő kiállítás illetékek tárgyában. A kereskedelemügyi miniszter f. évi május hó 23 án 33.980. sz. a. kelt rendelete szerint, a minisztertanács hozzájárulása alapján a félúru vasuti menetjegyek váltására jogosító arczképes igazolványokért fizetendő 1 korona kiállítás illetékek 2 koronára és ezzel kapcsolatban az elveszett, vagy bármely okból használhatatlanná vált igazolványok helyébe kiszolgáltattott újabb igazolványok kiállításáért eddig fizetett 2 korona kiállítás illetékek 3 koronára emeltetik fel.

Megüresedett jegyzői állások. Szelistye (Szeben vm.) segédj. á. július 16. d. u. 5-ig. Főszolgab. Szelistye.

Sajószentandrás segédj. á. jun. 30-ig. Főszolgab. Betlen.

Beregkomlós segédj. á. 1000 K fiz., július 14. Főszolgab. Hossva.

Ozd segédj. á. 1000 K fiz., 150 K lakt., 50 K fűtés, június 29. d. u. 5-ig. Főszolgab. Ozd.

Diósjenő alj. á. 1000 K fiz., 200 K lakt., jun. 27., d. e. 12-ig. Főszolgab. Rétság.

Nyirugos segédj. á. 1000 K fiz. jul. 15-ig. Főszolgab. Nyiracsád.

Érmihályfalva iktató irnoki á. 600 K fiz., július 17. d. u. 2-ig. Főszolgab. Markovits.

Kisújszállás rendőrségi díjnoki á. 1200 K fiz. és állami kiegészítés július 15-ig. Polgármester Kisújszállás.

Beznye körj. á. 1000 K fiz. szabad lakás kerttel, július 1-ig. Főszolgab. Élesd.

Farkasd közs. jegyzői á. 1200 K fiz., 3 öl tüzifa, 4 szobás szabad lakás, házi kerttel 548 K kiegészítés és át. jun. 30-ig. Főszolgab. Antalfalva.

Kiskomárom körj. á. 1600 K fiz., 320 K lakt. Irodára 280 K, term. fuvar, 4 K napidíj, jun. 29-ig. Főszolgab. Nagykanizsa.

Málnapatak közs. jegyzői á. 1600 K fiz., 110 K utiát. és szabad lakás. Főszolgab. Losonc.

A rovatvezető üzenetel.

Kérjük lapunk azon olvasóit, akiknek községében a canonica visitatioval kapcsolatos vitás kérdésekben az eljárás folyamatban van, vagy ilvint indítani kénytelenek, hogy teljes bizalommal forduljanak hozzánk, mert e kérdés a községek háztartására oly nagyhorderejű, hogy közérdekű; készséggel adunk kimerítő levelbeni utbaigazítást.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dun, Horva Vág, Rába, Dráva, Moson, Száva, Szamos, Kraszna N.-Majtány, Latorcza, Laboroz Homonna, Ung), names, and measurements (méter) for July 2 and July 1.

Nemzetközi műszaki bibliografiai intézet.

Ismerteti: Murai Vilmos, MÁV. főmérnök.

Több évi előmunkálat után Berlinben körülbelül két évvel ezelőtt „Internationales Institut für Techno-Bibliographie” (rövidítve I. I. T. B.) név alatt új intézmény létesült, melynek célja, hogy a kulturállamok műszaki irodalmában megjelent könyveknek, röpiratoknak, czikknek stb. legalább a címci, — esetleg rövid ismertetéssel — szakasportok szerint betűsorrendben összegyűjtsenek.

A már eddig is oly örvedetesen fejlődött magyar műszaki irodalomról, a magyar nyelv elszigeteltségénél fogva a külföldi műszaki körök eddig még tudomást sem szerztek. Az új irodalmi intézet útján azonban a nemzet külföldi műszaki világa legalább forma szerint megismerkedhetik a magyar műszaki irodalommal és így módjában lesz lényegében is tudomást venni arról, ami belőle érdekl.

Az eddigi tárgyalások eredménye, a magyar osztály felállítására vonatkozó javaslatom a mérnökegylet „Heti Értesítő”-je f. é. 22. számában jelent meg.

A tudományban, de különösen az irodalmi tevékenységben a lehető legnagyobb idő- és erőpazarlást tapasztaljuk, mert nem ismerjük és nem használjuk fel eléggé a már talált eredményeket és mert nem lehet tájékozódni arról, nem foglalkoznak-e egyidejűleg mások is ugyanazzal a kérdéssel.

Önkénytelenül felmerült tehát annak a szükségessége, hogy a kulturnepek irodalmi termelésüket leltározzák és ezt a leltárt központosított hírszolgálatlall napról-napra kiegészítsék.

A berlini új intézet, mint nemzetközi központ működését 1909 január havában kezdte meg és azóta kiadmányait rendszeresen közzéteszi. A havi füzetekben megjelent első évfolyam terjedelme 2800 lap, 59.628 bibliografiai adattal. Az ujonnan rendezett egész évi anyag évkönyv alakjában is meg fog jelenni.

Milyen tehát az intézmény szervezete és miként közli munkásságát az érdekeltekkel?

A huszonöt márka évi tagdíj fejében ingyen jár az intézet köthetéként megjelent hat folyóiratának bármelyike, kívánságra pedig még bármelyik 50 százalék engedménnyel. A folyóiratok: 1. gépészet, 2. elektrotechnika, 3. építés, 4. bányászat, kohászat, 5. vegyészet, 6. pótfüzetek, 7. összkiadás, — ez utóbbi 30 márka pótdíj ellenében.

A füzetek I. részében az intézet vezetőségének értesítésein kívül műszaki tudósítások vannak, továbbá táblázat az egész világon ujonnan megjelent vagy megszűnő műszaki folyóiratokról és végre kimerítő leírása a meglévő összes műszaki és ipari időszakos folyóiratoknak. A második részben kerekén ezer folyóiratot dolgoznak fel és az egész könyv- és röpiratirodalmat is. A feldolgozott anyagot rendszeres csoportokban és betűrendben teszik közzé. Az egyszerű bibliografiai adatokat rövid ismertetésekkel is kiegészítik. Ezt a munkát az intézet számos specialista munkatársa végzi, most még csak Berlinben, Londonban, Párisban, Bécsben és Prágában, később új szakosztályok szervezése után másutt is.

Az eddig elmondottak azonban a programnak csak első részét teszik. Ez az összes nemzetközi műszaki irodalom új kiadványainak felsorolása és rövid jellemzése.

Az intézet azonkívül már munkába vette több monografia kiadását is. Az egyik a léghajózás bibliografiája a legrégibb kortól 1908 végeig, a másik a technika és ipar szakasjátjának nemzetközi jegyzéke, a harmadik a műszaki írókról szóló nemzetközi kézikönyv.

A későbbre tervezett új kötet tárgya lesz: a műszaki tudományos egyesületek és intézetek, valamint a technikai oktatásügy.

1. rész: A műszaki-tudományos egyesületek és

intézetek jegyzéke, szervezötük és működésük rövid jellemzés kíséretében.

2. rész: A műszaki tanintézetek és tantestületek jegyzéke; függelékül: műszaki tanintézetek programja.

A techno-bibliográfiai hírszerző felvilágosítást ad a következőkről:

1. Mi jelent meg az utolsó hónapban (vagy egyáltalában) a főkulturálmunkában a technika bármely terén vagy bármely tárgyról könyv, röpírat vagy katalógus alakban vagy cikkek alakjában több mint 1000 folyóiratban.

2. Mit adott ki valamely szerző az utolsó hónapban (vagy általában); minden speciális műszaki ágban megnevez irodalmilag működő mérnököket;

3. Kivonatokat és fordításokat készít az egész műszaki irodalomból, ideértve az összes államok szabadalmi irodalmát is.

4. Felvilágosítást ad a nemzetközi szakajtóról, különösen az újonnan megjelenő, vagy megszűnt műszaki és ipari szakfolyóiratokról.

5. Kikutatja, melyik könyvtárból lehet valamely keresett könyvet kölcsönkapni.

6. Támogatja a szabadalmakra vonatkozólag megjelent kiadványok kutatását.

A II. csoport felvilágosítást ad minden tudományos és gyakorlati tisztán műszaki kérdésről, kikutatja továbbá tervek kidolgozását, tervezetek megírását, tapasztalatok kicserélését stb.

A III. csoport napról-napra kiegészített terjedelmes gyűjteménye lényképeknek, rajzoknak és terveknek, a megfelelő szövegismegnyarátatoknak és Karthotek-rendszerű repertóriumoknak.

A csoport működési köre:

1. Illusztrációkat szállít folyóiratokba szánt cikkek, katalógusok és könyvek részére a legjobb eredeti forrásokból.

2. Propagandát csinál értékes új találmányoknak és más nagy műszaki munkásságnak. Az archívum a vele rendszeres összeköttetésben álló nagyszámú bel- és külföldi illusztrált folyóiratnak és szaklapnak illusztrált cikkeket küld a műszaki és ipari haladás teréről. Múzeumoknak, könyvtáraknak, nyilvános és magángyűjteményeknek, könyvtáraknak, iskoláknak és egyesületeknek esetről-esetre megtekintésre, gyűjteményeket küld az őket érdeklő legújabb képekből és szövegekből.

3. Illusztrált jubileumi iratok és kiállítási katalógusok, továbbá alapításokról és tanulmányokról szóló emlékiratok kidolgozása. Bevezetésül az idevonatkozó történelmi áttekintés. Értékes, illusztrált reklámröpiratok, szórekoztató, tanulságos vagy történelmi szöveggel.

A IV. csoport műszaki lapokból kivonatokat gyűjt. Az V. csoport a technobibliográfiában található irodalmi anyagot, a bel- és külföldi valamennyi folyóiratát és könyveit az eredeti áron szállítja.

Tervben van oly határidő naptár kiadása, melyben a kiállításokra, kongresszusokra, egyesületi ülésekre, előadásokra, tanfolyamokra stb. vonatkozó puszta adatok sorolatlán fel, ilyenek: hely, idő, szervező stb. az a cím, ahonnan bővebb felvilágosítást lehet kapni.

Szükségesnek mutatkozott a műszaki irodalmi naptár mielőbbi kiadása is.

Ebben a műszaki és ipari irodalom munkássáira vonatkozó adatok gyűjteményét és belőle könnyen meg lehet állapítani, melyik tárggyal speciálisan ki foglalkozik.

Az új intézet fennállásának rövid ideje alatt is már jó eredményekkel biztató munkásságot fejtett ki. A tervezett fejlesztés által pedig fokozatosan oly intézménnyé fog alakulni, mely nemcsak a műszaki és ipari irodalom, hanem magára a műszaki és ipari munkásságra is nagy és jótékony hatással lesz.

Indokolt tehát, hogy a magyar szakosztály megalakulása révén Magyarország is részt vegyen ebben a kulturális munkában. A magyar szakosztálynak a nemzetközi intézetbe való belépése által, módjában lesz, hogy évtizedekre visszamenőleg megteremtse a külön magyar műszaki bibliográfiát, ami külön költségbe alig fog kerülni, mert a ma-

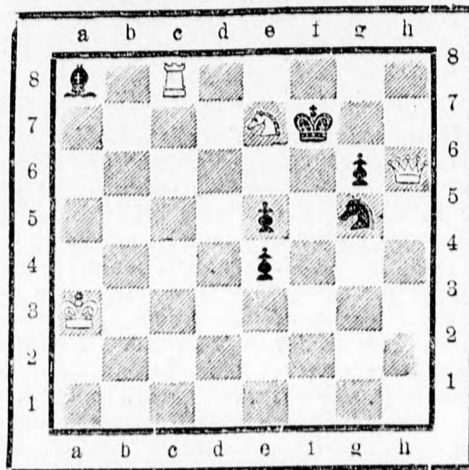
gyar szakosztály részére irodát ugyanis kell szervezni, amely egyúttal a magyar műszaki bibliográfia központja is volna.

A magyar mérnök- és építészegylet vezetőségének érdeklődése folytán és remélhető erkölcsi támogatásával a magyar szakosztály előreláthatólag nemsokára meg fog alakulni és működését hamarosan meg is fogja kezdeni.

SAKK.

68. számú feladvány.

Kubbel K. A. L., Pétervár.

Matt a harmadik lépésre.

343. számú játszma.

Tanácskozási játszma. Játzották Londonban 1910. június 22-én.

Olasz játék.

Világos: Gunsberg, Mortimer. Sötét: Blackburne, dr. Ballard

- 1. e2-e4 e7-e5
- 2. Hg1-f3 Hb8-e6
- 3. Ff1-e4 Ff8-e5
- 4. 0-0 Hg9-f6
- 5. d2-d4 e5xd4
- 6. e4-e5 d7-d5
- 7. e5xf6 d5xe4
- 8. Bb1-e1 Fc8-e6
- 9. Hf3-g5 Vd8-d5
- 10. Hg5xe6 f7xe6
- 11. Vd1-h5

Jobbnak tartjuk itt 5. ... Fc5xd4-et. Természetesen 9. ... Vd8xf6 hiba volna Vh5xc5 miatt.

- 10. Hb1-c2 Vd5-f5
- 11. Hc3-e1 0-0-0

Sötét kerül a bonyodalmakat, amik 11. ... Fc5-b6 vagy 11. Fc5-d6 után messzire kielemezett folytatásokkal előállhatnak.

- 12. He4xe5 Vd5xc5
- 13. Hg5xe6

Itt 13. Be1xe6, f7xe6 14. Hg5xe6 csak a tiszték lecserelésére vezet, anélkül, hogy világos előnyre tehetne szert.

- 13. ... f7xe6
- 14. f6xe7 Hb8-g8
- 15. Fc1-h6 Vc5-f5
- 16. Vd1-d2

Ha 16. Vd1-e2, ugy 16. ... e6-e5 is 17. Ve2xc4-re Vf5-g6 18. Fh6-g5, d4-d3 20. 16. ... Vf5-g6

- 17. f2-f3

Világos e4-en keresztül akarja játékba hozni a bástyát.

- 17. ... e6-e5
- 18. Be1-e4 Bd8-d6
- 19. Be4-h4 d4-d3

Erősebb volna 17. ... Hc6-e7 s ha 13. Be1-e4, ugy He7-f5 19. Fh6-g5, d4-d3 20. b2xc3 d4xc3 21. Vd2-e1, Bg8xg8 22. f3-f4, h7-h6 sötétnek figuranyeréssel.

- 18. Be1-e4 Bd8-d6
- 19. Be4-h4 d4-d3

Most is erősebb volt 18. ... Hc6-e7, kapcsolatban He7-f5 fenyegetéssel.

- 20. e2xd3 He6-d4
- 21. Bh4-h3 Hd4-f3
- 22. Fh6-g4 Bg8xg7

Jobb volt ekkor 22. ... Bd8xd3 23. Vd2-e1, Bg8xg7 stb. sötétnek jobb állása!

- 23. f2-f4 e5-e4
- 24. g2-g3 Hf5-d4
- 25. Vd2-a5 Hd4-f3
- 26. Kg1-h1 Hf3xg5
- 27. f4xg e4xd3
- 28. Va5xa7 Bd6-b6

Sötét nem játszik elég erőlesen; a tett lépés helyett 28. ... Bd6-a6 sokkal jobb lett volna.

- 29. Bh3-h6 Vg6xg5
- Ha 29. ... Vg6-f7 30. Bh6xb6, ugy 30. ... Vf7-f3+ 31. Kh1-g1, Vf3xg4+ 32. Kg1-f1, Vg4-f3+ s utána matt. 29. ... Vg6-f7-re azonban világos 30. Va7-a8, Kc8-d7 31. Va8-a7 s utána Va4xe4-el megmenethetné játszóját.
- 30. Va7-a8 Kc8-d7
- 31. Bh6xb6 Vg5xg4
- Nem jobb 31. ... a7xb6 sem. Sötétnek itt már nincs nyérése.
- 32. Va8-a4 Kd7-d8

Remis.

Sakk-hírek.

Berlin. A berlini Kerkau-kávéházban június 13-tól kezdődőleg igen érdekes verseny folyt le, amelyen résztvettek Cohn, Erich és Teichmann Richard mesterek, továbbá az ismertebb amatőrök közül Ahues, Gregory és Tenner. A két turnából álló versenyt nagy fölényvel nyerte meg Teichmann, aki két teljes egységgel előzte meg a másodiknak leérkező Cohn Erichet. A verseny a következő eredménnyel végződött: I. díj (200 márka) Teichmann 7, II. díj (150 márka) Cohn 5, III. díj (100 márka) Ahues 4½, IV. díj (50 márka) Tenner 2½, Gregory 1.

A Fahrni-Spielmann-match. Münchenben rövid idő előtt nyert befejezést egy match Fahrni H. és Spielmann R. között. Spielmann előzőleg, mint ismeretes, a Regensburgban megvívott matchben nagy fölényvel győzte le Mieses mestert, a győzelemből tartott Fahrni ellen azonban már nem tudott hasonló sikert aratni. A tizenegy játszmából álló matchben ugyanis a Spielmann 4 győzelemmel szemben Fahrni is nyert 3 játszmát, míg 4 játszma remis lett. Eszerint a matchet Spielmann csupán 6:5 arányban nyerte meg.

Sakk-kiállítás Hamburgban. Felkérteünk a következő felhívás közlésére:

„Abban az alkalomban kifolyólag, hogy a német sakkszövetség XVII. kongresszusa július hónapban nálunk, Hamburgban, fog megtartani, nemzetközi kiállítást rendezünk. Kiállítatnak ritka sakkművek, rajzok, különlegességek és más egyéb tárgyak, ugyszintén újságok és folyóiratok (a már megszűntek is), melyek sakkjátzmákat vagy csupán problémákat közölnek.

Felkérjük a kiállításra alkalmas tárgyak tulajdonosait, hogy azokat kölcsönképpen nekünk átengedni sziveskedjenek; kívánatra bérletre küldjük vissza sértetlen állapotban. Küldemények a sajtó és propaganda bizottsághoz kértnek a következő címre: Fab, Landau, Hamburg 19, Wiesenstr. 27.

Hamburgi Sakk-kör.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap a Dunántul, a nagy Alföld déli felében, Erdélyben és szörványosan néhány északi megyében volt eső és itt-ott zivatar. Az eső mennyisége általában 5-10 mm. volt s csak egyes kisebb területeken 10 mm. fölött.

A hőmérséklet valamivel magasabb az előző napinál, a maximum 30 fok C. volt Erdélyben, általában, a minimum 7 fok C. Tátrafűrésden.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Mérsékeltlen meleg idő várható, helyenként esővel, esetleg zivatarral.

(Sürgöny-prognózis: Enyhe, elvélve csapadékok, zivatarak.)

Allomás	Légnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szállás és esője	Felhőzet	Hőmérséklet	
					max.	min.
A-Budapest	60.8	14.7	F	2	1	25 12
Ungvár	59.5	17.4	NE	1	1	23 14
Késmark	59.9	13.6	S	1	1	22 11
Losoncz	60.2	15.4	SE	1	0	27 13
Ogyalla	59.9	16.2	W	1	0	25 12
Budapest	60.0	18.4	N	1	0	24 14
Hétfű	60.8	15.3		1	1	21 11
Keszthely	60.8	14.2		3	4	18 12
Pécs	61.1	15.4	SW	4	2	22 15
Zágráb	61.3	15.3	SE	1	0	19 13
Pünye	58.9	18.2		1	1	25 16
Szeged	59.4	17.4	E	0	1	26 13
Temesvár	60.3	19.1		2	2	26 15
Nagyvárad	59.6	18.6	SE	3	2	27 15
Kolozsvár	59.7	16.5		1	2	30 14
Nagyszombat	58.3	18.8		1	1	25 14
Szalmár	—	19.8	SE	4	0	24 14
Eger	—	18.0	SE	1	4	24 14
Árvavárja	—	19.2	SSW	2	2	18 6
Salmcsébánya	—	12.7	NW	4	4	19 10
Komárom	—	18.0		0	0	22 12
Magyar-Ovár	—	19.2	SW	2	1	23 13
Sopron	—	18.4	SE	2	4	19 10
Eszék	—	21.0	SE	2	0	25 13
Cirkvenica	—	16.6	S	2	0	1 25 14
Debrecen	—	18.0	SE	2	4	27 15
Kecskemét	—	17.7	NE	1	2	26 14
Oroszlány	—	18.8	SW	1	0	25 13
Árad	—	17.0	N	0	2	27 13
Zsombolya	—	16.7	NW	1	3	14 28 12
Vaséc	—	20.0	N	1	2	29 14
Orsova	—	00.0	NE	1	0	—

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

KÜLÖNFÉLÉK.

The paradise lost.

Tündérszép álmot álmodtam én:
Virág volt minden, hullott a fény.
Zengő madárraj szárnyalt az égen,
Rózsákkalba fulladt az éden.

Tündérszép álmot álmodtam én:
Párák kincse volt az nyém.
Napóleonok ezéjára voltam,
Sátánhordákkal magam dacoltam.

Vittam titáni, nagy harezokat,
Rabszija fűztem világokat.
Álmon szentségtörőn hitegetett:
Isten vagyok a fellegek felett!

— S felébredtem . . . egy világ dőlt le!
Oh pedig csak egy virág tört le.
Csak egy csillag futott le az égről,
Egy kis madár — szebb tájra költözött!
S koldus lettem a koldusok között.

Elekes Dezső.

(A legrégebb villámhárító.) Általában Franklin Benjámin tartják a villámhárító feltalálójának, pedig a régi Egyiptomban szintén ismerték a fémek jó vezetőképességét és mint egy Brugs pasa által felfedezett régi iratból kitűnt, az edfui, dendorai és medinet-abui templomok bejáratainál hatalmas 30—40 méteres zászlópóznák állottak, melyek rézbádoggal voltak bevonva és arra szolgáltak hogy a lecsapó villámot a pózna mentén a földbe vezessék. A villám lényegét William Gilbert angol tudós ismerte fel először 1600-ban. A XVII. és XVIII. században azután a villámcsapások elhárítására különböző kísérleteket és megfigyeléseket tettek. Így Reimann Eperjesen 1717-ben megállapította, hogy egy általa megfigyelt villám lecsapva, ugyanazon vasvezeték mentén hatolt a földbe, amely már 1673-ban is vezetett egy villámot a földbe és az így levezetett villám csak ott rongálta meg némiképp a falat, ahol a vasvezeték kis darabra megszakadt. A találmány tehát minden tekintetben elő volt készítve és mégis 37 év telt el, míg Prokop tudós-pap Brenditzben, Merveországban hat évvel Franklin előtt megkonstruálta az első villámhárítót. Divis behatóan fog-

lalkozott a természettudományokkal és 1754-ben felállított villámhárítója, amelyet inkább villamoságelosztónak lehetne nevezni, egy 130 láb magas állványból állott, amelyen másfél hüvelyk vastag vasvezeték vezetett fel. A vasvezeték felső vége 12 vízszintes ágba ágazott szét és mindegyik ág vasdrót-vezetékekkel össze volt kötve egy-egy vasszilánkokkal teli ládával, amelyek mindegyikéből 27 darab, csucsban végződő vasrud meredt ki. Mai tudásunk szerint tehát ez az egész komplikált szerkezet valóban kitűnő feszültség-elosztó készülék volt és így mint villámhárító is teljesíthette a feladatát. Divisnek azonban szintén a feltalálók közös sorsa jutott osztályrészül. Ferenc császártól támogatást kért, de a császár elutasította, mert a bécsi udvarok a villámhárító hasznavehetőségét kétségbe vonták. 1756 nyarán pedig, amikor tartós szárazság következett az őszi termés nagy része tönkrement, a brenditzi parasztek Divist és ennek ördögös villámhárító készülékét okolták és darabokra törték.

(Nagy Theodorik palotája.) Berlinből írják, hogy Corrado Ricci, híres archeológus, az olaszországi műemlékek főfelügyelője, a német archeológiai egyesületben felolvasást tartott azoknak az ásatásoknak az eredményéről, amelyek Ravennában, Nagy Theodorik palotájának romjai helyén az ő vezetése mellett folytak. Elmondotta Ricci, hogy azon a helyen, ahol a palota udvara volt, egy igen érdekes szobortalapzatot találtak, amelyik valószínűleg a király szobrának a talapzata volt. Ráakadtak azonfelül egy igen sok apstist (háziszentély) magában foglaló nagy terem nyomára is. Ez Ricci szerint a palota étterme, az ugynevezett „trichlinum“ lehetett. E mellett bizonyít, hogy egy ebben a helyiségben talált mozaikpadló-darabon a következő felírás: „Élvezd azt, amit az ős, a tavasz, a tél és a nyár egymást felváltva nyújtanak és ami jót a világon készíteni tudnak“. Ez a trichlinum különben nagyjában a trieri palotára emlékeztet és egész határozottsággal megállapítható, hogy ez az étterem éppen olyan stílusú, mint a trieri és orlési régi épületek éttermei. Beszámolt azután Ricci azokról a restaurálási munkálatokról is, amelyeknek az a célja, hogy a classe fuori Apolló-templomot és azt a vízvezetékét, amely Ravennát régen vízzel ellátta, eredeti alakjában visszaállítsák. Elmondotta Ricci, hogy ezekre először nehéz volt rákacni, különösen pedig a vízvezetékre, mert a régi iratokból csupán annyit lehetett megállapítani, hogy a vízvezeték Traján építtette és hogy a gótek annak idején megpróbálták egyszer restaurálni, de arról,

hogy a vízvezeték merre haladt, semmit sem mondott egyik latin író se. Ricci azonban mégis ráakadt a vízvezetékre. Abból indult ugyanis ki, hogy a Ronco folyónak egy partdarabját aqueductonak hívják ma is és hogy ennek az elvezetésnek a régi római vízvezetékekkel kell összefüggésben lennie, a vízvezeték tehát ott haladhatott el. Feltevése valóban is bizonyult, mert ásatásai közben itt egy egész árkaos boltozat-sorozatba akadt.

(A mumiapor, mint gyógyszer.) A középkorban a köhögés, esz, nyavalyatörés és még néhány más betegség ellen csak egy biztosan ható szert ismertek: a — mumiaport. Természetesen a mesze keletről hozta valaki azt a mélyértelmű bölcseséget, hogy a bebalzsamozott és mindenféle illatokkal és fűszerekkel telített mumia gyógyító hatása. A mumiapor azután olyan nagy becsben állott, hogy a perzsa sáhok egy-egy skatulya mumiaport küldtek ajándékba azoknak az európai uralkodóknak, akiknek kedveskedni akartak. Iyen mumiaporttal teli skatulyákat, amelyek természetesen aranyból voltak és drágakövekkel voltak díszítve, többek között XVI. Lajos francia király és II. Katalin cárnő is kapott. 1789-ben pedig az angol királyné is ilyenekkel lepte meg az egyik sáh. A nagy kereslet folytán a valódi mumiák lassankint megritkultak és az arabok, akik ebből szép keresetre tettek szert, hamisított mumiákat kezdtek készíteni. Ilyen mumiákat különböző receptek szerint lehetett készíteni. A leghíresebb ezek közül Nizemi perzsa mumiakereskedő receptje, mely azonban kissé komplikált és nagy türelmet igényel. „Végy egy vöröshaju ifjút, — írja Nizemi — és etesd harminez éves korig gyümölcseccel. Azután tölts meg egy köteköt mézzel és fűszerekkel, tedd bele az ifjút és zárd le a teknőt, 120 év múlva kész a mumia.“ Theophrastus Paracelsus a szabad levegőn mumiákká lett hullákat részesíti előnyben, különösen ha azok akasztott vagy tűzhalált halt emberektől származtak és azt írja róluk, hogy valóban csodálatos hatásúak, ha a nap és hold hosszabb ideig rásütötték. Még a XVIII. században is nem egy orvos mumiaport rendelt a betegeknek.

(Az első omnibusz.) Az első omnibusz-vállalkozó Biagio Pascal, a nagy gondolkodó volt. 1645-ben indult meg Párisban a fiakker-közlekedés. A fiakker nevét onnan kapta, mert szent Finera képe volt az első kocsikra festve. Pascalnak jutott eszébe az a gondolat, hogy olyan kocsikat indít, melyek egy bizonyos ut irányba haladó utasokat olcsóbb áron szállítanak, mint a fiakker. Innét a szó „omnibusz“: mindenkinek, nemcsak gazdagoknak.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

30

— Talán mégis így lesz a legjobb, — gondolta Tricotrin. — Itt ugyanis csak annak a hatalomnak emlékével fog foglalkozni. Ott, — isten tudja, mi fog történni. Egy pillanatra valószínűleg megelégedett lesz, s egy létig valószínűleg nem fogják kinézni vágyai.

Tudta, hogy az elnyomott lelkivágy, mely minden pillanatban ki akar törni, s melyet csak a lélek ereje tud visszatartani, még az asszonyokra nézve: Mivának pedig rosszabb a halálánál, egész életében, melyet a harmonia kerékdedése jelmezett, sohasem érzett olyan égető fájdalmat, mint most, valahányszor a Miva jövője fölötti gondok elfogták.

Lehetségesnek tartotta, hogy egy előkelő társadalmi állású ember beleszeressen Mivába, pusztán a szépségeért; felemelje őt magához s megosztozzon vele a fenségben és hatalomban, melyet a lány oly hűen óhajtott. De jól tudta azt is, hogy lelenyegéssel, kiknek származásáról semmit sem lehet kideríteni, ez vajmi ritkán szokott megtörténni.

Ilyen gondolatokkal foglalkozott, mikor Mirelois nagyanyó a zöld levelű, sárga pompában virágzó tökvirágok között feléje közelített.

— Igaz, hogy a kedves gyermek Párisba mehet? — kérdezte.

Tricotrin fájdalmas pillantást vetett rá. Együtt érzett az öreg asszonnyal, s fel tudta fogni azt a fájdalmat, mely érzékeny, öreg lelkét elfogta.

— Hát nem ez lesz a legjobb, nagyanyó!

kérdezte. — Egy-két hétre lehetővé tesszük, hogy a fiatal hős gondolataiból eltűnjön. Ez az ember most még semmi sem, de ha állandóan vele foglalkozik, s nimes más szórakozása, olyan tulajdonságokkal fogja majd felruházni, melyekkel nem is bír.

Az öreg asszony sóhajtott s fejét rázta. — Az én fiatal koromban ez másképen volt. Ha egy fiatal leánynak olyan szerelmi vágyakozásai voltak, melyeket keresztülvinni lehetetlen volt, akkor az addig dolgozott a mezőkön, az istállóban, vagy a konyhában kettőzött szorgalommal, míg saját fájdalmát teljesen elfeledte. Persze a mi kicsikéinkkel ez egészen másképen van. A gyermeknek nincs semmi más teendője, csak az álmodozás.

— És az ilyen álmok bűnre vezetnek. Sokkal jobb lett volna, ha Mivát a munkára szoktatjuk, de elkenyvezettük a gyermeket.

— Valóságos született hercegnő, Tricotrin.

— Igen, született hercegnő, de minden vagyon nélküli. Csak a büszkesége s erős jellemé van meg, de ezek nemesek a paloták lakóinak tulajdonságai.

— És valóban el akarja vinni a gyermeket abban a rettenetes városba?

— Igen, hadd lássa Páriszt s aztán két hét múlva ismét visszahozom őnhöz.

Az őszbeesavarodott asszony szeméi könnyel teltek meg.

— Visszajön? — ismételte elfordulva. — Sohasem lesz már olyan, mint most, Tricotrin, soha!

Három reménytelen életet látott eltávozni maga mellől Páris poklába és egyikük sem került többé vissza tűzhelyébe.

— Nem fog visszajönni, mint azok! — gondolta Tricotrin. — Sohasem lesz már az, ami volt, ha évek hosszú során keresztül marad is aztán itt a magányban.

Miva ezenközben magánkívül volt az örömtől.

Páris reá nézve a földi paradicsom volt. Igaz, hogy nem úgy megy oda, amint azt álmaiban kiszínezte magának; kísérelje a kövér molnárné lesz, aki most a kórházban betegesen fekvő katona fiát látogatja meg; de Tricotrin is velük megy, aki iránt táplált szeretete mégis csak nagyobb volt hiúságánál.

Fájt neki, hogy az öregasszonynak, akit szeretett, fájdalmat okoz, rosszul esett a baromfiudvarnak és galambjainak istenhozzádot mondani, a fehér macskát utóljára megcsókolni. Eszébe jutott, hogy tizenegy napig más fogja kedves állatjának a tejet adni; de az utazás fölötti öröm mégis csak győzött a sajnálkozás fölött. Elbueszott egy sóhaj nélkül s anélkül, hogy gyermekéinek emlékeztető helyeire egy bucsupillantást vetett volna.

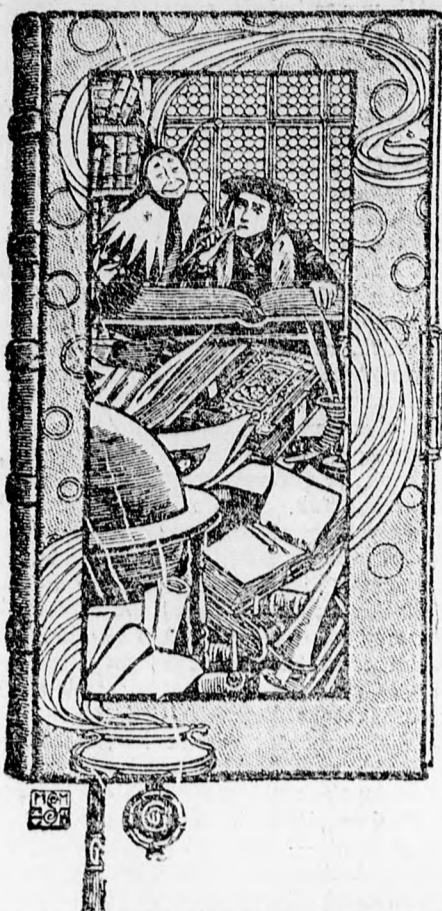
Az utazás alatt Miva az elragadtatás és gyönyör lázában égett. Ezen időben Páris örömmámorban uszott.

A háboru szerencsés befejezést nyert; ahogy vére és pénze elszoródott az afrikai homokon, de a tricolor ott lengett az ezernyi holttest fölött. Franciaország győzött és büszke diadallal ünnepelte ezt. A munka szünetelt; mindenki ünnepele. Az utcák este nappali fényárban usztak s a tricolorok megkoszoruzva lobogtak a szellő által lengtetve.

Miva öröme földöntuli volt.

Milyen szép volt ez a világ, milyen csodálatos ez a virággal ékesített örömet lehelő város. Miva szeméi úgy csillogtak, mint a csillagok, arca biborban égett; minden hiúságát, szenvedését és irigységet elfeledte.

(Folyt. köv.)

Előkelő

illusztrált művekhez való kliséket, mûmellékleteket fekete vagy színes auto, fénynyomat vagy photogravure eljárások szerint készít a

Magyar Sokszorosító Mûipar Rt. elzött Diváld Károly Grafikai Mûhely, Budapest, VIII-ik kerület, Kisfaludy-utca 9. szám,

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak **1 fillérbe**
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R-t.
BUDAPESTEN.

A. THIERRY BALZSAMA
gyógyszerész

Törvényileg védve.

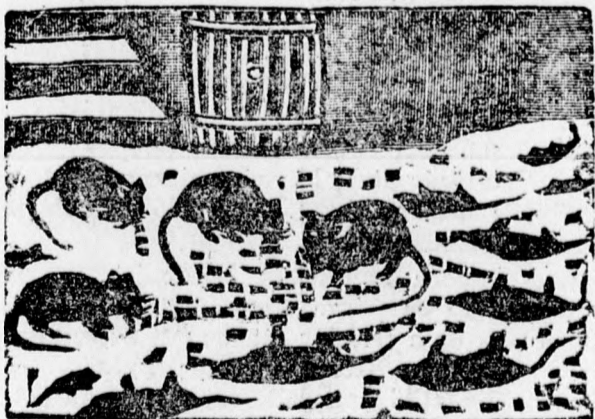
Egyedül csak az APÁCZA védjegyvel valódi. Biztos hatás minden légzőszervi megbetegedésnél, köhögés, váladék, rekedtség, géghurut, tüdőbaj, nyomorgócs és más gyomor-fájalmaknál minden belső szervi gyulladás, étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedésnél stb. Különösen minden szájbetegségnél, fogfájás, sebek, végtagszaggatás, kiütések, különösen influenza-nál stb. — 12 kis vagy 6 dupla-üveg vagy egy nagy családi üveg K. 5.—

A. THIERRY gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIEN KENŐCSE

meglehető, feltétlenül biztos és niólerhetetlen gyógyhatású, bármily idült, rákszerű sebeknél, daganatok, sebesedések, gyulladások, fagyos lábak, kelések, eltávolít minden rosszindulatú kórkódot, gnyeseleket, feleslegessé tesz minden fájdalom-operációt. A tégely K. 3.60

Czim Schutzengel-Apotheke ues A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.

Főraktár Török József gyógyszerésznél Budapest.

Patkányok és egerek
egyedül méreg nélküli biztos hatású irtószere, tömeges kipusztításra a

„Vulkán-kockák”
amelyek ezen kártékony állatoknak kedvenc eledele és bárki által könnyen, veszély nélkül felszórható. Árak: eredeti dobozokban 3 kor. és (kilója) 6 kor., használati utasítással ellátva. Gyár és megrendelési cím:
Reiner Géza Budapest, VI., Podmanický-u. 35/B. sz. — Telefon 86—80.
Ugyanott elvállaltatik **patkányok és egerek** gyökeres kiirtása olcsó árban, jótállás mellett.

Birtokosok !!
IPAROSOK !!
vásároljanak csakis
Benzin- és Benzol-motorokat.
Legjobb gyártmány, mérekekelt áron
„ORION”
WILHELM MICHL, Schlan, (Csehszország) motor- és kerékpár-gyáros.

Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

Szpiritusz-gáz gyorsforraló
3 Ára **K 50**

A szpiritusz-gáz gyorsforraló azon tulajdonsággal bír, hogy a felső réztartályban félig töltött szpiritusz nem közvetlenül ég, hanem szerkezete folytán egy csövön keresztül gázt fejleszt, mely gázt ha a cső végén meggyújtjuk hatalmas lángokkal ég. Ennek fogva csodás gyorsasággal forral, takarékos, miután nem szpiritusza, hanem csak a gáza ég, tehát szpirituszt alig fogyaszt. Majdnem teljesen veszélytelen, miután az elzárt szpiritusztartály teljesen van elkülönítve a lángoktól. Ezen szpiritusz-gáz gyorsforraló használati utasítással együtt ára K 3.50. Minden rendes háztartásban feltétlenül, nyaralóknak pedig különösen ajánlható. Képes nagy árjegyzék az összes létező árucikkekről ingyen és bérmentve.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó
20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó
300 hydraulikus sajtó
bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült

2500 sajtó. 1200 zúzó.
Csattanós bizonyíték ezen gyártmányok föltűnő jószágának.
Tessék bizalommal fordulni
MAYFARTH PH. és TÁRSA
mező gazdasági és ipari gépgyártáshoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.
Külföldre több mint 600 arany és ezüst stb. éremmel.
Kimerítő képes árjegyzék ingyen. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.
Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

1900. Páris világkiállítás Grand Prix
Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korcuburg. Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szallító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légványossal ellátva
szürke, fekete, barna és fehér színben. Gummiból, csak fekete színben.

magasságban készülnek és pedig bal és jobb lábúak. A szorító a-b-nél megmérve,
20—23 cm. átméretű megf. az 1-30 sz. nagyság
23—24 : : : a 3-ik : :
25—27 : : : n 3-ik : :
28—30 : : : n 4-ik : :
Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f. 2. sz. 6 K 50 f., 3. sz. 7 K 05 f., 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f. 2. sz. 7 K 05 f., 3. sz. 8 K 50 f., 4. sz. 8 K 50 f.

Kaphatók: Dulcz A. utóda IV., Egyetem-utca 2. Fround és fia V., Koronaherezeg-utca 3. Glass József IV., Koronaherezeg-utca 9. Háj és Szilassy VIII., Múzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca. Keleti J. IV., Koronaherezeg-utca 17., Kutschera S. VII., Kerepesi-ut 32., Oibrich L. VI., Teréz-körút 6., Wessoly István IV., Váci-utca.

MOTOR- ÉS GŐZ-CSEPLŐKÉSZLETEK, IPARI-GÉPEK, ÖSSZES GAZDASÁGI KIS ÉS NAGY GÉPEK, MALOM-, TÉGLA-GYÁRTÓ- ÉS Bányászati-gépek és BERENDEZÉSI TÁRGYAK. MŰSZAKI CZIKKEK.

HIRSCHLER és ZOLTÁN
Budapest, V., Báthory-utca 10. szám.

